

PONTIFICIA COMMISSIONE PER LA REDAZIONE
DEL CODICE DI DIRITTO CANONICO ORIENTALE

FONTI

FASCICOLO IX

DISCIPLINE GENERALE ANTIQUE

(IV°-IX° s.)

par
Périclès-Pierre JOANNOU
professeur à l'Université de Munich

Index
analytique aux CCO, CSP, CPG

PONTIFICIA COMMISSIONE PER LA REDAZIONE
DEL CODICE DI DIRITTO CANONICO ORIENTALE

FONTI

FASCICOLO IX DISCIPLINE GENERALE ANTIQUE

(IVe-IXe s.)

par
Périclès-Pierre JOANNOU
professeur à l'Université de Munich

Index
analytique aux CCO, CSP, CPG

TIPOGRAFIA ITALO-ORIENTALE «S. NILO» - GROTTAFERRATA (ROMA)
1964

(sc)

KBG

057

1962

t. 3

PRINCETON UNIVERSITY LIBRARY PAIR>

32101 020414908

R 104-2314

1126

9100012537

TOME I

1re PARTIE: Le canons des conciles oecuméniques (CCO)
APPEND. I: Le 8e concile de CP

2e PARTIE: Les canons des synodes particuliers (CSP)
APPEND. II: Pepe, concile et patriarches

TOME II

Les lettres canoniques des Pères (CPG)

Index général aux deux volumes

Τῇ μητρὶ ἐκκλησίᾳ,
τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ

Ηύχομην ἀνάθεμα εἶναι,
ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου,
ῶν οἱ πατέρες...

*Pom. θ'. 3

T A B L E S D E S M A T I E R E S

Au lecteur bienveillant	p. ix
Index analytique des matières	col. i
Citationes de l'Ecriture sainte	* 345
Errata corrigé	* 359

IMPRIMATUR

Ex Abbatia S. Mariae Cryptae ferratae, 14 julii 1964

THEODORUS,
Archimandrita Ordinarius

AU LECTEUR BIENVEILLANT !

Arrivé au bout de la tâche, dont m'avait chargé Son Eminence Révérendissime le Card. P. P. Agagianian il y a quatre ans, je rends grâce à Dieu de m'avoir aidé à la remplir le mieux que j'ai pu.

Ma plus grande récompense fut la bienveillante et paternelle bénédiction de Sa Sainteté l'évêque de Rome, notre Père commun, le Pape Paul VI, pour l'œuvre accomplie, donnée à l'audience du 13 Avril 1964 et par Son auguste Lettre du 17 Avril 1964.

Dans mon labeur pénible, minutieux et ingrat, j'ai trouvé une aide précieuse à le poursuivre dans les encouragements, dont a daigné me combler par Ses deux augustes Lettres S. S. le Patriarche de Constantinople Athénagoras, et dans ceux de Leurs Eminences Rmes les Cardinaux Agagianian, Cicognani, Larraonna, Coussa, et du Rme Archimandrite de Grottaferrata P. Théodore, - leurs Lettres - préfaces à mes trois volumes en témoigneront pour toujours, ainsi que dans les félicitations de mes collègues de tous pays. Je leur en dis ici ma plus profonde reconnaissance.

* * *

L'Index présent, qui reprend la tradition de la « *Synagoga* », a pour but de grouper méthodiquement, en vue de l'histoire du droit ecclésiastique et de sa terminologie, les données contenues dans les trois volumes.

L'ordre alphabétique en est celui de l'alphabet latin, les termes grecs sont rangés dans l'ordre de leur transcription littérale en latin; ainsi γ se trouve sous la lettre G, ρ sous c, φ sous Ph, les termes avec un esprit rude sous la lettre h etc.

Il ne faut pas y chercher un code complet de droit canonique: les canons que l'Index résume représentent une adaptation de la tradition disciplinaire de l'Eglise à des circonstances particulières, s'étalant sur plusieurs siècles. Je me suis efforcé de classer les matières des articles de façon à indiquer l'évolution progressive de cette discipline.

Il n'est pas non plus un lexique de la langue grecque: il répète le ou les sens de chaque terme, tel qu'il se rencontre dans les canons cités là-même. Pour ces raisons il ne faut jamais omettre de lire pour chaque terme l'article tout entier.

Les noms propres latins, cités dans le texte du synode de Carthage et celui de la lettre de Cyprien, ont été mis en latin, j'en ai ajouté la transcription correspondante du texte grec, car elle varie; p. ex. Victor: Οὐτετώρ et Βίτετώρ. Pour éviter les répétitions et que le volume du livre n'augmente à l'infini, j'ai dû partager les citations de canons qui se réfèrent à un terme, entre deux ou trois articles apparentés, en renvoyant chaque fois aux articles complémentaires. Je prie le lecteur de s'y rapporter pour compléter son information.

Le mot latin entre guillemets « », qui suit un terme grec, répète la version du texte latin; j'y ai ajouté la traduction latine courante, si le mot entre guillemets est difficile à comprendre ou ne rend point le sens du terme grec.

A propos des citations du «8ème conc. oecuménique», je rappelle ce que j'ai dit dans l'introduction à ce concile: que ses canons n'ont point force de loi, mais une valeur de témoin pour l'histoire des événements d'alors, et que le texte authentique en est la version latine d'Anastase.

Les renvois aux canons. Les chiffres romains de I à VIII renvoient aux canons des conciles oecuméniques (CCO) c'est-à-dire au vol. I 1; les abréviations des noms des synodes particuliers, Anc., Neoc. etc., au vol. I 2 (CSP); celles des noms des Pères Grecs, Bas., Greg., Petr. etc., au vol II (CPG); il m'a semblé que la confusion n'est pas difficile à éviter dans la consultation, et j'ai évité par là de répéter plus de 10.000 fois l'indication du volume, ce qui aurait augmenté le nombre des pages et le coût de l'impression;

p. ex. I 8: 34, 1 = 8me canon du 1er conc. oecum. (CCO) page 34, ligne 1.

Munich, en la fête des SS. Apôtres Pierre et Paul 1964

P. Joannou

ABREVIATIONS

CCO	Joannou, Les canons des conciles oecuméniques
CSP	» Les canons des synodes particuliers
CPG	» Les canons des Pères grecs
COD	» Conciliorum Oecumenicorum Decreta, 1962
Dion	Texte de la version latine de Denys le Petit
Ana	Texte de la version latine d'Anastase le Bibliothécaire
PG	Patrologie grecque de Migne
PL	» latine » *
Rh	Rhalli et Potli, Syntagma

all.	allocutio	Lat	textus latinus
app.	apparatus criticus	lem.	lemma
c.	canon	n.	nota, adnotatio in intr. vel in <i>Pape</i>
cc.	canones	sq.	sequens, sequentia
caet.	caetera	subscr.	subscriptio
cf.	confer	superscr.	superscriptio
CP	Constantinopolis	t.	textus
dist.	distingue	tit.	titulus
e. gr.	exempli gratia	1-3-4	1 et 3 et 4
epil.	epilogus	1 ad 4	1, 2, 3, 4
Gr.	textus Graecus		
intr.	introductio		

Abreviations in Concordantia

I	Nicaenum Concilium I	Ant.	Antiochena synodus
II	Constantinopolitanum I	Ap.	Apostolorum canones
III	Ephesinum	Carth.	Carthaginensis synodus
IV	Chalcedonense	CP.	Constantinopol. synodus (394)
VI	Trullanum	Gangr.	Gangrensis synodus
VII	Nicaenum II	Laod.	Laodicensis synodus
VIII	Constantinopolitanum IV	Neoc.	Neocesarensis synodus
AB	Prima-secunda synodus	Sard.	Sardicensis synodus
Anc.	Ancyrana synodus	Soph.	S. Sophiae synodus

Amph.	Amphilochius Iconiensis	Greg.	Gregorius Neocesariensis
Ath.	Athanasius Alexandrinus	Naz.	Gregorius Nazianzenus
Bas.	Basilus Caesariensis	Nyss.	Gregorius Nyssenus
Cyr.	Cyrillus Alexandrinus	Petr.	Petrus Alexandrinus
Cyp.	Cyprianus Carthagin	Tar.	Tarasius CP
Dion	Dionysius Alexandrinus	Theoph.	Theophilus Alexandrinus
Genn	Gennadios CP	Tim.	Timotheus Alexandrinus

Pape. Pape, Conciles et Patriarches in: CSP 487 sqq.

A

AARON, favet idolatriae populi in deserto, ne iste Aegyptum petat *Ath.* 3: 79, 2.

ΑΒΙΑΣΤΩΣ, «absque vi», pacifice *IV* 17: 83, 3.

ABIURATIONIS libellus, i. e. anathema contra haeresim, ab haereticis subscribendus: v. reconciliatio 1 (per libellum).

ΑΒΛΑΒΕΙΑ, τῆς ιδίας δ., «innocentiam suam» *Carth.* 79: 320, 12.

ABORTUS, sive nascitura necando, sive ad hoc abortiva – ἀμβλωθρίδαι sumendo, homicidium est *Anc.* 21: 71, 4; *VI* 91: 227, 9; *Bas.* 8: 107, 23; homicidias facit dantes et recipientes medicamenta *ibid.*; duplum occisionem includit, sibi propositam nascituri infantis et tentamen adversus vitam matris *Bas.* 2: 99, 19; nulla fit distinctio de informi - ἀνεγένοντοι aut formatu foetu *ibid.* 99, 17; mortem matris generatim causat *ibid.* 99, 22. Paenitentiam homicidii habet *VI* 91: 227, 11; *Bas.* 8: 107, 23; 2: 99, 17; antiquus canon eam usque ad extitum vitae produxit, nos ad 10 annos *Anc.* 21: 71, 4; *Bas.* 2: 100, 6; v. paenitentia publica (10 annorum).

ABSIDA - ἀψίς, ante a., *Carth.* 43: 261, 8: v. impositio manus.

ABSOLUTIO a censuria, abs. sacramentalis: v. paenitentia 5; in articulo mortis: v. moribandi.

ABSTINENTIA, aliquo cibo vel potu se privare: v. ἀποχή, ἀπέκκεισθαι; a vino et olio *Tim.* 8: 245, 1; 10: 246, 10 et 17; a sanguine *Ap.* 63: 40, 16 a cibis e sanguine praeparatis *VI* 67: 205, 7; a carnibus *Anc.* 14: 66, 4; a carne et vino *Ap.* 53: 36, 16. Propter ascesim facienda, in pietate et fide *Gangr.* 2: 90, 3; non propter abominationem *Ap.* 51: 35, 13; 53: 36, 17; *Anc.* 14: 66, 4; quia omnis cibus in se bonus est *Bas.* 28: 128, 8; 86: 159, 24; diebus festis ob scandalum fidelium cibi cum carne cocti saltem contingendi *Anc.* 14: 66, 6; carnes sicut et legumina comedи possunt, distinguendo utile a noxiis *Bas.* 86: 160, 5; canis carnium comeditionem extrema necessitas excusat *ibid.* 160, 11; in quadragesimae sabbatis et dominicis, etsi non lejunetur, tamen abstinentia a carne, ovis et caseo observanda est *VI* 56: 193, 15: v. ieinnum, idolothyta, encratitiae.

ABUNDANTIUS - Ἀβουνδάντιος, cons. *Carth.* prooem.: 249, 12.

AKAKIOΣ episc. *Cyr.* 6* 285, 28 app.

AKAINOTOMHTA, sine innovatione *VI* 39: 173, 17.

AKANONIETA, in canone s. scripturae non relati libri: legi in ecclesia prohibentur *Laod.* 59: 154, 5; aliqui tamen privatim a catechumenis legendi *Ath.* 2: 75, 17: v. apocrypha.

ACATHOLICI: v. schismatici, haeretici, Judaei, pagani.
ACCEPTIO personarum in celebratione missae excludenda *Bas.* 93*: 188, 11.
ACCLAMATIO in concilio approbatoria de symbolo Nicaeno non immutando *III* 7: 61, 15 *ut: v. διαλαλιά.*

AKKOTBITA στρωνών, mensas erigere, in ecclesiis vetatur *VI* 74: 212, 6: v. κάπη, convivia.

ACCUSATIO, accusator: v. κατηγορία, αίτια, ἔγχημα μέμψις.
1. actio in iudicio *II* 6: 49, 20; admittere ad accusationem *II* 6: 49, 18; *Greg.* 5: 26, 9.

2. Accusatoris honorabilitas: v. διπλαγή; dignus fidei sit *Theoph.* 9: 269, 20; *Ap.* 74: 45, 11; de eius persona non inquirendum, si de propria causa agit *Carth.* 19: 236, 3; 129, 403, 19; in causis privatis nec persona, nec religio accusatoris est disquirenda *II* 6: 50, 7. Accusatores nequeant esse, nisi in propriis causis: haeretici *Ap.* 75: 46, 11; servi, liberti, infames et a lege exclusi, haeretici, pagani et Judaei *Carth.* 129: 403, 9; haeretici, excommunicati et depositi, accusati nondum a crimine insontes declarati *II* 6: 51, 6 et 12; *Carth.* 8: 222, 8; 19: 236, 3; 128: 402, 20.

3. Accusatio documentis productis probanda *Carth.* 133: 406, 8; disquisitio diligenter peragenda, non ex rumoribus et obtricationibus *Theoph.* 6: 267, 17; testibus fide dignis adhibitis *Theoph.* 9: 269, 22; *Bas.* 92: 186, 16: v. testes, iudicia 1. Crimina plurima obiciens, si primum non probaverit, ad cetera non admittatur *Carth.* 130: 404, 6.

4. Locus eligatur allus, accessu testibus facilis, si accusator vel accusatus tumultum timeant *Carth.* 30: 245, 16.

5. Ad die m. dictum accusator si non occurrat, tempore ei dato, vel

etiam prorogato, (v. tempus datum) damnari debet *Carth.* 200: 366, 3; 19: 235, 12; idem, accusatus *Carth.* 19: 234, 9; accusatus episcopus saltem annuae synodo generali occurrat, ut causa sua terminetur *Ap.* 74: 46, 5; *Carth.* 19: 235, 2; 48: 266, 19: v. contumacia 1-2.

6. De accusatione cognoscit proprius iudex v. iudex 2. Actione ad secundam instantiam delata, accusator in scriptis spondere debet se poenam talionis subitum, si accusationem calumniatoriam esse probetur *II* 6: 52, 11: v. iudicia, appellatio.

AKΕΑΔΑΜΑ, pretium sanguinis *Bas.* 90: 178, 17.

AXAP filius Zarac, iram dei adversus Israel excitat *Greg.* 3: 23, 23.

ΑΧΕΙΡΟΘΕΤΟΣ ὑπηρεσία, ministerium sine impositione manus collatum, opp. ἐν βαθύμῳ *Bas.* 51: 142, 13; προβίλλεσθι *IV* 2: 70, 9.

ACHOLIUS episc. Thessalonic., legatus Damasi papae Roman. ad concil. *II* intr.: 42; *Naz.* intr.: 228.

AKOH, εἰς τὰς ἀκοὰς ἥλθεν, ad aures pervenit s. concilii *IV* 19: 84, 13; 23: 87, 5 vel solum ἥλθεν εἰς ἡλίξ *IV* 12: 79, 9: 3: 71, 6: est informatio oralis in iudiciis: v. ἀκούσθηνται, περιηχεῖσθαι.

ACOEMETI, monaci Chalcedonens. *IV* intr.: 68 n. 24.

AKOΙΝΩΝΗΣΙΑ, simplex communionis privatio *Carth.* 29: 245, 9; 79: 320, 4.

AKOΙΝΩΝΗΤΟΣ, sola communione sacramentali privatus *I* 5: 28, 1; 16: 37, 17; III, 6: 61, 12; IV 4: 73, 21; 8: 76, 12; 16: 82, 12; 20: 85, 21; 23: 87, 9; *Ant.* 1: 104, 9; *Ap.* 10: 12, 20: *Laod.* 9: 134, 14; *Sard.* 13: 178, 14; *Bas.* 58: 145, 23. A diacono discedere ante anaphoram iubentur *Tim.* 9: 245, 18; exceptis ecclesiis in quibus simplex

assistentia pro communione sola privatis admissa fuit: v. σύστασις. Distinguitur ab ἀπόβλητος exclusus *Ant.* 1: 104, 9; a μὴ συνεχομένος, fidelium missae assistere prohibitis *Ant.* 2: 106, 7: v. εὐχή, excommunicatio 2, paenitentia publica 2.

AKΟΛΟΥΘΙΑ, 1. successio ordinationum *Bas.* 1: 97, 1;

2. Continuitas in praxi ecclesiae. *Cyr.* 3: 281, 7; *Bas.* 4: 102, 10; *II* 7: 53, 10: v. συνήθεια, traditio.

3. Analogia legis ex praecedenti praxi *Bas.* 4: 102, 13; cf. *Bas.* proem. 93, 10; 30: 130, 12.

AKΟΛΟΥΘΟΝ, τὸ δ. τ. Analogia legis *Bas.* 18: 119, 12.

2. Consequencia legis, de qua discerne legislatoris, non iudicis est *Bas.* 87: 163, 22; consequentia fidei *Bas.* 91: 184, 13.

AKΟΛΟΥΘΙΣΑΙ, raptorem volens sequi *Bas.* 38: 133, 21.

AKΟΥΣΘΗΝΑΙ, audientiam in iudicis obtinere: *Carth.* 11: 224, 17; 12: 225, 1; 29: 245, 10.

AKΡΙΒΕΙΑ, exacta observantia canonum *Bas.* 89: 172, 17; VI 29: 160, 9; opp. οἰκονομία *VI* 37: 172, 9; opp. συνήθεια *Bas.* 3: 103, 14; VI 102: 241, 12.

AKΡΟΑΣΙΣ, auditio, 1. paenitentiae gradus secundus; fit assistendo cum populo christiano ad auditionem praedicationis et s. scripturarum *Nyss.* 5: 218, 20; usque ad orationem supra catechumenos *Greg.* 11*: 29, 15; posthaec audientes nulla oratione supra eos lecta, exeunt *Bas.* 75: 152, 14; *Greg.* 11*: 29, 17.

2. Locus in quo consistunt est diversus a loco catechumenorum *I* 14: 36, 6: est narthes *Greg.* 11*: 29, 9: v. catechumeni 2. Audientes

- ἀκροδύμενοι non assistunt s. ordinatio- ni *Laod.* 5: 132, 10.

3. Aequivalere admissioni ad paenitentiam publicam videtur: *Greg.* 7: 27, 17; 8: 28, 7; cf. *Greg.* intr.: 17.

ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΣΑΣ ἐπιτόν, seipsum mu- tilavit *Ap.* 22: 18, 4: v. ευνοεῖ.

ACTA, publicus textus actorum in synodo vel concilio: v. πεπραγμένα; in pluribus exemplaribus conscripta *Carth.* 133: 407, 10-18-22; in archivo episcopali asseverata: v. σκρινίον, μάτριξ, ἐπιστοπεῖον.

ACTIO in iudicis - ὑπόθεσις *IV* 9: 76, 22; intendere a. - ἐπέχειν μέμψιν *II* 6: 50, 4:

1. A. criminalis aut civilis - ἀγρια- ματικόν, πολεμὸν πρᾶγμα *Carth.* 15: 228, 12 et 19; privata seu propria, si de detimento vel iniuria aliqui allata agitur *II* 6: 50, 7; ecclesiastica, i. e. in rebus ad ecclesiam pertinentibus *II* 6: 50, 14 et 20.

2. In privata seu propria re non inquirendum de persona, neque religione accusatoris, in ecclesiastica inquirendum: v. accusatio, accusator. Actio a clericis exercenda est coram iudice ecclesiastico proprio: v. iudex 2, iudicia 1, appellatio, privilegia 3.

ACTUS humanus firmus esse debet, scientia et iudicio factus post rationis aetatem *VI* 40: 175, 15; v. aetas rationis; per se aut per alium factus - αὐτοχείρᾳ ή ἐπιτάχματος *AB* 8: 461, 8: 9: 462, 15; ex coactione aut necessitate v. coactio, necessitas; ex ignorantia - ἀγνώσκων *VI* 3: 126, 18 et 128, 10; *Bas.* 27: 127, 14 et 128, 3; ex errore aut scientia vel prae meditatione *Bas.* 8: 105, 4; et negligenter *Bas.* 33: 131, 17; v. homicidium 2 et 3, lapsi. Idem actus, secundum quid legitimi, secundum aliud vetiti *Ath.* 1: 68, 11. Boni

actus ex rationali, concupiscibili et irascibili parte animae orti *Nyss.* 1: 206, 4; 207, 21; 208, 12; mali ex iisdem partibus *Nyss.* 1: 207, 12; 208, 2; 208, 27. Finis malus vitiat actum bonum *Bas.* 29: 129, 7. De forma actus non est curandum, sed de re ipsa, an bona sit *Bas.* 28: 128, 16; 29: 129, 7; 30: 130, 20; non forma, sed voluntas peccantis indicanda *Bas.* 53: 143, 11; v. peccatum, vitia-
ta actio.

AKYPA, «infirma»: v. κυρος, κυριαν; ex se invalida *Ant.* 13: 115, 12; v. ιιριτα; δικορος και διβεραιος «non sit rata» *Sard.* 15: 182, 9; v. βεβαιος; δικρωθηται «in irritum dederat *I* 15: 36, 21; δικρωθεντων «in irritum deducta esse» *II* 4: 48, 13.

ADAM moriturum fuisse, etsi non pescasset, dicentibus anathema *Carth.* 109: 376, 5.

ΑΔΕΚΤΟΣ: διφωρισμένος; ήτοι διδεκτος (subaudi ei την κονσάλαν) excommunicatus vel communione privatus *Ap.* 12: 13, 14; v. excommunicatio 2, κοινωνια (δεκτούς) *Bas.* 81: 155, 13 et 22.

ΑΔΕΛΦΙΔΗΝ, filiam fratris vel sororis nubere *Ap.* 19: 17, 3; *Theoph.* 5: 266, 24; v. matrimoniū 4.

ΑΔΕΛΦΟΜΙΣΙΑ incestus inter germanos *Bas.* 75: 151, 28; poenam homicidii habet *Bas.* 67: 148, 21; matrimonium cum sorore uxori defunctae *Ap.* 19: 17, 3; *Bas.* 87: 162, 2; 23: 125, 16; poena: 10 annorum *Bas.* 78: 153, 23; cum fratre mariti defuncti *Neoc.* 2: 76, 4; v. incestus, matrimoniū 4.

ADEODATUS Simidicensis - Αδεωδότος Συριδιτης, episc., legatus prov. Proconsularis *Carth.* proem.: 400, 15.

ΑΔΙΑΘΕΤΟΣ, intestatus, sine testamen-

to defunctus *Carth.* 81: 322, 8, v. testamento.

ADMINISTRATIO bonorum laicalium clericis vetita *IV* 3: 71, 6; v. saecularia 1.

ADMINISTRATOR sede vacante; v. intercessor; bonorum dioecesis vel monasterii; v. οικονόμος.

ADMITTERE - προστεθειν: v. accusatio 2; monachi admissio; v. monastica vita 3, monialis 2; clerici admissio: v. clericis 3.

ADORATIO - προσκύνησις cruci debita mente, sermone et sensu - νῦ καὶ λόγῳ καὶ αἰσθήσῃ *VI* 73: 211, 9; v. προσκυνεῖν, λατρεῖα.

ADRUMETINA synodus - Αδρουμετινή *Carth.* proem.: 250, 12.

ADSCRIPTIO: v. admittere.

ADULTER, **ADULTERIUM** ποικής, ποικεῖται.

1. Inegaliter pro viro ac pro muliere a traditione ecclesiastica definitur *Bas.* 9: 108, 5; pro uxore: copula vel cohabitatio cum altero a coniuge *VI* 86: 222, 15; *Bas.* 9: 108, 5; 35: 132, 15; 36: 136, 3; pro marito: copula cum aliena uxore *Ap.* 48: 32, 5; *Bas.* 18: 120, 12; vel cohabitatio cum altera, uxore dimissa *Ap.* 48: 32, 4; *Bas.* 9: 109, 19; 37: 133, 13; *VI* 87: 223, 10; *Bas.* 77: 153, 8; copula mariti cum soluta forniciatione est *Bas.* 9: 108, 22-26; 21: 123, 10. Soluta cum adultero vivens adultera fit *Bas.* 39: 134, 7; si ignoravit quod nuptus esset, forniciata est et excusat *Bas.* 46: 137, 4. Monialis nubens adultera est *Bas.* 18: 120, 10; monachus vero fornicator *Bas.* 19: 122, 6; de variationibus in hac re: v. monachus 3.

2. Uxor, si adultera, dimittenda est *VI* 87: 223, 1; *Bas.* 9: 109, 19; uxoris non potest denuo nubere *Bas.* 21: 123, 10; 9: 108, 19; *VI* 87: 223, 4; nec post

adulterium mariti *Bas.* 48: 128, 24; v. uxori derelicta; maritus, etiam adulter, nequit dimitti ab uxore innocentem *ibid.*, potest autem denuo nubere, si uxori adulteria fuit: *ibid.*: v. maritus. Adulteram uxorem clericis dimittere debet *Neoc.* 8: 79, 10; adulterae maritus nequit ad cierum admittit *Neoc.* 8: 78, 16.

Carthaginie: nec uxoris maritus separatis iterum nubere possunt *Carth.* 102: 307, 19.

3. Adulterium duplex peccatum est *Nyss.* 4: 213, 20; non prius recipitur ad paenitentiam quam cessest *Bas.* 18: 120, 12. Poena pro clericis, depositio *Ap.* 25: 19, 5; 48: 32, 4; *VI* 21: 152, 16; *Bas.* 70: 150, 2; 3: 100, 11; pro laicis paenitentia 7 annorum *Anc.* 20: 70, 13; *Bas.* 77: 153, 8; *VI* 87: 223, 15; 15 annorum *Bas.* 58: 145 (cf. *Bas.* intr.: 86); 27 annorum *Nyss.* 5: 219, 23 (cf. *Nyss.* intr.: 202); v. pae-
nitentia publica 3. Uxoris adulterae secreto confessae peccatum ne publicetur: tempore definito assistens sit: v. σύστασις *Bas.* 34: 132, 4.

4. Adulteria sunt sodomia et bestialitas *Nyss.* 4: 213, 21; adulterii speciem praebet novum matrimonium, dimis-
sa uxore priore demente *Tim.* 15: 250, 9.

ADVENA: v. peregrini.

ADVOCATUS: v. έκδικος, έκβι-
βαστατ.

AEDICULA: v. oratoria.

AEDIFICATIO gregis - κατέρθωσις *Laod.* 40: 147, 7; οβοδομή *VI* 2: 121, 19. Oratorii aedificatio ne suscipiatur sine praevia licentia ordinari loci et ex-
pensis in tuto positis *VII* 17: 4.

AEGROTANTES: v. catechumeni aegrotantes, infirmus.

AEGYPTUS primatia et provincia ecclesiastica Alexandrina *I* 6: 28, 15: v. Alexandria; in 3 provincias divisa

Aegyptus, Libya, Pentapolis *Theoph.* intr.: 260; *II* 2: 46, 18; ή Αιγυπτίων *IV* 30: 95, 9: in primatia aegyptiaca nihil praeter voluntatem archiepiscopi Alexandrinii caeteri episcopi, sec. traditionem, facere possunt *IV* 30: 95, 14; episcopi Aegypti non subscriperunt tomo Leonis *IV* 30: 97, 1.

AELIA - Αἴλια, Hierosolyma; Ae. episcopus honorem (non iura) metropolitani obtinet *I* 7: 29, 16; se caput Palaestinensis primatiae proclamat, Proculo CP approbante *Cyr* 7*: 287, 5; *Pape*: 542.

AEMILIANUS - Αιμιλιανός, episc., delegatus ad synodus e provincia Byzacena *Carth.* 127: 399, 1.

AHP, aēr, tegumen calicis benedictum *AB* 10: 467, 2.

AES alienum: v. usura.

AETAS 1. rationis, - ή τοῦ λόγου συμπλήρωσις *VI* 40: 175, 17; *Bas.* 18: 120, 25; variat pro scientia et prudenter uniuscuique *Tim.* 18*: 250, 5.

2. Ad vota monastica emittenda, non minor 10 ann. *VI* 40: 175, 19; contra priorem aestimationem, 16 vel 17 annorum: *Bas.* 18: 121, 4 et *VII* 40: 250, 2.

3. Ad peccata committenda supputatur 10 annus *Tim.* 18*: 252, 5 (vel 12. vel 6. *ibid.* app.).

4. Pro ordinatione suscipienda: v. presbyter, diacon, subdiacon, ictor.

5. Ad inscriptionem in numero viuduarum: v. viduax, diaconissa.

AETIOΣ, episc. Thessalonici, *Sard.* 16: 183, 5; 18: 185, 7.

ΑΗΔΙΑ, «vitium», aversio animi *I* 5: 27, 13.

AFFINITAS: v. οικεῖος, matrimoniū 4.

AFRICANA ecclesia - ή τῶν Αφρων χώρα

1. ecclesia Africæ septentrionalis *Carth.* *proœm.*: 272, 14; *proœm.*: 249, 4. Provinciae: Africa, Numidia, Mauritania *Cypr. proœm.*: 303, 9. Duae primatiae: Carthago (Proconsularis, Byzantine et Tripolis) et Numidia (Numidia 1 et 11, Mauritania Sitifensis et Mauritania Caesariensis) *Carth. intr.*: 191, *proœm.*: 198, 4 *app.*; 96: 359, 7; v. *primatiae* 2; omissa Mauritania enumerantur *Carth. 127*: 393, 14; Africa et Libya *VI 12*: 138, 12. Episcoporum nomina *Cypr. 1*: 304, 15; praesentes synodo 84 episcopi *Cypr. proœm.*: 303, 8; *Carth. proœm.*: 400, 9; subser. *Carth. 133*: 407, 8; et Proconsulari episcopi 277 praesentes erant *Carth. proœm.*: 198, 10.

2. Miserrimus status ecclesiae *Carth. proœm.*: 290, 11; clericorum talis defectus, ut ne diaconus quidem illiteratus inveniretur *Carth. proœm.* 290, 2. Episcopi frequentius imperatorem aduent *Sard. 7*: 168, 10; v. *imperator* 3-4; episcopi uxorem prius habitant etiam post consecrationem in domo sua retinent *VI 12*: 138, 11. V. *Carthago*.

AGAGIANIANI, Petrus-Gregorius, S.R.E. Card. Praeses commissionis Pontificiae de iure canonico orientali redigendo; *Litterae-præfatio ad CCO: Intr. gener.* 1, CCO p. ix.

AGAMIA, caelibatus *Bas. 18*: 121, 16; 19: 121, 26; 88: 170, 10; v. *castitas*.

AGAPII, $\gamma\delta\pi\alpha\iota$, prandium pauperibus oblatum *Gagr. 11*: 93, 16; *Laod. 28*: 142, 5; *VI 74*: 212, 4. Non despiciendae *Gagr. 11*: 93, 16; non facienda in ecclesiis *Laod. 28*: 142, 5; *VI 74*: 214, 4; nemini licet in eis partes ciborum reservare atque auferre *Laod. 27*: 141, 15; *v. \delta\pi\iota\sigma\tau\omega\iota\epsilon\iota\gamma*, $\alpha\kappa\kappa\delta\beta\tau\alpha$, *conivia*.

AGAPIOS, episc. Bostrens. post depositum Gabadium *CP intr.*: 437; *CP lem.*:

438, 3; *I*: 440, 3 et 12; probabiliter a Cyrillo episc. Hierosolym. institutus *ibid. intr.*: 437 n. 3.

AGATHON, episc. in Aegypto, destinarius epistolæ *Theoph. 13*: 272, 2; locator epist. Theophili ad Hieronymum *ibid. intr.*: 261 n. 25.

AGATHON, s. eucharistia: *κοναντα τοῦ ἀ* *Bas. 22*: 125, 13; *81*: 155, 22; *μετουτα τοῦ ἀ*. *Nyss. 4*: 216, 8; 5: 220, 7.

ATNOIA, ignorantia: $\delta\gamma\eta\omega\zeta$ $\alpha\delta\eta\mu\eta\zeta$ *VI 3*: 128, 10; 26: 157, 15; *Bas. 27*: 128, 4; $\delta\pi\omega\mu\zeta$ *ibid.*: 126, 18; $\chi\alpha\tau\chi$ $\delta\gamma\eta\omega\zeta$ *VI 26*: 156, 17; *Bas. 27*: 127, 14; v. *ignorantia*, $\delta\pi\epsilon\pi\alpha\zeta$.

ATRAPHON, sine scriptis traditum: $\delta\omega\zeta$ *praxis ecclesiastica* *Bas. 91*: 179, 9 tit.; 92: 185, 11 tit.; $\delta\pi$ *θεωρούσια* *legislatio ex traditione non-scripta* *VII 7*: 261, 5; $\delta\pi$ *τῶν ἀ* *παράδοσις* *Bas. 91*: 181, 17; *aequivalēt* $\delta\pi$ *σωπωτέν* $\chi\alpha\tau *μωσική* *παράδοσις* *ibid.*: 180, 22; $\delta\pi$ *μωσική* *Bas. 93**: 194, 15; v. *traditio*, $\delta\delta\gamma\mu\alpha$; $\delta\pi$ *ἀμάρτυρος* nec a s. *scriptura*, nec a *scriptoribus antiquis* *testificata* *Bas. 92*: 185, 12 et 18; *aequivalēt* $\delta\pi$ *λόγου* *ibid.*: 186, 6; per testes viventes *tradita* *ibid.*: 186, 16; *tempora definita* in *scriptis* vel *sine scriptis* - *χαρτοῦ* $\delta\pi$ *η* *τύρανος* *VIII 27*: 341, 12; talis etiam, *venditio pacta* *VIII 15*: 319, 9.$

AGRIPPINUS episc. Carthagin., de rebaptizandis haereticis *Cypr. intr.*: 300, 301.

AIPOIKIKAI *παροικια*, paroeciae rusticae *IV 17*: 82, 20; v. *παροικια* 2, *χώρα*, *χωρεπισχοπος*.

AGROES, a g r: ecclesiæ, non vendendus *VII 12*: 267, 17; v. *bona* 5; *vicus* *Bas. 10*: 110, 20.

AIXMAALTOI, captivi a barbaris faciti *Greg. 1*: 19, 20; v. *captivus*, *redemptio* 1.

AIAIANOS, episc. *Gagr. syn.*: 85, 11.

AIEXROKEPDEIA, turpi lucri amor *IV 2*: 70, 12; *ἀλεχροκερδῶς* *VIII 4*: 251, 10; ad simoniam stimulat: v. *simonia*.

AIΘΙΟΠΟΣ *δέρμα* *ἀμετάβλητον* (proverbiale dictum) *Petr. 4*: 37, 9: v. *παράδεισος*.

AITIA, «causa», accusatio *II 6*: 49, 9; *δικαία* *IV 29*: 94, 2; *εθλογος* *ibid.*: 94, 15 et 18; v. *accusatio*; *actio* in iudiciis: v. *actio*.

AITIASΘAL *ἐπαντόν*, «seipsum accusare», sub accusatione esse *Laod. 40*: 147, 9.

ALEA ludere clericis et laicis prohibetur *Ap. 42*: 29, 19; 43: 30, 4; *VI 50*: 188, 4; v. *spectacula*.

ALAKTOROΦΩΝΙΑ, gallicantus in nocte s. sabbati terminat ieunium *Dion. I proœm.*: 5, 3.

ALAEANARPOS, episc. Alexandrin., successor Athanasii *Ath. intr.*: 59, 5; praesedit Nicaeno conc. *I intr.*: 22.

ALAEANARPEIA in Aegypto 1. sedes dioecesis Alexandrinae, provinciae et primatiae Aegypti: *μεγαλόπολις* *IV 30*: 95, 18; 96, 3; 97, 5. Episcopus A. I 6: 28, 17; II 2: 46, 18; *IV 30*: 95, 19; 96, 13; 97, 5; sed etiam archiepiscopus *IV 30*: 95, 16; 96, 3. Provinciae: Aegyptus et Libya *Dion. intr.*: 2 n. 14; Aegyptus Libya et Pentapolis I 6: 28, 15. Alexandrini 15 primi episcopi *Tim. intr.*: 236.

2. Primatis jura: secunda post Romam, ea ex antiqua traditione habet I 6: 28, 11; *VIII 17*: 322, 20; tertia post Romam et CP *VI 36*: 170, 15; *VIII 21*: 331, 22; in sola Aegypto exercenda II 2: 46, 17; praeter voluntatem et mandatum primatis sul nihil faciunt episcopi *IV 30*: 95, 15; suprema auctoritas in Aegypto: *Pape*: 539; solus consecrat et instituit ibi episcopos: *CP intr.*: 437 n. 5. Inter-

venit extra Aegyptum *Tim. intr.*: 238; *Theoph. intr.*: 239; *Cyr. ontr.*: 274-275;

I: 276, 11; 278, 24; 6*: 284, 15; 7*: 286, 1. A Romana communione exclusus *Theoph. intr.*: 259; *Cyr. intr.*: 274; de eius reconciliatione scribit synodus ad Innocent. episc. Roman. *Carth. 101*: 367, 9. Adversus Alexandriam actum est in CP - 381, cc. 2, 3, 4 *II intr.*: 43. 3. Controversia de rebaptizandis haereticis *Cypr. intr.*: 300; v. *Rebaptizatio* 1. Alexandrina laici eucharistiam secum domum portant, sequent libet communicant *Bas. 94**: 192, 19. Alexandrina synodus 362: *Athan. intr.*: 61.

ALEXIS Michailovic imperat. Russiae *Genn. intr.*: 291.

ALIENATIO, 1. Menti pro catechumeno baptizando *Tim. 4*: 242, 8; *Carth. 45*: 262, 6; in suicidio *Tim. 14*: 249, 7; pro matrimonio dissolvendo: *Tim. 15*: 250, 9; v. *mens*.

2. Al. bonorum ad ecclesiam vel monasterium pertinentium: v. *bona* 5. *monasterium* 3.

ALLOTRIOΥΣΘΑΙ $\neg\pi\zeta\pi\sigma\kappa\pi\eta\zeta$, expelli a sede *III 7*: 62, 24; $\delta\lambda\delta\tau\rho\iota\zeta\pi\zeta$ *τοῦ* *χανόν* expelli e catalogo cleri *I 17*: 38, 18; v. *depositio* 5.

ALOGEYOMENOI: v. *bestialitas*.

ALOXEYTOΣ, absque secundinis (doloribus) fuit partus D. n. I. C. *VI 79*: 215, 11.

ALTARE, i. e. mensa s. sacrificii: 1. *Ιερὰ* *τράπεζα* *VI 31*: 162, 17; *θυσιαστήριον* *Bas. 93**: 188, 8; *Cypr. 1*: 309, 4-6; quae supra illud non sunt deponenda *Ap. 3*: 9, 1; *VI 28*: 158, 16; 57: 194, 7; 99: 235, 20; panis et vinum cum aqua mixtum offerantur *Carth. 37*: 257, 1; v. *missa*.

2. Accessus ad altare: v. *sacra-* *rium*; ad altare adducuntur vestimentae monachæ *VI 45*: 183, 1. In-

servientes altari castitatem servent
Carth. 3: 216, 12: v. *castitas*,
continentia 2-3. Altare et ige-
re contra episcopum *Ap.* 31: 22, 6;
Ant. 5: 108, 22; *Carth.* 10: 223, 17;
v. *schism'a*. Per somnia et revela-
tiones vanas erecta altaria improban-
da *Carth.* 83: 324, 2; v. *paganis* 6.
Altare commotum stabilendum a ca-
tholico episcopo *VIII* 4: 300, 16; v.
consecratio 3; sacramenta alta-
ris a solis ieunis celebrantur *Carth.* 41:
259, 14; *VI* 29: 159, 19.

ALIPIUS Thacastensis - 'Αλέπιος Θαγα-
τεύος, episc., legatus Numidiae pro-
vinciae (subsecr.) *Carth.* 407, 21;
Θαγατεύοντων βοηθολαγ. *Carth.* *procem.*:
203, 20; 205, 23; 209, 20; 10: 223, 10;
procem. 338, 15; 127: 398, 17; Θαγατεύ-
σώντων *procem.*: 401, 2; *Carth.* *Apiai.*:
422, 4 (in superscr.). Eligitur a synodo
legatus ad Hipponeum - Diaretorum
Carth. 78: 319, 2.

AMAPTYRON, non testificatum ex
scriptoribus ecclesiasticis *Bas.* 92: 185,
12; v. θύρα φον; sine testimonio
IV 26: 89, 20.

AMBITIO - φαραγγία, in clero radix est
omnium malorum *VIII* 4: 229, 19,
φαραγγός tyrannus est *Ap.* 31: 22, 9;
v. *clericis* 3 (admission) et 7
(virtutes).

AMBIVIUS - 'Αμβιβίος episc., legatus
synodi ad Hipponeum - Diaretorum
Carth. 78: 319, 5.

AMBON, pulpitum in quod condescendunt
cantores *Laod.* 15: 136, 16, ex quo Ie-
ctores legunt *VII* 14: 269, 8. Solis le-
ctoribus et cantoribus iam tonsuratis,
cum permisso ordinarii loci, ex ambo-
ne s. scripturam legere licet *VI* 33:
167, 10.

AMBULΩΘΡΙΔΙΑ φάρμακα, abortum cien-
tia *Ant.* 21: 71, 4; *Bas.* 8: 107, 23; *VI*
91: 227, 9; v. *abortus*.

AMBROSIUS Mediolan. episc., de sym-

bolismo numeri 318 *I intr.*: 21 n. 10.
AMENS - ἔκφρασις, ἔκφρασις, ἐκ πρέντης, ἐκ
ἔρεων, παρέφρων *Tim.* 4: 242, 9 et
app.; 14: 249 7-12 et *app.*; μὴ ἔχων
ἰκανόν, νοῦν μὴ ἔχων *ibid.* 14: 249, 7;
v. *dæmon*; de effectibus amentiae
v. *alienatio* 1.

AMETANOHTOS, impenitentis *Petr.* 4:
37, 9.

AMETOCHOΣ τῆς χάριτος, communione
privatus *Cyr.* 5: 284, 3.

AMISSIO bona existimationis, v. ὑπό-
ληψία, διπούλα; a. officii, v. *de-
positio* 2.

AMMON, episc. Adrianopolitan. *CP* 1:
439, 11.

— episc. Elearcae *Theoph.* *intr.*:
260.

— episc. in Aegypto, destinarius
epist. Theophilii, et eius legatus pro
territorio Lyconpolis *Theoph.* 2: 264, 1;
intr.: 260.

AMMOYN, hegumenus monasterii, desti-
narius epist. *Athan.* 1: 63, 1; 69, 18;
intr.: 59.

AMNOΣ, agnus: deplctus in figuram
D.n.J.C. *VI* 82: 218, 20.

AMPELIUS - 'Αμπέλιος, episc., legatus
synodi ad Hipponeum - Diaretorum
Carth. 78: 319, 8.

AMΦΙΑΣΜΑ, vestis virilis: a muliere non
assumenda sub nomine ascensis *Gangr.*
13: 94, 18.

AMΦΙΒΑΛΛΩ, conferre cum alio de ali-
qua re: *Carth.* 93: 347, 12.

AMΦΙΑΟΧΙΟΣ Iconiensis episc. *Amph.*
intr.: 232; *Ath.* *intr.*: 60; amicus Ba-
silii *Bas.* *procem.*: 140, 12; destinarius
epist. I - II - III *Bas.* *intr.*: 86-87.
Canon s. scripturae: *Amph.* 233; *VI* 2:
123, 17. Affuit synodo *CP*; *CP* 1:
439, 9; aduersus messalianos synodus
tenuit *Amph.* *intr.*: 232.

AMΦΙΣΒΗΤΗΣΙΣ, lis de re, possessa
in bona fide *IV* 17: 83, 7; v. *pos-
sessio*; ἀμφισθητοῖς «habet que-
reliam» *IV* 9: 77, 19.

AMΥΗΤΟΣ, non Initiatus baptimate *Bas.*
91: 181, 13.

ANAKΑΛΕΙΣΘΑΙ, revocare ad primum
possessorem *Ant.* 15: 66, 18; v. *con-
tractus* 2, bona 5.

ANAXΕΙΡΟΤΟΝΙΣΣ, reordinatio *Carth.*
48: 265, 9; v. *reordinatio* 1.

ANAXΩΡΕΙΝ, vitam asceticam du-
cere *Gangr.* 9: 93, 5; 14: 95, 7; secedere
in clausuris *VI* 41: 177, 21; ἀναχώρησις,
secessus e mundo *Gangr.* *epil.*: 98, 15;
VI 40: 175, 7; v. *eremita* e,
ascesis.

ANAKΡΙΝΕΣΘΑΙ ἀσφαλῶς, interrogetur
et prospicat *VII* 2: 249, 7; v. *ἀσφα-
λίζεσθαι*.

ANAKΡΙΣΙΣ, ἀ. ξύνοσα, revisionis iu-
dicii potestas *Sard.* 5: 164, 14 tit.;
ut renovetur iudicium *Sard.* 3: 163, 3 et
9; ut renovetur examea *Sard.* 5: 164,
22; v. *appellatio* 2.

ANΑΔΕΧΟΜΑΙ, patrini munere fungi
VI 53: 190, 3; ἀνάδοχος, patrinus *ibid.*:
189, 16 tit.

ANΑΓΚΗ, necessitas, voluntarium mi-
nuus vel tollens: βίᾳ καὶ ἀνάγκῃ *Greg.*
1: 21, 4; πρὸς ἀνάγκην necessitate nimia
coacti, dist. a vi - πρὸς βίᾳ *Ant.* 3:
58, 12; necessitas interna propter spem
frustratam *Nyss.* 3: 211, 21; urgens
circumstantia - ἀ. ἀπαραιτητος *IV* 25:
89, 1; *VI* 46: 184, 16; ἀ. πρὸς θάνατον
βιαζομένη *VI* 41: 179, 6.

ANΑΓΡΑΦΗ, inscriptio in albo clericorum
Bas. 89: 174, 18 et 22; v. *cler-
icalis* 3.

ANAIMAKTOΣ θυσία, incurruntum sa-
crificium: v. θυσία.

ANΑΛΟΓΟΣ, ex analogia ad alium ca-

nonem *Bas.* 4: 101, 22; v. *ἀνα-
λογία* 3.

ANAΦΕΡΕΙΝ 1. δρον ἢ ποτηριον, offer-
re panem vel vinum *Ant.* 2: 57, 14,
2. ἀ. τὸ θυμα commemorare in missa
in signum communionis *AB* 13: 471,
15; 14: 473, 2; 15: 474, 4; *Carth.* 81:
322, 4; v. *communio eccl-
esistica*.

ANAΦΟΡΑ, 1. «suggestio», petitio *Carth.*
64: 301, 18.

2. δελτα ἀ., canon missae, ante quem
dimittendi non participantes ad mis-
sam *Tim.* 9: 245, 18; v. *ἀναφορά*
νητος; sacrifici oblatio *Laod.* 19:
138, 19; v. *missa* 2.

ANAPΤΗΘΗΝΑΙ, suspendi a commu-
nione *Carth.* *Apiai.*: 433, 4.

ANASTASIUS, «apostolicae sedis epi-
scopus», *Carth.* *procem.*: 298, 21; litterae
de donatistis *Carth.* *procem.*: 303, 15
tit.; *procem.*: 304, 13; πάτρα *procem.*:
303, 14 *app.*

ANASTASIUS bibliothecarius, missus
CP a Ludovico imper. *VIII* *intr.*: 290
n. 10; versio latina epistolae Tarasii
Tar. *intr.*: 314; actorum VII. conc.
VII *intr.*: 242 n. 9 *sqq.*; et VIII conc.
VIII *intr.*: 290.

ANΑΘΕΜΑ, anathema, 1. gravissima
omnium poenarum: eas sequitur *Bas.*
88: 172, 7; *VIII* 17, 327, 17; aut inclu-
dit *Gangr.* *syn.*: 89, 9.

2. Fertur: in *haereticos* *Gangr.*
1 *sqq.*; 89 *sqq.*; *syn.*: 89, 2 et 9; *II* 7:
53, 17; *III* 7: 62, 11; 63, 3; *Laod.* 7:
133, 9; *Carth.* 109 ad 116 (Pelagii
errores): 376, 12 *sqq.*; *VI* 1: 120, 3 et 6;
63: 200, 16; 81: 218, 6; *VII* 1: 247, 16,
VIII 3: 299, 7; 11: 313, 13. In iudai-
zantes *Laod.* 28: 142, 17. In
communicantes cum *hae-
reticis* *Laod.* 34: 144, 18; 35: 145, 6
Carth. 81: 322, 4. In contumaces
Bas. 88: 172, 7; *VIII* 17: 326, 5 et 24;

7: 307, 3. In aliqua peccata graviora *IV* 2: 71, 1; 7: 75, 12; 15: 82, 2; 27: 90, 13; *VI* 92: 228, 2; *VII* 1: 247, 16; *VIII* 15: 319, 19; *VIII* 16: 321, 20.
 3. Formula: *δ.* παντὶ τῷ λαῷ *Bas.* 88: 172, 7; παρὰ τῷ Χριστῷ *Laod.* 28, 142, 17; καταχρήστος ἀπὸ τοῦ Π. Υ. ἀγ. *IIv.*: *VII* 13: 269, 7; formula integra *VIII* 3: 299, 7.
 4. Effectus subsequentes: reificatur a catalogo christianorum *VI* 1: 120, 3 et 6; depositio *Carth.* 11: 225, 5; depositio vel excommunicatio *VI* 81: 218, 6; *VII* 13: 269, 4; scripta destruenda *VIII* 11: 313, 13; professio (dovere, pingere) a sententias non amplius est exercenda *VIII* 7: 307, 3; mortuus in anathemate episcopus in diptychis non refertur *Carth.* 81: 322, 4; aeterna damnatio *VII* 13: 269, 7.
 5. Diuturnitas: donec convertantur *VIII* 7: 307, 3; donec reparent malum *VIII* 15: 319, 19; si mortui in anathemate, effectus etiam post mortem perdurat *Carth.* 81: 322, 4.
 ANATIΘΕΣΘΑΙ, deo dicare *AB* 1: 449, 19: v. monasterium 3.
 ANATOΛΙΟΣ, episc. CP *IV* 29: 94, 10.
 ANATOΛΗ: v. Oriens.
 ANATΡΕΠΕΙΝ, subvertere (canones) *VI* 2: 125, 5.
 ANCYRAE in Galatia, synodus a. 314 *I* intr.: 22; de ea *Anc.* intr.: 54.
 ANAPREΙΟΝ, virorum monasterium *VII* 20: 279, 18; 280, 18; ἀνθρώπον, *ibid.* in appar.
 ANΔΡΩΝ, τῷ δ., virilia *Ap.* 21: 17, 15.
 ANΕΙΗΛΗΙΤΟΝ, τῷ δ., irreprehensibilitas: in clero exigenda *I* 19: 40, 16; *VI* 3: 125, 17; 126, 3; 5: 131, 3; *VII* 18: 277, 4; *Dion.* 5⁴: 16, 28; cf. purus *Carth.* 50: 269, 18; ex probata fide et vita *Laod.* 12: 135, 11; v. clerici 3a, episcopus 2.

ANΕΤΟΥΝΟΙ, «non obnoxii», insontes *IV* 29: 94, 20; 30: 95, 2 tit..
 ANΕΞΕΤΑΣΤΩΣ, «sine examinatione», probatione canonica *I* 9: 31, 21; *VI* 40: 175, 9; sine inquisitione (de persona) *II* 6: 49, 18: v. ἐξετάσθεται.
 ANHP, vir: v. maritus.
 ANGELORUM cultus haereticus idolatria occulta est *Laod.* 35: 144, 22.
 ANIMA una est, non duplex (rationabilis et intellectualis) *VIII* 11: 312, 12; tripartita divisio: rationalis, concupisibilis, irascibilis *Nyss.* 1: 205, 13; partium animae virtutes et vicia *Nyss.* 1: 207, 4 sgg.: v. actus.
 ANNESI, solitudo in valle fluminis Iris *Bas.* intr.: 85; *Naz.* intr.: 227.
 ANNUNTIATIONIS die, etsi in Quadragesima, missa celebratur *VII* 2: 189, 11: v. Quadragesima.
 ANΟΙΚΟΔΟΜΗ, restauratio (monasterii) *AB* 1: 447, 15.
 ANΟΜΑΛΕΙΝ, infirmitate detineri *Laod.* 56: 153, 3; ἀνομαλία, aegritudo *Laod.* 40: 147, 10.
 ANOMOEORUM haeresis *II* 1: 46, 1: v. eunomiani.
 ANTHEMIUS, consul *Carth.* proaem.: 355, 3.
 ANTHIMOS, episc. Rimnik S. Soph. intr.: 487.
 — episc. Thyanens. *Bas.* intr.: 85; *Naz.* intr.: 227.
 ANΘΙΓΙΑΤΙΑΝΗ: v. Proconsularis.
 ANΤΙΓΡΑΦΑ, τῷ δ., responsoriae litterae *Carth.* *Apiař.*: 422, 8.
 ANΤΙΑΟΓΙΑΙ, «contentiones», appellations *Ap.* 37: 26, 7.
 ANΤΙΟΧΕΙΑ, in Syria *Ant. synod.* 102, 310; 1. mater in fide totius Orientis *Pape.* 538; vere apostolica sedes *Pape.* 539 n. 15; attamen, inter pri-

21
 matiales sedes tertia sec. concil. Nic. *I* 6: 29, 1; *II* 2: 47, 1; quarta vero post Chalc. habita *IV* 28: 90, 17; *VI* 36: 170 17; *VIII* 2: 331, 22. Provinciae enumerantur *Ant. synod.* 102, 10; iurisdictio in Cyprius «non vetus mos» est *II* 8: 63, 18.
 2. S y n o d i: a. 264 *Greg. intr.*: 17; 324 *I* intr.: 21 n. 1; a. 341 *Ant. intr.*: 100; *Ath. intr.*: 59; subscriptiones *Ant. intr.*: 101 n. 12: v. εἰρηνικωτάτη; a. 378 *II* intr.: 44 n. 21; *II* 5: 48, 20 *apb.*; a. 379 *Nyss. intr.*: 200. Ant. c. 15 de appellatione *Pape.* 528.
 ANTIOCHENA aera *III* lem.: 45, 5: v. ὑπερβρεταῖος.
 ANTIOCHENI presbyteri ab haeretico episcopo iuramento adstricti *Bas.* 17: 117, 21; 118, 12.
 ANΤΙΟΧΟΣ dux, destinarius responsi *Athan. Ath. intr.*: 61; 4⁴: 80, 20.
 ANΤI-ROMANA propensio disciplinae Trullanae *VI* intr.: 98 n. 5; *Pape.* 548.
 ANTISTITES, ἐπισκόπους *VIII* 17: 325, 22 et 20.
 ANTONIANUS -'Αντωνιανός, episc. *Cypr.* 1: 305, 6.
 ANTONINΟΣ, episc. Ephesinus, simoniacus *Tar.* 1: 326, 8; 327, 19.
 ANTONIUS magnus, eremita *Ath. intr.*: 59.
 — episc., subscriptit epist. ad Caelestinum *Carth.* *Apiař.*: 428, 8.
 ANΤΙΠΟΙΤΑ πρόσωπα, quae nullam suspicionem provocant *VI* 5: 130, 13: v. sub introducta.
 ANΤΙΠΟΤΑΚΤΟΣ, fugitivus *VI* 17: 148, 12.
 ΑΠΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ, discessus *VII* 18: 277, 3.
 ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΣ ἐπιτροπή, «inexcusabilis» tutela, qua quis dispensari nequit

IV 3: 71, 21; ἀνάγρη δ. urgens necessitas *IV* 25: 89, 1; *VI* 46: 184, 16.
 ΑΠΑΡΑΣΑΕΥΤΩΣ, inconcusse *IV* 17: 83, 1; *VI* 55: 192, 18.
 ΑΠΑΡΧΗ, primitiae: v. oblati 2.
 ΑΠΙΧΕΣΘΑΙ: 1. ab escis *VI* 56: 193, 17: v. abstinentia.
 2. δ. ἀλλήλων *Tim.* 13: 248, 11; v. continentia 2 sgg.
 3. a communione *Bas.* 13: 113, 11: v. excommunicatio 2.
 ΑΠΙΕΡΠΕΙΝ, excludere, τῆς ἀσθητὰς *Bas.* 4: 102, 4; vel τῆς ἀχροστῶς *Greg.* 7: 27, 17; inter plorantes annumerare, v. excommunicatio 1.
 ΑΠΙΕΙΡΙΑ, imperitia, levat culpam in simonia *Bas.* 90: 177, 1.
 ΑΠΙΕΛΤΘΕΡΟΣ: v. manumissio.
 ΑΦΕΔΡΩ, δ. menstruum esse *Dion.* 2: 12, 2 tit.; 12, 5: v. θοء 2, menstruans.
 ΑΦΗΛΙ, «pupillus», minorenus *IV* 3: 71, 21.
 ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΑ τῷ θεῷ, deo dicata bona *VII* 19: 279, 2.
 ΑΦΙΛΑΡΓΥΡΟΝ, cupiditate carere *Theoph.* 11: 270, 18; *Tar.* 1: 316, 3.
 ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ, ἀφορίσθει, separari a fidibus.
 1. «communione privari» *Ap.* 5: 10, 16; 9: 12, 16; aequiparatur ἀκονωνήτῳ *Ap.* 10: 12, 20 et 13, 1; ἀδικητῷ «non-communicans» *Ap.* 12: 13, 14 et 16; adde *Apof.* 13: 14, 4; 16: 15, 21; 25: 19, 7; 36: 25, 19; 43: 30, 6; 45: 30, 18; 48, 32, 6.
 2. «segregari», inter «paenitentes» stare *Dion.* 5⁴: 16, 31; *Ap.* 30: 21, 19; 31: 22, 12; 33: 22, 19 et 23, 3: «separari» *Ap.* (ex Cod. Veron.) cc. 54, 56, 57, 58, 59, 63, 64, 65, 66, 69, 70, 71, 72, 73, 76, 84. Vox deest in concil. I, III, IV: v. ἀστινόνητος.

Segregari (communione sola privari) *VI 4: 130, II: 5: 131, 10; II: 138, 7; VI 27: 158, 10; 58: 194, 18; VII 9: 263, 19* (legendum ἀνθεμικέσθω: *ibid. app. et Lat.*); *II: 269, 7*. In cc. VIII conc. segregari, sequestrari, separari indifferenter pro communione privari ponuntur: ex. gr. segregetur *VIII 16: 327, 23*; sequestratum esse *VIII 20: 330, 24*; separetur *VIII 23: 335, 23*. V. *excommunicatio 2*, *pænitentia publica*.
 3. ἀφορισμὸς παντελῆς, exclusio ab ecclesia (inter «plorantes» sistere) *Nyss. 5: 218, 16*: v. *excommunicatio 1*. Clerici deponuntur sed non excommunicantur: v. *poena et*.
 ΑΦΡΟΙ, africani: v. *Africana ecclesia*.
 ΑΦΥΓΓΙΟΣ, episc. in Aegypto, destinarius epistolae *Theoph. intr. 261; II: 271, 2*.
 APIARIUS, presbyter e dioecesi Siccensi in Proconsulari, dissoluta vita *Carth. intr. 190 n. 3*. Acta de A. *Carth. intr. 196; Carth. Apiar. 411, 1*. A synodo e Sicca remotus *Carth. Apiar. 412, 19*; a Faustino legato Romano presbyterio redditur *Carth. Apiar. 428, 17*; a Thabracenis accusatur *429, 19*; ipse met se confitetur reum *431, 10*; excommunicatur a Faustino *436, 7*; de cc. Sardicensibus erronee Nicaenis appellatis: v. *Sardica*.
 ΑΠΑΝΘΕΤΙΑ: v. *avaritia*.
 ΑΠΟΒΑΛΛΕΣΘΑΙ, ἀποβάλλει, 1. «eiicere ex ecclesia» *Ap. 52: 36, 8; Ant. I: 104, 9; 2: 105, 22; 106, 1; 4: 108, 9; 6: τῆς εὐχῆς; Nyss. 4: 215, 10*; παντελῶς, excommunicari totaliter *Ap. 62: 40, 10*; ἀποβληθεῖς, «abieci» ab ecclesia: v. *excommunicatio 1*. 2. ἀ. τῆς εὐχῆς deponi *Ant. II: 113, 10*; ἀ. τῆς κονκωνᾶς communione abili- *ibid. 9*; v. *depositio 7*.

APOCALYPSIS Ioannis: v. *scriptura s. 1*.
 ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ, restitutio in pristinum gradum *Ant. 4: 108, 7*: v. *depositio 1*.
 ΑΠΟΚΗΡΥΤΤΕΣΘΑΙ improbari, excommunicari *Ant. II: 113, 9*: v. *έκκηρυξτος*.
 ΑΠΟΧΗ, abstinentia: a carnibus suinis *Bas. 28: 128, 17*: v. *abstinentia*.
 ΑΠΟΚΙΝΕΙΝ, amovere, ecclesia Christi *Carth. Apiar. 436, 7*; gradu ecclesiastico *Sard. 5: 164, 17; IV 29: 93, 12; 94, 4; 94, 8*; communione sola privare *Sard. II: 176, 10*: v. *excommunicatio, depositio*.
 ΑΠΟΚΛΗΡΩΣΙΣ, ἀποκληροῦσθαι, suspendi ab officio *AB 12: 470, 2 et 5*: v. *depositio 5*.
 ΑΠΟΚΟΙΝΩΝΗΤΕΟΣ, excommunicandus *Carth. Apiar. 432, 16*.
 ΑΠΟΚΟΤΡΑ, ἀποκοτρέω, tonsura monastica *AB 2: 451, 15 et 5*: v. *tonsurae 2*.
 APOCRYPTA, S. Scripturae *Ath. 2: 71, 15*; ab ecclesia «alieni libri» numerosi sunt *Naz. I: 229, 11*; «nothli numeri, tamquam adulterini nummi» *Amph. I: 234, 1*. In ecclesia ne legantur: «non in canone relata» *Laod. 59: 154, 5*; «haereticorum pseudepigrapha» *Ap. 60: 39, 12*: v. *διαφορά*. Acta martyrum ficta, quae igni tradenda sunt *VI 63: 200, 7*. A. veteris testam. apud Melitianos *Carth. intr. 60: 1*: v. *haereticis 6*. Constitutions apostolorum, ab haereticis adulteratae, ideoque reliquiae sunt *VI 2: 121, 7*: v. *constitutions*; item, pseudepigraphi canones *VI 2: 124, 18*: v. *ψευδεπιγραφας 4*.
 ΑΠΟΔΙΩΚΕΣΘΑΙ τοῦ obelixου κλήρου, sus-

pendi ab officio *AB II: 468, 21*: v. *depositio 2*.

ΑΠΟΔΟΤΝΑΙ, reddere communione *Nyss. 4: 225, 25*: v. *paenitentia 5*.

ΑΠΟΓΤΜΝΟΥΣΘΑΙ, spoliare dignitate ecclesiastica *VI 81: 218, 6*: v. *depositio 3*.

ΑΠΟΛΕΑΤΜΕΝΩΣ, «absolute», sine titulo ordinatio non est conferenda *IV 6: 74, 14*; ἀπολύτως collata irrita est *ibid. 74, 20*: v. *clericis 5*.

ΑΠΟΛΥΤΙΚΗ, dimissoriales litterae *Carth. 23: 239, 1*: v. *litterae 7*.

ΑΠΟΛΛΙΝΑΡΙΟΣ, haereticus: corpus dominicum intelligentia carere - Κνους docuit *VI 1: 114, 6*; haeresis *II 1: 46, 6*; per libellum reconciliandi *II 7: 53, 16*: v. *reconciliatio 1*.

ΑΠΟΛΛΩΝ episc. in Thebaide, de quo scribit Theoph. ad Ammon *Theoph. intr. 260, 2: 264, 14; 3: 265, 23; 23: 4: 266, 10; 5: 267, 7; 10: 270, 9*.

ΑΠΟΛΟΤΙΑ, defensio accusati ante iudices *Ant. 4: 108, 8*; ἀ. ὑπεθύνως, respondebit (coram synodo) *Sard. 13: 178, 14*.

ΑΠΟΛΥΤΙΚΗ, «formata»: v. *litterae 8*.

ΑΠΟΝΗΣΤΙΖΕΣΘΑΙ, ieunium rumpere *Dion. I: 4, 13 lit.; proem. 4, 17; VI 89: 225, 15*.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΣΘΑΙ, ciici ex ecclesia *VI 61: 197, 20*: v. *excommunicatio 1*.

ΑΠΟΣΤΕΡΕΙΝ, privare: pretiosa margarita, s. communione *Nyss. 4: 216, 2*.

ΑΠΟΣΤΑΤΑ, ἀποστατά, negans Christum *Ap. 62: 40, 7*; negans se esse clericum *ibid. 40, 10*; fingens apostatare *Ant. 7: 62, 10*: v. *lapsi*.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ, ecclesia vere apostolica (de Antiochia) *Pape: 539 n. 15; ea-*

*sedes» de sola Roma *Pape: 540 et 520 sqq.**

ΑΠΟΣΤΟΛΙΤΑΣ, apostolica origo sedis episcopalis, primis saeculis ad iurisdictionis praeminentiam fundandam non invocata est *Pape: 539: v. pri-*
matiae 3.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΣ praesul, patriarcha *CP VIII 17: 323, 21*.

— canon *CP I: 443, 19*; sensus ante V saec. *Ap. intr. 2: v. κανόνων 2*.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΡΥΜ canones, *Ap. intr. 1*: concordantia editionum *ibid. 5*.

Citantur explicite canones: 22-23 *AB 8: 460, 13; 29 VII 5: 256, 11; Tar. I: 320, 23; 30 VII 3: 250, 12; 38 VII 12: 267, 6; 42-43 VII 22: 284, 12; 46-47-60 Cyp. I: 306, 3: 66 VI 55: 192, 19; 72-73 AB 10: 465, 1*.
 — constitutions: v. *constitu-*
tiones.

— ss. ecclesia: *CP*, ubi Prima-
 secunda synodus habita est *AB intr. 445; AB lemma: 447, 4; Naz. intr. 228*. Chalcedone, a Rufino aedi-
 ficiata *CP intr. 437*.

ΑΠΟΣΤΥΝΑΤΟΡΟΙ excommunicati *I 5: 27, 14*.

ΑΡΩΤΑΚΤΙΑΕ, haeretici *Bas. I: 96, 20; 47: 137, 14*; Catharis equiparantur *ibid. 2: v. reconciliatio 2*.

ΑΠΟΤΑΓΗ, professio monastica *AB 5: 455, 16*; ἀποταξίων «qui renuntia-
 verunt» saeculo I *12: 33, 13 lit.*: v. *monachus 1*.

ΑΠΟΤΙΘΕΣΘΑΙ, *Ap. 81: 49, 8*: v. *de-
 positiō*.

ΑΠΟΤΡΟΠΙΑΣΜΟΣ, pro avertendo ma-
 leficio daemonis invocatio *Nyss. 3: 211, 5*.

APPELLATIO, ἀ. καληγόν «provocatio ad» *Carth. 28: 244, 8*; ἀπορυγή, «refu-
 gium», recursus *Carth. Apiar. 433, 10*; πρόσοδος, κακάλεισθαι, «appellare»

Sard. 5: 164, 12 lit.; 164, 18; *Carth.* 125: 396, 18; 397, 3; διεκαλεῖσθαι, «appellare» *Carth.* 28: 244, 15; έκδηλον γραμματίζεσθαι *Sard.* 3: 162, 6 lit. gr.; δικαίωσις: contentiones *Ap.* 37: 26, 6.

2. Ut processus ex integro renoveretur - διεκαλεῖσθαι *Sard.* 3: 163, 3; *Carth.* 5: 164, 22; παλινθύξεις χρήσειν *Sard.* 3: 163, 13; ἀνάρριψις *Sard.* 5: 164, 14; 3: 163, 13. Ut reus sententiatus se denuo iustificet *S. Soph.* 1: 483, 19; *Pape*: 533; v. ἐπικρισίς. Ut sententia abrogetur διεκαλεῖσθαι: v. irrita 2.

3. Instantiae ordinariae *Pape*: 531; Contra sententiam proprii episcopi: unus episcopus sibi cognitionem de causa vindicare nequit (appellationem excludendo) *Carth.* 107: 374, 2; recursus fit ad metropolitanum *Theoph.* cc. 3 ad 10: 265, 15 sqq.; ad metropolitanum vel eo absente ad vicinum episcopum *Sard.* 14: 108, 5; apud exarchum primatiae vel CP episcopum *VII* 9: 77, 8; ad iudices electos: v. arbitrii; ad tribunale viciniis episcopis constitutum *Carth.* 11: 224, 13; de consensu proprii episcopi *Carth.* 28: 243, 19; 125: 396, 9; *Carth. Apiar.*: 415, 3; a sex episcopis presbyter audiatur *Carth.* 12: 226, 2; a tribus, diaconus *ibid.*; ad synodum provinciale *II* 6: 52, 1; *Ant.* 20: 120, 22; 6: 109, 18; ad metropolitanum vel ad synodum primatiale *VIII* 26: 338, 24.

4. Contra sententiam vicinorum episcoporum, ad metropolitanum *Carth.* 28: 244, 8; *Carth. Apiar.*: 433, 15.

5. Contra sententiam unanimum syndicis provincialis prohibetur appellatio *Ant.* 15: 116, 14; cf. *Pape* 528; si syn. provincialis rem solvere nequivit, ad primatiale synodum recurrentum *II* 6: 52, 5; ad iudices arbitros ex vicina provincia a metropolitanu vocatis *Ant.* 14: 116, 5; contra syn. provinc. ad iudices arbitros, si de limitibus dioecesi-

sium agatur *Carth.* 120: 391, 20; ad primatem primatiae vel CP episcopum, si de parochiis rusticis agatur *IV* 17: 83, 4.

Contra sententiam metropolitani, ad synodum generalem primatiae appellatur, quae arbitros eligit *Carth.* 100: 364, 15. Episcopi a provinciali synodo depositi appellatio ad maiorem synodum fiat *Ant.* 12: 114, 4. A metropolitano iniuriam passi ad patriarcham recurrere possunt *VIII* 26: 339, 15.

6. Contra primatialis (generalis) syndicis sententiam ad occumenicam synodum appellare nefas *II* 6: 52, 22.

7. Instantia extraordinaire: Romanus pontifex, qui, facta appellatione, habet:

a) ius «renovandi» ex integro iudicium (v. διακρίσεως έξοδα) per episcopos vicinae provinciae, iudicibus arbitris a latere suo missis, in re litigiosa inter episcopos *Sard.* 3: 163, 8.

b) ius renovandi examinis, primo per episcopos vicinae provinciae, dein, si videatur, per novos iudices, arbitris a latere suo adjunctis, in cause episcopi depositi a synodo provinciali *Sard.* 5: 164, 18 et 165, 7; *Pape*: 528. Idem ius de clericis appellantibus *Pape* 535. In appellatione Apiarii dubitatum est de hoc iure *Carth.* prooem.: 202, 12; *Apia.* 414, 21; 415, 12; 416, 10; dein, denegatum fuit *Carth. Apia.* 434, 10; 434, 22; 435, 22; recursus ad transmarina tribunalia interdicitur Africanis *Carth.* 28: 244, 14; 125: 397, 1; de hac quaestione *Pape* 532.

c) Jus audiendi reum sententiatum a patriarcha CP, ut se disculpet, si possit *S. Soph.* 1: 483, 19; *Pape* 533; v. ἐπικρισίς.

d) Contra sententiam Romani episcopi nulla datur appellatio *Pape* 528.

8. Circumstantiae appellatio: v. actio, accusatio. Sententiae solutio nullum praeiudicium

afferat iudicibus inferioris tribunalis, si rite iusteque eam tulerint *Carth.* 15: 229, 1; judex non inquietandus sit, ut se iustificet vel ut testificetur, si contra sententiam suam - τοῦ appellatum sit *Carth.* 59, 296, 10. Sententia inferioris tribunalis firma manet quoad effectum usque ad exitum appellatiois *Sard.* 14: 180, 17; *Theoph.* 4: 266, 12. Clericorum in re criminali appellatio intra annum facienda *Carth.* 79: 320, 4. Episcopo appellanti successor ne ante sententiam Romani episcopi detur *Sard.* 4: 164, 1, 10.

9. Ad tribunal civile appellare nefas *II* 6: 52, 20; *Carth.* 104: 369, 6: v. iudicia 3; item, ad imperatorem *II* 6: 52, 19: v. imperator 3.

ΑΠΡΟΑΙΡΕΤΟΣ, involontarius *Dion.* 4: 13, 14: v. actus, homicidium 3.

ΑΠΡΟΚΡΙΤΟΝ, sine praeiudicio, sine damno *VI* 37: 172, 1: v. praescriptio.

ΑΙΡΟΝΟΗΤΟΣ, «sine ulla provisione», indigen *IV* 3: 72, 2.

ΑΙΡΟΣΚΑΙΝΗΣ, nemini favens sententia iudicis *Cyr.* 1: 276, 18.

ΑΥΓΗΦΙΣΤΟΣ, absque suffragiis (episcoporum) factus episcopus *AB intr.* 445.

ΑΡΤΟΣ - Απτος, episc. legatus synodi ad Hipponem Diaretorum *Carth.* 78: 319, 7.

AQUA vino sacrifici missae miscenda est ex traditione apostolica *VI* 32: 164, 7; symbolismus *ibid.*: 164, 15; Armenii omitunt hoc facere *ibid.*: 162, 16. Aquam omisso vino offerunt haeretici *ibid.* 164, 1: v. hydroparastatae.

ΑΡΑΒΙΑ provincia antiochenae primatiae *Ant. syn.* : 102, 11.

ΑΡΑΒΙΑΝΟΣ, Ancyren. episc. *CP* 1: 439, 11; 441, 1; 441, 16; 443, 10.

ΑΡΒΙΤΕΡ, 1. Pro causis mixtis inter ecclesiam et administrationem civilem *Carth.* 96: 359, 13: v. ἐκβίβασται.

2. Iudex - κριτής ab ambabus partibus electus ad item componendam *Carth.* 121: 393, 15; 100: 366, 15; *IV* 9: 76, 23; vel a synodo electa membra, ad reliqua negotia paragenda *Carth.* 127: 398, 13; *prooem.*: 401, 18: v. ἐπιλεξτοι. Iudices a metropolitano ex vicina provincia vocati, si syn. provincialis contra episcopum divisa fuerit *Ant.* 14: 116, 2; v. ἐπικρισίς; iudices in tali casu non a vicina provincia vocandi, sed a Romano episcopo dandi *Sard.* 3: 162, 16; 163, 10: v. ἐπιγνώμονες; quod ius arbitrios dandi in dubium vocatum fuit *Carth. Apia.* 435, 22; si clericus contra clericum agat, arbitrii ab ordinario approbanti eligantur *IV* 8: 76, 23; 77, 3:

3. Eligatur vel unus vel tres; si tres sententia duorum stet *Carth.* 121: 393, 15; de sententia arbitrum, ex consensu amborum partium electorum, nulla datur appellatio *Carth.* 15: 229, 10; 96: 358, 18; 122: 394, 4.

ΑΡΚΑΙΔΙΟΣ, imperator romanus *CP* 1: 438, 13; *Carth. prooem.*: 250, 5; *prooem.*: 326, 6.

— episc., legatus Romanus *III intr.* 55.

ΑΡΚΑΝΑ traditio - σωκομένη καὶ μωτική παράδοσις *Bas.* 9: 180, 22: v. dogma; τὰ μωτήρια *ibid.* 181, 11; τὰ μωτηρία *ibid.* 179, 14. Ratio: ne palam discutientibus dogmata vilescant *ibid.* 181, 17; arcani species obscuritas s. scripturae est *ibid.* 181, 24; v. μωτήριον 1.

ΑΡΧΑΙΟΓΝΩΣΙΑ, «generatio», originis hereditas *Carth.* 110: 378, 3; antiquitas originis *Carth.* 83: 323, 20.

ΑΡΧΑΙΟΤΗΣ, antiquitas christiana *Carth.* 3: 217, 6.

ΑΡΧΑΙΤΙΠΙΟΝ «archivus», tabularium
Carth. 86: 331, 18.

ARCHIDAMUS, presbyter Romanus, legatus Iulii I *Sard.* *intr.*: 156 n. 9.

ARCHIDIACONUS *Tim.* 21°: 253, 13; v. *Epiphanius archid.*

ARCHIEPISCOPUS, episcopus primatialis sedis: v. *primatiae*; pro Alexandrino aequa ac episcopus *IV* 30: 95, 16; 96, 3; Leo I, arch. *IV* 30: 95. Solus titulus pro eis *VI* 2: 123, 5 *sqq.* A metropolitanus titulus distinguuntur *VIII* 19: 328, 12; cf. *Carth.* 39: 258, 19; v. Εξαρχος.

ΑΡΧΙΣΥΝΑΓΩΓΟΣ *Tar.* 1: 328, 6.

ARCHIVUS, ἀρχεῖα ἀποκόπη *AB* 1: 449, 11; tabularium *Carth.* 86: 331, 18; v. ἀρχαίτιπον, συρίνιον, ἐπιστοποῖον.

ΑΡΧΟΝΤΕΣ 1. Legati imperatoris ad concilium, «iudices» *IV* 29: 93, 8; 30: 95, 5; 96, 15.

2. Auctoritas civilis provinciae: «rector» *Ap.* 84: 50, 15; *Carth.* 47: 226, 4; «magistratus» *Carth.* 91: 341, 17; iudices *Carth.* 91: 342, 6.

3. Maguae familie byzantinae: «principes» *VII* 6: 259, 2; 10: 264, 11; 12: 267, 20; «principes saeculares» *VIII* 17: 325, 20; «principalis praesentia» *ibid.*: 325, 15; v. *saecularia*, *brachium saeculare*.

ΑΡΚΟΣ, ursa *VI* 61: 197, 9. ἄρκτος *ibid.* app.; ἄρκοπατης ursarum duxator *ibid.*: 196, 17 *lit.*; v. *Athingani*.

ARELATAE in Gallia (Provincia): synodus a. 314 *Anc.* *intr.*: 55 n. 8; *Cypr.* *intr.*: 301; *Pape*: 509 n. 2; 573.

Αργία, ἀργεῖν «cessatio» *Ap.* 16: 15, 20; *Bas.* 88: 272, 3; v. *depositio* 2.

ARIANI, haeretici *II* 7: 53, 11; *VI* 95: 230, 11; v. *reconciliatio* 1.

ARIANZOS, prope Tiberinam in Cappa-

docia, patria Greg. Naz., ubi et mortuus est *Naz.* *intr.*: 228.

ΑΡΙΣΤΕΡΟΙ, haeretici *II* 7: 53, 14; v. *reconciliatio* 1.

ΑΡΙΣΤΟΝ, prandium meridianum *Carth.* 47: 264, 17; ἀριστονοτίν, agapam facere *Laod.* 28: 142, 2 *tit.*

ΑΡΕΙΟΣ, caput haeresis, iterum damnatus *VI* 1: 112, 14.

ARMENIA, provincia *Gangr.* *syn.* 85; epistola ad eius episcopos de haeresi Eustathii episc. Sebastae in Armenia *Gangr.* *intr.* 83. Armeniorum disciplinae adversatur In-Trullo *VI* *intr.*: 98 n. 5; vino sine aqua in sacrificio utuntur *VI* 32: 162, 16; cantores et lectores non tonsuratos institutuunt *VI* 33: 166, 15; promovendos ad clerum e familiis sacerdotalibus more iudaico sumunt *ibid.*: 166, 11; sabbatis et dominicis quadragesimalis ieunii ova et caseum edunt *VI* 56: 193, 8; cames coctas in sanctuario offerunt, partesque sacerdotes eorum sibi reservant *VI* 99: 235, 20.

ΑΡΡΗΤΟΠΟΙΙΑ, infandum peccatum (homosexualitas) *Bas.* 87: 166, 12.

ARTICULO mortis, in a., v. *mori- bundi*.

APTON προσφέρειν, panem offere, missam celebrare *Anc.* 2: 57, 4; «panem benedictionis», *Laod.* 49: 150, 10; d. 886αν, corpus Christi communicantibus praebere *Laod.* 25: 141, 4.

ARZUGITANI - ἀρχούσιοι fratres *Carth.* 52: 272, 18; Arzuge - ἀρχούσιοι barbaros finitimos habet *Carth.* 49: 267, 19.

ΑΣΚΕΙΣΘΑΙ, «ascire», ascesim colere *Gangr.* *epil.*: 98, 4; ἀσκοῦντες ascetas *Gangr.* 19: 97, 4.

ΑΣΚΗΣΙΣ, exercitatio vitae christiana, «cultus christianitatis» *Carth.* 108: 375, 5; ascesis vitae perfectionis ne in

superbiā inducat *Gangr.* *epil.*: 98, 6; falsa ascesis, «continentia» *Gangr.* 12: 94, 7; 13: 94, 17; 15: 95, 16; 18: 96, 21; verae ascesis descriptio *Gangr.* *epil.*: 98, *II* *sqq.* Abstinentia propter ascesim, exercitationem, facienda *Ap.* 5: 35, 13; 53: 36, 16; *Anc.* 14: 66, 4. Ascesis in vita monastica aspera et laboriosa *AB* 5: 456, 1; v. δύναχειν, monastica vita 1.

ΑΣΚΗΤΑΙ, ascetae, ἀσκητῶν τάγμα, numerus «continentium et monachorum» *Laod.* 24: 140, 16; monachi *VI* 77: 214, 10; inter laicos annumerandi *ibid.*: 214, 15; asceticum certamen *VI* 45: 184, 4; ascetica vita in monasterio omni fidei patet *VI* 46: 184, 13.

ASCLEPES, episc. Gazeae *Sard.* *intr.*: 157 n. 10.

ΑΣΕΒΕΙΑ impietas haeretica *Ath.* 3: 78, 9-12-19; idolatria *ibid.*: 19, 10-12; ἀστεῖαι impiæ actiones *Laod.* 38: 146, 9; v. εὐσέβεια, θεοσέβεια.

ASELLUS - Ἀσελλος, presbyter Romanus, legatus ecclesiae Romanac, his gestis subscrispi, quae per nos directa sunt (subscr.) *Carth.* 133: 410, 20; *Carth.* *prooem.*: 198, 11; 212, 6; acta synodi Roman directis *Carth.* 133: 410, 20; «compresbyter» *Carth.* *Apiař.*: 411, 19; 414, 9; 421, 20.

ASIANA primatia - διοικησις 'Ασιανή *II* 2: 47, 2; v. *Ephesus*.

ASIATICUS - Ἀσιατικός, episc., legatus Mauritaniae Sitiphensis *Carth.* 127: 399, 2.

ΑΣΦΑΛΙΖΕΣΘΑΙ in tuto ponere (per manu propriis scriptam promissionem) *VII* 8: 263, 2; ἀσφαλῶς ἀνακρίνεσθαι interrogetur et spondeat *VII* 2: 249, 7; v. χειρόγραφον, βεβαιουσ κατ ἀσφαλεῖς, firmi ac in tuto positi *VI* 2: 120, 20; v. *episcopus* 3b.

ASSISTENTIA, paenitentia publicae gradus: v. αὐταστικός.

ΑΣΣΥΡΙΟΣ, cognomen daemonis *VI* *al-* loc.: 102, 14.

ΑΣΘΕΝΕΙΑ, aegritudo *Carth.* 76: 316, 16; v. *infirus*.

ASTROLOGI professio a clero exerceri nequit *Laod.* 36: 145, 15.

ASYLUM: sententiatis impetrantibus si ne ulla dubitatione praestandum, pro eiusque intercedendum *Sard.* 7: 169, 17; ab imperatoribus confirmandum privilegium *Carth.* *prooem.*: 287, 13; v. *privilegia*.

ΑΤΑΞΙΑ, turbatio boni ordinis in ecclesia *Ap.* 9: 12, 12; 16: 15, 22; *II* 4: 48, 8; παραχωνά κατ τάξιν, praeter canonicum et traditum ordinem *I* 18: 40, 3; v. τάξις.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, episc. Alexandr., vita, opera *Ath.* *intr.*: 59; in conc. Nicaen. *I* *intr.*: 21 n. 7; protector Theophili Alex. *Theoph.* *intr.*: 259. Canon s. script. *Ath.* 2: 72, 26; adversus eum cc. Antioch. *Ant.* *intr.*: 101; in Sardic. synodo *Sard.* *intr.*: 156; *Pape* 528-529. «Canones 107» *Ath.* *intr.*: 62; epistolae canonicae *Ath.* 1: 63, 1 *sqq.*; *VI* 2: 123, 12.

ΑΘΕΟΤΗΣ, atheismus *Laod.* 39: 146, 16.

ΑΘΕΣΜΟΝ, illicitum (coniugium) *Bas.* 27: 127, 15; *VI* 3: 129, 6; v. θεσμός.

ΑΘΕΤΙΝ, abolere (canones) *VI* 2: 124, 18; ἀθετισθαι «rescindere» *II* 1: 45, 17.

ATHINGANI non nominantur, sed eorum artes enumerantur et damnantur *VI* 61: 196, 19; tanquam nugae pagani erroris *ibid.*: 197, 14; gentilia studia *ibid.*: 197, 19; v. *paganī*.

ΑΘΡΟΙΣΜΟΣ, «turma», coadunatio (episcoporum) *Carth.* 76: 317, 5.

ΑΘΡΟΟΝ, subito: sine iudiciali inquisitione *Sard.* 14: 179, 22; ἀθρόως, repente, (non servatis interstitiis) *AB* 17: 478, 10.

ATTIKOS, episc. CP, epist. ad Carth. syn. *Carth. Apiar.* 424, 14; 435, 11.
—, consul clariss. *Carth. prooem.*: 250, 16; *prooem.*: 286, 13.
ATTILA, Hunnorum rex *IV intr.*: 66.
AUDITIO, auditores paenitentiae publicae gradus: v. *ἀκρότατοις*.
AUGUSTINUS - Αὔγουστος, episcopus Hipponeus - Ἰππονένος legatus concilii Numidiae (subscr.) *Carth.* 133: 408, 3; Hipponeum - Regiorum - Ἰππονέργανος *Carth. prooem.*: 407, 3; episc. eccl. Hipponeus *Carth. prooem.*: 208, 19; *Carth.* 9: 222, 14; *prooem.*: 338, 18; 127: 398, 71; synodi legatus ad Hipponeum. Diaret. *Carth.* 78: 319, 3; de canone s. script. *Carth.* 24: 239, 18 app.; electus arbitrus in causa Maurentii *Carth.* 100: 366, 16; subscribit secundus epist. ad Bonifatium *Carth. Apiar.* 422, 4; invitatus ad Ephes. concil., sed iam ante defunctus *III intr.*: 55.
ΑΓΑΗ, palatium imperiale *Sard.* 6: 171, 24.
ΑΓΑΙΖΕΣΘΟΙ ad clerum admitti *Theoph.* 2: 264, 13 app.; 265, 2 app.: v. *ἀλληλεσθαι*.
AURELIUS - Αύρηλος, Carthaginensis episcopus. A. episcopus (subscr.) *Carth.* 133: 407, 8; «papa» *Carth. prooem.*: 197, 13; totius Africæ curam habet *Carth.* 53: 274, 5; 275, 4; synodum primatiale convocat a. 419 *Carth. intr.*: 190; praecedentes synodi ab eo convocatas *Carth. intr.*: 194; dirigit synodorum deliberationes *Carth. prooem.*: 198, 16 sqq.: v. *Carthagena*.
— episc. primas Numidiae 11 *Carth. prooem.*: 252, 8.
— episc. provinciae Byzacinae *Carth. prooem.*: 253, 22 (*Lat.*).
ΑΥΤΕΞΟΓΙΣΙΟΝ, liberum arbitrium *Carth.* 173: 380, 17; ex proprio capite agere *Carth.* 35: 256, 7.

ΑΥΘΑΔΕΙΑ, «contumacia», arrogantia *IV* 8: 76, 5; v. *contumacia* 2.
ΑΥΘΕΝΤΕΙΝ, authentica esse, auctoritate pollere (de s. scriptura) *Laod.* 59: 154, 10.
ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ σύνοδος, «authentica», vera *Carth. Apiar.*: 423, 21; αὐτ. καθέδρα; «principalis cathedra» *Carth.* 71: 313, 10; authentica (acta) *Carth. Apiar.*: 420, 3; 435, 13. αὐτοὶ εὐτικῶς εξ auctoritate, publice, non privatum *Carth.* 92: 343, 15. αὐτοὶ εὐτικῶς auctoritas, potestas *IV* 16: 82, 13; *Carth.* 18: 233, 19.
AUTODAFE - πυρὶ παραδίσθαι (libros haereticos) *VI* 63: 200, 13; *VIII* 6: 305, 15; neminem prorsus habere et servare statuta haeretica *VIII* 12: 313, 14.
ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ, ex libidine agere, auctoritatem spernere *VI* 7: 132, 20.
ΑΥΤΟΦΟΝΕΥΤΗΣ, «suus homicida», suicida *Ap.* 22: 18, 5; *AB* 8: 460, 15; v. *suicidium*.
ΑΥΤΟΥΡΓΙΑΙ, bona propria, pecuniae *VII* 2: 266, 19; ἀγρός *ibid.*: 267, 17; v. *bona za, monasteria*.
AVARITIA - πλεονεξία, prohibetur a cuncta traditione ecclesiastica *Tar.* 1: 316, 3; in clero grassatur *Nyss.* 6: 221, 23; vitanda ministro dei *Theoph.* 11: 270, 18; idololatria nominatur *Nyss.* 6: 220, 26; e tribus partibus animae exoritur *ibid.*: 221, 1 et 20; damnanda *Greg.* 2: 21, 20; praedicationibus curanda *Nyss.* 6: 222, 1. Species: prædatio, alienorum concupiscentia, turpe lucrum *Greg.* 2: 21, 22; a patribus paenitentia expianda: furtum et violatio tumbarum *Nyss.* 6: 222, 6. A. commissa exitii tempore impia deo-que invisa est *Greg.* 2: 22, 5; - ἀληστρα malorum omnium mater *Carth.* 5: 218, 6; - φλαργύρα etiam pios ad simoniam impellit *VII* 19: 277, 10.

ΑΞΙΑ, dignitas, gradus ordinis sacri *Ap.* 29: 21, 7; *IV* 2: 70, 18; *VI* 81: 218, 6; *AB* 16: 477, 14; ἀ. κοσμωτ., d. mundana *IV* 7: 75, 11; aequipollens δέσμωτα *IV* 29: 94, 8-12-22; δέσμωτα *ibid.*: 94, 7; v. *δέσμωτα*.

ΑΞΙΩΜΑ, dignitas *IV* 29: 94, 7; iurisdictionem includens, opponitur «honoris» *I* 7: 29, 19; 8: 31, 7; officium

VI 7: 133, 2; ἀ. κατὰ κόσμον, d. mundana, πνευματικόν, spiritualis *VI* 7, 135, 1; δρυματικόν, pontificalis *S. Soph.* 2: 484, 18.

AZAPIΑΣ, sacerdos templi Hierosolymit. *VI* 69: 207, 9 app..

AZYMA, Iudeorum non sunt accipienda *Laod.* 38: 146, 9; *Ap.* 70: 44, 2; *VI* 11: 137, 11.

B

BADAGIUS, sive Bagadius CP 1: 438, 4 app.; *ibid. intr.*: 437 n. 2; v. *Γαβριήλ*.

ΒΑΛΑΝΕΙΟΝ, balneum publicum: cum Judaeis a fidelibus non intrandum *VI* 11: 138, 3; b. mixta pro viris et mulieribus nemini omnium licent *Laod.* 30: 143, 4; *VI* 77: 214, 10.

BAAAIZEIN, saltare, vetatur *Laod.* 53: 151, 17; v. *δραχεῖσθαι*, choream dare.

BAPTISMUS 1. τὸ τῶν νηπίων μαρτύριον, «infantum sacramentum» *Carth.* 37: 257, 12; τῆς τριάδος τὸ διγάσματα «trinitatis sacramenta» *Carth.* 57: 292, 4; φώτισμα *VI* 59: 195, 10; *Laod.* 45: 149, 4; φωτιζόμενοι *VI* 78: 215, 4; *Tim.* 6: 243, 15; *Laod.* 3: 131, 17; θεῖς δορέα *Laod.* 47: 149, 19; *VI* 59: 195, 12; λουτρὸν πνευματικὸν *I* 2: 24, 18; b. non initiatus - ἀμύντος *Bas.* 91: 181, 13; baptizandus adultus: v. *catechumeni*.

2. Baptizatus Christum induit *VI* 96: 233, 11; peccata ante baptismum patrata delentur *Bas.* 20: 122, 22;

Theoph. 5: 266, 23; in catechumeno etiam apostasia *Anc.* 12: 65, 6; sacramentum unitatis in ecclesia est *Cypr.* 1: 313, 13.

3. Confertur ab episcopo et a presbitero *Apost.* 46: 31, 4; 47: 31, 13; a laicis collatus invalidus *Bas.* 1: 97, 11; *VI* 59: 195, 16; de validitate baptismi haereticorum: v. *re baptismatio, reconciliatio* 2.

4. Aegrotantibus detur, si consensus sui signum dent *Carth.* 45: 262, 6; non tamen menstruant mulieri, donec purificetur *Tim.* 6: 243, 14; ab impuro daemone correpto, tantum si moribundus *Tim.* 2: 241, 14; in dementiam lapsi, detur *Tim.* 4: 240, 15; gravidae, quando voluerit *Neoc.* 6: 77, 19; jam defuncto, numquam *Carth.* 18: 233, 3. Baptismus necessitate collatus impedimentum est admissionis ad clerum *Neoc.* 12: 80, 18.

5. Iterandus est baptismus dubius: ex re ipsa, si collatio eius non certissime constat *VI* 84: 220, 17; *Carth.* 72: 314, 1; propter sacramentum, si invalede collatum ab haereticis; propter

BAZAEUM Bas. 177. 10. v. re-
spectuista

a. Formae tristis obsecratae ad
valedictum biremaria Bas. 1. 4. 5
in ecclesie P. 1. sp. 1. 17. 20. 22. 26.
per triplex valedictum Bas. 17
17. 1. 17. 20. 22. 26. 28. 30. 32. 33. 35.
de ecclesie biremaria tristitia 17. 49
17. 22. 30. 21. 22. In traditione scilicet
clericalitate, vobis et angelis eis
non praesentem Bas. 17. 2. 3
eius baptismus biremaria dicit
de 17. 20. ut post baptismum vobis cum
eis biremaria dicit. *Bas. 17. 22. *Trad.**
17. 20. 1. v. *Exodus* 17. 15. 16. 17. 18. 19.

b. Baptizatorum quatuorparum (P. 1
476. 1. 10. innotato pribus baptizatorum
ne membrum 17. 9. 175. 7. 32. 176. 6
aff. 117. 12. 476. 4. sed in vobis re-
cita parvitali 17. 9. 175. 12
Dicitur statuta in traditione *Bas. 17*
17. 12. *Idem* in *Bas.* *17.* *secunda* quinta
majoria biremariorum baptizandi exa-
mum communio episcopi vel presby-
teri dicit 17. 28. 215. 5. baptizandi dei-
die parvularum paucitatem *Nas.* 1
20. 2. In media quadraginta baptis-
tum ne contentum *Trad.* 17. 176. 4

BARKARI natione ultra Iudea impedi-
tum viventes barbaricis regiones
ne traditione regendis sunt 17. 15
biremaria P. 1. *Thucyd.* ad Iudicium (P.
pertinet 17. 21. 22. 2. 3. 6. biremaria sunt
Tripolis et Antioch. *Carth.* 49. 267. 20.
In ecclesie 17. 8. 125. 15. 16. 149. 18.
Greg. 1. 29. 15. *Bas.* 15. 15A. 16.
In ecclesie Cypri 17. 16. 172. 9. et
multa dicens 17. 37. 172. 6. *v.*
Bas. 17. 21.

BARKARI communio gravata *Greg.* 1
16. 15

BARKARI secunda, imperialis dignitas
17. 20. 21. 20

BARKARI = Imperator

BAZAEUM episcopatus, civitas vobis
imperiale esse 17. 20. 21. 22

BASILICA certitur per biremaria *Carth.*
proem. 197. 11. 179. 15. 250. 9. (et
proxima notata *Carth.* 194. 19)

BASIAKII. Name vel officio, impo-
nali potestas et auctoritas 17. 69
207. 9

BASIAKII. episc. Pentapolis, deputa-
tarius episcopularum *Dion.* 17. 2. 1
4. 7. *superior.*

BASIAKII. Caesariensis in Cappado-
cia episc., vita, opera canonica *Bas.*
17. 1. 17. 2. 123. 14. humilitas
Bas. proem. 177. 9. animus vehemens
Bas. 157. 14. *ad* 159. 7. 89. 172. 17.
90. 173. 19. *etc.* amicitia erga Eustac-
tium Sebastianum. *Gang.* 17. 83.
erga Amphiliuchium Ioniensem. *Bas.*
proem. 140. 22. erga Gregorium Na-
tianum. *Nas.* 17. 227. Basili seruumne
Bas. proem. 140. 21. longa aegritudine
detinens. *Bas. proem.* 116. 15. in-
firmitates *Bas. proem.* 140. 10. itineria
ad Ponti regiones *ibid.* 140. 6
cations, scimus apud B. *Pape.* 495.
de Romano Pontifice. *Pape.* 529
Liturgiam in scriptis tradidit 17. 32
175. 5

CITATUR explicita Bas. In
India, c. 200. PG. 30. 590. D. *Tar.* 1
323. 20. Regul. Bas. 22. PG. 31. 977C
17. 16. 274. 11. Regul. Bas. 35. 176. 31.
37. et Regul. *leev.* 108. ad 121. et 220.
PG. 31. 1156 et 1158. 17. 20. 280. 6.
Orat. II de Iudicante 4. PG. 31. 192. A
17. 39. 298. 2

Canonica citantur 3. 17. 102.
241. 12. 6. 17. 91. 227. 9. et 16. 9. 17.
87. 228. 17. 31. 17. 91. 228. 9. 35.
17. 87. 223. 5. 36. 17. 93. 228. 17.
46. *ibid.* 228. 20. 77. 17. 87. 223. 19.
81. 17. 94. 230. 1. 19. *Tar.* 1. 305. 4
Dec. 75. *Greg. ind.* 18. de matrimonio
probabilita in eccl. Bas. 17. 34. 191. 2
— episc. *Gang.* 17. 85. 14

— episc. Anacrus in Galatia (1)

Bas. 17. 43

— pater Basili. *Carth.* *Bas.*

17. 23

— episc. *Antiochenus* (1) *Carth.*

17. 19. 20. 21

Imperator I. de consilio con-
suetudo CP. *Ull.* 17. 260. *colle-*
ctum de promulgatione chilorum abid. 209.
v. 6

BASILUS presbyter Romanus, legatus
Ierusal. 17. 17. 66

BASIZ, episc. *Gang.* 17. 85. 15

BASSUS. Biremar. consul *Carth.* *proem.*
322. 10. *ibid.* 173. 2. *Lat.*

BARMON. gradus clericorum magistrum,
opp. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. *Greg.* *Bas.*
51. 142. 13. gradus restitutorum 17. 3
59. 14. 5. 60. 19. excedere gradum 17. 10
25. 13. 17. 27. 90. 12. *Bas.* 32. 131. 20.
ad inferius gradum redire 17. 29.
96. 19. v. *depositio.* 3

BAZARITANA = Bazaritana, localitas
Carth. 34. 275. 14. v. *Tullianus*
episc.

BERAION. firmitas contractus *Bas.* 43
175. 13. *Opp.* B. diuictum firmum
17. 30. 96. 19. 3. et depositio firmi
ac statibus 17. 2. 120. 20. 3. et se-
veritatem, firma ac legitima 17. 37
172. 6. *Bas.* 21. 484Bm. irritus ac
incurus *Nas.* 15. 182. 9. v. *Ecclips.*

BELLIUM pro defensione pacificae ac
pletatis justum est. *Bas.* 17. 113. 7. In
la patrata carcer biremarium non est
ibid. 177. 2. legitimus, immo bire-
maria actus est. *ibid.* 1. 63. 5. attamen,
pacientia submittendus v. *an-
tiquitatem.* *homocidium.* 2

BIMA = sacrae

BIMATICO, ut altare ingredi *Bas.* 17
130. 4. 17. 1. 178. 21

BENE DICTIO, sanctificationis partici-
patio est *Bas.* 27. 127. 21. 17. 26. 237.

6. v. 265. 27. 28. apud operantia,
h. per ordinatio ministerios. 17. 14
269. 6. v. *respective.* h. legem
et 17. 17. 4. 200. 8. *Bas. proem.* 142.
2. v. 204. 2

BENIFICENTIA = almada in pauperes
excedenda *Gang.* 17. 18. *testa*
excedere ad reliquandam. *testa*
pauperes, peregrines et aliadas adhi-
benda. *Gang.* 17. 276. 15

BENICRITA, amara 1. 12. 33. 20

BENICRUM ecclesiasticum. of 11
clericum sacrum, cum redditibus amictis
+ hyps. ad quod clericus nominatur
Bas. 10. 110. 20. *Titularis* ordinis
17. 6. 74. 29. v. *clericis.* 5.
Provocaciones ecclesiast. 17. 12
366. 19. v. *ab eo in episc.* 1

BEPHIL, 1. 2. *testa* romana, vestimentum
Gang. 17. 96. 10. despectum ab ecclia-
sticis, qui pallio subiungunt *ibid.* 94. 2

BEPHTOE, civitas in Syria *Greg.* 17. 17

BENISLA, diu. Cappadocii Carthagin. lega-
tus ad concil. 17. 17. 55. v. 9

BESTIARIAS. *Scrophula.* *Scrophula*
1. Congressus venerus cum festa
Bas. 7. 103. 20. *Nas.* 4. 213. 22.
Bovidae. *Bas.* 10. 67. 5. 17. 65. 14.
6. *Opp.* *Scroph.* impeditas est *Bas.* 63
107. 19. adulterium contra batrachum
Nas. 4. 213. 22

2. Adulterio porcum habet *Nas.* *ibid.*
Bas. 7. 103. 26. 63. 147. 19. Si ante
skorium actalis annus commissa,
et annorum paucitatem *Bas.* 10. 67. 5.
si post virescum a nuptis, 30 annos
ibid. 67. 17. Si post epulequag-
natum a nuptis, totius vita *ibid.* 63. 6.
si viro morbo laborant pecunias,
aliquae contumianaverunt, inter con-
ceptio a diuine consistant. *Bas.* 17
63. 14. v. *lambda.*

BIA v. enactio

BIANΩΡ, presbyter Antiochenus, iuramento cum aliis presbyteris ab haeretico ordinario adstrictus, Iconium confudit *Bas.* 17: 117, 19.

BIBΛΙΟΚΑΠΗΑΟΙ, codicum cauponatores *VI* 68: 206, 10.

BIBΑΙΑ, codices s. scripturae aut patrum, non destruendi *VI* 68: 206, 6: v. *scriptura s.*

ΒΙΣΤΟΣ, presbyter, parochus in Erebi, dioecesis Apollonis episc. *Theoph.* 3: 265, 15.

BITHYNIA provincia *Greg. intr.*: 17; in qua Nicaea civitas sita est *Carth. Apiar.* 423, 10.

ΒΙΘΥΝΙΚΟΣ, episc.: *Gangr. syn.*: 85, 12.

BIZΩΣ, episc. Seleuciens. *CP i.*: 439, 17.

BLACHERNAE, S. Maria in Bl., ecclesia in qua conciliabulum iconoclastarum finem habuit: v. *Hiereia VII intr.*: 242 n. 5.

BAKEΙΑ, dissolutio morum *VII* 16: 272, 20.

BLASPHEMIA: aduersus Christum *Bas.* 45: 136, 15; aduersus spiritum s. *Bas. i.* 95, 29.

BONA ecclesiastica, πράγματα ἀδημοσία, «facultates» *IV* 26: 89, 15; *VI* 35: 169, 8.

1. Personalia clericorum - διαφέροντα *IV* 22: 86, 17; *VI* 35: 169, 8; patrimonialia ex hereditate vel ex liberalitate fidelium erga ipsos provenientia *Carth.* 32: 247, 15; nec a deposito quidem sunt auferenda *Cyr.* 2: 279, 22; de eis disponere potest ut vult *Carth.* 32: 247, 17; *VIII* 15: 318, 28; a bonis ecclesiis manifeste distingueda, ut, mortuo episcopo, ambo discemunt *Ant.* 24: 124, 2; mortuo episcopo ne diripiuntur a clericis *IV* 22: 86, 15; *VI* 35: 169, 8; hereditatem episcopos relinquere uxori aut proli aut propinquis aut familiaribus potest *Ap.* 40:

28, 1; aut nullum vult *Ant.* 24: 124, 9; numquam famen haereticis vel paginis, parentibus aut non, sub pena anathematis *Carth.* 81: 321, 18. Bona a clericis omnibus post admissionem ad clerum acquisita ecclesiae adscribenda sunt, sub pena furti sacrilegi *Carth.* 32: 247, 5: v. *sacrilegium 5.*

2. bona ecclesiae propria sunt:

a) patrimonium dioecesis: - κυριακή *Ap.* 40: 27, 17; *Anc.* 15: 66, 16; constituitur ex agris *VII* 2: 267, 17; 12: 267, 17; praedulis aut villis - πρόστιον *VII* 18: 276, 14; salariis - αἰτουργίᾳ *VIII* 15: 318, 17; et piis domibus *VII* 13: 268, 16;

b) vasa pretiosa - κειμήλια *Cyr.* 2: 280, 8: v. *vasa.*

c) redditus ecclesiae, - λόγοι *Ant.* 25: 126, 2; πρόσθιοι. *IV* 25: 89, 5; proveniunt ex fructibus patrimonii vel ex oblationibus fidelium - καρποροπλα *Cyr.* 2: 280, 4; *Ant.* 25: 126, 2: v. *primitiae, oblati, immunitates.*

3. Patrimonialia ecclesiae a bonis privatis episcopi manifeste distinguantur *Ap.* 40: 27, 17; clericis et presbyteris sint nota *IV* 26: 89, 20; *Ant.* 24: 123, 19; *Carth.* 33: 248, 16; episcopus ea curet et dispenset *Ap.* 38: 26, 16; melioranda et dilatanda *VIII* 15: 318, 24; in cuius iudicio et potestate eorum administratio posita est *Ant.* 24: 123, 15; soli deo rationem redditurus *Cyr.* 2: 280, 2 et 17; oeconomum adiutorem in eorum administratione habeat *IV* 26: 89, 13: v. *οἰκονόμος.*

4. Dispensandi sunt redditus ab episcopo cum conscientia presbyterorum et diaconorum *Ant.* 25: 125, 19 et 126, 6; pro clero *Ap.* 4: 10, 4; 41: 28, 20; 59, 39, 4; pro indigentibus: v. *pauperes* 1; pro sui ipsius necessitatibus et pro peregrinibus

fratribus *Ant.* 25: 125, 4; *Ap.* 41: 28, 20; *Cyr.* 2: 280, 3; *Theoph.* 11: 270, 15; *VIII* 15: 318, 20. Episcopus vel clericis bona ecclesiae nec sibi arrogent, nec suis condonent *Ap.* 38: 26, 19; *Ant.* 25: 126, 9; *Carth.* 32: 247, 5; *Theoph.* 11: 270, 17; *VIII* 19: 328, 21.

Bona personalia ecclesiae donata clericis ne sibi denuo usurpet *Carth.* 32: 247, 18; item laicus *ABi.* 448, 12. Ne ad aedificationem monasterii bona ecclesiae expendantur *ABi.* 459, 6; *VIII* 15: 319, 24. Bona sedis suffraganeae ne a metropolitanano usurpentur *VIII* 19: 328, 15.

5. Alienatio possessionum ecclesiae ac pretiosiorum vasorum vetita est *Ant.* 25: 125, 16; *Cyr.* 2: 180, 2; alienare cimelia et vasa sacra, excepta redēptionis captivorum causa, vetatur episcopis *VIII* 15: 318, 9. Possessiones dioecesanas non urgente necessitate episcopus ne vendat, ignorante synodo et presbyteris suis *Carth.* 33: 248, 13; si redditus non habeant, urgente necessitate de consulto metropolitani in synodo ab episcopo venire possunt *Carth.* 26: 242, 5; urgente extrema necessitate, a viciniis episcopis testificata, vendito locum habeat ac postea ad synodum provinciale referatur *ibid.* 242, 11; *VII* 12: 266, 18.

Bona parochialia presbyter vendere nequit *Carth.* 33: 248, 9; irrite a presbyteris, sede vacante, vendita bona parochialia, a parochia repeatantur, pretio emptionis ad iudicium episcopli retento, si redditus ab emptore percepti pretio superiores fuerint *Anc.* 15: 66, 19; principibus (v. *δρόχοντες* 3) irrite venditae possessiones ecclesiae restituenda sunt *VII* 12: 267, 20; qui bona ecclesiae sibi usurpata retinet sacrilegus est ac anathemati, donec restituerit, subiacet *VII* 13: 268, 14; *VIII* 18: 327, 5; bonorum ecclesiae emptor iniustus, aut

perceptor iniustus eorum redditum, ad bona restituenda chartamque contractus incidendam sub anathematis poena tenetur *VIII* 15: 319, 13: v. *emphysis.*

BONIFATIUS I, episc. Roman. *Carth.* prooem.: 205, 9; 206, 20; 24: 240, 10; predecessor Innocentii I *Carth. Apiar.* 435, 18; destinarius epist. synodi *Carth. Apiar.* 411, 9.

_____, presbyter Roman., legatus ad Chalced. concil. *IV intr.*: 66 n. 6; 29: 93, 18.

BONUM: v. *actus boni.*

BORADI, vel Borani, gens barbara *Greg. intr.*: 17; B. et Gothi invaserunt Pontum *Greg. i.*: 19, 1; 5: 26, 2; post a. 253 *Greg. intr.*: 17, n. 6; idolis cruenta sacrificia non offerunt *Greg. i.*: 20, 2.

BOSTRA, sedes a Gabadio et Agapio vindicata *CP intr.*: 437; *ibid.*: 438, 4 lemma; 440, 11; v. *Γαβαστρα.*

BOTA, pagana in honorem dei Pancaerimonia, damnata *VI* 62: 198, 11; v. *paganus* 2.

BRACHIUM saeculare - *ξεωθεν χειρ* *AB* 9: 464, 4.

1. Paulo apostolo «praesidium» - σωματικά saeculare in aeditorium vocatum *Carth.* 93: 349, 12; haeretici et schismati hoc hoc saltem terrore a pravitate desciscere possunt *ibid.* 350, 16; imperatores et capita civilia provinciarum sua providentia communem matrem ecclesiam catholicam munire debent *Carth.* 67: 307, 1; 93: 348, 10; v. *imperator* 4.

2. *ξεωθεν ξεωτικά*, civilis potestas invocanda est contra recalcitrantes presbyteros et diaconos depositos *Ant.* 5: 109, 7; *αθεντικώς, δρόχοντες*, *καυτορικά* reiciendi sunt episcopi alienam ecclesiam invadentes *Carth.* 53: 276, 3; ad caput

civile provinciae recurrunt contra Crescioni episc. *Carth.* 47: 266, 4; ἀρχοντική ἐξουσία *ibid.* 266, 20: v. ἀρχοντική 2; βασιλικά διατοπόστεις, «principalia scita» obtinentur contra Primosum episc. *Carth.* 97: 361, 14; recursus ad br. s. cum permissione tantum synodi primatialis contra episcopum ab ipsa depositum fieri potest *Carth.* 48: 266, 13.

3. Ad ἀρχοντας, ἔξωθεν χειρί recur-
rendum aduersus non cedentes corre-
ctioni poenarum *AB* 9: 463, 16; adver-
sus haereticos tumultuantes, «iudi-
cialia potestate» interveniant *Carth.*
67: 307, 6; 93: 352, 10; *ibid.* 353, 19;
de qua re iudicibus gratiae aguntur
Carth. 94: 356, 8.

BPEBION, breve. 1. Abbreviata notatio

canonum, «breviarium Hipponense» *Carth.* 34: 255, 10; *Carth. prooem.*: 253, 2 «breve statutorum» *Carth. prooem.*: 254, 20.

2. Codex in quo bona monasterii inscribuntur, «breve» *AB* 1: 449, 10.

BPOTIMAIA, dies festus paganus in honorem Dionysi VI 62: 198, 12; v. pagani 2.

BYZACENE, provincia primatiae Carthaginensis *Carth. prooem.*: 198, 5; epistola metropolitani ad synodum, adjuncta breve canonum Hipponensem *ibid. prooem.*: 251, 17; 253, 1; 253, 20; legati ad synodum *ibid. prooem.*: 337, 2; 337, 16; *prooem.*: 401, 6; 127: 398, 18; in B. synodus generalis habita *Carth. prooem.*: 357, 20.

C

CAECILIANUS - Καικιλιανός, episc. Carthaginensis, retulit e Nicaea canones et symbolum *Carth. prooem.*: 211, 7.

CAECLIUS - Καικλίος, episc. *Cypr.* 1: 304, 16.

CAELESTINUS episc. Roman. *III intr.*: 55; scribit synodo *Carth.*, gratulans de Apiaro, per Leonem presbyt. *Carth. Apiar.*: 428, 3 (tit.); 428, 6; 428, 15.

CAELESTII errores damnantur *Carth.* 109: 375, 7 (tit.); *III* 1: 58, 5.

CAELIBATUS: v. castitas, continentia, ἀγαμία.

CAESAREA, civitas in Cappadocia sedes primatialis Ponti: v. Pontus; paenitentia eccl. C. *Nyss. intr.*: 202;

patria Basilii M.: v. Basilius Caesariensis.

— in Palaestina *Greg. intr.*: 17.

CAESARIA patricia, destinataria epistola Bas. 94*: 191, 8; *Ath. intr.*: 90.

CAESARIUS, clarissimus consul *Carth. prooem.*: 250, 16; *prooem.*: 286, 13.

CAESAROPAPISMUS, *Pape*: 508; 511 n. 19.

KAINI Καίνιοι, dominica in albis VI 66: 204, 9.

KAINIZEIN, innovare contra tradita a patribus VI 32: 166, 6; «novare civitatem» imperiali potestate *IV* 17: 83, 15; v. metropolitani iura.

KAINOTOMEIN, innovare praeter de-
creta *III* 8: 63, 9; *VI* 2: 125, 4: v. ἀκατεύοτε μητα.

KAINOTRGEIN, innovations introdu-
cere *VI* 8: 218, 2.

ΚΑΛΑΝΔΑ, Kalendae, dies festus (Saturnalia) paganus, damnatur *VI* 62: 198, 10: v. pagani usus 2.

ΚΑΛΧΗΔΩΝ, vocabuli forma prior *IV* 1: 69, 4 lemma; *Genn. I*: 294, 25; *Tar. I*: 328, 13 app.; *VII* 5: 257, 1; 19: 278, 10: v. Chalcedo.

CALDONIUS - Καλδόνιος episc. *Cypr.* 1: 304, 15.

CALIX: v. ποτήριον.

CALLIXTUS, episc. Roman., *Petr. intr.*: 32.

ΚΑΛΟΥΣΤΡΙΟΣ, destinatarius tractati ad-
versus Anthropomorphitas *Cyr. intr.*: 275; 8*: 288, 4: v. Tiberius.

ΚΑΛΥΠΤΩ, «velare» virginem, per ve-
lum monachicum consecrare *Carth.* 126: 397, 17.

KAMATOE, «labor», mortificatio corporis *Anc. 2*: 57, 16.

KANAION, «canale», fretum separans
peninsulam italicam ab Africa et a
Macedonia *Sard.* 21: 188, 12.

CANDIDIANUS, comes, Theodosii 11
imperialis commissarius ad concilium
III intr.: 55 n. 6; eius officia *Pape*: 510 n. *ibid.* 515 n. 15.

CANDIDUS - Κανδίδος, Abbiritanus,
episc., legatus provinciae Proconsularis
Carth. prooem.: 400, 19.

— - Κανδίδος, Germaniae episc.
Carth. 133: 409, 1.

KANON, regula 1. regula fidei - τῆς πλοτεως *Carth.* 100: 377, 17.

2. enumeratio librorum veteris et
novi testamenti: v. scriptura s.

3. regula disciplinaris ecclesia-

sticae traditionis κ. θεολογικών *I* 2:
24, 14; «sententia regularis» *I* 5: 27, 9;
6: 29, 10; «canones» *I* 9: 32, 1; «regularis»
I 9: 32, 4; 10: 32, 13; *Ant.* 9: 111, 8;
Bas.: 10: 110, 6; 12, 113, 1 consue-
tudo «praeter regulam» *I* 15: 36, 13;
16: 37, 9; *IV* 8: 39, 9; 40, 2; *II* 2: 46, 17;
«c. patrum» *III* 8: 64, 20; *Bas.* 89: 172,
17; *Sard.* 20, 187, 14; *Nyss.* 6: 222, 18;
«antiquis canonibus» *IV* 22: 86, 18;
«divinis constitutionibus» *IV* 26: 90, 4.
De sensu vocabuli *Bas. intr.*: 87 n. 17;
prooem.: 93, 10; 3: 100, 15; *Tim.* 26:
254, 22; apud Patres et in synodis
IV s. *Pape*: 494 sqq.; v. aposto-
licus canon, traditio, συνή-
θετα, νόμος, θρόνος, τάξις.

4. paenitentia (publica) ex tra-
ditione antiqua imposita *Bas.* 4: 101,
21; 21: 123, 14; 30: 120, 12; x. τῆς
Εαριας *Bas.* 83: 156, 26; *Nyss.* 6:
227, 2; v. paenitentia 4. τιμονίον.

5. regula a conciliis et syuo-
dis decreta - Επενθέτω κ. *Ant.*
21: 121, 13; θεθέσθαι κ. *Bas.* 47: 138,
17; έπενθέτως *IV* 1: 69, 14; τεθέντως
IV 5: 74, 8; x. τῶν 150 πατέρων
IV 28: 91, 1; «regularis» *IV* 1: 69, 9;
Ap. 1: 8, 6; *Anc.* 1: 56, 9; *Ant. syn.*:
102, 6; «definitiones» *Laod.* 1: 130, 8;
«capitula» *I*: 23, 9; «Nicaen» canones
Carth. prooem.: 200, 7; 206, 4; 210, 17;
Carth. Apiar.: 425, 4-16; canones apo-
stolorum conciliorum, synodorum et
patrum enumerantur et confirmantur
VI 2: 120, 17; *VII* 1: 247, 7; *VII* 22:
284, 10; *VIII*, 1: 294, 16; canones
divini *VII* 1: 247, 4; 10: 265, 5;
II: 265, 18; a spiritu s. inspirati *VII*
1: 247, 14; χαρονιών *VI* 37: 172, 1;
90: 226, 4; canonica stabilitas in eccl-
esiis *VIII* 5: 301, 21; decretum canonis
VII 5: 255, 1; 10: 264, 6; v. δρόμος.
De sensu vocabuli post *IV* s. *Pape*:

501.

6. catalogus clericorum *I* 16:
38, 1; 17: 38, 18; membrorum curiae

omnium episcoporum litteras solus subscribit, mittendas ad imperatorem *Carth.* 85: 325, 6; 93: 352, 18; et ad magistratus *Carth.* 91: 342, 4; 106: 371, 20; eius subscriptio sub actis *Carth.* 127: 399, 8; 133: 407, 8: v. *Aurelius*.

5. De disciplina in ecclesia Africana, spec. in primatia Carthaginensi: v. *continentia* 2, *monialis* 4 *primatiae* 2 (Africana ecclesia), *rebatizatio* 3, *Romanus* pontifex 3; *schisma* 4, *synodus provincialis* 7.

CASTITAS, - ἀγένεια: clerici maiores (episc. presbyt., diacl.) vinculo castitatis per consecrationem adnexi sunt *Carth.* 3: 216, 11; σωφροσύνης φύλακες, «pudicitiae custodes» sint *Carth.* 4: 218, 17; lectores puberes aut nubant, aut continentiam - ἀγένεια profiteantur *Carth.* 16: 230, 20. Castitas cleri Romae severius tractata, CP humanius, concilium medium incedit viam *VI* 3: 126, 8 sqq.; castitatis votum - ἀγαπάτα *Bas.* 18: 121, 16; 19: 121, 26; ἀνοτάξαθα τῷ γάμῳ, matrimonio abrenuntiare *Bas.* 18: 120, 21; v. *monachus* 3. Castitatis venerandum nomen *Bas.* 88: 170, 10; vovenda est virginitas - παρθενία non propter abominationem matrimonii, sed propter bonum virtutis *Gangr.* 9: 93, 4; cum humilitate profunda *Gangr. epil.*: 98, 10; non autem se supra nubentes extollendo *Gangr.* 10: 93, 10; dist. ab ἀκράτεια, v. *continentia*, *virginitas*.

CASSATA venditio: v. *irrita*.

CASSIUS - Κάσιος, episc. *Cypr.* 1: 305, 2.

CASTRATIO: v. *eunuchi*.

KATAKΡΙΣΙΣ τελεία, sententia finalis condemnatoria in tribunali lata *AB* 13: 471, 12.

KATAKΡΙΤΟΙ, damnati «a P. et F. et

episcopalis, dist. a χρήσος *IV* 2: 70, 9 et 2: personarum ministerium aliquod in ecclesia exercentium *VI* 5: 130, 18; κανονικού ψάλτη, in catalogo inscripti cantores *Laod.* 15: 136, 15; κανονικού, regulares *VII* 40: 281, 1: v. *monialis* 1.

7. Canonum severitas in Caesarea Capp. *Bas. intr.*: 90 n. 40; medela et curatio animalium sunt *VI* 2: 120, 20; firmitatem tenere nequeunt, si metus poenae non coniungatur *Sard.* 20: 187, 1; pacem gignunt *Cypr.* 1: 276, 12; *Ap.* 85: 52, 12; tutela contra diabolicos impetus *Genn.* 1: 295, 26; studio canonum episcopus incumbat *VII* 2: 249, 10; eorum observantia laus summa pro clero *VII* 1: 245, 15. Canonica opera in PG *Introd. gen.* I: *CCO* 3 n. 14.

CANTOR, ψάλτης: κανονικού, rite in canone ecclesiae inscripti, ambonem ascendunt *Laod.* 15: 136, 15; de membranaceo codice cantent *ibid.* 130, 17; ne cum orario psallent 23: 140, 6; post admissionem ad clerum nubere eis licet *Ap.* 26: 19, 16; sed in quibusdam provinciis tantum *IV* 14: 80, 16; psalmista ne haereticam nubat *ibid.* 80, 19; λεπόψιος sine tonsura esse nequit *VI* 33: 166, 16; v. *Armenii*; aleae atque ebrietati ne deseriat *Ap.* 43: 30, 4; cauponam ne ingrediatur *Laod.* 24: 140, 15.

CANTUS in ecclesia - ψάλλειν: ex ambo ne de codice - ἀκού διρθέρας, a solis cantoribus rite ordinatis fit *Laod.* 15: 136, 15; v. *cantor*; e solis canoniciis scripturae libris psalmi canantur, non autem «plebei», privati cantus - λότορων ψάλμοι *Laod.* 59: 154, 4; cantus psalmorum ne continuat, sed altermando psalmum et lectionem fiat *Laod.* 17: 137, 9; attende ac devote canendum *VI* 75: 212, 18; non vociferationibus inordinatis *ibid.* 212, 14; textus cultui ecclesiae convenientes sint *ibid.* 212, 16: v. ὑποφωνεῖν.

ΚΑΠΗΛΕΙΟΝ, taberna: v. *caupona*.

CAPILLI, cincinnis compositis a viris non ornandi sunt *VI* 96: 233, 15; capillorum canam circumplexam involvere atque reponere clericorum proprium *VIII* 16: 320, 15; «crines», a deo mulieri ad subiectio[n]is memoria dat, non tondendi *Gangr.* 17: 96, 13: v. *tonsurā*.

CAPITULA, κεφάλαια, decisiones *VIII* 2: 296, 12 et 17; κανόνες *I* 1: 22, 9: v. *κανών* 5.

CAPREOLUS, Carthagin. episc. *III* *intr.*: 55 n. 9.

CAPTIVI - αλχυλάτοι; redemptio c. excusat ab alienandis cimeliiis et vasis sacratis *VIII* 15: 318, 13: v. *redemptionis*; populus dei a barbaris in captivitatē ductus ac dispersus est, propter peccata sua *Bas.* 85: 158, 16; captiva, si a barbaris vi corrupta est, culpa caret *Greg.* 1: 20, 14 et 24: v. *coactio*; captivorum bona diripere impium est *Greg.* 2: 22, 10 et cc. sqq.; captivos evasos apud se vi retinere scelus inauditus est *Greg.* 6: 26, 15; de uxore militis captivi: v. *matrimonium* 11.

CAPUAE synod. a. 391; prohibet rebaptizationes, reordinationes et translationes episcoporum *Carth.* 48: 265, 6; item, ne clerici schismatici conversi in suis honoribus recipiantur *Carth.* 68: 309, 19; 310, 2.

KΑΡΧΗΔΩΝ: v. *Carthago*.

CARNIUM usus in omni pietate et fide factus a nemine reprobadus *Gangr.* 2: 90, 3; *Bas.* 28: 128, 8; 86: 159, 24; ne propter abominationem abstineatur a c. *Ap.* 51: 35, 13; 53: 36, 17; qui sic agit creationem calumniatur *Ap.* 51: 35, 17: v. *encratita*; diebus festis a clericis saltem contingendi *Anc.* 14: 66, 6; carnes cum sanguine

Ap. 63: 40, 16: v. *sanguis*, id olothys, ieinium.

CAROLUS magnus, rex occidentis adversatur concilio *VII* *intr.*: 243 n. 15.

ΚΑΡΙΟΦΟΠΙΑ, oblatio a fidei ecclesiae facta *Gangr.* 7: 92, 7; 8: 92, 16; *Cyr.* 2: 280, 6: v. *oblata*; aequivalens εὐοιά cf. *Gangr. epil.*: 99, 12.

CARTHAGO, Καρχηδών: sic in textu actorum et canonum synodi *Carth.* *prooem.*: 197, 11 sqq. et in prooemio *Cypr.* *prooem.*: 303, 11 et 32; Καρθηγένη in lemmate *Carth.* *prooem.*: 197, 3 et in citationibus factis a concilio *Trullo*: v. *hic sub n. 3*.

1. Sedes primae primatiae Africanae: (Proconsularis, Byzacena, Tripolitana) v. *Numidia*; metropolitana, provinciae Proconsularis: v. *Proconsularis*; ecclesiae in C.: v. *Fausti*, *Perpetuae*, *restituta*; unitas cum Donatistis in C. facta *Carth.* 94: 356, 3.

2. Synodi Carthagine habitae: a. 251 *Cypr.* *intr.*: 300; a. 254-255-256 *Cypr.* *intr.*: 301; *Introd. gen.* I: *CCO* 2; sub Grato, Genethlio et Aurelio *Carth.* *intr.*: 190; 194-195; canonum synodi a. 419 concordantia cum Pedalio *Carth.* *intr.*: 193.

3. Canones Carthaginens. citantur: c. 3 *VI* 13: 142, 6; c. 18 *VI* 83: 220, 9; c. 25 *VI* 13: 141, 18; c. 37 *VI* 32: 165, 13; c. 41 *VI* 29: 159, 19; c. 70 *VI* 13: 141, 18; 66: 204, 20; c. 72 *VI* 84: 220, 17.

4. Primas Carthaginensis synodus generalem convocat *Carth.* *prooem.*: 335, 12; e synodo absentibus notificat acta *Carth.* *prooem.*: 339, 24 diem paschae ab Alexandria notificatam caeteris nuntiat: v. *pascha*; curam de omni Africana ecclesia ex traditione gerit *Carth.* 55: 280, 19; 281, 9 et 15; paue per diem dominicam ordinandos episcopos habet *Carth.* 49: 268, 9; nomine

Sp. s. VII 1: 247, 16: v. an a-
them a.

KATAΓΩΡΗ, diversorum VI 88: 224, 7.

KATAΓΩΡΙΑ, habitacula saecularia IV
24: 88, 9; VII 13: 268, 18; clausura
(eremita) VI 4: 179, 11.

KATAΛΛΑΓΗ, καταλλάξαι, καταλλαγή-
ναι, reconciliatio peccatoris *Carth.* 6:
219, 16; reconciliare *ibid.* 220, 9;
reconciliari *Carth.* 7: 220, 17; v.
paenitentia 5.

KATAΛΟΓΟΣ, tabulae, index: λεπτί-
κός, clericalis VII 13: 269, 4; χρονι-
κός, christianorum VI 1: 120, 6; v.
τύχαταλέγεσθαι.

CATAPHRYGES, montanistae Phrygiae
Laod. 8: 133, 20; vocabulum ex erronea
lectio tituli ortum *ibid.* 133, 17;
Intr. gener. I: CCO 9 sub 1.

KATAΣΤΑΣΙΣ 1. ordo, disciplina ecclae-
siastica I 4: 26, 9; *Ant.* 13: 115, 1;
Laod. 135, 13; 13: 136, 6; *Ant.* 13:
115, 10; *Carth.* 10: 223, 19; 47: 266, 14.

2. clericorum institutio (electio et
consecratio et inthronisatio) *Sard.* 6:
166, 10 et 12; 167, 5; constituere - κα-
θιστάν *Ant.* 22: 122, 3; 23: 122, 15;
κατάστασις *ibid.* 122, 18; 123, 1;
«ordinatio» *Sard.* 15: 182, 10; VI 37:
171, 12; καταστήσαι εἰς βαθύμον «or-
dinare» *Sard.* 15: 182, 9.

KATAΣΤΕΛΛΕΙΝ τὰ ἄγα, sancta post
missam consummare *Bas.* 93*: 190, 8;
v. purificatio calcis.

KATATATTEΣΘΑΙ, incardinari in dioce-
si, officium suscipere IV 10: 77, 19;
VI 17: 148, 12; VII 15: 272, 8: v.
τάξις 3.

KATATΙΘΕΣΘΑΙ τῆς τάξεως, ab officio
deponi *Neoc.* I: 75, 9: v. deponi-
tio 2.

CATECHESIS, instructio, 1. fidelium:
v. praedicatio.

2. acatholicorum - κατηχίσθαι I 2;
24, 17; symbola fidei discere *Laod.* 7:
133, 13; fit ab episcopis et presbyteris
Laod. 8: 134, 3: v. catechumeni,
πίστις, διδασκαλία.

CATECHUMENI, pagani christianaee re-
ligioni initiandi.

1. Ordo initiationis describitur II 7:
54, 15 sqq.; VI 95: 232, 1; instructio:
v. πίστις.

2. Locus: in ecclesia remanent et
audiunt II 7: 54, 21 in loco ab auditori-
um distinto *Neoc.* 5: 77, 10-14; I 14:
36, 6; genu flexo orant *Neoc.* 5: 77, 13.

3. Oratio supra eos fit ante dimis-
sionem post bominiam *Laod.* 19:
138, 5.

4. Admissio ad baptismum ae-
grotantis etc.: v. baptismus 4; si inscius communicaverit, statim bapti-
zandus est *Tim.* 1: 240, 15.

5. Apostata triennio inter auditores
sistat I 14: 36, 5; post baptismum ad
clerum provehi potest *Ant.* 12: 65, 6;
peccans, inter auditores sistat; si et
tunc peccaverit eliciatur *Neoc.* 5: 77,
13; peccata per baptismum delentur
Bas. 20: 122, 22. Ne oblatorium reliquias
comedat *Theoph.* 8: 269, 4.

KATHXΟΥΜΕΝΕΙΑ, tabulata supra nar-
thecem vel per tres muros partis
anterioris ecclesiae: nec in eis dormire
licitum est VI 97: 235, 4.

KATHGORIA, καθηγορεῖν: v. accusa-
tio 1.

KAΘΑΡΟΣ, mundus: anima et corpore
Dion. 2: 12, 22.

CATHARI, novatiani, schismatici sunt,
non haeretici *Bas.* 1: 96, 14; seipso
«mundos» cognominarunt I 8: 30, 4;
II 7: 53, 13; reconciliatio eorum fit per
libellum I 8: 30, 10; per libellum et
chrisma *Laod.* 7: 133, 5; II 7: 53, 12;
de validitate baptismi varia disciplina
per ecclesias *Bas.* 1: 93, 20; 47: 137, 16;

clericorum, qui cum populo suo ad
unitatem catholicam redeunt, an ordi-
nandi I 8: 30, 7; *Theoph.* 12: 271, 14;
de catharis ad Aphyngium *Theoph.*
intr.: 261: v. rebaptizatio 2.

ΚΛΘΑΡΣΙΑ, magica caerimonia ad ma-
leficia solvenda *Nyss.* 3: 211, 4;
κάθαρος οἶκων, purificatio a maleficis
per magicas artes *Ant.* 24: 72, 14.

ΚΑΘΑΙΡΕΣΙΣ, suspensio vel depositio:
v. depositio.

CATHEDRA - καθέδρα, 1. sedes e-
piscopi in sanctuario ecclesiae,
proinde: sedes episcopalis *Sard.* 11:
175, 22; x. αὐθεντική, «principalis ca-
thedra», ubi ecclesia cathedralis est
Carth. 71: 313, 10; «propria cathedra»
τίσιος θρόνος *ibid.* 313, 16; prima c.,
i. e. metropolitana sedes *Carth.* 23:
238, 15; prima sedes *Carth.* 39: 258, 19;
259, 3; *prooem.* 252, 10; 253, 10.

2. Sedes sacerdotis in sanctuario *Bas.*
27: 127, 16; 128, 2; VI 26: 156, 18;
x. κατ στάσις ubi sedet et ubi sistit
presbyter VI 3: 128, 6; locus presbyteri
IV 29: 94, 5; honor cathedralis est
in presbyterio residere - καθέδρα
Ant. 18: 69, 12 sq.; I: 57, 3; VI 3:
128, 6: v. τέπος.

ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΣ, praesul monasterii
virorum *Bas.* *prooem.*: 141, 27; καθηγου-
μένην, monialium praesul VI 46: 185,
2: v. hegumenus.

ΚΑΘΙΕΡΩΣΙΣ, καθιεροῦν: v. conse-
cratio.

ΚΑΘΙΣΤΑΝ, creare, eligere in sedem
I 4: 26, 9: v. κατάστασις 2,
τύπον θητικού.

CATHOLICA, - καθολική ἐκκλησία.

1. mater ecclesiae: c. et apostolica
I 8: 30, 5; eius «dogmata» i. e. usus
ibid. 30, 12; episcopus *ibid.* 31, 3;
disciplina et confessio *Sard.* 17: 184,
10; unum est corpus, omniumque mem-
brorum unum est caput *Carth.* *prooem.*

326, 14; per universum mundum dif-
fusa *Carth.* 57: 291, 14; 69: 311, 18;
usque ad terminos terrae *ibid.* 312,
4; communis omnium mater *Carth.* 67:
307, 3; «columba et unica mater
christianorum *Carth.* 57: 292, 20; *ibid.*:
293, 10; corpus mysticum domini
- κυριακὸν σῶμα *Carth.* 66: 305, 21.

2. aedes, parochialis ecclesiae dist. ab
oratorio privato VI 59: 195, 11: v.
ecclesia, κυριακὸν 6v.

CAUPONA - πανδοχεῖον, taberna - κα-
πηλεῖον; t. ingredere omnibus
omnino clericis prohibetur *Laod.* 24:
140, 12; VI 9: 136, 21; item caup.,
excepta necessitate in itinere *Ap.* 54:
37, 5; t. ad edendum et bibendum
Carth. 40: 259, 4; in « xenodochio » -
- πανδ. etiam divertere ex necessitate
in itinere licet VII 22: 285, 11; t.
possidere et in ea ministrare nulli
clericu licet VI 9: 136, 19; v. ebreria-
tas.

CAUSA in iudiciis: v. accusatio,
actio.

CAUTIONEM dare IV 30: 96, 11; *Ap.*
20, 17, 8: v. έγγύατι.

KEIPA, aetas, excusat a conveniendo ad
synodum *Carth.* 76: 316, 16; a quanam
aetate peccatum committi potest *Tim.*
18*: 252, 2: v. aetas rationis; sec.
aetatem pater *Carth.* 54: 279, 15.

CELEBRET, litterae commendatitiae
- συστατικά a clericis itinerantibus se-
cum ferendae *Ap.* 33: 23, 9: v. iti-
nerantes 1, litterae 6.

ΚΕΛΕΥΣΙΣ, ιussio, 1. Primatis man-
datum *Carth.* 92: 343, 5: v. litterae
imperiales.

2. Permissio superioris: v. iussio 1.

CENSURAE ecclesiasticae: v. poena e-
paenitentia publica, recon-
ciliatio.

CELTICUS - Κελτικός, episc., subscri-

Laod. 57: 153, 8; Ant. 13: 65, 14; Ant. 10: 112, 6; ad exemplum 70 discipulorum instituti Neoc. 14: 81, 16; in civitate celebrare eis licet *ibid.*: 81, 17.

2. *Instituitur* ab episcopo civitatis, cui vici subiecti sunt Ant. 10: 112, 20; eius communitati Neoc. 14: 81, 16; v. συλλαττουργός; sub eius auctoritate administrant *Laod.* 57: 153, 10; pro vicis et possessionibus Ant. 10: 112, 4.

3. *Facultates*: regere parochias sibi subiectas, in eisque lectores et subdiaconos et exorcistas ex se instituere, presbyteros vero ibi et diaconos non praeter consensum ordinarii sui Ant. 10: 112, 8; qui consensu ordinarii in scriptis obtinendus Ant. 13: 65, 14; lectores solos promovere potest, commissus ad hoc ab episcopo VII 14: 271, 1; subdiac. nequit admittere sine conscientia episcopi Bas. 89: 175, 9; v. subdiaconus. Pauperum curam speciatim suscipit Neoc. 14: 81, 17.

4. *Chorepiscopi* ne ultra fiant, visitatores in locum eorum succedant *Laod.* 57: 153, 8; iam instituti nihil agant praeter conscientiam episcopi civitatis *ibid.*: 153, 10; qui solus potestatem habet ad civitatem regendam et possessiones providendas Ant. 9: 111, 12; a Basilio vituperantur, quia patrum canones neglegunt Bas. 89: 172, 17. Sardicensis synodus improbat institutionem episcoporum in vicis et modicis civitatibus: presbyteruni solum ibi sufficere *Sard.* 6: 167, 7.

ΧΩΡΙΖΕΙΝ, separare, excommunicare: τῆς ἐκκλησίας *Gangr. synod.*: 89, 9; τῆς συνέδεσος *Theoph.* 14: 273, 15; *intr.*: 261; χ. (sine complemento) *Theoph.* 3: 265, 22; v. excommunicatio.

ΧΡΕΙΑ, necessitas: ἐπείγουσα VI 46: 185, 6; κατεπείγουσα VII 22: 285, 19;

nestorianizans de incarnatione damnatur *III* 7: 62, 16.

ΧΕΙΡ, 1. ἡ ἔξθετη, manus publica *AB* 9: 464, 4; (citur *Ant.* 5: 109, 9, in quo pro χειρι ponitur ἔξθετη); ἀρχική χ., dominium principum *VII* 12: 267. 2. Manus impositio supra peccatores et alios: v. impositio. 3. Pro ordinandis clericis: v. ordinatio. χειροθεσία, χειροτονία.

ΧΕΙΡΙΣΜΟΙ, administratio Iaicalium dormorum et bonorum, vetita clericis *IV* 3: 71, 13; v. saecularia negotia I.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ, propria manu scripta promissio *VIII* 8: 308, 20; a clericis ad propriam tutelam non exigendum *ibid.*: 308, 10; a solo consecrando episcopo pro testanda orthodoxia subscribendum *ibid.*: 309, 2; a Photio sectatoribus suis facta, propria manu scripta, potestas docendi *VIII* 9: 310, 2 et 7.

ΧΕΙΡΟΘΕΣΙΑ, χειροθετεῖ, impositio manus 1. pro reconciliatione paenitentium aut haereticorum I 8: 30, 7; v. impositio 2-3.

2. Consecratio per invocationem spiritus s.: diaconissae I 19: 415; v. diaconissa; episcopi *Ant.* 10: 112, 6; 13: 115 et 9, 17: 117, 17; clericorum in genere I 8: 30, 7; I 9: 32, 3; *IV* 6: 75, 2.

3. Benedictio data ab episcopo clericis minoribus *VII* 14: 270, 7 et 13; - εὐλογία *VI* 33: 167, 14; hegumeno presbytero ad hegumeumatum *VII* 14: 270, 16. Distinguitur a χειροτονia reservata inde a VI. conc. soli consecrationi clericorum majorum: v. χειροτονία.

ΧΕΙΠΟΤΟΝΙΑ, χειροτονεῖ 1. electio sola clerici ad gradum I 4: 26, 15; *Ant.* 19: 119, 4 sqq.

2. Electio, consecratio et inthronisatio (v. institutio) I 8: 30, 21; 16: 37, 2; *Ant.* 13: 65, 15; *Ap.* 1: 8, 9; 2: 8, 15; 76: 47, 1 et 8 *Carth.* 50: 269, 15 et 20; *IV* 15: 81, 18; 25: 88, 19; 30: 95, 18; 96, 3; 97, 4; *Theoph.* 12: 271, 14-17 *app.*

3. Consecratio sola *IV* 2: 70, 6 et 17; 28, 92, 10 et 20; 93, 1; *Ant.* 13: 115, 1; *Carth.* 16: 231, 5; *VI* 6: 132, 3; 48: 186, 14; *VII* 5: 256 9; *VIII* 4: 300, 3; 8: 309, 2; v. diaconissa.

4. Ordo sequendus in electione, examine canonico et institutione presbyteri describatur *Theoph.* 7: 267, 25.

ΧΙΠΑ: v. viduæ.

ΧΗΡΕΥΟΥΣΑ ἔκδησία, episcopo suo eviduata *IV* 25: 89, 5; v. vacans sedes.

ΧΙΤΡΟΙ, spicae *Ap.* 3: 9, 10; v. oblatæ I.

ΧΛΕΥΑΖΕΙΝ, deridere, corporis infirmitate affectum vetatur *Ap.* 57: 38, 8.

ΧΩΡΑ, 1. *agri* *Ant.* 8: 110, 9; possessio-nes *IV* 6: 74, 18; p. rusticæ *Ant.* 9: 111, 14; 10: 112, 4; *regio* *IV* 4: 73, 6; *ciuitas* *Ap.* 34: 24, 10; χώρα longe tempore pagana remansit *Pape*: 536: v. παροικία, chorepiscopus.

2. «Provincia Italia» *Carth. prooem.*: 198, 1; v. Faustinus; «provincia metropolitana» *Carth. prooem.*: 198, 5; 222, 15; 223, 11; et in subscriptio-nibus *Carth.* 133: 407, 13; v. ἐπι-χωρίως.

3. *Regio*: exteriore civitates et re-giones - έκτικας πόλεις καὶ χώραι *VIII* 10: 311, 18 et 10 v. presbyter 5.

ΧΟΡΕΠΙΣΚΟΠΙ, vicarii episcoporum civitatis ad administrandas parochias rusticas: v. παροικία, χώρα I.

1. *titulus* episcopali inferior *I* 8: 31, 14; caractere episcopali praediti

excusat a peccato; τὰ τῆς ἀναγκαῖας χρ. victui necessaria VII 22: 285, 19; v. excusantes cause.

XPIΣΜΑ, s. chrisma: 1. ἔπουράνιον, cælesti, participes regni Christi efficit conferendum *ibid.*: 150, 3; 2. Unguendi sunt chr. haeretici per libellum reconciliandi *Laod.* 7: 133, 14; II 7: 53, 21; hoc fit in conspectu fidei *Bas.* 1: 98, 22; unguntur frontem et oculos et nares et os et aures et signantur signo crucis II 7: 53, 22. Formula unctionis: Signaculum doni Sp. S. *ibid.*: 54, 3; v. μῆρον.

3. *Coniectio* eius a presbyteris fieri prohibetur *Carth.* 6: 219, 15 et 220, 9.

XPIΣΤΕΜΠΟΡΟΙ, fidei Christi cauponatores *Bas.* 95*: 196, 27.

XPIΣΤΙΑΝΙΖΕΙΝ, fidem christianam profiteri VII 8: 262, 3; χριστιανοῦ χάρις, christianitatis gratia *Carth.* 6: 300, 10.

XPIΣΤΙΑΝΟΚΑΘΙΓΟΡΟΙ, christianorum calumniatores VII 7: 260, 16; v. iconoclastae.

XPIΣΤΙΑΝΟΤΗΣ, christianitas, religio christiana *Carth.* 108: 375, 4.

CHRISTIANUS, 1. Fidem Christi profitebatur: iam ante baptismum fit chr. per impositionem signi crucis II 7: 54, 15. 2. Fidelis baptizatus laicus *Laod.* 28: 142, 11; *ibid.*: 53: 151, 16; chr. laicus *Laod.* 30: 143, 6 app.; plebeius *Ap.* 71: 44, 8; oppon. haeretico *ibid.*: 31: 153, 15; v. fideles. χριστιανός.

XΠΟΝΙΖΕΙΝ *per annum in ecclesia versari II 7: 54, 22.

XΡΟΝΟΣ: v. tempus.

CICOGNANI, Hamletus Johannes, S.R.E. Card., litterae-præfatio *CSP*: p. vii.

CILICIA, provincia *Ant.* syn.: 102, 12.

CIMELIA - κειμήλια: v. vasa pretiosa.

KINΔΥΝΕΤΕΙΝ, periclitari: de dignitate ecclesiastica, si arguatur I 2: 25, 14; IV 20: 86, 20; v. latere sententiae 2.

CIRCUMCELLIONES, contra catholicos agunt *Carth.* 93: 349, 2; v. παρασυναγωγή, schisma 1.

CIRCUMSTANTIAE culpam levantes VI 93: 228, 18; v. excusantes.

CITTINUS, deest in Gr., episc. *Cypr.* 1: 305, 3.

— aliis, deest in Gr., episc. *Cypr.* 1: 305, 5.

CIVITAS, sedes episcopal: v. πόλις.

CLAUSURA monasterii: monasterium muro saeptum ac porta clausum esse debet VII 20: 281, 2; ne vir in mulierum, ne mulier in virorum monasterium dormiat VI 47: 185, 16; ne ad ministerium quidem impleendum mulier libera aut serva in monasterio virorum commoretur VII 18: 276, 4; eadem regula in domo episcopal teneatur *ibid.* Praescriptiones clausuræ describuntur VII 20: 280, 4; visitationi in domo viuduarum vel virginum potestatem faciunt episcopus vel presbyteri, quorum curae commissae sunt *Carth.* 38: 258, 4; clericus vel monachus nunquam solus cum sola convenient *ibid.*: 258, 8; episcopus et presbyteri quoque non soli accedant ad eas, sed praesentibus clericis vel honorabilibus fidelibus *ibid.*: 258, 11; v. monialis.

CLEMENS episc. Rom. I, auctor (fictus) Constitut. apostolic. *Ap.* 85: 52, 5; VI 2: 121, 10.

CLERUS, clerici, - κλῆρος, κληροκο. 1. Ordo clericorum I 1: 23, 15; dist. a laico ordine I 5: 27, 6; *Ap.* 12: 13, 13; v. λατεράς; dignitas in clericatu I 2: 25, 14; κλήρωσις clericatus *Carth.* 105: 369, 18; ol. τῆς κληροκο.

ecclesiastici viri *Laod.* 10: 134, 19; κληροκοι εἰν τῷ κλ. esse in clero I 1: 23, 17; inter clericos maiores annumerari *Tim.* 27*: 256, 26; sacerdotes *Tim.* 9: 247, II; II: 246, 20; 247, 5-8; 12: 147, 15; 14: 249, II: 250, 5; VII 10: 264, 5 et 12; *Cyr.* 4: 282, 20-23; dist. a κληρον (curia episcopal) IV 2: 70, 8; κληροκοι, clerici minores *Laod.* 20: 139, 9; VI 125, 10 tit.; clerici minores inter laicos annumerantur VI 58: 194, 13; v. λεπατικοι, τάξις, κανών 6; clerici sive in dignitate constituti sive sine impositione manuum ordinati *Bas.* 51: 142, 9; v. βαπτισμός.

2. Classes, gradus et ordo enumerationis: προσβύτερος, διάκονος, ὑπηρέτης (subdiaconus) *Neoc.* 9 et 10: 79, 8 et 80, 4; ecclesiastici *Laod.* 24: 140, 10; tit., distinguuntur in presbyt., diaconi, (sacerdotalem ordinem) et subdiaconos, lectores, cantores exorcitas, ostiarios, deini monachos *Laod.* 24: 140, 12. Episc. presbyt., diaconi, et omnes qui in clero I 3: 25, 20; episc. iure, episc. honore, chorepiscopus, presbyter I 8: 31, 5; pres. diaconi, vel omnino in clero versantes I 16: 37, 11. Episc., presb., diaconi et caeteri clerici *Ap.* 2: 8, 14; 4: 10, 4; Ep., pr., d., aut quilibet de sacerdotali catalogo *Ap.* 8: II, 20; 15: 15, 4; ep. pr., d., dist. a lectore et cantore *Ap.* 5: 10, 13 et 26: 19, 14; dist. a subdiaconi, lect., cantore *Ap.* 42: 29, 19 et 43: 30, 5; iidem enumerantur *Ap.* 69: 43, II; qui praesesse noscuntur ecclesiae, episc., presb., diaconi. *Ant.* I: 104, 15; lect., subdiaconi, exorcistae *Ant.* 10: 112, 8. Ol. εἰ βαθμοῦ dist. a ministerio sine impositione manuum collato *Bas.* 51: 142, 13. Clerici inferioris gradus dist. ab episcopis *Carth.* *Apiař.*: 433, 16. Episc., chorepisc., presb., diaconi, et quilibet in clero dist. a κανόνε (curia episcopal) IV 2: 70, 6 et 11. Sacerdotes et clerici VI 3: 125, 10;

episc., presb., diaconi, subdiaconi, lector, ostiarius VI 4: 130, 6; presb., diaconi, subdiaconi, VI 3: 128, 1-20; clerici in sacris dist. a clericis simpliciter VI 77: 214, 9; episc., presb., diaconi, dist. ab ordine laicorum VI 58: 194, 13; ep., presb., diaconi, dist. ab inscriptis in clero VI 80: 216, 7. Episc., presb., diaconi, dist. a catalogo clericorum VIII 2: 296, 19; consecrationem obtinent episc., diaconi, subdiaconi. VIII 25: 337, 25; v. ostiarius, lector, subdiaconus, diaconus, presbyter, chorepiscopus, episcopus, curia, περιοδευτα.

3. Admissio: προσάγειν, praesentare I 1: 23, 19; προσεβαθαι, admittere *ibid.*: 24, 7; κληροκοι, constitui *ibid.*: 23, 17; παρέρχεσθαι, admitti *Ap.* 26: 19, 14; εἰσδοχή, admissio ab episcopo vel sacerdote VII 19: 277, 16; 288, 7; προκειμένων, ordinare *Ant.* 3: 59, 7; I 10: 32, 10-12; *Genn.* 1: 297, 14; VIII 4: 300, 8-5.

a) Admittuntur: qui persecutionis tempore fugerunt *Ant.* 3: 59, 3; catechumenus apostata *Ant.* 12: 66, 6; servus manumissus I 1: 24, 5; *Ap.* 82: 49, 13; non sua sponte eunuchatus I 1: 23, 19; *Ap.* 21: 17, 13; oculum unum vel crus fractus *Ap.* 77: 47, 12; quilibet «dignus» ex vita probabili *Ant.* 3: 59, 7; non necessarium ut sit in genere sacerdotali, sicut fit apud Armenios VI 33: 166, 11.

b) Non admittuntur: inapti - ἀνεπίθετοι i. e. non irreprehensibles I 19: 40, 16 et 19; daemoniacus *Ap.* 79: 48, 3; eunuchatus sua sponte I 1: 23, 18; v. εὐνοῦχος; accusatus et convictus de peccato aliquo gravi *Ap.* 61: 39, 19; recente e mala conversatione conversus *Ap.* 80: 48, 11; digamus post baptismum *Ap.* 17: 16, 4; VI 3: 129, 14; matrimonio cum infamie coniunctus *Ap.* 18: 16, 12; VI 3:

129, 30: v. infames; concupinam habens *Ap.* 17, 17; 16, 4; *VI 3: 129, 14*; confunctus cum glore aut cum filia fratris vel sororis *Ap.* 19: 17, 3; servus *Ap.* 82: 49, 13; ab alio episcopo exclusus vel monachus e monasterio suo electus *Cyr.* 4: 283, 15; recente nuptus *ibid.* 282, 8; cuius mulier adultera fuit *Neoc.* 8: 78, 16; neophytus *Ap.* 80: 48, 10; *VII 5: 302, 17*; premature, propter instans periculum mortis, baptizatus *Neoc.* 12: 80, 18; clericus iam in alia dioecesi incardinatus *I 16: 37, 18*; v. infra sub 4; ob metum militiae clericatum appetens *Bas.* 89: 174, 12; indignus ab imperatoria potestate praesentatus *VIII 5: 303, 1*; vel quia cognatus promovens *VI 33: 166, 11*; *Bas.* 89: 174, 1: v. simonia, neophytus, haeretici, depositio, donatistae nepotismus. Quomodo admittendi: vitae candidati probatio quam plurima *I 2: 25, 2*; ex probatione et bonis moribus *VI 22: 153, 17*; si vita recta sit et si nemo admissionis opponatur *Theoph.* 12; 271, 17; irreprehensibilis sit *I 9: 32, 5*; propter religionem, non propter honores, tonsuram appetens *VIII 5: 302, 21*; propter humilitatem J. C. abrenuntians mundo *VIII 5: 303, 4*; ob virtutem vitae admittendus *VII 5: 256, 1*; v. probatio 1. Etiam circa matrimonium inquirendum est: si contraxit, quando et quomodo *Cyr.* 4: 283, 9; subdiaconorum - ὑπόπται probatio vitae fit a presbyteris et diaconis, qui votis expressis referunt ad chorepiscopum, et hic de consensu episcopi inscribit eos in catalogo clericorum *Bas.* 89: 173, 3. Aetas admissionis: v. ordinatio 4, tonsura.

4. Promotio ad gradum in curia - προθύλεσθαι, προβοή *IV 2: 70, 9*; in clericatu - προέργειν *I 2: 24, 20*; - προβοή *Genn. I: 297, 12*; - προκόπτειν *VI 3: 229, 4*; προβάθκεσθαι *VII 3:*

250, 17; promotiones episcoporum *VIII 22: 333, 10*. Fit incardinatio, i.e. inscriptione in albo *Bas.* 89: 174, 17; clerici incardinati sunt, ubi ab initio constituti sunt *IV 20: 85, 14*; dioecesis propria est ea, in qua ordinati sunt *VI 17: 148, 7*; ex inscriptis in albo promoventur ministri altaris *Bas.* 89: 174, 5; ex minoribus gradibus promoventur clerici digni ad superiorum dignitatem, propter mortem vel propter promotionem titularis vacante *VIII 13: 315*. Fit per proprium ordinarium *I 16: 37, 18*; *VIII 23: 335, 7*; alieni clericorum promovit invalida est *I 16: 37, 18*; *Sard.* 14: 181, 7; ad episcopum suum pertinent *IV 20: 85, 20*; auxiliarii eius sunt, cui solo populus dei commissus fuit *Ap.* 39: 27, 8; ad ministerium - ὑπορρύται altaris addicti *Carth.* 47: 263, 17; ecclesiis praesunt - προστάτες *Ant. I: 104, 15*; nihil moliantur praeter consensum episcopi *Ap.* 39: 27, 8; ab obediencia erga episcopum baereticum factum liberantur *III 3: 59, 15*. Nullus clericus episcopo suo insultet *Ap.* 55: 37, 12; *I 5: 27, 23*; *Carth.* 11: 225, 5; item, ne clericus presbytero *Ap.* 56: 38, 4; ne superbiam testetur episcopo *Sard.* 14: 180, 21; 181, 10. Clericorum indisciplina et ignorantia scandalis ecclesiam implet *AB 12: 469, 15*; v. presbyter 3, residentia, itinerantes. Communionem a celebrante episcopo nolentes recipere, suspectum eum redunt de fide non sana *Ap.* 8: 12, 5; v. schisma. Abstinentia a carne et vino ne propter abominationem fiat *Ap.* 53: 36, 16; v. carnes. Pascha ne cum Iudeis celebrent *Ap.* 7: 11, 12; v. Iudael. De clericis in haeresim lapsis: v. haeretici 2.

7. Virtutes excolendae: caveant clerici, ne alios corripiendo ipsis se aeternae damnationi mandent *Bas.* 85: 158, 4 et 26: 159, 6; irreprehensibilis sint *I 19: 40, 16*; v. ἀνεργία *Ant.* 18: 118, 7; *VI 37: 171, 5*; si vero, ut maiorem sedem obtineat excommunicandus *Anc.* 18: 69, 6: v. episcopus 3c. Cumulatio duorum beneficiorum turpe est et ab ecclesiastica disciplina alienum *VII 15: 271, 8*; pro parochiis ruralibus Constantinopolitanis propter parvum fidelium numerum permittitur *ibid.* 272, 14; in aliena dioecesi clericus officio ne fungatur, sine consensu ordinarii sui *VI 17: 148, 7*.

6. Officia clericorum erga ordinarium suum: ministri - ὑπόπται episcopi sunt, cui honesta praecipienti oboediens debent *Sard.* 14: 181, 7; ad episcopum suum pertinent *IV 20: 85, 20*; auxiliarii eius sunt, cui solo populus dei commissus fuit *Ap.* 39: 27, 8; ad ministerium - ὑπορρύται altaris addicti *Carth.* 47: 263, 17; ecclesiis praesunt - προστάτες *Ant. I: 104, 15*; nihil moliantur praeter consensum episcopi *Ap.* 39: 27, 8; ab obediencia erga episcopum baereticum factum liberantur *III 3: 59, 15*. Nullus clericus episcopo suo insultet *Ap.* 55: 37, 12; *I 5: 27, 23*; *Carth.* 11: 225, 5; item, ne clericus presbytero *Ap.* 56: 38, 4; ne superbiam testetur episcopo *Sard.* 14: 180, 21; 181, 10. Clericorum indisciplina et ignorantia scandalis ecclesiam implet *AB 12: 469, 15*; v. presbyter 3, residentia, itinerantes.

Communionem a celebrante episcopo nolentes recipere, suspectum eum redunt de fide non sana *Ap.* 8: 12, 5; v. schisma. Abstinentia a carne et vino ne propter abominationem fiat *Ap.* 53: 36, 16; v. carnes. Pascha ne cum Iudeis celebrent *Ap.* 7: 11, 12; v. Iudael. De clericis in haeresim lapsis: v. haeretici 2.

8. Negotia. A servitio publico eos admissio ad clerum liberat *Bas.* 89: 174, 12; *Tar.* 1: 327, 7; dignitatem militarem vel laicalem ne suscipiant *IV 7: 75, 9*; militiae perseverare non possunt *Ap.* 83: 50, 7: v. privilegia.

Ne se societati secretae adscirbant *IV 18: 84, 4*; v. societas secretae, φατρία.

Ne curas saeculares suscipiant *IV 3: 71, 6*; v. saecularia negotia.

Avaritia vitanda: v. avaritia; ne ex turpi et inbonesta re victimum quaerant *Carth.* 16: 230, 11; sed artes honestas ad hoc exerceant *VII 15: 272, 6*; vel agros dioecesis excolendos accipiant *VII 12: 267, 19*; si de iussiones, pro debitis alienis devitent *Ap.* 20: 17, 8.

Usuras ne exigant: v. usura.

Simoniam in administrandis sacramentis devitent: v. simonia. Cauponam habere et aliis inservire clericis non licet *VI 9: 136, 19*.

9. Vitanda sunt a clericis: ebrietas *Ap.* 42: 29, 19; 43: 30, 4; ingredi cauponam *Laod.* 24: 140, 12; *Carth.* 40: 259, 7; *VI 9: 136, 20*; excepta necessitate in peregrinatione *ibid.*; quo casu eis in diversorio vel in privata domo etiam divertere licet *VII 22: 285, 7*; v. itinerantes 1-5.

Ne alea ludant *IV 50: 188, 5*; *Ap.* 42: 29, 19; 43: 30, 4.

Ne ludis assistant *VI 24: 155, 4*; v. spectacula; nuptialis cenae spectacula ne assistant *Laod.* 54: 152, 4; *VI 24: 155, 9*; nuptialis cenae participare non prohibentur *ibid.*

In balneo ne cum mulieribus laventur *VI 77: 214, 9*; cum muliere solus cum

sola ne comedant VII 22: 284, 17: v. continentia 4.
Fomicatio, perjurium et furtum in clericis gravia peccata sunt Ap. 25: 19, 5.
10. V estem statui suo alienam clericus ne induat, neque in civitate degens, neque iter ingrediens VI 27: 158, 4; modesto vestitu a primis temporibus inducebantur clerici, non sericis ornata, nec praetextam VII 16: 274, 2. Ne unguentis se inungant ibid.: 273, 3. Ornatus corporalis iisdem vetatur ibid.: 272, 20. Indicis et insignis sui ordinis temporibus praescriptis utantur VIII 27: 340, 12. Tonsuram clericalem habeant: v. tonsura.

11. Matrimonium legitimum a clericis ante ordinationem contractum, etiam post hanc valet Anc. 10: 6, 6; VI 6: 132, 7; de episcopo: v. episcopus 2; episc., presb., diac., ne uxores sub praetextu pietatis dimittant Ap. 5: 10, 13; Ap. 51, 35, 10; subdiac., diac., presbyter ne uxores dimittant VI 13: 143, 3; ne quis episcopus a clero ordinando exigat ut se ab uxore post ordinationem acceptam abstineat VI 13: 142, 17; v. continentia; de diacono speciatim: v. diaconus 3.
Post ordinationem acceptam presbitero innupto nubere non licet Neoc. 1: 75, 9; clero maiori, presb., diac., subdiac., prohibetur, si innupti sint, matrimonium contrahere VI 6: 132, 2; si vidui, ad secundas nuptias convolare Tim. 27: 257, 6; Bas. 27: 127, 14; VI 26: 156, 17; VI 3: 128, 14. Clericis minoribus, lectoribus et psalmistis in quibusdam provinciis nubere concessum est IV 14: 80, 15; innuptis lectoribus et cantoribus post promotionem nubere licet Ap. 26: 19, 14; VI 6: 131, 16; connubii cum haereticis exclusis IV 14: 80, 19. Ecclesiae occidentalis usus

est: ut clerici maiores, episc., presbyt., diac. et subdiac. ab uxoribus suis abstineant Carth. 4: 217, 12; 25: 241, 7; lectores vero ad annos pubertatis per venti aut uxores ducant, aut castitatem per vorant Carth. 16: 230, 17. Uxorem clericus maior non dimittit, sed una cum ea habitat VI 12: 138, 14; uxorem, quam debent caste regere Ap. 5: 10, 13 tit., deest Gr.: v. continentia 2.

12. Poenarum contra clericos gradus: suspensio sola ab officio; excommunicatio partialis; depositio et reductio ad laicalem statum; excommunicatio totalis; anathema: v. depositio, excommunicatio, anathema.
Reconciliandi clerici peccatores ad impositionem manus non veniunt Carth. 27: 243, 5; v. impositionis manus 2.
Accusatio, iudicia, applicatio clericorum: v. singulas voces.

13. In haeresim lapsi clerici: v. haeretici 2; paenitentes, si caput haeresis, ad communionem laicalem, si sectatores vi aut necessitate, ad clerum facta paenitentia admittuntur Ath. 3: 78, 6; si vero sua sponte seculi sunt, deponendi Theoph. 2: 264, 21.
Nati in haeresi ordinari nequeunt: v. Capuensis synodus; nati ac ordinati in haeresi, an reordinandi: v. reordinatio.

14. Vocationum clericalium rarietas Neoc. 12: 81, 4; sacerdotium Bas. 89: 174, 9; in Africa, maxima Carth. prooem.: 290, 1 ad 19; 68: 308, 6; v. vita communis.

KAIMA: v. regio.

ΚΑΟΠΗ: v. furtum.

ΚΑΥΖΕΣΘΑΙ, (sumendo aquam) os post communionem factam purificare Tim.

23*: 252, 15; 24: 255, 12 et 20: v. ἐπιλυσις.

COACTIO - βία, voluntarium minuit vel adimit Greg. 1: 21, 4: v. actus humanus, lapsi; gravitas coactionis ex anteacta vita quoque iudicanda est Greg. 1: 20, 14 et 24; vel ex repetitione actus Anc. 7: 62, 3: v. lapsi 7; vel ex habitu in committendo: minor Anc. 4: 59, 13; major Anc. 5: 60, 5; maxima Anc. 3: 58, 10: v. ἀναγνώση, lapsi 5.

CODICES s. scripturae et patrum servandi ad utilitatem sui ipsius et aliorum VI 68: 206, 18.

COEMITERIA - κοιμητήρια, ubi ad martyrum tumbras fideles conveniunt Laod. 9: 134, 9; v. martyria.

KOINOBOTAIION, concilium Cypr. 1: 305, 8.

KOINONIA, v. communio s., communio ecclesiastica, communio, in sacris; ἀπέκεισθαι τῆς κ. a communione abstinere Bas. 13: 113, 11; paenitentes reconciliare: διεκτούς εἰς τὴν κ. Bas. 81: 155, 93; Tim. 26*: 256, 19: κ. τοῦ δικτύου ibid.: 155, 22; v. ἀγάθον; τυχῶν κ. I 13: 35, 9; ἀποδοῦντα τῇ κ. Nyss. 4: 215, 25.

KOINQNEIN 1. coniugaliter agere Theoph. 5: 267, 2.

2. S. communionem recipere Anc. 3: 58, 18; Laod. 19: 138, 22; v. communio s..

3. v. communio eccles..

4. v. communicatio.

5. κόχης μόνης, orationis (non communionis) missae partipem fieri I 13: 35, 12: v. εὐχή, σύστασις; οὐ κοινωνεῖ, communione privatum esse Carth. 19: 235, 6; 195: 369, 15: v. excommunicatio.

KOINONIOIEIN, profanare (locos sacros) VI 97: 234, 20.

COLLECTIO canonica fontium iuris ecclesiast. byzantini Intr. gener.: CCO p. 1; Intr. gener. II: CPG p. xiv; VI 2: 120, 26: v. syntagma, synagogia.

ΚΟΛΩΝ, Hermopolis episc. Dion. intr.: 3; destinarius epist. de lapsis in exitu vitae reconciliandis Dion. 5*: 15, 4; aliter Κόλων ibid.: 15, 2 app.

ΚΟΛΥΘΗΝΑΙ ἀπὸ τῆς κοινωνίας, excommunicari Carth. 19: 235, 15; κωλύθοσ «ab officio suspensi sunt» III 3: 59, 12.

COMA, muliebris signum oboedientiae Gangr. 17: 96, 15; κομᾶν τὰς κεφαλάς, capite comati VI 42: 180, 6; κομάζω comam nutrire, i.e. ut laicus conversari Tim. 26*: 256, 17; v. tonsura.

KΩΜΗ, «villula» Laod. 57: 153, 8; ἐν κ. «vico» Sard. 6: 167, 8; «posse ssio», pagus IV 6: 74, 18: v. παροικία 2.

KOMITATON, «comitatus», aula imperatoria Carth. 94: 356, 13; 97: 361, 4; 106: 370, 6 sqq.

COMMEMORATIO 1. in missa, in signum communionis: v. ἀναφέση, communio ecclesiastica.

2. c. martyrum μελα, Laod. 51: 151, 6; μνήμη Gangr. 20: 97, 17; Bas. 94: 192, 6.

3. Defunctorum: episcopi defuncti, si non fuit excommunicatus Carth. 81: 322, 4; missa offertur corpore praesente pro fidibus - ἀπόδων αὐτοῦ Tim. 205, 3; solis precibus fit commendatio - παράθεσις, si hora post-meridiana mortuus sit et nullus sacerdos ieiunus inveniatur Carth. 41: 260, 2.

COMMENDATITIAE: v. litterae 6.

COMMISSARI imperiales: v. ἐξβιβαστα.

COMMONITORIUM - κομμονιτάριον, lit-

terae mandata in scriptis legatis data continentis - έγγραφως *Carth. proem.* 200, 1: a Romano pontifice *Carth. proem.* 201, 4 *sqq.*; a synodo prov. Mauritanie *Carth. 51*: 270, 9; a synodo primatiali missis ad imperatorem *Carth. 93*: 345, 14; v. *mandata*, *έγγραφα*.

COMMUNICATIO in sacris cum aca-
tholicis - κοινωνει τοις... *Theoph.* 2:
264, 8; 7: 268, 13; civilia officia (sa-
lute, cenare) non prohibentur *Bas.*
96*: 198, 15; *Bas. intr.* 91; matrimo-
nia prohibentur et nulla sunt *Laod.*
31: 143, 12; *VI 72*: 209, 11; salvo
privilegio Paulino *VI 72*: 210, 6.

1. Cum *paganis*: oleum pro lu-
cernis in eorum templis offerendo *Ap.*
71: 44, 8; v. *lapsi*, *pagani*.

2. Cum *Judeis*: orando cum eis in
tempis eorum *Ap.* 65: 41, 14; dona
festiva a Judeis et paganis acci-
piendo *Laod.* 37: 146, 5; eorum
ieiunia et dies festos observando, vel
azyma et festorum memoria acci-
piendo *Ap.* 70: 43, 20; *VI 11*: 137, 21;
oleum offerendo et lucernas accendendo
in templis eorum *Ap.* 71: 43, 20; pascha
ante vernale aequinoctium cum eis
celebrando *Ap.* 7: 11, 12; v. *pascha*,
Judei.

3. Cum *haereticis*: orando tan-
tum cum eis *Ap.* 45: 30, 16; *Laod.* 33:
144, 6; admittendo eos in domo dei
Laod. 6: 132, 14; eis adstantibus mis-
sam celebrare *Tim.* 9: 245, 11; eis
communicione sanctam participando
Ath. 4*: 81, 19; *Tim.* 25*: 256, 1;
ab eis communionem sanctam acci-
piendo *Ath.* 4: 81, 6; panem bene-
dictum eis praebendo (ignorantia per-
sonae excusat) *Tim.* 25*: 256, 2.
Concelebrando cum eis sua sponte
Ap. 45: 30, 16; *Theoph.* 2: 264, 8; si
vero iussu episcopi, ignoscendi sunt cle-
ri *Theoph.* 2: 264, 18; *Ath.* 2: 78, 12.
Eorum episcopos ut tales agnoscendo

Laod. 34: 144, 15; *Bas.* 95*: 197, 20
eorum tempa ad orandum intrando
Ap. 65: 41, 14; ad coemeteria et marty-
ria orationis vel sanationis obtinenda-
causa accedendo *Laod.* 9: 134, 9; ad
eorum martyrum intercessionem recur-
rendo *Laod.* 34: 144, 13; cultum haer-
eticum angelorum participando *Laod.*
35: 145, 2; eorum dona festiva acci-
piendo *Laod.* 37: 146, 5; vel dona ab
eis benedicta *Laod.* 32: 143, 19; una
cum eis eorum festa celebrando *Laod.*
37: 146, 6; prolem cum haeretica parte
matrimonio coniungendo *Laod.* 10: 134,
19; *IV 14*: 80, 18; *Carth.* 21: 237, 14.
4. Cum *schismaticis*: unacum
eis orando *Laod.* 33: 144, 6.
Cum fidelibus poena ecclesiasti-
ca subiacentibus vitanda com-
municatio pro gradu poenae *Ant.* 2:
106, 7; v. *excommunicatio*,
depositio, *anathema*.

COMMUNIO s. corporis et sanguinis
D.N.J.C. 1. v. $\delta\gamma\alpha\theta\delta\nu$, $\delta\gamma\alpha\sigma\mu\alpha$, $\chi\alpha\rho\iota\zeta$, $\epsilon\bar{\nu}\chi\bar{\eta}$, $\pi\rho\sigma\varphi\varphi\acute{\alpha}$,
 $\chi\alpha\iota\omega\nu\lambda\alpha$, $\mu\epsilon\tau\omega\sigma\lambda\alpha$.
De communione meritorum: v. *li-
bellatice*.

2. *Finis*: homo Christum come-
dendo et bibendo ad aeternitatem
transfertur *VI 101*: 237, 17; unum fit
cum corpore Christi *ibid.*: 238, 6;
communicantium unio cum Christo et
inter se *Ath.* 4: 81, 27; participatio
vitae divinae *Bas.* 94*: 191, 21; sancti-
ficatio animae et corporis *VI 101*: 238,
2; vivificatio et peccatorum remissio
VI 28: 159, 4; iucunda fructus animae
VI 66: 204, 16.

3. *Minister*: diacono praebet e-
piscopus vel eo absente presbyter *I 18*:
39, 23; non autem diaconus presby-
tero *ibid.*: 39: 6; contrarium docet *Tim.*
21*: 253, 13; laicis dant episc., presb.,
diac. *VI 58*: 194, 15; v. *diaconus*.
E manibus presbyteri nupti commi-
cipere nemo dubitet *Gang.* 4: 91, 4.

Ne quis laicus (i. e. monachus, clericus
minor et fidelis) sibi communionem
impertiat praesente episc., presb. vel
diacono *VI 58*: 194, 13; persecutionum
tempore laicum propria manu sibi
sumere longo usu consecratum *Bas.*
94*: 192, 8; laici Alexandriae commu-
nionem a sacerdote datam secum
domum portant, seque diebus sine
missa communicant *ibid.*: 192, 19;
93*: 189, 15; idem eremita faciunt
94*: 192, 15; sed etiam tunc minister
communicatione sacerdos censemur esse
ibid.: 192, 24.

4. *Cuidanda*: ne privetur qui
dignus effectus sit *Nyss.* 4: 216, 1;
pura anima et corpore *Dion.* 2: 12, 22;
solis sibi notis a sacerdote dispensanda
Tim. 25*: 256, 10.

Ne accedant ad comm. coniuges qui
sese pridie non continuerint *Ath.* 5*:
82, 20; *Tim.* 5: 243, 5; aliquo tempore,
saitem sabbato et dominica, quando
missa offertur, abstinerent debent *Tim.*
13: 248, 14; v. *continentia* 5.
Mulier menstruas ne accedat, nisi post
purgationem *Dion.* 2: 12, 5; v.
menstruans. A daemone correptus
si non blasphematur, dominica tan-
tum accipiat *Tim.* 3: 242, 1. Jam
mortuo nunquam detur *Carth.* 18:
232, 18; *VI 83*: 220, 9. Gratis danda
est *Bas.* 93*: 189, 18.

Indignis, etiam dignitate imperiali in-
signitis non danda est *Bas.* 93*: 189, 10;
item, iis quos canones reiiciunt *ibid.*:
189, 20; v. *excommunicatio*,
communicatio in sacris.

5. *Quomodo recipienda*: panis
sanctus in manu a communicanti
recipitur, qui eum ad os portat *Bas.*
94*: 193, 4; manus accipientis in crucis
formam (dextera super sinistram) po-
nuntur *VI 101*: 238, 7; sanguis pretio-
sus in calice praesentatur communican-
ti a sacerdote vel diacono *Tim.* 24*:
255, 23. Vasa pretiosa, loco manus, ad
recipiendum corpus Christi, ut ex eis

se communicent, prohibentur *VI 101*:
238, 10. Purificatio oris post commu-
nionem aquam sumendo praescribitur:
v. *purificatio* 2.

6. *Quando impertitur*: tempore
missae *VI 101*: 238, 5; *Bas.* 94*: 192,
24; clerici et fideles participantes mis-
sae communicare debent *Ap.* 8: 11, 20;
9: 12, 12; *Ant.* 2: 105, 17; *Tim.* 3:
242, 4; 13: 249, 2; post missam com-
munione datur sive a sacerdote, sive a
diacono qui denuo calicem praeparat
Tim. 24*: 255, 14; extra missam ere-
mitae, et Alexandriae etiam laici, sese
communicant *Bas.* 94*: 192, 15; vide-
lacet Alexandriae quoties missa non
celebratur *Tim.* 3: 242, 4; 13: 249, 2.

7. *Quoties*: v. supra sub 6; quo-
tidiana, bona et utilis est, quia conti-
nua participatio vitae divinae *Bas.* 94*:
191, 14; in Caesarea quater in hebdo-
mada, feria quarta, sexta, sabbato et
dominica, et quoties memoria alicuius
santi celebratur *ibid.*: 192, 1; *Bas.*
intr.: 90; communicandum est quoti-
die a die paschatis usque ad dominicam
in albis *VI 66*: 204, 16. Concurrente
die dominico cum vigilia Epiphaniae
bis communicatur: mane in missa
dominicae et vespere in vigilia nocturna
Tim. 23*: 254, 14. Ad communionem
impediendam diabolus somnia impura
suggerit *Tim.* 12: 247, 19; v. *ie-
nium* 4.

COMMUNIO ecclesiastica - έκλησιστι-
κή κοινωνία *III* 1: 58, 8; presbyteri
cum episcopo, nomen ejus in missa
sec. traditionem commemorando - ἀν-
θίτε *AB* 13: 471, 15; item, episcopoi
cum metropolitanu *AB* 14: 473, 2:
item, metropolitani cum patriarcha
AB 15: 474, 4. Separatio a communio-
ne ecclesiastica *VII 10*: 311, 11; no-
men excommunicati non refertur in
diptychis *Carth.* 81: 322, 4; v. *schis-
ma*, *excommunicatio* 3.

— cum acatholicis: v. *communicatio in sacris*.

— *lucialis*: v. *depositio 6*.

CONCELEBRATIO - συνέλευσθαι ὡς κληροφόρῳ, prohibetur cum depositis *Ap. 11*: 13, 7; μὴ συλλειτουργεῖ, cum iis quos canones reliquint *Bas. 93**: 188, 18; v. *communicatio 3*.

CONCILIUM - σύνδος; οἰκουμενικοῦ concilium dist. a synodis particularibus *Pape: 503*; v. *synodus*. Ocumenicum, quid *II intr.*: 43 n. 12, 12, 13; *Pape: 525*; v. *οἰκουμενική*; factum novum post pacem Constantianam *ibid.*: 509. Auctoritas suprema *ibid.*: 509; non ex additione suffragiorum *ibid.*: 506; per consensum Romani pontificis *ibid.*: 526. Praerogativa imperatoris (custodis pacis christiana) *ibid.*: 511. Convocatio ab imperatore de consulto Rom. pontif. *ibid.*: 516. Investitio ab auctoritate Rom. pontif. *ibid.*: 515. Confirmatio *ibid.*: 516. Acceptatio subsequens ab absentibus episcopis numquam habita *ibid.*: 506; absentes ad decreta observanda tenentur *III 1*: 57, 17; annulatio *ibid.*: 519. Si adversus Roman. ecclesiam controversia orta sit, concilium reverenter sciscitare et solutionem ab ea accipere debet *VIII 21*: 332, 19. Imperatoris officia erga concilium *ibid.*: 511; v. *imperator 5*. Conciliorum decreta de fide a Spiritu s. inspirata *VI 1*: 116, 17; *VII 1*: 247, 14; numquam commovenda *III 6*: 6x, 6; *VI 1*: 112, 10; eorum canones *VI 2*: 122, 5.

Citatur: I *Petr. intr.*: 31; *Dion. intr.*: 3; II *Amph. intr.*: 232; *Naz. intr.*: 228; *Nyss. intr.*: 200; VII *Tar. intr.*: 314; *Ath. intr.*: 61; v. *singula concilia*.

CONCUPISCENTIA: v. *impuritas*. CONCURRENTIA diei ieiunii cum dominica *Theoph. 1*: 263, 1; v. *ieiunium 4*.

CONDUCTORES *Carth. 16*: 230, 9; v. *ἐκληπτορεῖς*.

KONEION, cicuta *Bas. 86*: 160, 8.

CONFESSARIUS a deo accipit potestatem solvendi et ligandi *VI 102*: 239, 7; medicus animarum est *Nyss. 1*: 204, 28; *VI 102*: 240, 4 *sqq.*; v. *θεραπευτής*, *paenitentia 2*, *medicus*.

CONFESSORES fidei: v. *δικολογηταί*.

CONFIRMARE: canones - *ἐπιφράγματα* *VI 2*: 122, 1; confirmatio actus: v. *χρυσοί*; confirmatio concilii antecedens, concomitans, subsequens *Pape: 516*.

CONFISCARE - *δημιεύσθαι*, «proscribi» *Ant. 24*: 124, 16.

CONIURATIO - συνωμοσία *IV 18*: 83, 23; *VI 34*: 168, 6; v. *societates*.

CONSCIENTIA - τὸ συνεδός, liberam esse *II 6*: 50, 11; praeter c. *IV 4*: 73, 4; v. *γνῶμη*; quisque sui-ipsius idoneus iudex esse debet *Dion. 3*: 23, 4.

CONSECRATIO 1. ordinatio sacra maior - καθερωσθαι *Carth. 3*: 216, 4; χειροτονθαι *VIII 4*: 300, 3 et 6; v. *χειροτονία*.

2. Puerarum - καθερωσις *Carth. 6*: 216, 17.

3. Ecclesiae - καθερωσθαι ab episcopo, deponendo in eis reliquias martyrum cum solita oratione *VII 7*: 26x, 7; v. *ἐκκέλησις*.

4. Monasterii - καθερωσθαι *IV 24*: 88, 4; *VI 49*: 187, 6.

5. Vasorum et linteorum sacrorum - *ἀγάλεοθαι* *Ap. 73*: 45, 4; *AB 10*: 465, 2; v. *dedicatio*, *τύχαντι*, *exsecratio*, *prolanatio*.

CONSENSUS ad peccatum ex habitu praeterito iudicandus *Greg. 1*: 20, 17 et 24.

CONSPIRATIO - φαρπά prohabetur ab

81

ecclesia *IV 8*: 83, 23; *VI 34*: 168, 4; v. *societates*.

CONSTANS, imperator *Romanus Sard. intr.*: 156.

KONΣΤΑΝΤΙΑ, sedes archiepiscopalnis insulae Cypr; privilegia eius in Novam Orientis *VIII intr.*: 289; *Intr. gener. I: t. I. p. 1 n. 2. i*; S. Sophiae synodus a. 879; historia S. Soph. *intr.*: 480; c. 1 sensus *Pape: 533*.

CONSTANTINA, metropolis civilis Numidiae, in qua matricula et archivus Numidiae servanda sunt, sicut etiam in metropolitana sede *Carth. 86*: 331, 16; v. *Numidia*.

CONSTANTINOPOLIS, caput imperii Romani per Orientem, civitas recenter condita - *νεωτήρης* *Pape: 542*; Νέα Ρώμη *II 3*: 48, 3; *IV 28*: 91, 6; «a deo custodita et regia civitas» *VI alloc.*: 10x, 22; *VII 10*: 264, 9; episcopi eius auctoritas, «quia ipsa caput imperii» *ibid.*: 54x; 543 (*Chalc. c. 28 sensus*); v. *Constantinopolitana ecclesia*, *Chalcedo 2*.

Concilia et synodia *II a. 38*; historia *II intr.*: 42; non fuit oecumenicum ab initio *II intr.*: 43; confirmatio Romani episcopi petita a patribus *Pape: 528*; c. 3 solum primatum honoris tribuit CP episcopo *Pape: 542*; cur sine protestatione Antiocheni et Alexandrini episcopi decretus sit *Pape: 542*; c. 6 de appellationis instantiis ordinariis tractat *Pape: 530*; c. 7 *VI 95*: 230, 4; b) synodus CP-394; historia *CP intr.*: 437; *Amph. intr.*: 232; momentum eius pro appellationis iure *Pape: 531*; c) concilium a. 553 canones non edidit *VI alloc.*: 107, 15. d) concilium a. 68x canones non edidit *VI alloc.*: 107, 18. e) concilium In-Trullo; v. *In-Trullo*. f) pseudo-synodus iconoclastarum Hieraei et Blachernis habita a. 754 *VII intr.*: 242. g) Prima secunda synodus a. 861; historia *AB intr.*: 445. h) concilium a. 869; historia *VIII intr.*: 289; textus authen-

ticus in versione Anastasii bibliothecarii *ibid.*: 290; *Intr. gener. I: CCO 8*; subscriptiones episcoporum *VIII intr.*: 289 n. 7; eius annullatio a. 879 S. Soph. *intr.*: 480; *Pape: 519*; *Intr. gener. I: CCO p. 1*; ignotum in fontibus iuris Orientis *VIII intr.*: 289; *Intr. gener. I: t. I. p. 1 n. 2. i*; S. Sophiae synodus a. 879; historia S. Soph. *intr.*: 480; c. 1 sensus *Pape: 533*.

CONSTANTINOPOLITANA ecclesia. 1. Usque ad IX s. Praeminentia honoris - τιμῆς; secunda post Romam, quia nova Roma *II 3*: 47, 21; tamen Heraclea in Thracia sedes primatialis ac metropolitana permanet *II 2*: 44, 6; primatus iurisdictionis: omisso τιμῇ, adduntur *τοις προσεβίαις*, *μεγάλωνεσθαι* et expressa iurisdictionis primatialis in metropolitatis olim primatiales Ephesi, Caesareae et Heraclea *IV 28*: 9x, 17-21; 92, 3; quia sedes imperatoris ac senatus est *ibid.* 91, 20; privilegia trium primatarum ipsi nunc iure submissarum Leo I Romanus incassum delendit *IV intr.*: 67; *Pape: 546*, 543. CP episcopus iudicat appellationem episcopi de finibus dioecesis adversus metropolitanum cuiuslibet primatiae *IV 17*: 83, 12; de titulo *οἰκουμενικῆς πατριάρχης* *Pape: 504 n. 4*. Trullanus c. 36 sedium - θρόνοι patriarchalium ordinem honoris - τιμῆς dat *VI 36*: 170, 2 *tit.*; *Pape: 548*; pentarchia quoniam sensu accipienda sit: v. *pentarchia*. CP episcopus nominat oeconomum in metropolitana ecclesia, quae hoc facere omiserit *VII 11*: 266, 2.

2. IX saeculo: CP Magna ecclesia - μεγάλη *VIII 13*: 315, 1; patriarcha: apostolicus praesul *VIII 17*: 323, 2x; nemo, se a communione sui patriarchae separat ante synodam sententiam adversus eum *AB 15*: 473, 16; *VIII 10*: 31x, 7; hoc etiam episcopi et metropolitani extiores - *τετρακο* ser-

vent *VIII* 10: 311, 17; iura senioris et novae Romae, Antioch. et Hierosol. (tacendo Alex.) confirmantur; CP: metropolitanos confirmat, sive consecrando, sive pallium imponendo, synodus primatialem convocat, corripit delinquentes *VIII* 17: 323, 3; archiepiscopi et metropolitani privilegia ecclesiarum suarum violantes a Patriarcha suo poenam subeant *VIII* 19: 328, 10; item, suffraganeos gravantes *VIII* 19: 329, 3; item, qui per se, non per praetores emphyteuticam pactiōnem rumpunt *VIII* 20: 330, 2. Patriarcha ab imperatore a sede moveri nequit, potius honorandus est *VIII* 21: 331, 15. Patriarcha metropolitanos in eorum dioecesi sacra ministeria per suffraganeos adimplentes punit *VIII* 24: 336, 6; 337, 5; appellationem episcopi adversus sententiam metropolitani recipit *VIII* 26: 339, 15; in appellationibus ad Romanam sedem praediūcum favoris pro sententia CP episcopi sit *S. Soph.* 1: 483, 10; *Pape*: 533. Patriarcha episcopo sui patriarchatus ministeria committere potest, quae tunc ista a residentiali lege excusant *AB* 16: 477, 4; a synodo episcoporum patriarchatus sui deponit *AB* *intr.*: 445 n. 8. Clerici soli magnae ecclesiae, exclusis clericis aliarum dioecesum, in illa promoveantur *VIII* 13: 315, 1; v. *synodus primatialis* 2 (en demousa).

CONSTANTINUS, episc. Roman., natione Syrus, approbat conc. In-Trullo *VI* *intr.*: 99 n. 15.

— I, imperator Romanus, auctor Nicaen I concilii *VI* 1: 112, 12; 1 *intr.*: 21; *I lemma*: 23, 5; in cuius praesentia Nicaen. concil. congregatum *Ant.* 1: 104, 8; curat de pace christiana *Pape*: 509.

— IV Pogonatus, imperator Ro-

manus, auctor VI concilii CP, culus acta sigillo suo munivit *VI* 1: 117, 17. — V Copronymus, imperator Romanus, iconoclasta *VII* *intr.*: 243. — VI, imperator Romanus *VII lemma*: 245, 5; sacram de *VII* intr. ad Hadrianum I episc. Roman. mitit *VII* *intr.*: 242 n. 6.

CONSTANTIUS, imperator Romanus, convocat synodum Antioch. *Ant.* *intr.*: 100; *Ath.* *intr.*: 6x; Constantius et Constans convocant syn. Sardic. *Sard.* *intr.*: 156 n. 1.

CONSTITUTA patrum *III* 8: 63, 7: v. *θεσμός*.

CONSTITUTIONES apostolorum - διατάγματα, in octo libris *Ap.* 85: 52, 3: reficienda quia ab haereticis adulteratae *VI* 2: 121, 7.

CONSuetudo, consuetudinariū ius: v. *συνήθεια* 800.

CONSULATUS, post c., in publicis gestis notatur, si consulatus anni eius non patet *Carth.* 106: 371, 10.

CONTINENTIA, 1. in coniugio - ἀκράτεια dist. a castitate - ἀγένεια *Carth.* 3: 216, 13; dist. a virginitate - παρθενία *Gangr.* *epil.*: 98, 11-13; v. *castitas*.

2. Clerici maiores: In Occidente: episcopi presbyteri et diaconi secundum traditionem apostolicam ab antiquitate servatam continentia in omnibus esse debent *Carth.* 3: 216, 17; ab uxoribus abstineantur, quia sacramenta conrectant *Carth.* 4: 217, 15; *VI* 13: 142, 1; In omnibus et ab omnibus pudicitia custodiatur, qui altari desserviunt *Carth.* 4: 218, 1; subdiaconi, diaconi, presbyt. et episcopi secundum propriam statuta ab uxoribus se contineant 25: 241, 6; episcopi, presbyt. et diaconi secundum priora statuta a mulieribus suis continentia debent (subd. non nominantur) *Carth.* 70: 312, 13; Romae

diaconi et presbyteri ante ordinacionem suam profitentur se non amplius cum uxoribus conveniendos *VI* 13: cum uxoribus conveniendos *VI* 13: 140, 4. Clerici minores (exceptis subdiaconi) ad continentiam non tenentur nisi maturiore aetate *Carth.* 25: 241, 14; clericorum minorum matrimonia (non exceptis subdiaconi) secundum consuetudinem ecclesiarum tractanda *Carth.* 70: 313, 1. In Libya et Africa episcopi et clerici sub eodem tecto habent uxorem suam *VI* 12: 138, 12; «uxorem quam debent caste regre», *Ap.* 5: 10, 13 tit. deest *Gr.*

3. In Oriente. Episcopus, presbyter et diaconus uxores nequam sub obtentia religionis dimittant *Ap.* 5: 10, 13; *VI* 12: 139, 5; ordinandus matrimonio coniunctus continentiam vovere ante ordinacionem potest *Cyr.* 4: 283, 12. Episcopi electi uxor ex consensu communi separata monasterio procul situm ingrediantur, episcopo de ea providente *VI* 48: 186, 11; nec amplius cum eo cohabitent *VI* 12: 139, 2. Presbyteri, diaconi et subdiaconi uxores suas habeant *VI* 13: 140, 4; ab uxoribus abstineant tempore orationis, i.e. si sacrificio missae participare debent *VI* 13: 142, 1. Nemo dubitet a manibus sacerdotis nupti communionem accipere *Gangr.* 4: 91, 4; sacerdotes in barbaricis regionibus viventes (ubi continentia cleri viget), si a coniuge abstinent, cum illa ne cohabitent *VI* 30: 161, 1.

4. Clerici non-nupti a viris domi ministrandi *Bas.* 88: 171, 2; *VII* 18: 276, 8: v. *clausura*, *βασιλείον*, *spectacula* vetita. Ne cum muliere solus cum sola comedant *VII* 22: 284, 17: v. *clericis* 9; clericis in impudicitiam lapsus puniendus *Bas.* 3: 100, 11; 69: 150, 10; 70: 150, 20; *Ap.* 25: 19, 5; *Theoph.* 3: 265, 15; 6: 267, 13.

5. Laici. Cum pudicitia et religione

continentia est servanda *Gangr.* *epil.*: 98, 13; non propter abominationem connubii *Gangr.* 1: 89, 17; 14: 95, 6; coniuges se contineant ad vacandum orationi *Dion.* 3: 13, 4; *Tim.* 5: 242, 18; 13: 248, 8; *Ath.* 5: 82, 20; si coniugium illicitum est, a toro abstinere debent *Theoph.* 13: 272, 8.

CONTRACTUS, 1. matrimonialis - συνοικέσθων γαμικόν *VI* 53: 190, 5 et 11; *VI* 72: 209, 17: v. *matrimonium*.

2. Pactio, pactum - συνθήκαι *Bas.* 40: 134, 17.

3. Contractus initi a personis in alterius potestate positis vi carent *Bas.* 40: 134, 17: v. *ὑπεξόδιον*. Revocatio contractus illegitimi ad restitutionem pretii non obligat, si redditus percepti pretio superiores fuerunt *Anc.* 15: 66, 18: v. *emphyteusis*.

CONTUMACIA, 1. - *convocationem iudicis contemnere* - πονοτρόχη *Carth.* 48: 266, 19; contumax - πονοδικών tergiversatio, *Ap.* 74: 46, 6: v. *acusatio* 5. Contumax ipse in se damnationis sententiam dixit *Carth.* 19: 235, 6; ne videatur lucrari, usus tergiversatione *Ap.* 74: 46, 5.

2. *Resistentia* iniusta contra sententiam praesulū - αὐθεδία *IV* 8: 76, 5; αὐτορεύη *VI* 7: 132, 20: v. *schisma*, *pertinacia*.

3. *Vehementia* in agendo - πρόπτεια *Ap.* 66: 42, 6.

CONVENTICULUM - παρασυναγωγή, congregatio populi facta a clero deposito rebellante *Bas.* 1: 94, 18: v. *schisma* 1.

CONVENTUS - συνελθεῖν cum donatistis *Carth.* 91: 341, 6; conventionis - συνέλευσις forma *Carth.* 92: 342, 20: 51: v. *donatistae*.

CONVERSIO - ἀποτροπή *I* 12: 34, 18;

opere, non simulatione, metu ac lamen-
crinis ac patientia et bonis operibus
ibid.: 34, 7; ex sincero corde ac fide
VII 8: 262, 12; *Dion.* 5°: 15, 15;
paenitentia ac c. *Nyss.* 1: 203, 13 *tit.*
204, 14; conversio e peccato *Nyss.* 4:
215, 13; 5: 218, 13; fide digna *Nyss.*
5: 219, 5; 220, 3; v. *dispositio-*
nes paenitentis.

CONVIVIA - συμπόσια: ex collectis - τὰ
συμβολῆς prohibent clericis et laicis
Laod. 55: 152, 13; in ecclesia ne ster-
nantur, salva itineris necessitate *Carth.*
42: 260, 9, 10, 13; paganorum occulte
facta per imperatorem prohibenta
Carth. 60: 297, 4; v. ἀκούσιβιτα,
ἀγάπη.

COOPERATIO ad raptum virginis: co-
operantes - συμπάτοντες; vel adiu-
vantes - συναρρόντει *IV* 27: 90, 9;
VI 92: 227, 17; consili - συνεδότες
Anc. 25: 73, 7; complex - συνεργωτῶς
Bas. 71: 150, 10; cooperatus est - συ-
ναρτημένος *Bas.* 87 *prooem.*: 162, 12;
v. *raptus*.

KOPAI, puellae *Carth.* 6: 219, 16; v.
virgines.

COSMAS indicopleustes *Amph.* *intr.*: 232.

KΟΣΜΙΚΟΣ: οὐδαμά dignitas *IV* 7:
75, 12; saecularia iudicia *IV* 8: 76, 20;
v. saecularia.

KΟΤΡΑ: v. tonsura.

COUSSA, Gabriel Acacius, archiepiscopus
Hierapolis in Syria, S.R.E Card., lit-
terae-praeformatio *CCO*: p. IX.

KPATEIN, πομπή, vim obtinent cano-
nes *IV* 1: 69, 15; οἱ κρατοῦντες qui
potestatem in personam habent *Bas.*
42: 135, 8; cf. *ibid.* 41: 135, 1: v.
διεξέδοστος.

CREATIONIS calumnia blasphematoria
est opera dei abominari *Ap.* 51: 35, 17;
a creatore data sunt organa corporis
nostrī *Ath.* 1: 67, 15; creationis (novae)

festum universale est dies paschae
Nyss. 1: 204, 1; inimicus dei creationis,
«condicione», est homo se eunuchizans
Ap. 22: 18, 6.

CRESCENTIANUS, primas Numidiae 1
Carth. *prooem.*: 252, 8.

CRESCONIUS, episc., delegatus prov.
Byzacene ad synodum *Carth.* 127:
398, 2x.

— Villae-Regiae in Numidia episc.,
accusatus *Carth.* 77: 317, 18; invasit
ecclesiam Tubiensem *Carth.* 48: 265, 11.

CRUX - σταύρος, instrumentum salutis,
trophaeum victoriae nostrae, adoranda
VI 73: 211, 9; eius figura in pavimentis
non formanda, ne pedibus calcetur
ibid. 211, 15; signo cr. se signare ex
traditione non-scripta est *Bas.* 91:
180, 1; «christianus» fit catechumenus
ex pagano, i. e. per impositionem signi
crucis *II* 7: 54, 15; *VI* 95: 232, 2;
reconciliandi per libellum signantur
chrismate in formam duplicitis crucis
(byzantinae) *II* 7: 53, 20; *VI* 95: 233, 1;
v. σφραγίζειν, τρισδιάτος.

KΤΗΝΟΣ, iumentum *VII* 6: 260, 3; v.
v. bestialitas 1; 1. in aedem
sacram introducere itinerant proper
mortis tantum periculum licet *VI* 88:
224, 8.

KΤΛΙΣΤΡΑ, ex equibus in hippodromo
desilire *VI* 71: 208, 20; aliter Bals-
mon: *Rh.* II 470.

CULPA materialis ex ignorantia *VI* 93:
229, 4; culpam minuens: v. pecca-
ta 2.

KΤΝΗΤΙΑ, bestiarum inter se certa-
mina *VI* 51: 188, 15.

CYPRIANUS, episc. Carthagin., vita
Cypr. *intr.*: 300; *prooem.*: 303, 1-7;
304, 1-7; episc. regionis Afrorum et
martyr *Cypr.* 1: 304, 10 *lemma*; anti-
quus et celeber; *ibid.* *prooem.*: 304, 1 et
7; eius canon in Africa tantum vicens

VI 2: 124, 13; cur ita de rebaptiza-
tione senserit *Bas.* 1: 96, 17.

CYPRIUS, insula, in primatia Antiochena,
cum privilegio ordinationum episco-
porum a se faciendorum, non a primate
III 8: 65, 6; archiepiscopus ab epis-
copis insulae eligitur *VI* 39: 174, 8;
eius archiepisc. Ioannes cum episopis
propter barbaros a Justiniano II ad
Propontidem transfertur *VI* 39: 173,
8; v. Κωνσταντία.

KΥΡΑΔΙΟΝ, mulier oriunda e Geminis
in Thebaide, excommunicatur a pres-
byteris *Theoph.* 14: 273, 10.

CURA animarum episcopo et presbytero
concredita *Ap.* 58: 38, 15; curae sae-
culariae a clericis vitandae: v. sae-
cularia negotia; cura pupillorum,
- ἐπιτροπῆ *IV* 3: 71, 20.

CURATIO a morbo corporeo *Laod.* 9:
134, 12; a spirituali: v. θεραπεία.

KΟΥΡΑΤΩΡΕΙΑΙ in domibus princi-
pium *AB* 11: 468, 3 et 11: v. sae-
cularia 1.

CURIA episcopalis - κανῶν *IV* 2: 70, 12;
membra: v. diaconus, οἰκονόμος,
ἐκδικός, παραμονάριος,
νοτάριος, ἐκβιβαστής, δόφι-
κιον, φροντισμός.

KΥΡΙΑ, «firmam», manere fidero Nicae-
nam *II* 1: 45, 20; v. κύρος, ἀκύρα.

KΥΡΙΑΚΗ, 1. dies dominicus *Tim.* 3:
242, 5.

2. Dies paschae - ἡ ἀγία κ. *Dion.* 1:
4, 12 *tit.*

3. κανὴ κ., dominica in albis *VI* 66:
204, 9.

KΥΡΙΑΚΟΣ, 1. Corpus et sanguis Do-

mini κ. σῶμα καὶ αἷμα *Carth.* 37: 257,
16 (gr.).

2. Ecclesia: v. **Dominicum** au-
reum, i. e. ecclesia D. N. J. C.; ec-
clesia parochialis *Anc.* 15: 66, 16;
dist. ab ἐκκλησίᾳ in genere *VI* 74: 212, 3.

3. Bona ecclesiae, - τὰ κυριακά, patri-
monium diocesis *Ap.* 40: 27, 17: v.
bona 2.

KΥΡΙΑΚΟΣ, presbyter, parochus in Min-
danis, e dioecesi Longini episcopi *Bas.*
10: 110, 16 *app.*; v. Σευήρος.

KΥΡΙΑΛΟΣ, Alexandrin. episc., vita
Cyr. *intr.*: 274; reconciliavit eccl.
Alexandr. cum Romana; *ibid.*; legatus
Caelestini 1 Roman. episc. ad concil.
Ephest. *III* *intr.*: 55: mille aureis exili-
um Nestorii obtinuit *III* *intr.*: 56
n. 11: v. Ἐπιφάνιος; exemplar
fidei et canonum concil. Nicaei latine
translata Carthaginem misit *Carth.*
Apian.: 422, 19; 435, 8; epistolamque
eis adiunxit *ibid.*: 422, 7; ipsius duode-
cim capitula rectam fidem exponunt
VI 1: 117, 10; de reconciliandi mori-
bundis *Dion.* *intr.*: 3; epistulae canonicae
Cyr.: 276, 1; *VI* 2: 124, 4.

— Hierosolymit. episc., probabili-
ter depositus Gabadium *CP* *intr.*:
437 n. 3.

KΥΡΟΣ, episc. Alexandrin., monothelite
VI 1: 118, 15.

KΥΡΟΣ, «firmitas, validitas actus *I* 4:
26, 16; *VI* 1: 117, 19: v. ἀκύρος,
κύρια, ιριτα.

CYZICI in Propontide: metropolitanus
ab episc. Iustinianopolis Novae ordina-
bitur *VI* 39: 174, 13: v. Iusti-
nianopolis nova.

D

DAEMON - δαίμων. 1. Impuri daemones sunt idola pagani cultus *Petr.* 5: 39, 4; daemon somnia impura sugerit *Tim.* 12: 247, 19; tentat cogitationes malas immittendo *Ath.* 1: 63, 16; 64, 8; vitorum radices in nobis implantavit *Genn.* 1: 299, 4.

2. A d. corruptus catechumenus, si ab impuro, nequit baptizari *Tim.* 2: 241, 14; secus, baptizetur *Tim.* 4: 242, 15; a d. corruptus fidelis non fit clericus, nec missae participat *Ap.* 79: 48, 3; dominica tantum communionem percipiat *Tim.* 3: 242, 1; d. fideles a communione somniis impuris immissis terret *Tim.* 12: 247, 19; mulieris possessae - πνευματικῶν vir nequit ad secundas nuptias convolare *Tim.* 15: 250, 9.

3. Possessionem daemonicam simulantem castigandi aequa ac veraciter possessi *VI* 60: 196, 7; v. ἐνέπεια.

DAMASCI, Syriae civitate, Paulus apost. sporta per murum demissus *Petr.* 9: 45, 27.

DAMASUS, episc. Romanus; tomus ad Antiochenos *II* intr.: 44 n. 21; *II* 5: 48, 19 *apb.*; adversatur translationi Greg. Naz. ad sedem CP. *Naz.* *intr.*: 228; episc. Thessalonici eius legatus *II* *intr.*: 42; v. Acholius.

DANIEL, notarius Carthaginensis *Carth.* *prooem.*: 199, 17; 207, 15; 211, 11; v. Laetus.

DATIANUS, episc. *Carth.* 86: 330, 20. DECIUS imperat. Roman.: persecutio *Dion.* *intr.*: 1.

ΔΕΚΤΟΙ, recipiendi ad communionem *I* 16: 37, 13; v. ἀδεκτοί.

DEDICATIO ecclesiae - ἐγκαίνια *VII* 7: 260, 7 *tit.*; - καθηροῦν, consecrare depositione reliquiarum cum solita oratione *ibid.* 261, 8; ecclesia dedicatur et inthronizatur *VIII* 4: 300, 17; v. consecratio 3, altare (communitum).

ΔΕΗΣΙΣ, «preces»; petitio scripta imperatori facienda *Sard.* 8: 170, 15; 9: 171, 11.

DEFENSOR: v. ἐκδικος; defensari: v. διεκδικεῖσθαι.

DEFINITIONES patrum, i. e. canones: v. δροι; lampades sunt, gressus nostros illuminantes *VIII* 1: 293, 15.

DEFUNCTI commemoratione: v. commemoratione 3. Jam defunctis communione detur *Carth.* 18: 232, 18; *VI* 83: 220, 9.

DEGRADATIO clerici, i. e. reductio ad gradum inferiorem, vel ad statum laicalem v. depositio 4 et 6.

ΔΕΙΣΙΔΑΙМОΝΙΑ, τῶν τόπων, «superstitione» locorum est martyria erigere ubi nulla traditio de martyre habetur *Carth.* 83: 323, 17; vel altaria propter somnia et revelationes constituere *ibid.* 324, 3; v. paganis 6.

DEMETRIUS - Δημήτριος, episc. *Cypr.* 1: 304, 20.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ, «condicio dei»: v. creatione.

ΔΗΜΟΦΙΛΟΣ, episc. CP, arianus, a Theodosio I imperat. sede expulsus *Naz.* *intr.*: 229.

ΔΗΜΟΣ, «populus» in ecclesia congregatus *Carth.* 16: 231, 6.

ΔΗΜΟΣΙΑ, «publica», civilia iudicia *Carth.* 104: 369, 6.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΕΙΝ, publicare: ἐπ' ἐκκλησίας, publice in ecclesia legere *Ap.* 60: 39, 14; *VI* 63: 200, 8: v. θριαμβεύειν.

DEPOSITIO, suspensio a divinis, καθαρεσις: censura qua significatur: 1. suspensio sub conditione, i. e. temporaria. 2. suspensio ab officio. 3. suspensio a dignitate. 4. reductio ad officium inferius. 5. exclusio simpliciter a clero. 6. reductio ad communionem laicalem. 7. exclusio ab ecclesia superaddita. 8. Anathema superadditum. 9. Varia notanda. N. B. *Canones sqq. chronologice dispositi sunt.*

2. Suspensio sub conditione sive temporaria: quanto tempore clericus praeter consensum ordinarii sui in aliena dioecesi vagatur *Ant.* 3: 107, 5; episc., presb., diaconus depositi, usque dum a synodo restituantur *Ant.* 4: 107, 22; schismaticus presb. vel diaconus, donec episcopo admonentis parat *Ant.* 5: 109, 4. Unius anni suspensionem, lector et subdiaconus cum deponsante ante matrimonium peccantes *Bas.* 69: 149, 10.

Depositi a Nestorio restituuntur proprio gradu *III* 3: 59, 12; a Nestorio autem restituti, sub priore censura remanent *III* 5: 60, 19. Citra aliquod crimen amoti, si non obnoxii, restituantur *IV* 29: 94, 8: brevi aliquo tempore suspensi, propriis gradibus restituantur clerici, illegitimo eorum matrimonio soluto *VI* 3: 129, 20.

2. Suspensio ab officio tantum, servato bonore: v. bonorum; lapsi a ministerio - λειτουργία cessent, communione contenti sint *Petr.* 10: 47, 18; 48, 12. Diaconi, innupti remanere sponsentes, post ordinationem autem numeri, cessent a ministerio - διακονία - τάξεως, qui carnium esum abominantur *Ant.* 14: 66, 11. Adulteram uxorem

non dimittens clericus ministerium suum - ὑπηρεσία non obtinebit *Neoc.* 8: 78, 2; presbyter confitens se carnaliter ante ordinationem peccasse, oblata non consecret - μὴ προσφέρετω, manens in reliquis ministeriis - ἐν τοῖς λοιποῖς *Neoc.* 9: 79, 10. Diaconus presbytero se praeponens, a ministerio - διακονίᾳ cessabit *I* 18: 40, 5. Cum Iudei's pascha celebrantes removeantur de ministerio - καθαρεῖν τῆς λειτουργίας *Ant.* 1: 105, 5. Cessatio a ministerio unica poena est contra clericos *Bas.* 51: 142, 9; diac. et presb. osculo contra sextum peccantes ab officio arcentur, honore servato *Bas.* 70: 149, 20. Presb. sub-introductam habens ab officio cessabit - ἀργῶν, ἀργία *Bas.* 88: 172, 3; sacerdotio - λεπωσύνῃ non ultra fungetur *ibid.* 172, 5. Monachi fugitivi e monasterio, dein innupti et ad sacerdotium promoti ne admittantur ad celebrandum - εἰς λειτουργίαν ἀδεκτοί *Tim.* 28*: 257, 25. Metropolitanus, haereticus factus, privatus omni effectu - διενίργητος contra suffraganeos erit *II* 1: 58, 12; episc. haereticus sacerdotio - λεπωσύνῃ alienus erit *III* 2: 59, 4.

Omnis clericus in aliena dioecesi praeter, immo contra voluntatem ordinarii sui degens ministrare non potest - μηχάτη λειτουργεῖν *Ap.* 15: 15, 10; cessationem hanc - ἀργία - spemens eosque pro clericis admittens episcopus excommunicetur *Ap.* 16: 15, 20. Clerici maiores et subdiac., ab uxoriibus se non continentis, removeantur ab ecclesiast. officio - καθηκόν *Carth.* 25: 241, 12; clericos graviter peccantes a ministerio - λειτουργία removenti *Carth.* 27: 243, 8.

Clerici sine titulo ordinati irrita est ordinatio, nec potest ministrare - λειπογεῖν *IV* 6: 74, 20. Presbyteris, diac. et subd., secundas nuptias contrahentibus cessandum est ab omni sacerdotali ministerio sive exercitio - λειτουργία ἤτοι ἐνέργεια, honore cathedralae et loci

in sacratio servato *I* 3: 128, 2; reliquis operationibus - ἐνέργεια abstinere *I* 26: 156, 17. Episcopus ob cupiditatem clericum a ministerio - λατρευτῷ coercens puniatur *II* 4: 253, 3. Saecularia negotia suscipientes presbyteri et diaconi ex officio suo clericali - οἰκεῖον κλήρου expellantur *AB* 11: 468, 12.

Omnis episcopus praesulem suum contemnens deponatur et ab omni operatione sacerdotali decidat *III* 17: 326, 20. Simoniace ordinati decidunt a sacerdotio - εἰναὶ ἀπὸ ἵερῶν, communicant vero in sacratio *Tar.* 1: 327, 23.

3. Suspensio a dignitate: presbyter post ordinationem nubens ab ordine deponatur - τῆς τάξεως καταθέσθαι *Neoc.* 1: 75, 15. Pascha cum Iudeis celebrantes episc., presb. vel diaconi etiam omni extrinseco honore - ξεστεῖ τῷης priventur *Ant.* 1: 105, 8; choreopiscopus, praeter consensum ordinarii sui ordinans presb. vel diacon., depositus fraudetur honore - τῷης *Ant.* 10: 112, 19; episcopus vel presb., ad imperatorem recurrens, abiiciendus etiam ab honore - ἀξίας *Ant.* 11: 113, 10. Episcopus de gradu suo deiectus - τῷ βαθμοῦ ἀποκνίσθαι ad Rom. episc. recurrere potest *Sard.* 5: 164, 17; contra synodi decreta agentes honorem dignitatemque - τῷην καὶ ἀξίωμα amittunt *Sard.* 20: 187, 15. E gradu excidere - ἀπὸ βαθμοῦ πτίσται unica poena contra clericos *Bas.* 3: 100, 16; clerici a quolibet gradu - βαθμὸς deponendi, si impudicitiam osculo gravorem commiserint *Bas.* 70: 150, 2. Metropolitanus haereticus etiam gradu episcopatus privabitur - βαθμοῦ ἔκβληθην *III* 1: 58, 17; episcopus haereticus etiam a gradu cadit - βαθμὸς ἔκβληθην *III* 2: 59, 5; synodi decreta commoventes omnia in a gradu excidunt - βαθμὸς ἔκβληθην *III* 6: 61, 11. Presbyter schisma provocans proprum

locum perdat *Carth.* 19: 225, 5; episcopus de cunctis de ordinatione episcopi privabit *Carth.* 13: 227, 6; clerici ab episcopo ad honorem - τῷην amplio rem promoti, si non obtempaverint, in gradu - βαθμῷ iam habito ministrant *Carth.* 31: 246, 10; ecclesiae dicata bona revocans, honore - τῷης ecclesiastico indignus iudicetur *Carth.* 32: 248, 1; continentiam ab uxore non servantes ab ecclesiastico removeantur officio - τάξεως *Carth.* 70: 312, 20; ad tribunalia civilia recurrunt honore proprio - τῷης privetur *Carth.* 104: 369, 8.

Simoniacus ordinans proprii gradus - βαθμὸν periculo subiacebit *IV* 2: 70, 14; simoniae mediator proprio gradu - βαθμὸν decidat *ibid.* 70, 23; in duabus dioecesis simul institutus gradu decidat *IV* 10: 78, 13; episcopus per imperatoriam potestatem sedem suam ad metropolitanam elevans gradum - βαθμὸν amittat *IV* 12: 79, 18; societati secretae adscripti a gradu - βαθμὸν proprio arceantur *IV* 18: 84, 8; episcopi defuncti patrimonium diripientes graduum suorum - βαθμὸς periculo subiacebunt *IV* 20: 86, 20; item, raptoribus mulierum cooperantes aut eos adiuvant *IV* 27: 90, 12; citra crimen dignitate - ἀξίωμα amoti ad episcopalem dignitatem - ἀξία revertentur *IV* 29: 94, 8. Hymno trisagio addentes «qui crucifixus est pro nobis» sacerdotali dignitate - ἀξία spoliuntur *VI* 81: 218, 13; raptoribus mulierum cooperantes vel eos adiuvantes e proprio gradu - βαθμὸς excidere *VI* 92: 228, 2.

Presbyter vel diaconus ordinarium suum non commemorans omni sacerdotali honore - τῷην privetur *AB* 13: 471, 19; sectatores quoque eorum a proprio honore excidant *ibid.* 472, 7; residentiae legem non servans episcopus ab episcopali dignitate et honore

- τῷης καὶ ἀξίας ... ac pontificali dignitate ἀρχιερωσύνης alienabitur *AB* 16: 477, 13 et 19. Decreta a Nicolao I Romano episc. non observantes a proprio honore simul et ordine - τῷης καὶ τάξεως declinant et ordine - τῷης καὶ τάξεως Photii ad pingendas iconas admittens proprio gradu - βαθμὸν periclitetur *VIII* 7: 307, 14 et 7; chirographa a clero ad suam securitatem exigens patriarchal honore proprio - τῷης decidat *VIII* 8: 309, 11 et 8; clericus omnis a praesule suo se separans omni operatione et honore - ἐνέργειας καὶ τῷης decidat *VIII* 10: 312, 2 et 311, 19; metropolitanus patriarchae non obsequens, etiam dignitate et honore decidat *VIII* 17: 326, 20. Episcopus, si monachus fiat, ipse seipsum episcopali gradu - βαθμῷ privavit *S. Soph.* 2: 485, 17.

4. Reductio ad inferiorem gradum: episcopum in gradum presbyteri redigere - εἰς πρεσβυτέρου βαθμὸν sacrilegium est *IV* 29: 94, 1. Episc. catharus conversus presbyteri honore - τῷην, vel choreopiscopi locum - τόπον obtinebit, si in eadem dioecesi catholicus episc. iam habetur *I* 8: 31, 10 et 14. Presbyteri suspensi a publico tantum ministerio se abstinent, privatis sacerdotis officia - τὰ τοῦ πρεσβυτέρου implere poterunt *Bas.* 17: 118, 1.

In aliena dioecesi praedicare audens episcopus ab episcopatu desistat, presbyteratus officia - τὰ τοῦ πρεσβυτέρου implent *VI* 20: 152, 9; diaconus officialis se supra presbyterum extollens, ex proprio gradu deiectus, ultimus in suo ordine - τάξις sit *VI* 7: 133, 13; Diaconus. Peccata occultata si confitetur, subdiaconi officium assumat *Neoc.* 10: 80, 4. Hegumenus monachum non praemissa triennali probatione, admittens, ab hegumenatu decidat, ad monachum reducatur *AB* 5: 456, 20.

5. Exclusio simpliciter a clero (sine mentione reductionis ad commun. laicalem). N. B. Nescio utrum «excidere episcopatu», «clero», ut in sequentibus, *ποιεῖ*, suspensionem ab officio (supra n. 2) significant, an exclusionem a clero; item, de καθαρεύεσθαι.

Presbyter nubens post acceptam ordinationem expellatur - ξεστεῖθαι *Neoc.* 1: 75, 15. De peccato mortali convictus a clero abstineat - πενισθεῖται *I* 2: 25, 10; usuras percipiens deciciatur a clero et alienus existat a regula (i. e. catalogo clericorum) - καθαρεύεσθαι τοῦ κλήρου καὶ ἀλλότριος τοῦ κανόνος ξεσται *I* 17: 38, 19. Episcopus in aliena dioecesi iniussus clericos ordinans ipso facto damnatus declaratur *Ant.* 13: 115, 16.

Καθαρεύεσθαι in cc. *Apostolorum* latine redditur per deponi usque ad c. 50 (versione dionysiana), exceptis cc. 11: 13, 7; 23: 18, 2; 42: 29, 11; 44: 30, 13; 45: 30, 19; 46: 31, 6, ubi redditur per «damnari»; post c. 50 (e cod. Veronensi, exunitis V1 s.) habetur «degradari»; in c. 81: 49, 8 ἀποτίθεσθαι redditur per «deponatur».

Ne ante condemnationem a synodo «episcopatus» - ἐπισκοπὴ episcopo adimatur *Carth.* 87: 332, 15; damnatus autem, ab episcopatu - ἐπισκοπὴ discedat *ibid.* 88: 333, 6; excommunicatus, si in aliena dioecesi communicare tentet, facturam clericatus - κάθησθαι excipiat *ibid.* 105: 369, 15; se conversionem haereticorum procurasse mentitus, etiam episcopatum - ἐπισκοπὴ amittat *ibid.* 124: 396, 3.

Cum haereticis communicantes alimenta tantum recipient, orthodoxis in eorum locum suffictis *Theoph.* 2: 264, 8; parochus post peccatum grave ab ignorantie institutus nequit nequidem presbyter amplius esse *Theoph.* 3: 265, 18; presbyter ordinatus, ignorata eius indignitate, expellendus est *Theoph.*

6: 267, 16. Episcopus rite depositus ab officio etiam titulum amittit, nec amplius episcopus nominatur *Cyr* I: 277, 15 et 26. Nestorii sectatores episcopi sacerdotio - ἐποκοπή alieni declarantur *III* 2: 59, 4; clerici quoque depositi *ibid.* 3: 60, 9; depositi ob crimina et Nestorio absoluti nihilominus depositi permanent *ibid.* 5: 61, 1; episcopus baereticus episcopatus depositus - ἀλλοτρούσθια τῆς ἐποκοπῆς καὶ εἰναι καθηγημένον *III* 7: 62, 24; clericum e catalogo cleri expelli - ἀλλοτριος τοῦ κανόνος *I* 17: 36, 18; - τοῦ καλέρου ἐκπίπτειν, e clero casurus *III* 7: 62, 24.

Episcopi amoti - ἀποκινθέντες; *IV* 29: 93, 12; amoti ab actu episcopatus - τῆς πράξεως τῆς ἐποκοπῆς *ibid.* 94, 4. Deponi - καθαρεῖσθαι in cc. VI conc.: v. *intra n.* 6. Clero amotos esse - ἀποκελητρωμένους qui in oratoriis privatis missam celebrant *AB* 12: 470, 2; schisma faciens clericus deponatur et omni honore ecclesiastico privetur *ibid.* 13: 471, 18; item, episcopus depositus declaratur *ibid.* 14: 473, 5; item, metropolitanus omni sacerdotio - ἀπαρτεῖ alienus *ibid.* 15: 474, 10. Patriarcha CP et suffraganei eius non saeientes contra principes illudentes res divinas deponantur et a proprio sacerdotio et honore pellantur *VIII* 16: 322, 3; ad synodum a patriarcha vocati metropolitani spernentes et contumaces deponantur omnibus modis *ibid.* 17: 326, 20 item, episc. tradens locatorio pacto bona ecclesiae deponatur omnibus modis *ibid.* 23: 335, 32; sectatores Photii depositi sint et nequaquam in sacerdotali catalogo recipiantur, paenitentes autem ad communionem tantum admittantur *ibid.* 25: 338, 10.

6. Reductio ad communionem in laicalem. Paulianistae clerici conuersi, si digni, rebaptizandi ac ordinandi, secus abiici - καθαρεῖσθαι, i. e.

laici declarandi *I* 19: 40, 20. Ad alienam sedem se transferentes episcopi - κοινωνία τῶν λατεῖν *Sard.* I: 160, 16; λατεῖν κοινωνία *ibid.* 2: 161, 18. Diaconus fornicator in locum laicorum deictus - τόπον τῶν λατεῖν ἀποσθέλειν, communionem recipere poterit *Bas.* 3: 100, 13; omnis clericus graviter pecans contra sextum deponetur - κακοφεβήσθαι *ibid.* 32: 131, 10; 70: 150, 4 et 149, 23. Clerici ordinationi suae infideles ut laici recipiendī *Tim.* 26*: 256, 22; omnis clericus in aliena dioecesi contra voluntatem ordinarii degens depositus sit, communicant tamē *ibid.* - κοινωνεῖσθαι *Ap.* 15: 15, 13; Christum denegans, reiciatur, paenitens vero, plebeius - ὁ λατεῖνος recipiatur *Ap.* 62: 40, 7. Presbyter violator monialis ne ut laicus quidem missae participet - οὐδὲ ὁ λατεῖνος συνέγεοθαι *Theoph.* 3: 265, 19. Deponi - καθαρεῖσθαι in VI 4: 130, 9; 5: 131, 5; 6: 132, 7; 9: 137, 5, 10: 137, 12; 11: 138, 6; 12: 139, 20; 13: 143, 6; 15: 144, 12; 17: 149, 6; perpetuam depositionem et reductionem ad communionem laicalem significat ut in c. sequenti: 21: 152, 18. Clerici censuris subiecti depositi et ad communionem laicam redacti - λατεῖνον τόπῳ, si se paenitent, clericalēm tonsuram habent, secus laicum habitum ferant *VI* 21: 153, 2.

Photii sectatores, si se paenitent ad perceptionem sacramentorum admittantur *VIII* 25: 338, 10.

7. Exclusio a b. ecclesia, superaddita depositioni. Episcopus ad imperatorem recurrens eiiciatur a communione - ἀποκηρύγγεοθαι καὶ ἀπόθλητον *Ant.* II: 113, 9; vacante episc. vacantem ecclesiam invadens abiiciendus - ἀρθρότος est *Ant.* 16: 117, 8. Christum denegans clericus relicitur omnino - παντελῶς ἀποβάλλεσθαι *Ap.* 62: 40, 7; abstinentis a matrimonio, carnibus et

vino propter abominationem eiiciatur ex ecclesia - ἀποβαλλέσθαι *Ap.* 5: 35, 17; Clerici merito facinorum suorum ecclesia pulsi *Carth.* 9: 222, 18; brachio saeculari tradendum clericum contumacem sola synodus primatialis statuit *ibid.* 266, 2 et 19; Apiarus presbyter dolendus, de ecclesia Christi amotus - ἀποκτείσθαι *ibid.* *Apia* 436, 10.

Presbyterum monialis violatorem ecclesia separare - χωρίσειν consuevit *Theoph.* 3: 265, 20; fornicator, lector ordinatus, eiiciatur - ἀπεβαλλέσθαι *ibid.* 6: 267, 17; de fornicatione convictus de ecclesia eiiciatur - τῆς ἐκολόνας ἀπεβαλλέσθαι *ibid.* 9: 269, 24. Clericus iam a clero amotus, si persistat, deponatur - καθαρεῖσθαι *AB* 12: 470, 5. Metropolitanus suffraganeos exactiōnibus gravans deponatur et sequestretur ut sacrilegus *VIII* 19: 329, 8.

8. Anathema depositioni superadditum vel eam includens: v. anathema.

9. Notanda. Depositio utrum latiae an ferendae sententiae sit: v. latiae sententiae; an depositio unica censuta in clericos sit: v. peneae in clericos; a quo in quem fertur: v. iudex 2 et 3. Depositio realis, i. e. spoliatio rei a caractere sacroto: v. execratio.

DESPONSATA virgo, μητροθεῖσα: rapta, etiamsi insuper violata fuerit, depositio reddatur *Anc.* II: 64, 20; hic autem eam retinere aut dimittere potest *Bas.* 22: 124, 15; sponsata adhuc vivente, depositam sibi matrimonio coniungens, adulter est *VI* 98: 235, 12; v. lector 3.

DEUS, ὁ ἄγιος *Bas.* proem.: 140, 21; de deo recta notio habenda *Nyss.* I: 207, 5; dei clementia fundamentum reconciliationis paenitentium est *Laod.* 2: 131, 11; ipse essentialiter bonum

- τὸ δυτικὸν καλὸν est *VI* 41: 178, 19; omnia propter deum, finis vitae christiana est *VII* 22: 282, 8; deus creator: v. creatio.

DEUSDEDIT, S. R. E. cardin. *AB* intr.: 446.

ΔΙΑΒΑΛΛΕΣΘΑΙ, culpabile esse *Carth.* 8: 222, 8; 19: 236, 6.

ΔΙΑΚΟΝΙΚΟΝ, *secretarium*, pars ecclesiae, ubi vasa sacra asservantur: subdiaconus in δ. locum non habeat, nec vasa sacra tangat *Laod.* 21: 139, 13; *secretarium* in versione Isidor. *ibid.* app..

DIACONISSA, - διακονίσσα: diaconissae paulianistarum nullam impositionem manus - χαροφείσαν habent, inter laicos deputari *I* 19: 41, 3; d. τῆς διακόνου corpus deo consecratum est *Bas.* 44: 136, 10; cum pagano fornicata septimo anno admittenda, in castitate vivens *ibid.* 136, 3; διάκονος nubens anathematizanda cum consorte *IV* 15: 81, 20; ne ante quadragesimum aetatis annum ordinetur - χαροφείσαι *ibid.* 81, 18; *VI* 14: 144, 2; probatio severa praecedat *IV* 15: 81, 20; uxor electi episcopi ab eo separata, si digna sit, ad diaconatus - διάκονα dignitatem promoveatur *VI* 48: 186, 11; eandem esse diaconissam ac viudam *VI* 40: 176, 17; viudua 1, virgines.

DIACONUS, διάκονος. 1. Minister episcopi sui est *I* 18: 39, 18; diaconi assistunt synodo *Carth.* proem.: 250, 22; 288, 13; ibique ministrant *Carth.* 97: 361, 14; in curia episcopali officia tenent *VI* 7: 132, 16; v. archidiaconus; ab episcopo delegantur ad negotia in alia dioeces tractanda *ibid.* 133, 6; ad imperatorem ipsi mittendi, personam episcopi sui agentes *Sard.* 8: 170, 10; in Actibus Apost. dispensatores, non ministri cultus ostenduntur *VI* 16: 147, 14.

2. D. ab uno episcopo ordinatur *Ap.* 2: 8, 14; ne ante vigesimum quintum aetatis annum ordinetur *Carth.* 16: 231, 4; *VI* 14: 144, 1; in sacro ministerio functions: «offerre» - ἀναρέπειν (præsentare) panem et vinum et praedicare *Anc.* 2: 57, 13; potestatem offerendi - προσφέρειν (s. sacrificium offerre) non habet *I* 18: 39, 10; inferior sacerdoti est *ibid.* 39, 19; ne ante sacerdotem sedeat *ibid.* 39, 24; *VI* 7: 132, 16; huic s. communionem praebere non licet *I* 18: 39, 7; in Alexandr. autem ecclesia licet *Tim.* 21*: 253, 13; fideibus s. communionem praebet *VI* 23: 153, 5; *Tim.* 24*: 255, 18; episcopo non celebrante, presbyterum ad dividendum s. panem in particulas pro s. communione fidei adiuvat *Tim.* 22*: 253, 25; soi d. oration portare licet *Laod.* 21: 139, 19.

3. Nupti ad diaconatum promoveri possunt: v. matrimonium clericorum; ante ordinationem protostatus se post ordinationem nubere velle, nubat; si siluerit, nubere nequit *Anc.* 10: 64, 6. Numerus diaconorum ad septem pro dioecesi statuitur *Neoc.* 15: 82, 6; sed necessitatibus cuiusque dioecesis determinandus est *VI* 16: 144, 17.

4. Fomicator d. deponendus *Bas.* 3: 100, 11; 70: 150, 2; peccata occultata confitens officium subdiaconi assumat *Neoc.* 10: 80, 4; v. depositio 7; appellans d. a tribus episcopis audiatur, ordinario suo praesidente *Carth.* 12: 226, 3; 14: 227, 17; appellatio d. contra sententiam ordinarii sui fit ad metropolitanum *VIII* 26: 338, 24.

ΔΙΑΚΡΙΝΟΜΑΙ, «discernere», i. e. dubitare *Gang.* 4: 91, 4.

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ, cognitio de causa *Carth.* 104: 369, 7; *AB* 13: 471, 11; διγνῶσις *Carth.* 20: 237, 9; v. judicia 1.

ΔΙΑΛΛΑΙΑ, «acclamatio», decretum a

concilio per acclamationem *III* 7: 61, 15 tit.; *intr.* 56 n. 14.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ, «obtestatio» *Bas.* 90: 176, 7; testari eos - διαμαρτυρασθαι *Bas.* 85: 158, 23; *VII* 1: 247, 1; v. προσμαρτυρία.

DIANEUS, episc. Caesar. in Cappad. *Ant.* *intr.* 101 n. 12.

ΔΙΑΤΤΗΩΣΙΣ βασιλική, «scitum principale», imperatorum decretum *Carth.* 97: 361, 14; «ordinatio», dispositio de rebus suis *Carth.* 81: 322, 11; «formatio» *IV* 8: 76, 7.

ΔΙΚΑΙΟΙ τυγχάνουσι, ius habent: *IV* 29: 94, 20; τὰ δικαια, iura, privilegia *III* 8: 65, 6; *IV* 2: 80, 3; *VI* 39: 174, 4.

ΔΙΚΑΙΟΥΣΘΑΙ, iustificatum esse (per I. C.) *Carth.* 221: 378, 10.

ΔΙΚΑΣΤΑΙ, iudices, episcopi delegati a coepiscopis ad synodum peragendam *Carth.* 127: 398, 13; v. iudex.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ, tribunal, δικηστην, civile *Carth.* 15: 228, 15; v. iudicia publica.

ΔΙΚΗ, «ultio», poena *Ant.* 13: 115, 16.

DIDACHE ss. Apostolorum *Ath.* *intr.* 60.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ, 1. doctrina christiana scripta: v. χριστιανα vei non scripta: v. διδασκαλια, traditio *Bas.* 91: 179, 10; ambo eadem vim habent *ibid.* 179, 15; evangelizare et docere primum propositum apostolorum fuit *Petr.* 9: 46, 3; catechismus pueris ac familiaribus a clericis faciendus *VII* 10: 265, 9; docere doctrinam divinam ac humanae sapientiae valde proficuum *VIII* 7: 306, 20 et 16; sapientia profana nova a Photio et sectatoribus edocta, a ss. patribus et doctoribus aliena *VIII* 9: 309, 26; chirographa ad docendum a Photio eis concessa irrita sint *ibid.* 310, 2 et 7; docere potest quisque idoneus, praeter

haereticos *ibid.* 310, 9; et indigos *VIII* 7: 306, 22.

2. Διδάσκαλοι doctores ecclesiae *VI* 68: 206, 6; luminaria et doctores, quorum doctrina in praedicatione sequenda *VI* 19: 151, 7; v. prædicatio. In ecclesia docendi munus - διδασκαλικὸν δίδομα non laicis permisum *VI* 64: 201, 4, sed quibus illa gratia - χάρις data est *ibid.* 201, 9; publica prædicatione - διδασκαλία avaritia curanda est *Nyss.* 6: 222, 1; publice docere in aliena dioecesi episcopo vetatur *VI* 20: 152, 6; v. episcopus 6.

DIDYMUS, Alexandriae magister *Cyr.* *intr.* 274; damnatur a quinto concil. *VI* 1: 116, 21.

ΔΙΕΚΔΙΚΕΙΣΘΑΙ, «defensari», poenam sententiati suspendere *Carth.* 62: 299, 14.

DIES datus - ἡμέρα, a iudice ad causam agendam *Carth.* *prooem.* 251, 13; v. accusatio 5, tempus 1.

ΔΙΓΑΜΙΑ, secundae nuptiae, διγαμοι: v. matrimonium 9-10-II.

DIGNITAS ecclesiastica: v. depositio 3 (suspensio a dignitate).

DILATIO, ἀναβολή: ne ultra tres menses fiat ad ordinandum episcopum *IV* 25: 89, 2; ἀναβολεσθαι morari *Carth.* 121: 392, 14; v. tempus 2.

ΔΙΩΚΕΣΘΑΙ τῆς ἐκδηλωτικῆς, ecclesia pellici *Carth.* 9: 222, 18; v. depositio 7.

DIOCLETIANA persecutio *Petr.* *intr.* 31.

ΔΙΟΔΟΡΟΣ, Tarsens. episc., destinatus epistolae de matrimonio cum glore aut cum leviro *Bas.* 87 *prooem.* 160, 14 et 22; 161, 2; *Bas.* *intr.* 87.

DIOECESIS: 1. Unius episcopi territorium: ἐκδηλωτική suam ecclesiam *IV* 20: 86, 3; v. ἐξελησία 2;

2. παροικία *I* 16: 37, 17; v. παροικία 1; «civitas» *I* 8: 31, 16; v. πόλις 16.

3. «Dioceses» - παροικίαι, parochiae rurales *Carth.* 54: 278, 8; 56: 284, 7 et 21 et 20; v. παροικία 2.

3. Dioecesis a m p l e c t i t u r c i v i t a t e m a g i s t r o s *Ap.* 35: 24, 21; limites dioecesis ne mutentur, antequam syndicus provincialis de hoc decernat *Carth.* 120: 390, 17; dioecesis ne dividatur sine consensu ordinarii loci *Carth.* 53: 273, 5; civitas popuosa facta in dioecesim novam erigit *Sard.* 6: 167, 17; d. nova ne erigatur, nisi ex decreto synodi provinc. perfectae et de consensu ordinarii loci *Carth.* 98: 362, 9; civitas nova a potestate civili condita in dioecesim erigitur *IV* 17: 83, 14; *VI* 38: 172, 15; v. episcopi 3c (institutio), provincia.

4. Διοκεσθαι - p r i m a t i a, pars imperii romani per Orientem, plures provincias ecclesiasticas amplectens; enumerantur: Aegyptus: v. Alexandria; Oriens: v. Antiochia; Asiana dioecesis: v. Ephesus; Pontica: v. Caesarea in Cappad.; Thracica: v. Heracleia in Thracia *II* 2: 46, 17 et 19; 47, 2; ὑπὲρ δ. ἐπίσκοποι, primatales episcopi *II* 2: 46, 9; v. primatiae.

5. δημοσία administratio publica *Ap.* 81: 49, 6; v. saecularia negotia 2.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ, Alexandr. episc.: vita *Dion.* *intr.* 1; *Ath.* *intr.* 59; peritus in re canonica *Bas.* 1: 94, 3; «magnus» *ibid.* 96, 8; eum fecellit, Pepuzenos non valide baptizare *ibid.* 96, 7; mediator in contentione de rebaptizandis haereticis *Cypr.* *intr.* 300; opinio particularis de reconciliacione moribundorum *Dion* 5*: 15, 1; *Nyss.* *intr.* 202; v. rebaptizatio, moribundi.

— areopagita, de hierarch. eccl.

I 4 in VII 2: 249, 25; VIII 1: 293, 29.
— exiguus, collectionem canonum
Antiochenam latine vertit *Intr. gener.*
I: CCO p. 8.
DIONYSI exsecrandum nomen in tor-
culari invocatur VI 62: 199, 12; v.
paganiz.

ΔΙΟΣΚΟΡΟΣ, Alexandr. episc. confusio-
nis naturarum in Christo auctor VI 1:
116, 5; Romanum episc. suis scriptis
calumniantis, ideoque damnatus I 111
21: 332, 7.
— episc. Hermopolis CP I: 439,
15.

ΔΙΦΘΕΡΑ, codex membranaceus *Laod.*
15: 136, 17.

DIPTYCHA, in — referri: v. δι-
φθερα: inter episcopos post mortem
non referunt, qui haereticos suos he-
redes constituit *Carth.* 81: 322, 5.

DISCIPLINA ecclesiastica, bonus ordo-
r. 'Η ἀποστολη *Sard.* 10: 174, 9; ἐπ.
τῆς καθολικούς *Sard.* 16: 184, 9;
την ἀποστολην κατ ἀποστολην *Carth.*
102: 367, 20.
2. Κατάστασις *Carth.* 10: 223, 19;
47: 266, 14; *Ant.* 13: 155, 10; v.
κατάστασις 1.
3. Τάξις I 18: 39, 21; v. τάξις 1.

DISPENSATIO: v. οἰκονομία.

DISPOSITIONES paenitentis, 1. mo-
dus conversionis - πρότοις ἀπειπορίῃς
et ante omnia vita anterior et subse-
quens scrutanda sunt ab episcopo pro
paenitentia publica *Anc.* 5: 60, 15;
vita ante et post conversionem pen-
sanda *ibid.* 9: 63, 21; vita anterior
mulieris a barbaris corruptae *Greg.* 1:
20, 17; mortificatio - κάμπτος et humili-
tis considerandae sunt *Anc.* 2: 57, 15;
conversatio et fides paenitentium ab-
breviatis tempus paenitentiae *Neoc.* 3:
76, 16; ad paenitentiam admittendi qui
veraciter paenitendum gerunt - πετα-

μελῶνται γνωστοί I 11: 33, 6; proposi-
tum - προσέρπεις, species paenitentia
et re ipsa, non simulatione facta con-
versio, metu et lacrimis ac patientia
et bonis operibus demonstratur I 12:
34, 6; paenitentia non tempore, sed dis-
positionibus metienda *Bas.* 2: 100, 6; si
lacrimae, si vita digna *ibid.* 7: 104, 15;
si confessio sincera, nimia cordis paen-
itentia, maior cordis dolor, tunc indi-
gentia utendum *ibid.* 74: 151, 12; item,
conscium esse magnitudinis peccati,
dominum cum lacrimis querere,
fructus paenitentiae demonstrare *ibid.*
75: 152, 4; insignis sit paenitentia cor-
dis *ibid.* 82: 156, 14; fructus paenitentiae
non tempus, qualitatem paenitentiae
cordis manifestant *ibid.* 84: 157,
20; indulgentia nimia erga peccatores
haereticos ansam praebet nos calum-
niandi *Bas.* 6: 103, 19; v. indi-
ferentia.

2. Secrationem conversionis, et eius
magnitudinem abbreviabitur tempus
paenitentiae *Nyss.* 5: 219, 5; 7: 225, 1;
sponte sua confessus, initia curationis
vitii sui demonstrat, indulgentiorem
paenitentiam habebit *ibid.* 4: 214, 20;
pro ferventiore conversione et con-
versatione minuendum tempus in variis
gradibus paenitentiae *ibid.* 215, 16;
voluntas paenitentis - προσέρπεις fide
dignam esse conversionem monstrat
ibid. 5: 220, 1; dispositio - διάθεσις
ante omnia consideranda, nam volun-
tas - προσέρπεις curat a vitio, non
tempus *ibid.* 8: 225, 25; 226, 3; v.
θεραπεία, paenitentia 2.

3. Episcopus de dispositionibus paen-
itentis iudicat *Anc.* 2: 57, 15; 5: 60,
15; *Theoph.* 13: 272, 16; 14: 273, 21;
v. reconciliatio 2, φιλαν-
θωπία, οἰκονομία 2.

DISPUTATIO publica, contradictoria,
cum haereticis *Carth.* 92: 344, 6;
93: 347, 5; v. donatistae 3.

DIVITIAE - πλοῦτος cum iustitia et

109
beneficiencia non reprobandaes *Gang.*
epil.: 98, 18.

DIVORTIUM, matrimonii solutio: v.
matrimonium 4.

ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ, probatio clerici vel mona-
chi et monialis ante admissionem fa-
cienda: v. probatio, clericis, monachis, moniales 2.

DOCTRINA christiana: v. διδασκαλία,
κατήχησις, πλαστική, praedi-
catio.

ΔΟΓΜΑ 1. Usus ecclesiae catholicae
I 8: 30, 12; traditiones ecclesiasticae
non scriptae, silentio traditae *Bas.* 91:
181, 22; v. διγραφούσις 80c; oppon.
χρυσαύτη *ibid.*; *Bas. intr.*: 89: v. χρυσαύ-
τη; arcanae traditionis exempla nu-
merosa *Bas.* 180, 1; 182, 2; 184, 8;
solis initiatis sensus patet *ibid.*:
181, 12.

2. secta haereticorum *Carth.* 57:
293, 21.

3. διδασκαλία, «dogmata», proposi-
tiones ad rectam fidem spectantes
Ap. 37: 26, 5; διτία, decreta de fide
VI 1: 121, 14.

DOMINICA - κυριακή, dies honorandus
propter resurrectionem D. N. I. C. *Theo-*
ph. 1: 262, 10; dies primus et octavus
appellatur *ibid.* 262, 15; unus dies,
non prima in s. scriptura dicitur
Bas. 91: 182, 2; d. ieunare non licet
Ap. 64: 41, 7; genu non flectendum
propter gaudium *Petr.* 15: 58, 3; v.
genuflexio, communio 7
(quoties), missa 4 κυριακή.

DOMINICUM aureum, templum Antio-
chiae a Constantino I imperat. con-
structum, a Constantio eius filio inau-
guratum *Ant. intr.*: 100 n. 1: v.
encaenii.

DOMINIUM: v. χειρ 1.

DOMNOΣ Antiochen. episc., nepos Joani-
nis episc. Antioch., destinarius epi-
stolae *Cyr. intr.*: 275, 1: 276, 7.

DOMUS sacrae - οἰκοί θεραπείας, episcopia
et monasteria VII 13: 268, 16; d. in
nomine dei aedificatae, honorandae
sunt *Gang.* pil.: 99, 3 et 8; v. θε-
ραπεία 1, oratoria.

DONATIANUS senes, metropolitanus
prov. Byzacene *Carth.* 127: 398, 19.

DONATIO, a clericis ne conferatur aca-
tholicis, etiam si consanguinei existant
Carth. 22: 238, 5.

DONATISTAE, schismatici in primatia
Carthaginensi, de quibus in syn. Ro-
mana et Arelatensi *Pape*: 513.

1. «Sectam - δογμα» constituent *Carth.*
57: 293, 21; haeretici et schismati-
ci appellantur *Carth. proem.* 304,
17: v. schismatici 2; ex unitate
corporis dominici praecisi *Carth.* 66:
305, 20; eorum praepositi - ἀρχητοί
(non episcopi) appellantur *Carth.* 91:
341, 13; episcopos Severum et Maca-
rium occiderunt, Theasium et Victo-
rem caederunt *Carth. proem.* 373, 5;
decreto imperatorio ex Africa exclusi
Carth. 94: 356, 19; maximianistas,
schismatici a donatistis separati *Carth.*
69: 311, 2; 67: 307, 10; v. impe-
rator 3, haereticis (activitates
prohibita).

2. Baptismum et ordinationes ca-
tholicorum non recognoscunt, com-
munione catholicam abominantur,
quod erga Maximianistas non faciunt
Carth. 69: 311, 12 et 22; eorum bat-
tismus et ordinatio non iteranda *Carth.*
48: 265, 9; 57: 292, 15; v. Capu-
ensis syn.; ab Anastasio episc.
Roman. petenda licentia ut a d. bat-
tizati post conversionem ad clericum
promoveantur *Carth.* 57: 291, 5; de
hoc interrogati ante fuerunt, an lice-
ret, Siricius episc. Roman. et Simplicianus
Mediolan. (quorum responsio
negativa fuisse videtur) *Carth.* 47:
263, 9; item, ab Anastasio episc. Ro-
mano petendum ut clerici donatistae

conversi in suis honoribus permaneant
Carth. 68: 308, 10 et 18; 309, 4.

3. De unitate procuranda, violentiis
donatistarum non obstantibus, ex-
hortat Anastasius episc. Romanus
Carth. proem.: 304, 11; legationem
mittendam esse, qui eos ad unitatem
et pacem invitent, censet synodus *Carth.*
69: 310, 9; ordinarius loci, collega
adiuncto, conventionem - συνέλευσις
cum donatistis per magistratum faciat
Carth. gr.: 341, 6; conventionis forma
- τύμος *Carth.* 92: 242, 27; 343, 15;
345, 9; disputatio contradictoria pu-
blica a delectis ex ambobus partibus
in constituto loco et tempore facienda,
de iis quaestionibus quae nos separant
Carth. 92: 344, 6; 93: 345, 7; violentiae
donatistarum post conventionem: *Carth.*
93: 348, 4.

Conversi populi quomodo et quibus
episcopis attribuendi *Carth.* 117: 386,
8 sqq.; conversio eorum non negligenda
Carth. 121: 392, 8; v. episcopus
5e.

DONATUS - Δονάτος, episc. *Cypr.* 1:
304, 19.

— alius - Δονάτος Θλλος, episc. *Cypr.*
1: 304, 22.

— , auctor schismatis; Donati pars
Carth. 117: 387, 1 et 8.

— , episc., delegatus Mauritan.

Sitifensis ad synod. *Carth.* 117: 399, 3;
subscribit epist. ad Caelestinum Ro-
man. *Carth. Apiar.*: 428, 11.

— , legatus Hadriani II episc.

Romani VIII intr.: 289.

DONUM - δῶρον. 1. Eucharistia I 5:
28, 8.

2. Dona festiva - ἔργατα της *Laod.*
37: 146, 5; v. δοσία, commu-
nicatio 3, εὐλογία 3.

ΔΟΡΟΦΕΟΣ, diaconus Basili Caesariensis,
Romam missus *Bas.* intr.: 85.

ΔΟΣΙΑ, munera ad obtinendum favorem
VII 5: 254, 11 tit.; δόσις datio *ibid.*:
255, 10 et 13; 256, 3.

DOTALIA: v. προτίχοια.

ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ, glorificatio, ss. Trinitatis
adoratio verbis, speciatim cum Gloria
P. et F. cum Sp. s., expressa: τρόπος δ.
ex traditione non scripta *Bas.* 9r: 184,
20; τὴν δέδαντα διαδόσσον *ibid.* 184, 19;
forma σὺν ἡγ. πνεύματi *Ath.* 1: 71, 2;
Bas. 92: 185, 14; *Ap.* 85: 53, 5.

DULCICIUS - Δουλκίτιος, legatus Tri-
politanas prov., cuius adventui tem-
pestates moram attulerunt *Carth.*
proem.: 340, 7.

ΔΥΤΙΚΟΙ, occidentales: τύμος τῶν Δ.,
tomus Damasi II 5: 48, 18 app.

EBRIETAS, μέθη, vitium clericis vita-
num *Ap.* 42: 29, 20; 43: 30, 4; v.
caupona.

ΕΚΒΑΛΛΕΙΝ, ἐκβάλλεσθαι, elicere: τῆς
βασιλίας, exterminare de ecclesia
Sard. 14: 179, 20 et 23; τῶν προσευ-
χῶν, ecclesia elici *Bas.* 22: 125, 3;
Theoph. 9: 269, 24; *Theoph.* 7: 267,
16 et 17; v. excommunicatio 2.

ΕΚΒΙΒΑΣΤΑΙ, «executores» 1. iudices
arbitrii, ad item componendam in ap-
pellationibus *Carth. Apiar.*: 453, 22;

2. Commissarii imperiales ab impera-
tore postulandi quinque pro provinciis
ecclesiae Africanae, qui in rebus ec-
clesiae apud potestatem civilem inter-
cedant *Carth.* 96: 359, 13.

ΕΚΚΑΛΕΣΑΣΘΑΙ, «provocare»: v. ap-
pellatio 1.

ΕΚΚΗΡΥΤΤΕΙΝ, excludere, excommu-
nicare *Greg.* 2: 22, 12; τῶν εὐχῶν
ibid. 5: 26, 10; 7: 27, 16; ἐκκήρυκτος
exclusus ex ecclesia dei *ibid.* 2: 22, 4;
Abo. 18: 69, 19; κατὰ πάσαν ἐκκλησίαν
ex omnibus eccl. *Bas.* 88: 172, 8; v.
excommunicatio 2.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ecclesia 1. D omus ora-
tionis: eccl. parochialis ruralis *Ant.* 10:
112, 9; *Sard.* 12: 177, 21; eccl. ubi
eucharistia offertur, domus Christi est
Cyr. 8*: 289, 1; ἐκκλ., oratorium pu-
blicum, dist. a κυριακῶν (eccl. paro-
chiali) VI 74: 212, 4; τῆς ἐκκλησίας
in ecclesia, publice VI 81: 218, 9;
dist. ab oratorio privato - εὐχητρος
οἶκος VII 10: 264, 16; in ecclesia
habetur πάλιν τοῦ εὐχητροῦ, νάρθης,
πάλιν τοῦ ναοῦ *Greg.* 11*: 29, 10-15;
30, 2; eccl. consecranda cum deposi-
tione reliquiarum VII 7: 261, 2;

E

dedicatur, inthronizatur, commotae
mensae stabiluntur VIII 4: 300, 13;
intra saeptum, aream ecclesiae neque
caupona, neque esculenta venundan-
da VI 76: 213, 10; v. oratorium,
ναός, κυριακή.

2. Parochia, i. e. populus chris-
tianus et aedes sacra: ad quam ordi-
natur episcopus, presbyter vel diaconus
I 15: 37, 1; *Sard.* 12: 177, 21; VII 15:
272, 14; sedes episcopalis dioecesis
I 16: 37, 10 et 14; *Ap.* 30: 21, 17;
dioecesis, cui subordinantur parochiae
rusticae IV 17: 82, 20; dioecesis IV 25:
89, 6; 26: 89, 13 et 16; ecclesia CP
ibid. 28: 91, 9.

3. Sancta mater Ecclesia: eccl. uni-
citas: unum est baptismus et unus
spiritus s. et una ecclesia *Cypr.* 1:
311, 11; a Christo D. N. supra Petrum
fundata *ibid.* 311, 13; unitas ecclesiae
a Romana sede tuerit *Pape*: 526;
catholicæ ecclesia unica est quae valide
baptizat *Cypr.* 1: 305, 14; extra ecclæ-
siam nulla remissio peccatorum *Cypr.* 1:
308, 3; haeretici ecclesia non sunt *ibid.*:
308, 15; schismatici adhuc pars ecclæ-
siae sunt *Bas.* 1: 95, 10; ecclesiae ab
haerese non corruptæ *Bas.* 9r: 185, 1;
ecclesiae prosperitas *Bas.* 18: 119, 7;
VI 1: 111, 18; pax *Theoph.* 7: 268, 9;
ecclesiae luminaria sunt patres VI
alloc.: 105, 7; ecclesiam catholicam
iconoclastæ contaminaverunt VII 16:
273, 9.

«Ecclesiasti», præsules ecclesiærum
CP 1: 444, 5; ol. τῆς ἐκκλησίας «ec-
clesiasti», membra ecclesiae *Laod.*
10: 134, 19; enumerantur: λεπροι,
χαηροι, δοκηται κατ. χριστινοι ή λαοι
Laod. 28: 143, 4; «ecclesiasticum»
crimen, ad ecclesiasticam disciplinam
spectans II 6: 50, 14; *Carth.* 19: 236, 9.

115

ΕΚΚΛΗΤΟΣ γένεται, «provocatum fuerit» *Carth.* 95: 358, 18: v. *appellatio*.

ΕΚΚΟΙΤΕΙΝ, excidere, eicere (de ecclesia) *Gangr.* *epit.*: 98, 2; abscidatur omnimodo ab ecclesia *Ap.* 28: 27, 1; 29: 27, 10: v. *excommunicatione* 2.

ΕΚΛΙΚΗΣΙΣ, «defensio», ecclesiarum coram iudice civili *Carth.* 97: 360, 15; v. *διεκδικεῖσθαι*.

ΕΚΔΙΚΟΣ, «defensor», syndicus, iuris peritus iacus - συδικεύως, ab episcopio propositus et ab imperatoria potestate institutus in dioecesi, ut defendat in iudicis res ecclesiae *Carth.* 97: 360, 10; defensor pauperum adversus potentiam divitium *ibid.*: 75: 316, 4; defensor eccles. *CP* *IV*: 23: 87, 17 et 23.

ΕΚΔΟΣΙΣ, έκδοσις εἰς χεῖρα transferre bona in potestatem alterius, tradere (in commendam?) *VI* 49: 187, 13; *VII* 12: 267, 3-4-18; huiusmodi venditio - πράξις irrita est *VII* 12: 268, 3; v. *bona* 5; έκδοσις, excipere exemplaria - τοιχοντα *III* 8: 65, 9.

ΕΚΑΗΙΤΟΡΕΣ, conductores *Carth.* 16: 230, 9: v. *secularia* negotia 1.

ΕΚΗΗΙΤΕΙΝ, excidere (e gradu): v. *depositio* 3.

ΕΚΡΙΤΕΣΘΑΙ, retici (de ecclesia) *VI* 1: 120, 6: v. *excommunicatione* 2.

ΕΚΤΟΣ εἰναι, foris esse (ecclesia) *Gangr.* *syn.*: 88, 25: v. *excommunicatione* 2.

ΕΓΚΑΙΝΙΖΕΙΝ, dedicare ecclesiam *VII* 7: 260, 7 (tit.); «dedicare» *VIII* 4: 300, 15: v. *ecclesia* 1.

ΕΓΚΑΛΟΥΜΑΙ, «conveniri», moneri *Carth.* 121: 392, 11: v. *monitio*.

ΕΓΚΑΤΑΛΕΓΕΣΘΑΙ, in numero (fra-

116

trum monasterii) referri *VI* 42: 180, 15: v. *catalogus*.

ΕΓΚΑΘΙΣΤΑΘΑΙ, inthronizari in sede (de episcopo) *VI* 37: 172, 1; institui ut monachus *VI* 42: 180, 14; instituere oeconomum *VII* 11: 266, 11.

ΕΓΚΕΧΕΙΡΙΣΜΕΝΟΙ, commissarie ab ordinario suo missi *IV* 23: 87, 7; administrantes bona ecclesiae *Gangr.* 7: 92, 10.

ΕΓΧΑΡΑΤΤΕΙΝ, depingere iconam *VI* 82: 219, 2; 100: 237, 8.

ΕΓΚΑΛΕΙΣΤΡΑ, secessus, clausura eremita sive in civitatibus sive in vicis erigitur *VI* 41: 177, 20; in ea clausis egredi non licet, nisi urgente necessitate cum iussione ordinarii *ibid.*: 179, 2: v. *eremita* e.

ΕΓΚΛΙΜΑ, crimen, caput accusationis *II* 6: 50, 15; *Pape*: 495; έγκληματικόν πράγμα causa criminalis opp. πολιτικόν, civilis *Carth.* 15: 228, 12 et 19; *VIII* 10: 311, 13 et 8: v. *actio*.

ΕΓΚΡΑΤΕΥΕΙΝ, continentiam servare *Gangr.* 9: 3, 4: v. *continencia* 5.

ΕΓΓΡΑΦΟΣ, in scriptis tradita: έδασθαντα doctrina christiana *Bas.* 91: 179, 12; έ. θεομοθετική legislatio *VII* 7: 261, 4: v. *εγγραφος*.

ΕΓΓΤΑΙ, fidelissores, sponsio, satisfatio *IV* 30: 96: 11; 97, 2; «fideiussio», spondere pro aere alieno alicuius *Ap.* 20: 17, 8.

ΕΙΚΩΝ, icona: σεντάτη, venerandae *VI* 82: 218, 20; 217, 20: v. *icona*, *iconoclastae*, pictura.

ΕΙΔΩΛΕΙΟΝ, idolorum templum *Ant.* 4: 59, 19; *Bas.* 81: 155, 3 *app.*

ΕΙΔΟΣ, «species», res: dist. a pecunias *Carth.* 16: 231, 3; ab obolo *VI* 23: 154, 9; ab auro *VII* 4: 252, 14; iumentum sive aliam speciem *VII* 6: 260, 3.

117

ΕΙΡΙΝΗ, imperatrix cum filio Constantino VI; praerogativam concilii de ss. imaginibus exercet *VII intr.*: 242; *VII* 1: 245, 5 (lemma).

ΕΙΡΗΝΗ, osculum pacis: redditur - δούναι episcopo a presbyteris, dein mutuo datur a laicis antequam s. oblatio fiat *Laod.* 19: 138, 16.

ΕΙΡΗΝΙΚΑΙ, «pacifaces»: v. *litterae* 5.

ΕΙΡΗΝΙΚΟΤΑΤΗ, «pacifissima» synodus; ita se qualificat *Ant. syn.*: 102, 8; in spiritu pacis - εἰρηνικοῦ *ibid.*: 103, 1; credentes τῷ τῆς εἰρήνης διγών πνεύματι *ibid.*: 103, 12.

ΕΙΣΔΟΧΗ, admissio clericorum ab episcopo vel sacerdote, monachi ab hegumeno *VII* 19: 277, 16; 278, 7: v. *clericis* 3.

ΕΙΣΙΕΝΑΙ, «introire» in ecclesiam *I* 12: 34, 16: v. *reconciliatione*.

ΕΙΣΟΔΟΣ, introitus sacerdotis ad altare in officio vesperali *VI* 90: 226, 15: v. *λύχνικόν*.

ΕΛΑΣΙΑ, exilium *Sard.* 17: 184, 17.

ELECTIO: v. *χειροτονία*, *episcopatus* 3.

ΕΛΕΓΧΕΙΝ, arguere testes afferendo *I* 2: 25, 9; *Greg.* 8: 28, 7: v. *iudicia*.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 1. Libertas in agendo *III* 8: 63, 10; quam I. C. liberator omnium nobis donavit; opp. τύφος, dominatio *ibid.*: 64, 23.

2. Libertas per manumissionem *VI* 85: 222, 1; manumissiones *Carth.* 64, 30, 4; *82*: 322, 15; έλευθερούμενοι δοῦλοι *VI* 85: 222, 18: v. *manumissio*.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΗΣ, liberator hominum J. C. *III* 8: 65, 3.

ΕΛΠΙΔΙΟΣ, episc., legatus Roman., Antiochiam ad Encaenia Dominicai aurei missus *Ant. intr.*: 100.

ΕΑΠΙΔΙΟΣ, Laodicena. episc. *CP* 1: 439, 13.

ΕΛΒΙΡΑΕ in Hispania synodus *Ant.* *intr.*: 55 n. 8.

ΕΜΜΕΛΕΙΑ, mater Basili Caesariens. *Bas.* *intr.*: 85.

ΕΜΠΑΘΕΙΑ, «vitium», cupiditas *VII* 4: 253, 5.

ΕΜΦΥΤΕΥΣΙΣ, emphytentica pacta *VIII* 15: 318, 18; emph. traditio bonorum *ibid.*: 319, 11; emph. pactio ad censum annum obligat *VIII* 20: 330, 2; rumpenda est non ab episcopo, sed sententia praetoris *ibid.*: 329, 18 et 330, 14.

ΕΝΑΕΝΙΙΣ in —, dedicationis Dominicai aurei occasione Antiochiae habita synodus *Ant.* 1: 102, 6 (lemma, lat.); *ibid.*: *intr.*: 100.

ΕΝΚΡΑΤΙΤΑΙ, soboles Marcionitarum sunt *Bas.* 47: 138, 2; a nuptiis et vino abborrent *ibid.*: 138, 4; lepide de comedendi carnibus queruntur *Bas.* 86: 159, 20; incipiunt accedentes ad eorum haerem rebaptizantur *Bas.* 1: 97, 20; Caesareae reconciliabantur per baptismum *Bas.* 47: 138, 7; quia eorum baptismus et ss. ordinationes invalidae erant *Bas.* 1: 96, 14; nunc vero per cbrisma (et libellum) reconciliandi *ibid.*: 98, 20; ordinationes quoque validae iam recognitae sunt *ibid.*: 99, 7.

ΕΝΚΥΛΙΟΣ codex *IV intr.*: 67 n. 14.

ΕΝΔΗΜΟΥΣ, synodus episcorum, ob negotium cum imperatoria aula vel patriarcha tractandum, CP (apud patriarcham) ad tempus degentium: *Genn.* 1: 296, 24; 292, 16: v. *synodus primatialis* 2.

ΕΝΔΟΣΙΣ, concessio alicuius facti a liunde a regula interdicti *IV* 30: 96, 2; ένδεδάκαμεν *VI* 30: 161, 17.

ΕΝΔΥΜΑ μέλαν, amictus niger monialium post benedictionem professio-

scopus non culpa sua *Ant. 16: 117, 5;* episcopus ad sedem sibi destinatam abire renitens *Ant. 17: 117, 17.*

2. **Admissioni** ad episcopatum praemittenda non sit neophytus *I 2: 24, 40; Ap. 80, 49, 10;* purus ab omnibus criminibus sub conspicu publico: *Carth. 50: 269, 18;* ex probata fide et vita *I ad. 12: 135, 17;* dignus, sec. regulam traditam *Ant. 23: 123, 1: v. ἀνεξίλατος;* ab uxore post consecrationem se continere debet: v. *continencia 3.*

Non sit caecus aut surdus *Ap. 78: 47, 10;* oculum vel crura fractus episcopus fieri potest, si de caetero dignus sit *Ap. 77: 47, 12;* item, a daemone corruptus, sed iam liberatus *Ap. 79: 48, 5;* psalterium iam ante electionem suam scrire debet *VII 2: 249, 4.*

Gradus antecedentes lectoris, diaconi et presbyteri perfunctis et in singulis dignus inventus sit *Sard. 10: 173, 10: v. interstitia.*

Episcopus ipsem sibi successorum instituere nequit *Ant. 23: 122, 14: v. nepotismus.* Per versutiam vel principum potestatem ordinatus deponatur *VIII 12: 314, 5: v. simonia 1.*

3. **Sub nomine electionis** episcopi tria momenta distinguenda: a) electio proprie dicta b) nominatio canonica et consecratio c) inthronisatio seu institutio: v. *χειροτονία 2.*

a) Ad sedem vacantem electio intra tres menses, nisi necessitas urgeat, facienda *IV 25: 88, 16;* electio a duobus vel tribus episcopis facienda *Ap. 1: 8, 9;* episcopus eligitur a synodo *Ant. 23: 123;* invalida est electio, praeter consilium metropolitani facta *I 6: 29, 5;* a sola perfecta synodo provinciali fit *Ant. 16: 117, 5;* a synodo provinciali cum metropolitano *Lad. 12: 135, 11;* ab omnibus pro-

vinciae episcopis, aut saltem tribus praesentibus, caeteris vero per scripta consentientibus *I 4: 26, 7;* dicitur, est sine suffragis episcoporum episcopus factus *AB intr. 445;* decreto collegii episcoporum sec. priorum ciliariorum decreta *VIII 22: 333, 10.* In electione maior pars valet contra suffragium - *ψήφος* duorum vel trium *I 6: 29, 8;* non minus quam a tribus episcopis episcopus ne eligatur *Carth. 49: 267, 15;* sed si electioni *τριῶν* episcopil contradictio oriatur, tres soli electores non sufficiunt, unus aut alter e provincia propria vel vicina adiungantur, coram populo dioecesis purgetur et tunc eligatur *Carth. 50: 269, 6;* solus relictus in provincia adjunctus e vicina provincia caeteris eligat pro reliquis sedibus; quod si non fecerit, metropolitanus viciniae provinciae, munitione facta, ipse de electione providerat *Sard. 6: 166, 5;* vacans episcopus vacantem sedem absque perfecta synodo ne pervadat, etiam si populus eum praeferat *Ant. 16: 117, 5.*

A populi acceptatione electio episcopi non pendet *Ap. 36: 25, 15;* non permittenda populo *Lad. 13: 136, 4;* populi petere episcopum licet, designare autem episcopis competit *Ant. 16: 117, 5;* *Sard. 6: 166, 17, 167, 1;* coram populo fiat purgatio candidati electi, si contradictrio oriatur *Carth. 50: 269, 6: v. λαίκος 4.*

b) **Examen canonicum**: probatus - *δοκιμαστός* in fide et conversatione vitae *Lad. 12: 135, 13;* interrogatio - *δωρεπονθοῦ* fit a metropolitano, cui electus tria promittere in scriptis - *δοκαλῶς* debet: a. scripturas et canonicibus studere, sec. legem del vivere et populum docere *VII 2: 249, 7.* Professionem fideliter a se subscriptam ante consecrationem legit et dat *Carth. 13: 227, 4;* novelli episcopi consecratio professionem fideliter in synodo faciunt *Carth. 2: 216, 2;* consecrandi episcopi

propria manu scriptum et subscriptum libellum - *χειρόγραφον* de sincera fide consuetudinem dant *VIII 8: 309, 2.*

Consecratio episcopi: a duobus vel tribus episcopis fit *Ap. 1: 8, 9;* a duobus episcopis ordinari nequit *Carth. 49: 267, 9;* *CP 1: 442, 7;* non minus quam a tribus episcopis, praesente metropolitano, sec. canonem Nicenum *CP 1: 441, 20;* *I 4: 26, 7;* a tribus saltem ordinari sicut statutum est *Carth. 49: 267, 15;* per muitos, saltem per tres episcopos, ex praecepto primatis provinciae, fiat *Carth. 13: 226, 17; 49: 268, 16;* a duodecim episcopis ordinari sicut propositum est, impossibile *Carth. 49: 267, 13; 268, 1 et 13.* In primatia Alexandrina ab uno archiepiscopo consecratio conferatur *CP intr. 437 n. 5.* Consecratio metropolitarum Ephesi, Caesareae, Heracleae et episcoporum in barbaricis regionibus reservatur episcopo *CP 4: 28: 92, 5.*

c) **Institutio** seu inthronisatio episcopi in ecclesia: v. *λαίκος 1, κατάστασις.* Episcopus pro una certa dioecesi ordinatur *I 15: 37, 1;* *Ant. 18: 69, 7;* potestas eius ex iure consecrationis non ultra dioecesim suam extenditur *Ant. 9: 111, 12;* *Pape: 506;* v. *līgīl traditionis* ecclesiae suae est *Pape: 535 n. 4;* *536: v. metropolitanus, synodus, provincialis suffraganeus.* Vacans episcopus (v. supra episcopus 1, vacans) vacantem sedem ne pervadat *Ant. 16: 117, 5.* Episcopos duos in una dioecesi esse prohibetur *I 8: 31, 16;* in vico vel modica civitate, ubi presbyter sufficit, episcopus ne instituatur *Sard. 6: 167, 7;* in civitate, quae populosa facta sit, vel quae anteactis temporibus episcopum habuerit, fiat *ibid: 167, 14 et 17;* in locis, ubi adhuc episcopus non luit, non ordinetur episcopus, nisi ex

decreto synodi provincialis perfectae, de consensu ordinarii loci *Carth. 98: 362, 9;* episcopus pro parte dioecesis de consensu ordinarii loci eius ordinatus, aliam partem ne invadat *Carth. 56: 284, 5;* praeter consensum ordinarii loci in aliqua parte dioecesis ne instituatur episcopus *Carth. 53: 273, 5.*

Episcopus ad sedem ne eligatur, nisi mortuo ordinario eius sedis *Ant. 23: 123, 3;* vel si iste sedi rite renuntiaverit *AB 16: 476, 4;* deposito episcopo successor eligatur *Carth. 88: 333, 6;* *AB 16: 476, 15;* ne ecclesia longo tempore pastore destituta maneat *Carth. 78: 319, 15.* Episcopus, si monachus factus sit, seipsum gradu privat, nec amplius ad dignitatem reverti potest *S. Soph. 2: 484, 17.* Renuntians sedi pro qua ordinatus est, in presbyteri cathedrali prius babita pacifice maneat *Ant. 18: 67, 15;* ad sedem destinatus, si non voluerit abire, excommunicatus erit, donec perfecta provincialis synodus de eo descreverit *Ant. 17: 117, 17;* si propter oppositionem populi non potuerit, honoris et pontificalium particeps erit, donec perfecta synodus provincialis de eo decreverit *Ant. 18: 118, 7;* si populus eum non receperit, clericus civitatis excommunicetur, episcopus autem permaneat in civitate *Ap. 36: 25, 15;* episcopus in partibus infidelium, a barbaris ad sedem abire impeditus, praeuluis potestatem conservat ordinisque conferre aliis ac suis clericis potest *VI 37: 171, 5;* cf. applicationem in Ioanne archiepiscopo Cyprio *VI 39: 173, 5.* De translatione: v. *translatio 2.*

4. a) **Virtutes** ab episcopo exhibendae: exemplo vitae sue alios anteire debet, canones observare, scripturae studere, *VII 2: 248, 18;* oratio pro populo *VIII 24: 336, 24;* pro salvazione eius orare *Bas. 85: 158, 1;* ministeria per se, non per alios episcopi

pos, alacriter agere *VIII* 24: 336, 17; ministeria episcopi sunt: cum iudicio regere dioecesim, providere de ea, ordinare presbyteros et diaconos *Ant.* 9: 121, 12; divina officia, litaniae, et alia sacra ministeria *VIII* 24: 336, 13; ordines sacros conferre *VI* 37: 171, 14; de caeteris nihil gerat praeter metropolitani consilium *Ant.* 9: 111, 20. Episcopi et monastico statu assumpti habitus formam et genus vitae monachorum servare debent, ne secus vota emissa transgrediantur *VIII* 27: 341, 5; episcopus negligens in officio suo excommunicandus est *Carth.* 29: 245, 5.

b) Ad residentiam stricte tenetur: v. *residentia*.

A saecularibus negotiis abstineat: v. *saecularia*.

Ne thesaurizet expetendo clericos vel monachos pecuniam aut alia et eos ob id puniendo *VII* 4: 251, 17; 253, 3; v. *avaritia, simonia*.

Ne habet sub codem tectu cum uxore prius ante consecrationem habita, sicut in Africa et alibi mos est *VI* 12: 138, 11; ne liberam aut ancillam in episcopio ad ministerii opus possidat *VII* 18: 276, 8; v. *clausura*.

c) A communione metropolitani sui ne se separet, priusquam hic a synodo condemnatus sit *AB* 14: 472, 17; *VIII* 10: 311, 17; v. *schisma*. Ad synodum convocatus ne spematis *Laod.* 40: 147, 7; *IV* 19: 85, 2; v. *synodus provincialis*.

5. *Pastoralis* cura episcopi: a) episcopalis status, status pastoris - *notulev* est *S. Soph.* 2: 485, 7; ecclesias dispensatores sunt - *obxouoūvres* *II* 6: 49, 9; 49, 20; populus et animae sunt ei commissae *Ant.* 24: 123, 17; solus de commissio sibi populo dei rationem redditurus *Ap.* 39: 27, 10; cura et frequens visitatio propriae cathedralae *Carth.* 71: 313, 15; ne clerum et populum suum neglegat *Ap.* 58: 38, 15; v. *supra* sub *4a*.

b) Pater cleri sui est *AB* 13: 472, 2; clericis suis sincerum exhibere debet amorem *Sard.* 14: 181, 7-3; presbyteri et diaconi auxiliarii eius sunt *Ap.* 39: 27, 10; praest omnibus clericis, etiam oratoriorum *IV* 8: 75, 19; v. *oratoria*. Sub eius auctoritate chorepiscopus administrat parochias rusticas *Laod.* 57: 153, 10; v. *chorepiscopi*. Presbytero approbationem ad celebrandum *Gangr.* 6: 92, 1; itineranti clericu litteras commendatitias dat *IV* 13: 80, 10; v. *litterae*.

c) Ordinationes extra dioecesim suam clericis ne conferat praeter conscientiam ordinarii eorum *Sard.* 15: 182, 4; *Ap.* 35: 24, 19; ne instituat presbyteros et diaconos in aliena dioecesi praeter voluntatem ordinarii loci *Ant.* 22: 121, 19; *VIII* 23: 335, 7; ordinationes vel institutiones parochorum in aliena dioecesi ne faciat sine iussione metropolitani et ordinarii loci *Ant.* 13: 114, 21; nulli episcopo licet alterius episcopi ministrum sollicitare et in suis parochiis ordinare *Sard.* 14: 181, 15 (*lat.*); *IV* 20: 85, 13; *Carth.* 54. 277, 8; 279, 18; exceptione facta in Africa pro primitate Carthaginensi *Carth.* 55: 280, 4. Depositum ab alio episcopo ne in communionem recipiat *Ant.* 3: 107, 15; v. *depositio, itinerantes*.

d) De virginibus curam principaliter episcopus habet, eo absente presbyter *Carth.* 44: 261, 17; v. *moniales*.

De monasteriis erigendis ipse decemnit *AB* 1: 449, 4; providet de eis *IV* 4: 73, 23; clericis in eis ministrantibus praest *IV* 8: 75, 19; v. *monasteria, hegumenus*. Monasteria construere de redditibus ecclesiae suae ne audeat *VIII* 15: 319, 24.

e) Conversio haereticorum et schismaticorum procuranda ad episcopum spectat *Carth.* 83: 348, 1; episcopum spectat *Carth.* 14: 261, 17; clericus neglegentia admittitur, ut eos facta neglegentia admittitur, ut eos

facilius lucretur *Carth.* 121: 392, 18; vera autem neglegentia improbatur *ibid.* 392, 7; 123: 397, 17; conversio nem schismaticorum mentitus etiam episcopatum amittit *Carth.* 124: 395, 17; v. *haereticus*.

f) Bona ecclesiastica curet melioranda et dilatanda *VIII* 15: 318, 24; cum presbyterorum et diaconorum conscientia gerat *Ant.* 25: 125, 20; clero egoen opitulari debet *Ap.* 59: 39, 4; v. *bona, oeconomicus, pauperes*.

6. *Doctoris* officium - *διδασκαλία* ad episcopum spectat *S. Soph.* 2: 485, 6; gravissimum officium pastorum *VI* 19: 150, 15; doceat clerum et populum sibi commissum veram fidem - *εὐθέα* *Ap.* 58: 38, 15; *VI* 19: 150, 17; alios docendi potestas ei concedita est *Bas. proem.* 117, 7; monere populum diu nocte, publice ac privatim *Bas.* 158, 23; aedificationem populorum procurare *Cyr.* 4: 281, 18; 283, 6; qui praesunt ecclesias - *προετοίης* omnibus quidem diebus, sed praecipue dominicis clicum et populum rectam fidem docere debent, ex scriptura sacra secundum mentem patrum *VI* 19: 150, 19; 151, 1. Psalterium ut a clero suo discatur curet *VII* 2: 249, 4.

In aliena dioecesi praedicare ne audeat *VI* 20: 152, 6; v. *praedicatione*.

7. *Judex* est: ne ex pusillanimitate aut pertinacia alios puniat *I* 5: 27, 12; neminem condemnat ex solis suspicitionibus aut maledicentia aut calumniis, sed post exactam examinationem *Theoph.* 6: 267, 17; ne ob iracundiam in clericum sententiam ferat *Sard.* 14: 179, 16; clericus contra clericum agens, apud ordinarium suum iudicetur *IV* 9: 76, 17; si arbitri ab ambobus partibus electi sint, ab ipso sunt insuper approbandi *IV* 8: 76, 23; 77, 3; clericum ab episcopo iuste condemnatum nemini licet defensare *Carth.* 62: 299, 7;

de sententia episcopi appellare licet: v. *appellatio, iudex, iudicia*. De paenitentia publica decernit *Carth.* 43: 260, 17; ad iudicium suum tempus paenitentiae metitur *Bas.* 54: 143, 22; v. *paenitentia* 3; in reconciliandis paenitentibus humanitatem pro dispositionibus eorum exercet *IV* 16: 82, 12; v. *φιλανθρωπία, dispositiones*; ab alio episcopo censura affectos ne recidiat *Sard.* 13: 178, 14; v. *reconciliatione*; episcopus accusatum, ne gantem crimina ipsi confessa, excommunicans segregetur *Carth.* 133: 406, 4.

8. *Jura personalia*: Honor episcopo debitus est a clericis: v. *clericis* 6; a principibus et subditis *VIII* 14: 316, 8; episcopi ne obsequia gubernatoribus provinciarum exhibant *ibid.* 316, 16.

Uxorem episcopus consecratus a domo ne dimittat *Ap.* 5: 10, 13; de uxore et prole ante mortem provideat ex bonis personalibus *Ap.* 40: 28, 5; v. *bonari*; uxor consecrandi episcopi communi consensu ab eo separata, monasterium ingrediatur procul situm, episcopo de eius victu providente *VI* 48: 186, 11. Bona ecclesias pro sua necessitate et pro peregrinibus fratribus dispensat *Ap.* 41: 29, 6 et 9; v. *bonari* 4; de bonis personalibus monasterium condere potest *VIII* 15: 319, 24; de eis prout vult disponere potest, non autem haereticos heredes suos instituere: v. *bonari*.

9. *Accusatio* contra episcopum: v. *accusatio*; testimonium contra episcopum: v. *testis*; clericus communionem ab episcopo non recipiens eum suspectum de fide reddit *Ap.* 8: 12, 5; ab episcopo publice haeretico

10. *Iudicatur* episcopus a sola synodo provinciali *Ap.* 74: 46, 4;

et p. p. 22. 22. 23. 24. 25. 1. 48. 23
et 25. 26. 27. 28. 29. 3. 30. 31. 32. 33.
et 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43.
et 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53.
et 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64.
et 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74.

EMITIMIA. s. ecclesiasticae missio
20. 216. 20. pomeria ecclesiasticae impo-
nitur. *Ant.* 3. 107. 15. 22. 182. 5. *VII* 2.
125. 7.

EMITIMON. iusta, censura, iuris
Pape 405. censurem ecclesiastici
cor *VII* 3. 72. 8. correptionem canonum
ibid. 26. 10. *ibid.* 9. 77. 4. *VII* 25.
80. 4. iurisdictio *ibid.* 24. 88. 11.
Plinian *VII* 46. 185. 11. 49. 187. 17.
64. 230. 1. 96. 233. 19. *VII* 6. 259. 6.
16. 274. 2. *AB* 458. 15. 7. 459. 6.

EMITRON. 1. Tutela pupillorum *VII* 3.
71. 21. v. *orphan*.
2. Permissio a praesule data *VII* 46.
184. 17. *scilicet* *Imperio* commissio
VII 14. 272. 2.

EMIOTETHEIN. initiatio baptismi data
contemplatio dogmatum *Bas* 92. 181.
12. v. *86* *tau*.

EMOPKIZEIN. exercitare *Loed* 26. 141.
8. *Imperio* exercita. *Ant* 10. 112.
13. v. *exorcista*.

EMOTIUS. - Abibroc, episc. Hippomen
us Diocesorum, a synodo condemnatus
ad imperatorem recurrit, a legatis re-
pellendus *Carth* 65. 302. 10; delegatio
episcoporum Hippomenum mittitur ad
imperatorem ei diligendum *ibid.* 78.
378. 15. brachio sarculari a synodo
traditus *ibid.* 93. 354. 5.

EMPTIO novae diocesis sequitur con-
ditioni civitatis a potestate civili facta
VII 17. 83. 14. v. *diocesis*,
e. monasterii ab episcopo fit v. *mo-
nasteria*, *episcopus* 54.

EMPTITAE - s. *scilicet* *episcopus* per-
mitem ecclesiam apud se retin-
vant et seipso communicant *Bas* 94.
192. 15. in clausura - *Pythagore* mem-
oriis *VII* 42. 177. 20. falsi *episcopii*
VII 42. 180. 51. v. *Evangelio*,
ascensis, vitam solitariam - *pa-
tronum* agentes *VII* 22. 184. 14.
Vita eremita in clausura non ob-

veniam gloriam, sed propter ipsum
tempore suspicenda *VII* 42. 178. 17.
post triennalem in monasterio proba-
tum et annum ante clausuram
mansum *ibid.* 178. 4. ab episcopi
examinati includuntur usque ad finem
vitae *ibid.* 178. 11. eremita gnostagi-
cus in monasterio includuntur aut in
eremis, unde ab denominationem de-
bentur, expellendi *VII* 42. 180. 5. 17.
18. v. *gyrovagi*.

EMPTINHITIKE, accurate, non translo-
cale v. *scriptura* studere *VII* 2. 249. 9.

EMPTONAMANIN, sole cura sui su-
spire *VII* 3. 71. 10.

EMPTOTHEIS, rogatio forma - *tempore* sub
qua proponuntur ec. 20. et 30. *VII*
13. 280. 10. v. *87* *tau*. *Episcop.*
14. 14. 2. *donum*, *87* *tau*, *87* *tau*,
87 *tau*, *87* *tau*, *87* *tau*, *87* *tau*.

EMPTOS, vestitus clerici *VII* 26. 273. 3.

EMPOZ, iugae, natio, ecclesiast. provin-
cialis formans, cuius caput metropolitanus
est *Ap* 34. 24. 4.

EMPOZ, mox. 1. *Consuetudo* de
sensu *Pape* 405. 498. 4. 7. 8. 9.
santique consuetudo 1. 6. 28. 15.
a sanctis viris tradita, sive legi habens
Bas 82. 162. 3. exemplum aletur
ibid. 162. 7. sive habet ad regendam
vitam christianam *ibid.* 162. 13. non
non scripta *ibid.* 91. 179. 20. *consue-
tudinaria* lex *Thophil* 1. 262. 10.
mox vetus *VII* 8. 63. 17. mox vetus
ac consuetudo *ibid.* 63. 8. nec con-
suetudinem *VII* 28. 93. 4. consuetus
ordine *VII* 37. 171. 14. *lura* consuetu-
dinitate *VII* 39. 174. 17. mox antiquus
VII 62. 199. 4. mox ex scripta et
non scripta legislatione ordinum *VII* 7.
261. 3.

2. *Kai* *86* *tau* possuder, quod mo-
deribus evenire solet *Tim* 6. 243. 16.
7. 244. 7. v. *in* *enstruans*.

EMPTTEIA, libel evangeliorum *Dion*
1. 3. 14. evangelista *ibid.* 5. 18. 5. 22.
Inter se non discordant *ibid.* 6. 10.

EVANGELUS episc. *Asperatus* *Carth*
procur. 251. 1. legatus synodi ad
Hippomen - Diocesorum *Carth* 91.
379. 8.

ETAPPIOZ episc. in Cyprio *VII* 8. 63. 16.
— pontificis V. consiliciorum anniversarius
VII 1. 117. 1.
— consul *VII* *Lemma* 45. 5.

ETXAPETIA, i. eucharistia, offertum
liturgicum gratiarum actionis (sicut
baptizandorum sanctificatio) *Cyp* 1.
309. 2.

2. *Communionis* gratia *VII* 1. 35. 17.
31. 21. v. *communio* *Ant* 2. 105. 21.

3. *Corpus* et *sanguis* D. N. I. C.
eucharistiarum *Carth* 18. 212. 19. *VII*
13. 280. 10. v. *87* *tau*. *Episcop.*
14. 14. 2. *donum*, *87* *tau*, *87* *tau*,
87 *tau*, *87* *tau*, *87* *tau*.

ETXOZ, vestitus clerici *VII* 26. 273. 3.

ETXNOZ, iugae, natio, ecclesiast. provin-
cialis formans, cuius caput metropolitanus
est *Ap* 34. 24. 4.

5. *Præsentia* realis considera-
regerante te facientem *Bas* 93. 188.
15. euchi solis viventibus danda *Carth*
18. 233. 1. *VII* 33. 220. 10. consum-
matio post missam *Bas* 93. 190. 8.
ut a solis sacerdotibus, sed etiam a
pueris innocentibus, qui usque ad
quintum horum letiuntur manant *ibid.*
190. 15. *Consuetu* euchi, accurata
ut *ibid.* 190. 4. custoditur euchi etiam
in dominibus latronum, ab eremitis et
Alexandriis *Bas* 94. 192. 15. custo-
ditur in ecclesia ad communicandos
tardie post missam venientes *Tim* 24.
255. 10. v. *communio*. Ne
mittatur pro dono festivo ad alias
provincias tempore paschali *Loed* 14.
136. 10.

Eucharisticum letiuntum aqua puri-
ficationis post communionem rumpit
Tim 23. 254. 29. v. *letiuntum* 4.
Simona in danda euchi, vitanda;
v. *simona* 3. *Fructus* *eucha-
ristiae*; v. *communio* 2.

ETXNII 1. *Oratio* sacerdotis *Tim* 19.
253. 1. officium precum nona et vespera

Laod. 18: 137, 16; solis precibus fit commendatio pro defunctis hora post-meridiana *Carth.* 41: 260, 3; oratio consueta post depositionem reliquiarum in dedicatione ecclesiae *VII* 7: 261, 10.

2. Missa orationum, dist. a missa communione *I* 13: 35, 12; *Ant.* 4: 59, 21.

3. Missa cum communione: usque ad uitimam orationem *Ant.* 2: 105, 19; oratio i. e. oblatio s. missae *Neoc.* 13: 88, 8-12; *Bas.* 75: 152, 23-25; *Tim.* 9: 245, 14 et 17; communio precum *Greg.* 1: 20, 23.

4. Votum: cum omnium voto eligitur episcopus *Carth.* 78: 319, 13.

5. Votum deo factum *Bas.* 28: 128, 17; v. δρκος.

ΕΤΧΕΡΕΙΑΝ τύπω, facultatem habeat *Carth.* 19: 234, 21; 93: 351, 4.

ΕΤΧΕΡΙΟΣ, consul *III lemma*: 44, 4. ΕΤΚΤΗΡΙΟΣ οβος: v. oratorium.

ΕΤΑΞΙΟΣ, Arabisci in Armenia episc. *Ath. intr.* 6x; *Ath.* 3: 80, 6; eudoxiani, d. e. arianos *II* 1: 46, 2.

ΕΤΗΘΗΣ, recta (conversatio vitae) *Laod.* 12: 135, 16.

EUGENIUS, episc. Ostiens. legatus Joannis VIII. episc. Roman. in Bulgaria S. Soph. *intr.*: 480.

ΕΤΤΕΝΙΟΣ, episc. *Gangr.* *intr.*: 83; *Gangr. syn.*: 85, 12 et 23.

ΕΤΛΑΒΕΙΑ, «religio», pietas *Ap.* 5: 10, 15; «reverentia», pietas *VIII* 16: 273, 14; εὐλαβεῖς, qui dicuntur viri religiosi *VII* 19: 277, 13; «reverendi», pii *VII* 22: 285, 2.

ΕΤΛΑΙΟΣ, episc. *Gangr. syn.*: 85, 13.

ΕΤΛΟΤΙΑ, 1. Benedicō: gratae sanctificantis - δημοσίς communio est *Bas.* 27: 127, 21; *VI* 26: 157, 6; benedicō alios nequit, qui, pecca-

tor, sanctitatis inops est *ibid.* 127, 22; 157, 7. Potum in mensa communī benedicō - ποτήριον *Laod.* 25: 141, 5; publice vel privatim benedicō *Bas.* 27: 127, 25; *VI* 26: 157, 10; specialis benedicō oblatorum *Carth.* 37: 257, 15 (deest lat.); benedicō monachī ab episcopo *VI* 40: 177, 8; benedicō monialis *VI* 45: 182, 4.

2. Permissio - μετ' εὐλογίας, post acceptam benedictionem a superiori i. e. cum permisso *VI* 41: 179, 8; 46: 184, 17; 185, 7.

3. Donum *Tar.* 1: 322, 12; «eulogiae», dona festiva *Laod.* 32, 143, 19; 14: 136, 10.

4. Panis benedictus (dist. a communione) *Tim.* 25*: 256, 2; *Laod.* 14: 136, 9 (tit.).

ΕΓΛΟΓΟΣ, «rationabilis» causa *IV* 29: 94, 15; iustum *IV* 30: 95, 20.

ΕΓΛΥΤΩΣΕΝ, «absolvit», liberavit *Carth.* *Apir.* 432, 5.

ΕΙΝΟΜΙΑΝΙ, i. e. anomoeani, haereticī *II* 1: 46, 1; 7: 54, 4.

ΕΤΝΟΥΧΟΣ, castratus *r.* Qui sua sponte se ipsum abscidit - ἀκτέμενος ad cierum non admittitur, et si clericus deponatur *I* 1: 23, 15; - ἀκτωτρύπας mutilans, quia sui-ipsius homicida est *Ap.* 22: 18, 4; 23: 18, 11; *AB* 8: 460, 14; si laicus, communione tribus annis privetur *Ap.* 24: 18, 17.

2. In voluntarie eunuchizati - εἰνούχοσσαν: a medico propter morbum, a barbaris, vel servi a dominis suis, maneat in clero, aut promoveantur ad clero, si digni sint *I* 1: 23, 13; 24, 4; εἰνούχος propter insidias hominum vel in persecutione factus, vel sic natus episcopus fiat, si aliunde dignus sit *Ap.* 21: 17, 13.

3. Eunuchizans alium, sive propria manu, sive suo iussu, homicida est, salva ratione morbi gravi *AB* 8: 461, 7.

Attamen, eunuchos clericos esse supponitur, an de involuntariis agatur, non liquet: *VI* 5: 131, 6.

EVODIUS - Εὐόδιος, episc., legatus synodi ad Hippo-Diaret. *Carth.* 78: 319, 4; legatus synodi ad imperatores contra Donatistas *Carth.* *proem.*: 346, 10; 93: 346, 17; ab haereticis caesus *Carth.* *proem.*: 373, 7.

ΕΤΦΗΜΙΑΣ, prope Nazianzum, quo Amphilochio Iconiensi Basilius proponit conveniendum *Bas.* *proem.*: 140, 23.

ΕΤΦΡΟΥΤΝΟΣ, «frater et consenes» *Greg.* 5: 26, 5.

ΕΤΗΟΙΛΑ, beneficentia *Gangr.* *epil.*: 99, 18.

ΕΤΗΟΙΑΤΕΥΤΟΙ, bona conversationis *Petr.* 11: 51, 4.

ΕΤΣΕΒΕΙΑ, recta fides: «religio» *Ap.* 14: 14, 16; «pietas» 31: 22, 8; 33: 23, 12; 37: 26, 4; 58: 38, 17; *VI* 1: 111, 17; 119, 18; 121, 13; 19: 150, 15; 81: 217, 19; 218, 5; *VII* 5: 254, 17; *AB* 4: 453, 18; 454, 2: v. *pietas*.

ΕΤΣΕΒΙΟΣ, Caesariens. in Cappad. episc. predecessor Basillii *Bas.* *intr.*: 85.

—, episc. Nicomediens. *Gangr.* *intr.* 83; cf. 85, 11.

—, episc. Valentinopolitan. in Ciliciano *Tar.* 1: 325, 20 *app.*

ΕΤΣΗΜΟΝ, rectus sensus verborum *Bas.* 15: 114, 7.

ΕΤΣΤΑΘΙΑ, lator epist. a Kyparissos Theophilo missae *Theoph.* 14: 273, 13.

ΕΤΣΤΑΘΙΟΣ, episc. Antiochen. *I intr.*: 21 et 22.

—, episc. Berytens., depositus episcopos a Photio episc. Tyrensi ordinatus *IV* 29: 93, 12.

—, episc. Sebaste in Armenia *Gangr.* *intr.*: 83; *syn.*: 86, 2; eustathiani damnantur *ibid.*; *syn.*: 86, 7; 88, 24.

ΕΤΤΑΣΙΑ, bonus ordo (ecclesiasticus) *II* 6: 49, 7.

ΕΤΤΩΝΑΙ, «poenae», rationem reddere *Ant.* 25: 126, 3; «non obnoxii» - ἀνεβοντο, insontes *IV* 29: 94, 20.

ΕΤΤΥΧΙΙΣ, haereticus, sec. apparentiam - δοκήσει incarnatum fuisse Christum docuit *VI* 1: 115, 20; eutychiani per libellum reconciliandi *VI* 95: 232, 16.

EUTYCHIANUS, episc., deest in Gr. *Cypri.* 1: 305, 3.

ΕΤΤΥΧΙΑΝΟΣ, episc., «episcopus non est» *Sard.* 18: 185, 13; 19: 186, 9.

—, consul *Carth.* *proem.*: 287, 9.

ΕΤΖΟΙΟΣ, episc. Antiochen. *Ath. intr.*: 6x; 3: 80, 7.

EXAMEN canonum: v. *probatio*.

ΕΣΑΡΧΟΣ, praesul: 1. Praesul provinciae, i. e. metropolitanus (verba de sunt in latino, ubi de episc. vicinae provinciae agitur); *Sard.* 6: 166, 3 (tit.); 166, 16: «exarchum» non se nominet primus episcopus provinciae *Carth.* 39: 258, 19.

2. Ε. τῆς διοικήσεως, primas, instantia appellationis adversus sententiam ordinari *IV* 9: 77, 8; *IV* 17: 83, 11; de sensu verbi usque ad Chalced. concil. *Pape.* 539: v. *primitiae*.

EXCOMMUNICATIO, 1. Totalis, exclusio a communitate: v. ἀφορίσειν sine specificatione; v. ἀδεκτος, ἀποβλεψη, ἀποκηρύττηση, ἀποκινητός, ἀπορρίττηση, κηρύξη, κωλεύει, διώκει, ἀφάσιει, ἀκόπτει, διοικήσει, ἀκρίτει, sequestrare, segregare.

Ε. εἰσιτος: electi ex ecclesia aequi-
parantur paganis *Bas.* 93*: 190, 1; nec ad finem vitae laicam communionem accipere possunt *Sard.* 2: 161, 17; si se paeniteant, inter plorantes recipiuntur *Bas.* 22: 125, 3.

2. Partialis, exclusio a com-

munione eucharistica: v. *ἀπέκεισθαι*, *ἀποκινέιν*, *ἀπαρτέοθαι*, *ἀποφέλειν* et alia verba in 1. alia, si vocabulum «communio» eis adiungatur. Privati communione, laici, si nil addatur de tempore et loco paenitentiae, inter prostratos sunt, usquecum ab episcopo reconciliantur cf. *Laod.* 9: 134, 15; *Tim.* 9: 245, 12 et 18.

3. *localis* a) exclusio a communione ecclesiastica cum ceteris episcopis *III* 1: 58, 8; non unus e nostra synodo esse aestimabitur *Carth.* 47: 266, 15 (*deest in lat.*); separatus a nobis communiaue suea excipiet iudicium *ibid.* 54: 279, 12; nullus (episc.) eidem communicet *ibid.* 87: 332, 12; 122: 394, 6; 133: 406. b) ecclesiae suea communione contentus erit *ibid.* 76: 317, 13; a ceterorum communione seunctus, suea tunc plebis communione contentus erit *ibid.* 80: 321, 11. Cessatio communionis episcoporum cum reo episcopo *VIII* 20: 330, 20; segregatio ab omni ecclesiastica communione atque collegio - *σύραται* *VIII* 10: 312, 4 et 313, 21.

b) localis privatio communionis eucharisticae: nec in propria ecclesia, nec in propria diocesi communiceat *Carth.* 19: 235, 6; a nomine in Africa clericus ad communionem recipiatur, qui ad transmarina iudicia appellaverit *Carth.* 28: 244, 14.

4. *Ferunt ab episcopo*: v. *επίσκοπος* 7 (Index); in Aegypto etiam a presbyteris *Theoph.* 14: 273, 10. Ferunt in laicos graviter peccantes, sed etiam in clericos: v. *ποναιεῖ*.

5. *Diuturnitas* a) indeterminata, a iudicio episcopi pendens; brevi tempore *Laod.* 9: 134, 15; usque ad cognitionem de causa *Carth.* 87: 332, 12; donec obtemperet *ibid.* 122: 394, 6; aliquo iudicto tempore *VIII* 23: 335, 23; per aliquod tempus *ibid.*

20: 330, 20; insuper, si nil de tempore edicatur.

b) determinata, sine mentione graduum paenitentiae publicae: una septimana *VI* 27: 158, 10; 58: 194, 18; uno anno *VI* 68: 206, 16; duobus annis: *VIII* 14: 318, 1 et 317, 1; tribus annis: *Ap.* 24: 18, 17; usque ad finem vitae: v. *moribundi*.

5. De recursu contra sententiam: v. *απελλαγή*. In contumaces clericos depositio, in clericos depositos et laicos communione privatos excommunicatio totalis, vel etiam anathema superaddi potest: v. *depositio* 7. *anathema*. Reconciliation fit per redditionem s. communionis, poena peracta: v. *paenitentia* 5.

6. *Receptio* excommunicati ante reconciliationem stricte interdicitur: a nemine recipiatur *I* 5: 27, 5; nec in privata quidem domo *Ap.* 10: 12, 20; non in alia dioecesi *Ap.* 12: 13, 13; *III* 14, 4; *Ant.* 2: 106, 6; *Carth.* 9: 222, 16; 29: 245, 12; 76: 317, 13; 105: 269, 15.

EXCUSANTES causae, culpam minuentes aut adimentes in lapsis in persecutione: v. *lapsi*, *εὐόγχος*, *veniale*.

7. *Necessitas*, excusat a) conveniendo ad synodum provinciale, si instans *I* 4: 26, 10; indispensabilis *IV* 19: 85, 5; gravior *Carth.* 76: 316, 15;

b) a tempore date ad diem iudicii, si vera et probans *Carth.* 19: 234, 16; c) a residentia, si gravior *VI* 80: 217, 2; d) a pernocitatione itinerantis in ecclesia *Carth.* 42: 260, 9; vel in caupona *Ap.* 54: 37, 7; *VII* 22: 285, 19; e) a venditione bonorum ecclesiae, si extrema *Carth.* 26: 242, 11; f) ab esu carniis canis, si magna *Bas.* 86: 160, 11; g) reddit renuntiationem datum irritam *Cyr.* 3: 280, 19.

2. *Periculum vitae* - *σωτηρία*

excusat a profanatione aedis sacrae in itinere introducendo iumentum in ea *VI* 88: 224, 18; mors instans excusat relationem virginis ante aetatem praescriptam *Carth.* 126: 397, 8; reconciliationem paenitentis a presbytero faciliat *Carth.* 43: 261, 3; v. *moribundi*.

3. *Corporis infirmitas*: a) a conveniendo ad synodum excusat aetas - *καιρός* aut aegritudo *Carth.* 76: 316, 15; aegritudo corporis *Laod.* 40: 147, 10; *IV* 19: 85, 4; b) a castratione, morbus gravis *I* 1: 23, 13; *AB* 8: 461, 10; c) a leuio, infirmitas corporis *Ap.* 69: 43, 15; *Tim.* 8: 244, 14; *10*: 246, 5.

4. *Difficultas adimplendi opus*: a conveniendo ad synodum longitudi itineris *I* 4: 26, 10; iter iam ingressum *IV* 19: 85, 3; negotium difficile expendum, a residentia *VI* 80: 217, 2; impossibilitas subveniendi neonato, matrem excusat ab eius morte *Bas.* 52: 142, 18.

5. *Metus et minae*, reddunt renuntiationem datum irritam *Cyr.* 3: 280, 19; se a principibus detineri, a conveniendo ad synodum *VII* 17: 323, 19.

6. *Ignorantia* levat culpam in simonia *Bas.* 90: 177, 1; adimit in cohabitacione cum nupto *Bas.* 46: 137, 4; in homicidio: v. *homicidium* 4; secundas nuptias uxoris militis non redeuntis *VI* 93: 228, 18.

7. *Boni maloris consideratio*: v. *οἰκονομία*: bonus commune ecclesiae - *εὐσέβεια* permitit translationem a sede *Ap.* 14: 14m 13; excusat a maiori poena clericu peccatori imponenda *Carth.* 79: 320, 6;

a venditione bonorum ecclesiae quae redditus non habent *Carth.* 26: 242, 5. Castitas virginis salvanda, excusat velationem ante aetatem praescriptam *Carth.* 126: 397, 7. Ab exacta observatione temporis paenitentiae excu-

sant dispositiones paenitentis: v. *dispositiones*; temporis pro admis- sione ad statum monasticum, pietas anteactae vitae *AB* 5: 456, 11.

8. *De residentia speciatim excusantes*: v. *residentia* 2.

EXECUTORES: v. *τελεταρι*.

EXEMPLARIA - *τὰ λαοῦ διδόναι*, excipere ex. actorum concilii *III* 8: 65, 10; verissima erunt, si textus e nobilibus ecclesiis allati inter se concordant *Carth.* *Apian.*: 420, 19; fidelissima - *μαρτύρια* *ibid.*: 423, 20; ex. canonum *ibid.*: 427, 16; verissima - *ἀπορρητοί* *ibid.*: 435, 7.

ΕΞΕΤΑΖΕΣΘΑΙ 1. *Annulerari*: «constitutum esse» (in clero) *I* 1: 23, 17; inter vivos esse *I* 13: 35, 11; «adprobari» *I* 16: 37, 12; *19*: 41, 4; in regula «versari» *I* 19: 41, 1; «deputari» (inter laicos) *ibid.*: 41, 6.

2. *Ad disquisitionem venire*: «requiriatur» *I* 5: 27, 12; «discutiatur» *IV* 21: 86, 10; *ἔκφρασις*, disquisitione cause in iudicio *AB* 13: 471, 12; v. *probatio* 2. De examine canonico - *δοκιμάσις*: v. *probatio* 1.

EXHONORANTIA sancti sacerdotii *VIII* 16: 321, 1.

EXITUS vitae: v. *moribundi*.

ΕΞΩ δυνας, extra sacrarium stantes, laici *Bas.* 55: 144, 5.

ΕΞΩΚΟΙΤΕΙΝ, extra monasterium pernoctare *VI* 46: 185, 3.

ΕΞΩΔΕΥΟΝΤΕΣ: v. *moribundi*.

ΕΞΟΜΟΛΟΓΕΙΣΘΑΙ, confiteri postquam se paenituerit *Laod.* 9: 134, 15.

ΕΞΩΜΟΣΙΑ, «per sacramentum, lusu- randum praestando» *IV* 30: 97, 3.

EXORCIZARE - *ἐπορκίζειν*: solis ab episcopo ad hoc ordinatis licet *Laod.* 26: 141, 8; exorcistae - *ἐπορκιται* *ibid.* 24: 140, 15; 26: 141, 7 (tit.); a chore-

piscopo ordinari possunt *Ant.* 10: 112, 13; catechumeni exorcizantur - ἔξοριζοντες insufflando ter *II* 7: 54, 18.

ΕΞΩΘΕΙΣΘΑΙ, «expellatur» de ecclesia depositus *Neoc.* 1: 75, 16; «abiciatur» (usque ad exitum vitae) *ibid.* 2: 76, 4; «abdicetur» *ibid.* 5: 77, 15; ἔξ. κατ. ἐξπύθεσθαι, expellatur et efficiatur *VI* 1: 120, 6.

ΕΞΩΓΕΝ ἔξωται, manus saecularis *Ant.* 5: 109, 9. ἔξ. χειρ *AB* 9: 464, 4 (citat. *Ant.* 5); v. brachium saeculare.

ΕΞΩΤΙΚΑ βιβλία, libri profani *Tim.* 29*: 258, 2; civitates et agri exteriores (in provincia) *VIII* 10: 311, 8-10.

ΕΞΟΥΣΙΑ, potestas iurisdictionis *IV* 8: 76, 1; δυνατέρα ἔξ., «gloria vestra» (titulus datus ἔρχονται) *IV* 30: 96, 9.

EXPROPRIATIO aedis deo dicatae; ne monasteria fiant saecularia habitacula *IV* 24: 88, 4; *VI* 49: 187, 4; nec monasteria nec episcopia nec domus religiosae *VII* 13: 268, 16.

EXSECRATIO, spoliatio characteris sacri a re deo consecrata; monasterium aedificatum e bonis ecclesiae *AB* 7: 460, 4.

EXTRANEUS, - ὑπερόπτος, extra limitem imperii sita (ecclesia) *II* 2: 46, 15; clerici extranei: v. itinerantes.

F

FACULTAS a lege concessa - εὐχέρεια *Carth.* 93: 351, 4; 109: 234, 21.

FAMA bona: v. δικαιονός, συνετός.

FAUSTINUS - Φαυστίνος (Παυστίνος) *Carth.* prooem.: 197, 15 app.; *Carth.* intr.: 191; episc. ecclesiae Pontianae - Παυστίνος legatus ecclesiae Romae *Carth.* 133: 407, 16 (subscr.); ecclesiae Potentiae - Παυστίνος in ceteris locis: *Carth.* prooem.: 197, 15; 199, 21; 201, 17; 205, 17; 209, 17; 212, 4; 217, 12; prooem.: 400, 10; coepiscopus *Carth.* *Apia.* 411, 17; 414, 7; 421, 19; 429, 13; 431, 1; 436, 6.

ΦΑΥΣΤΙΝΟΣ, episc. Iconiens, praecessor Amphilochii *Amph.* intr.: 232.

FAUSTUS s., ecclesia basilica Carthaginensis, *Carth.* prooem.: 197, 12; - Παῦστος

tbid. app. Φαῦστος *Carth.* 109: 375, 13.

FELICIANUS, - Φηλικιανός, episc., legatus prov. Byzacene *Carth.* prooem.: 337, 1.

FELIX - Φέλιξ episc. *Cypr.* 1: 304, 17.

— - Φέλιξ, episc. *Carth.* 12: 225, 12.

FENUS - τόκος, πλεονασμός: v. usura.

FIDEIUSSIO: v. ἔργοι.

FIDELES - πιστοί *Bas.* 3: 100, 24;

Theoph. 8: 269, 4; v. christiani

- έργοι *Greg.* 7: 27, 19; *Theoph.* 7:

268, 10; fidelis populus - λαός *Ap.* 69:

43, 17; *Theoph.* 2: 265, 4; 7: 268, 5-7;

19, 14: 273, 24; v. laici. Pro fide-

libus ante anaphoram orationes: prima

secreta, secunda et tertia per accla-

mationes fuit *Laod.* 10: 138, 12; v.

missae (ordo), christianus.

FIDES 1. Veritates fidei, quibus credendum, symbolum: v. πίστις 1.

2. Virtus qua creditur: v. πίστις 2.

3. Veritas fidei, orthodoxy: v. εὐ-

θεστική.

FINIS malus vitiat actum bonum *Bas.* 29: 129, 7; v. actus.

ΦΙΡΜΙΑΛΑΝΟΣ, Caesariensis. in Cappad. episc., de rebaptizandis haereticis synodus congregavit *Cypr.* intr.: 300; 301; «F. noster», cur ita sensit *Bas.* 1: 96, 17.

ΦΙΡΜΟΣ, episc. *Cypr.* 6*: 285, 28 app.

ΦΛΑΒΙΑΝΟΣ, Antiochen. episc. *CP* 1: 439, 6; 443, 21.

FLACILLA, imperatrix *Nyss.* intr.: 200.

ΦΛΑΚΙΑΛΟΣ, episc. Antiochen., praesedit syn. *Ant.* *Ant.* intr.: 100 n. 3.

FLAVIUS - Φράβιος, Φράβιος consul *Carth.* prooem.: 303, 18 app.

FLORENTIUS - Φλωρέντιος, episc., electus iudex in causa Maurentii *Carth.* 100; 366, 17; legatus a synodi ad imperatores adversus paganos et donatistas *Carth.* prooem.: 373, 2; aduersus donatistas *Carth.* 108: 374, 19.

FLUXUS seminis: v. pollutio; sanguinis: v. menstruans.

FORMA actus humani exterior minime consideranda, si res ipsa bona est *Bas.* 28: 128, 16; 29: 129, 7; 30: 130, 20; non forma, sed voluntas aestimanda *Bas.* 53: 143, 11.

FORMATA - τετυπωμένη: v. litterae 8.

FORNICATIO - πορνεία, peccatum carnis a libero cum libera.

1. an ab adulterio distinguenda *Nyss.* 4: 212, 9; simplex peccatum est *ibid.* 213, 18; mariti cum soluta peccatum fornicatio aestimatur, uxoris au-

tem cum libero adulterium *Bas.* 9:

108, 5; v. adulterium. Fornicatio ne initium quidem matrimonii est, unio solvenda, sed si insistant coniungantur, ne deterius quid resulat *Bas.* 26: 127, 3; mulier vivens cum nupto, ignorans quod nuptus esset, a matrimonio non prohibetur *Bas.* 46: 137, 4; f. sibi propoenens, si non expleverit, a gratia dei salvatus est *Neoc.* 4: 77, 4.

2. Fornicationis pœna septem annorum paenitentia *Bas.* 59: 146, 7; *Nyss.* 2: 210, 23; 7: 224, 19; *VI* 43: 182, 4; 53: 190, 12.

Clericus fornicator deponendus *Bas.* 3: 100, 12; deponendus et expellendus ex ecclesia *Neoc.* 1: 75, 15. Monialis matrimonium fornicatio est *Bas.* 6: 103, 14; non fornicatrix sed adultera est aestimanda *Bas.* 18: 120, 10; v. monialis 3; «viduas voto infidelis fornicatrix aestimabitur *Bas.* 18: 120, 8; monachi matrimonium fornicatio est *Bas.* 19: 122, 6; adulterium est *Bas.* 60: 146, 20; fornicatio cum virgine consecrata *Bas.* 44: 136, 9; *VI* 4: 130, 4; v. sacrilegium 1; servae præter domini sententiam cum viro coniunctio fornicatio est *Bas.* 40: 134, 7; serva, a domino violata, culpa caret *Bas.* 49: 139, 11.

FORTUNIANUS - Φουρτουανός, episc. Neapolitan. in Proconsulari (Φορτουανός hic tantum) *Carth.* prooem.: 198, 7; legatus ad imperatores *ibid.* 97: 360, 8; missus aduersus paganos et haereticos *ibid.* prooem.: 372, 15 deest Gr.; legatus prov. Proconsularis *ibid.* prooem.: 400, 13; Neapolitanus (subscr.) *ibid.* 133: 408, 13; epist. ad Caelestium episc. Roman. subscribit *ibid.* *Apia.* 428, 12.

FORTUNATUS - Φουρτουάτος, episc. *Cypr.* 1: 304, 18.

— - Φουρτουάτος, episc. legatus synodis ad Hipponem-Diætorum *Carth.* 78: 319, 5; subscribit epist. ad Caele-

stimum episc. Roman. *ibid. Apiai.*: 428, 9.

FORTUNATUS - Φορτουνάτος episc. *Carth.* 6: 219, 12; 220, 4.

FORUM conc. internum: non sumus contumis iudices; sicut audimus, ita iudicamus *Bas.* 10: 112, 1.

ΦΡΑΒΙΤΟΣ: v. Flavius.

FRACTIO panis - κλεσι, κλεσι, ante communionem dist. a μεταξι dividere in partes ad communionem fidem *Tim.* 22°: 253, 20; 254, 4.

FUGA in persecutione, omnibus rebus relictis, culpa caret *Petr.* 13: 52, 25; *Anc.* 3: 58, 17; supra exemplum Christi fundata *ibid.* 9: 43, 16; et apostolorum, quia ad evangelizandum missi erant *ibid.*: 46, 3; sic Paulus, Petrus, Jesus infans, Magi, Joannes Baptista egerunt *ibid.* 13: 53, 1; 54, 9; 54, 25; 55, 19. Clerici, quorum fugam confessio subsecuta est, si cautelae gratia ab officio suspensi fuerint, statim admittendi *Anc.* 3: 58, 4.

FURTUM - ληστή. 1. Alienam rem vi occulte aut manifeste in suam con-

vertere - αρετερίζεσθαι τὰ ἀλλότρια *Nyss.* 6: 223, 13; dividitur in latrocinium et effractionem - ληστεῖα, τοχορύχια *ibid.*: 222, 22. F. est inventa retinere *Greg.* 4: 24, 14; aliena pro suis desperditis detinere *ibid.* 5: 25, 23. De praedatio fugienda et abhorrenda *ibid.*: 2: 21, 22. F. sacramenum: v. saerilegium 5. Latrocinium propter media adhibita homicidium est *Nyss.* 6: 223, 2. De violatione sepulchorum: v. sepulcra.

2. Reparatio pro furto simplici sponte confessio restitutione (pauperibus) euratur *Nyss.* 6: 223, 12; aliena retinere sponte confitentes, eaque redentes ad communionem admittantur *Greg.* 9: 28, 16; paenitentia furis sponte confitentes unius anni, convicti autem duorum annorum est *Bas.* 61: 147, 3. Praedator, si confiteatur et restituat, inter paenitentes sistat, secus eliciatur *Greg.* 8: 28, 5. Latrones poenam homicidii subeant *Nyss.* 6: 223, 2.

3. Iniusta retentio boni alieni *Nyss.* 6: 222, 12 sqq.: v. usura, vindicatio.

G

ΓΑΒΑΔΙΟΣ Bostrens. episc., a Palladio et Cyrillo depositus appellat ad Siricium Roman. episc. *CP intr.*: 437; *CP lemma*: 438, 3; 1: 440, 2-13-18; graphia alia Badagius, Bagadius *CP* 1: 438, 4 app.; *ibid. intr.*: 437 n. 2.

GALATIA provincia, haereseon regio

II 7: 54, 12; *VI* 95: 231, 18; episcopi quidam simoniaci *Genn.* 1: 296, 17.

GALLIA - Γαλλία: synodus de reconi- latione haereticorum *Ath.* 3: 78, 6; v. Areatae.

GALLONIUS - Γαλλώνιος, episc. Uticensis - Οὐτινεύης (subscr.) *Carth.* 133:

409, 3; Gallonianus - Γαλλώνιος Uticensis (Utensis app.) - Οὐτινεύης (Οὐ- τινεύης app.) *Carth. prooem.*: 400, 20.

ΓΑΜΟΣ, nuptiae *VI* 24: 155, 9; γ. κοι- νωνία *VI* 98: 235, 20; illicita n. - δι- θεασία *VI* 54: 191, 14; ἀπηγορευμένος prohibita *ibid.*: 191, 2; γάμῳ θεωτή ἐμδύονται se n. tradere *IV* 15: 81, 1; γάμῳ προσομιδεῖν nuptialia iura con- trahere *IV* 16: 82, 10; v. matri- monium.

ΓΑΙΤΤΡΑΙ, sedes provinciae Paphlago- niae; synodus *Gangr.* *intr.*: 83; *syn.*: 85, 6-20; 88, 20.

GARGILIUS - Γαργύλιος, episc. *Cypr.* 1: 305, 3.

— alter, episc. (deest Gr.) *Cypr.* 1: 305, 4.

— alius episc. (deest Gr.) *Cypr.* 1: 305, 5.

GAUDENTIUS - Γαυδέντιος episc. *Sard.* 4: 163, 27; 18: 185, 6; 20: 186, 18; 21: 188, 5.

ΓΕΛΑΣΙΟΣ, Caesariens. in Palestina e-

pic. *CP* 1: 439, 8.

— Cyzicens. episc. *I intr.*: 21 n. 8.

GELASIUS, Roman. episc.: decretum *Ap. intr.*: 2 nn. 14-15.

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ, stemma genealogicum (praeteritum et futurum) praedicare *VI* 61: 197, 12; v. Athingani.

GENEDIUS: v. Genethlius.

ΓΕΝΕΘΑΙΟΝ, dies natalis: natalieum celebrare in quadragesima vetatur *Laod.* 52: 151, 12; γ. μαρτύρων natalieia martyrum commemorare - μνήση missam celebrando in quadragesima sabbatis et dominicis permittitur *Laod.* 51: 151, 4.

GENETHLIUS, episc. Carthaginensis *Carth. intr.*: 194; Genediūs *Carth.* 1: 214, 25 app.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ, episc. Constantinopolis novae Romae (subscr.) *Genn.* 1: 299, 12; vita *Genn.* *intr.*: 290; epist. de simonia duplex recensio *ibid.*: 290; textus receptus *Genn.* 292; *VI* 2: 124, 6; citatio *Tar.* 1: 329, 14. Pseudo-Gen- nadii, Catechismus centrum capitulo- rum *Genn.* *intr.*: 291.

—, presbyter et archimandrita CP, destinatarius epist. *Cyr.* 7°: 286, 2; Proculo CP adversatur *ibid.*: 287, 1; *ibid. intr.*: 275.

GENU flectere diebus dominicis propter gaudium non licet *Petr.* 15: 58, 3; dominicis et tempore pentecostes ex usu antiquo non fit *I* 20: 41, 1; cur *Bas.* 91: 182, 8 et 183, 14; stantes ora- mus ab introitu vesperas sabbati ad introitum vesperae dominicac *VI* 90: 226, 3; genu flectere et assurgere lap- sum et revocationem in caelum recor- dant *Bas.* 91: 184, 1.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ πατέριος, pater Tarasii *Tar.* *intr.*: 314.

ΓΕΩΡΓΟΙ, agricultores *VII* 12: 267, 19.

ΓΕΡΩΝ, senes 1. De episcopo metro- politano: Aurelius Carthaginens. *Carth.* 127: 399, 7; Donatianus Byzacene *ibid.*: 398, 20; Mizonius Byzacene *Carth. prooem.*: 255, 3; Vlctor Puppli- nens. *Carth. prooem.*: 251, 1; Xantip- pus Numidiae *Carth.* 100: 365, 7; *prooem.*: 339, 5.

2. Seniores clivitatis (Novae-Germa- niae) *Carth.* 100: 365, 2-13.

ΓΕΡΟΝΤΙΟΣ, Claudiopolitan. episc. *CP* 1: 439, 18.

GETA, - Γέτας episc., legatus Byzace- nae *Carth. prooem.*: 337, 1.

ΓΝΩΜΗ, κατὰ γ., παρὰ γ., consilium *IV* 8: 76, 23; 24: 88, 5; *Gangr.* 7: 92, 11; sententia *IV* 26: 89, 19; *Ap.* 36: 25, 16; voluntas *IV* 30: 95, 15; *Ap.* 82: 49, 14; iussio *Gangr.* 6: 92, 2;

consentia *Gangr.* 7: 92, 9; 4°: 15°; 9. 4°: 35; 25, 3. inconsulio *Carth.* 90: 303, 2.

POHTEE, incantatores *Nyss.* 3: 221, 3; *vergata incantationes* *Bas.* 65: 148, 7; v. *paganis* 4.

POTHOI v. *Horadi*

GRADUS, βαθύδει, 1. Dignitas ecclesiastica v. *depositio* 3 (suspensio a dignitate)

2. Gradus paenitentiae publicae i. e. *ἐπόλεμος* - ploratio, *ἐπόλεμος* - auditio, *ἐπόλεμος* - prostratio, succumbere et *ἐπόλεμος*. v. *singula verba* De evolutione graduum paenitentiae publicae *Greg. intr.* 17; *Bas. intr.* 87; *Nyss. intr.* 102. *Imus* tantum gradus, i. e. succumbentium, subaudiendus est, ubi de gradu nulla mentio fit in enuntiata poena, etiam si tempus ipsi superadiditur. v. *τέλεσθαι σις* 5.

GRAECIA - 'ΕΩΔΙΚ: synodus of haereticis reconciliandis *Ath.* 3: 78, 4.

TPAIKON, graecum, γρ. Ιωα, exemplaria *Carth. proem.* 204, 5; γρ. βασιλον, codex *Carth. Aptar.* 429, 22; τὸ γράπτον in Graecia *ibid.* 420, 20; γρ. *βασιλον* *ibid.* 420, 23.

TPAMMATA: v. *litterae*.

TPAΦΗ, pictura (iconarum) *VI* 82; 118, 20; 100: 237, 3.

GRATIA - χάρις 1. Gratia dei, lex gratiae *VI* 82, 219, 3, 10; adiuvat in tentatione *Neoc.* 4: 77, 4; iustificat per I. C. *Carth.* 111: 378, 8; 112: 379, 7; 113: 380, 15; adiutorium *ibid.* 111: 378, 13; 112, 379, 6; revivifacit *Nyss.* 1: 204, 15; custodia gratiae receptae *Tar.* 1: 324, 24.

2. S. communio *Cyr.* 5: 284, 3. GRATIANUS, imper. Romanus *II intr.* 42.

—, *lurisperitus: decretum Laod.* *intr.* 127 n. 2.

GRATUS, episc. Carthagin. *Sard.* 7: 168, 10; *ibid. intr.* 157; *Carth. intr.* 190, 194.

ГРИГОРИΟΣ, Neocaesariensis episc.: vita *Greg. intr.* 17; *Pape*: 495; *Bas. intr.* 85; epistola canonica *Greg. lemma*: 19, 1; *VI 2*: 123, 10.

—, episc. *Gangr. syn.* 85, 12.

—, Nazianzenus episc., pater Gregorii Nazianzen. *Naz. intr.* 227.

—, Nazianzen. episc.: vita *Naz. intr.* 227; e Nazianzo improvviso decessit *Bas. proem.* 141, 4; prefectus Seleuciam ad S. Theclam *Bas. intr.* 86; CP episcopus factus *II intr.* 42; affuit (?) *Gangr.* *Gangr. intr.* 83; de canone s. scr. *Ath. intr.* 60; *VI 2*: 123, 16.

Citatur *VI 1*: 111, 13; *VI 64*: 201, 17; *AB 10*: 464, 17.

—, Nyssen. episc.: vita *Nyss. intr.* 200; affuit CP *CP 1*: 439, 9; de sensu vocab. canon *Pape*: 495; de moribundis *Dion. intr.* 3; canonica epistola ad Letolum *Nyss. lemma*: 203, 1; *VI 2*: 123, 15.

—, Syracusens. episc., adversarius Ignatio CP *AB intr.* 445.

—, presbyter (corrector Paregorios), destinatarius epistolae Basilii *Bas.* 88: 169, 11 (app.); v. *Παρηγόριος* 6.

ITMNAZEIN ὑπόθεσιν, «ventilare actionem», causam examinare *IV 8*: 76, 22.

GYROVAGI - γυαλέμπεται (virgines) *Carth.* 44: 262, 1; venerandam oboedientiam in honore gyrovagi huc et illuc transmeantes et confluentes *IV 4*: 72, 20; *VI 42*: 180, 7; *VII 21*: 285, 15 *AB 4*: 454, 11; v. *monastica vita* 2.

HABITUDINARIUS, peccator non facile ad s. communione admittendus *Greg. I*: 20, 22; multoties lapsi *Anc.* 7: 62, 3; v. *lapsi* 7.

HABITUS, genus vitae vel vestimentum (monachorum): v. *αχθαμα*; h. moralis: v. *ξειγια*.

HADRIANUS I. - Ἀδριανός, Roman. episc., approbat salvo iurc concilium In-Trullo *VI intr.* 100; epist. 7 de VII. conc. *VII intr.* 242 n. 9: subscrribit eius decretis *ibid.* 243; de iconis ad Carolum magnum *ibid.* 243 n. 15; de Illyrico *ibid.* 243 n. 16; a Tarasio, ut adiuvet el ad simoniam extirpandam, supplicatur *Tar. intr.* 314; *I*: 315, 5-18.

— II., Romanus episc., ad VIII. conc. CP. legatos mittit *VIII intr.* 289; versionem latinam actorum ab Anastasio bibliothecario faciendam iubet *ibid.* 290; in synodo Roniana photum damnavit *VIII 2*: 296, 6.

HAERES - ἀρέται 1. Decreta synodi *Sard.* 21: 188, 14.

2. haereses: v. *haeretici*.

HAERETICI 1. αρέταιον *IV 14*: 81, 3; *τρεπόσοι*, aliter ac ecclesia catholica sentientes *ibid.* 80, 18; *VI 2*: 121, 11; haeresis est totalis scissio ab ecclesia propter alienationem a fide *Bas. I*: 94, 9; haeretici, li qui ab ecclesia reieci et anathematizati sunt *II 6*: 50, 21; sic, baptizantes in P. et F. et Montanum *Bas. I*: 96, 2. Haereses a diabolo in ecclesia causatae *VI alloc.* 103, 11 sqq.; *AB 13*: 470, 18; haereticis se convertendo fuent christiani *Laod.* 31: 143, 15; v. *τρεπόσοι*.

2. Haereticus formalis fit episcopus, si nudo capite, publice in ec-

clesia haeresim a patribus damnatam docet *AB 15*: 475, 3; qui post condemnationem publicam ab ecclesia in sua haeresi perseverat *Gangr. syn.* 89, 8. Distinguendum inter caput haeresis et sectatores eius *Ath.* 3: 78, 6; inter sua sponte ad haeresim accedentes et vi aut necessitate coactos *Theoph.* 2: 264, 21. Nemo audeat praesul suum *tanquam haereticum tractare ante condemnationem eius a synodo AB 13, 14, 15*: 470, 17 sqq.; *VIII 10*: 311, 31; nec eum suspectum de haeresi reddere, ab eius manu communione renuendo accipere *Ap. 8*: 11, 20 et 12, 5. Haereticorum nomine appellatur imprope etiam schismatici cf. *II 7*: 51, 2; v. *donatistae, schismatici*.

Haereticus materialis est qui cum haereticis in sacris communicat: v. *communicatio in s.* 3; vel qui eorum usus ab ecclesia damnatos sequitur, velut qui a carne et vino propter abominationem abstinet *Ap. 53*: 36, 16 vel carnem in sanguine suo aut a leris captum aut morticina comedit *Ap. 63*: 40, 16.

3. Haereses multae sunt, praesertim ex regione Galatorum orundae *II 7*: 54, 11; Phrygæ *Laod.* 8: 133, 19; cathari, pepuzeni encratitæ *Bas. I*: 93, 17. Enumerantur *II 7*: 53, 11; *VI 95*: 230, 11.

4. Sacra menta et opera. Fidei catholicae tradidores sunt *Ath.* 4°: 81, 10; damnationis aeternae digni sunt *Ath.* 4°: 81, 26; *Bas. I*: 95, 26; *Carth.* 57: 239, 1; *Cyr.* 8: 289, 12; gratiam dei dare nequeunt quam non habent *Cypr.* 1: 307, 14; *Bas. I*: 97, 9. Sacra menta: confidere nequeunt, quia haec ex opere operantis pendent

Cypr. 1: 307, 3-12-17: v. *opus operantis*, damnationis poenam conquirunt, loco luminis tenebras procurant *Carth.* 57: 293, 1: nulla sunt *Bas.* 1: 97, 7: falsi nummi sunt *Ath.* 4*: 81, 16; eorum missa nulla est *Ap.* 46: 31, 6 *debet Lat.*; verum altare et veras aedes sacras non habent, ideoque deum adorare nequeunt *Cypr.* 1: 309, 5; extra tabernacula Christi offerunt *Cypr.* 8*: 289, 10.

Opera clericorum eorum sacrilegia sunt *Cypr.* 1: 309, 22; 311, 1. *Martyres* eorum pseudomartyres sunt *Laod.* 34: 144, 13: *episcopi*, *pseudoecclesiopi* ac *pseudodoctores* *AB* 15: 475, 12: *dona benedicta* potius maledicta sunt *Laod.* 32: 144, 1: vota religionis ab eis emissa nullam vim habent *Bas.* 20: 122, 11: *opera* pia eorum ante deum iniania sunt, eique placere non possunt *Cypr.* 1: 310, 11; 311, 20: v. *opus operantis*. De validitate baptismi et ordinationis haereticorum: v. *re baptismatio*, *reordinatio*, de matrimonio cum catholicis: v. *matrimonium* 5, *communicatio in* 1.

5. *Reconciliatio* haereticorum, pro specie haeresis, fit sive per libellum et christia, sive per baptismum *II* 7: 53, 7: v. *reconciliatio*; clericorum, si nati in haeresi: v. *reordinatio*; si lapsi in haeresim: v. *clericis* 12.

Converso haereticorum procuranda ad episcopum spectat: v. *episcopis opus* 5c; disputatio contradictoria de pace facienda *Carth.* 92: 344, 6: v. *donatistae*; redemptibus de haeresi praeterita dimittenda sunt *Cyr.* 6*: 285, 15; cum h. leniter et pacifice tractare utilitati ecclesiae convenit *Carth.* 66: 305, 14; *Carth.* *prooem.*: 303, 14 *app.*; violentis eorum contra nos minime attendendum *ibid.*: 304, 20.

6. *Activitates* haereticis prohibitae: ad accusationem in actione ecclesiastica contra episcopum non

sinuntur *II* 6: 50, 18; *Carth.* 129: 403, 17; in propria causa vero accusare possunt *ibid.*: v. *accusatio*; testes contra episcopum esse nequeunt *Ap.* 75: 46, 10.

Contra ordinatores et ordinatos et possessores domus, ubi ordinatio collata fuit, lex de auri libris decem lata *Carth.* 93: 350, 2; ex donationibus vel ex testamentis aliquid capiendi vel relinquendi facultas lege adempta *ibid.*: 351, 4; quae tamen aperatur haereticis conversis ob amorem pacis et unitatis *ibid.*: 351, 13 et 352, 2.

Apocrypha haereticorum a lectione publica in ecclesia excludenda *Ap.* 60: 39, 19: v. *apocrypha*. Libri eorum episcopio CP tradendi *VII* 9: 263, 9; ubi asservantur in archivio *ibid.*: 263, 14; nec apud se servandi, sed destruendi *VIII* 11: 313, 14. Docere eis prohibetur *VIII* 9: 310, 11; *cj.* *III* 7: 61, 19 et *VI* 2: 124, 19; item, ss. iconas depingere *VIII* 7: 307, 3.

Haeretici, etiam diaconi, communionem sanctam et panem benedictum in ecclesiis catholicis furtum recipiunt *Tim.* 25*: 256, 1. Violentl actus adversus catholicos: v. *donatistae*.

ΑΓΙΑΖΕΙΝ, «sanctificare» *Cypr.* 1: 307, 3; *τριαντόν* *ibid.*: 309, 4.

ΑΓΙΑΣΜΑ 1. *Donum* sanctificatum, s. eucharistia; abstinere ab *ā*. *Carth.* 37: 257, 16; participatio *ā*. *Bas.* 73: 155, 4; *Nyss.* 5: 219, 1; *τριάντα*, dona sanctificata; participatio *ā*. *Greg.* 11*: 30, 6; *Bas.* 56: 145, 8; privati *ā*. *Bas.* 58: 145, 23; participare *ā*. *Nyss.* 4: 215, 15; «sanctificationum» participatio *VIII* 14: 318, 1 et 317, 3.

2. «Sacramenta» trinitatis (haptismus) *Carth.* 57: 292, 4-23.

ΑΓΙΑΣΜΟΣ, sanctificationis gratia *Bas.* 27: 127, 21; VI 26: 157, 6.

ΑΓΙΟΣ, sanctus 1. *δ* *ά*, Deus *Bas.*

prooem.: 140, 21 *τὸ* *ά*, *πνεῦμα*, s. *spiritus* *Ant. syn.*: 103, 12: v. *spiritus* s. 2. *Τὰ δύο*, dona sancta, s. eucharistia *Laod.* 14: 136, 10; *Bas.* 57: 145, 19; *Carth.* 10: 223, 16; «in sacramentis» *Carth.* 37: 257, 5; *θεωκατηρίου*, sacramenta altaris *Carth.* 41: 259, 14.

3. *Τὰ δ* *τὸν* *ά*, *sacramentum* *Dion.* 2: 12, 21.

4. *Οἱ δ* *ά*, fideles *Greg.* 7: 27, 19: v. *fideles*.

ΑΓΙΣΤΕΙΑ, munus sacrum pontificis *Tar.* 1: 318, 11; 319, 19.

ΑΓΝΕΙΑ: v. *castitas*.

ΑΙΜΑ, sanguis: *εθάδημον* *εξ* *αἷμα*, *ιου* canica et sanguine confecta *VI* 67: 205, 8; s. *comedere* *ibid.*: 205, 12: v. *carnium usus*, *sanguis*.

ΑΛΙΖΕΣΘΑΙ, alimenta suppeditare *Theoph.* 2: 264, 13; 265, 2; *αὐλίζεσθαι* *ibid.* in *app.*

ΑΛΙΣΚΕΣΘΑΙ, deprehendi in peccato *VI* 68: 206, 16.

ΗΕΒΡΑΙ: v. *Iudaei*.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΡΧΟΙ, «centuriones», futurum praedicunt *VI* 1: 197, 1: v. *paganis* 5.

ΕΚΑΤΟΣΤΑΙ, «centesimae partes» pro mutua pecunia perceptae (fenus maximum) *I* 17: 38, 10; duodecim nummorum initio pro 100, deinde pro 72 nummis *Zon. Bals.* in *Rh.* *II* 152-153: v. *usura*, *ἀμιτολία*.

ΗΓΟΤΜΕΝΟΣ, x. Prior monasterii: *maior* *Carth.* 80: 321, 9; *praepositus* *ibid.* 321, 13; *abbas* *VII* 12: 266, 18; 14: 270, 14; de nominando heg. episcopos providet *AB* 1: 449, 14; *ἡγουμένα*, prioratus *VI* 46: 185, 7; presbyter aut non *VII* 14: 270, 15; 18: 278, 14; heg. fit per benedictionem - *χειροθεσία* episcopi *VII* 14: 269, 15; inaptus ob infirmitatem non promovendus est *Bas.* *prooem.*: 141, 10; aedificator mo-

nasterii seipsum vel alium instituere hegumenum nequit, praeter voluntatem ordinarii *AB* 1: 449, 14.

2. *Officia*: cura pastoralis pecorum sibi conereditorum *AB* 3: 452, 20; suscipit admittendos monachos, praest et providet de salute eorum *AB* 2: 450, 17; fugitivos require, inventos recipere ac curare *AB* 3: 452, 7; ideoque plus et idoneus ad munus esse debet *AB* 2: 461, 1. Heg. presbyter benedictionem lectori pro suo monasterio conferre potest *CII* 14: 269, 13: v. *καθηγούμενος*. Bona monasterii administrat: v. *monasterium* 3.

ΕΙΜΑΡΜΕΝΗ, «fatum» praedicare *VI* 6: 197, 11: v. *paganis* 5.

ΕΛΕΝΟΣ, Tarsens. episc. *Cypr.* *intr.*: 300.

ΕΛΛΑΔΙΟΣ, Caesariens. In Cappadoc. episc. *CP* 1: 439, 7.

ΕΛΛΗΝΕΣ, «paganis» *Laod.* 39: 146, 15; *II* 7: 54, 15; *VI* 95: 232, 1; *Carth.* 81: 321, 16 (*lit.*); 322, 3; «paganorum» convivia *ibid.* 61: 247, 2 (*lit.*); 297, 10; gentilia studia *VI* 61: 197, 19: v. *paganis*.

ΕΛΛΗΝΙΖΕΙΝ, paganam religionem secari *Laod.* 39: 146, 13 (*lit.*).

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ, «paganitas» *III* 7: 62, 5.

ΗΜΕΡΟΤΗΣ, mansuetudo: christiana *Carth.* 93: 347, 12; ecclesiastica *Carth.* 100: 366, 5; v. *φιλαγγήρωπων*.

ΗΜΙΟΛΙΑ, «escupias», fenus pro pecunia *I* 17: 38, 16; *Laod.* 4: 132, 4; 6 nummorum pro 72 nummis *Zon. Bals.* in *Rh.* *II* 152-153: v. *usura*, *ἀκροτάτα*.

ΕΝΩΣΙΣ, «unitas»: cum donatistis facta *Carth.* 94: 356, 3; v. *unitas*.

ΕΟΡΤΗ, *ἡ ἡρά* *ά*, paschalis festivitas *Nyss.* 1: 203, 15.

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΑ, munera festiva *Laod.*

conscientia *Gangr.* 7: 92, 9; *Ap.* 15: 15, 9; *Ap.* 35: 25, 3; *Inconsulto Carth.* 99: 363, 2.

ΠΟΡΤΕΣ, incantatores *Nyss.* 3: 217, 3; γοττες incantationes *Bas.* 65: 148, 7; v. *paganis* 4.

ΠΟΤΟΙ: v. *Boradi*.

GRADUS, βαθμος, 1. Dignitas ecclesiastica: v. *depositio* 3 (suspensio a dignitate).

2. Gradus paenitentiae publicae i. e. πρόβλεψης - ploratio, ἀκρότης - auditio, ὑπέρταση - prostratio, succubere et σύνταξη: v. *singula verba*. De evolutione graduum paenitentiarum publicarum *Greg.* *intr.*: 17; *Bas.* *intr.*: 87; *Nyss.* *intr.*: 102. Unus tantum gradus, i.e. succubentium, subaudiendus est, ubi de gradu nulla mentio fit in enuntiata poena, etiam si tempus ipsi superadidit: v. ὑπέρτασης.

GRAECIA - Ἑλλάς: synodus de haereticis reconciliandis *Ath.* 3: 78, 4.

ΓΡΑΪΚΟΝ, graecum: γρ. ἵσα, exemplaria *Carth.* *proem.*: 204, 5; γρ. βιβλίον, codex *Carth.* *Apiai*: 49, 22; δι γρατοις in Graecia *ibid.*: 420, 20; γρ. ἔκχρυσον *ibid.*: 420, 23.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ: v. *litterae*.

ΓΡΑΦΗ, pictura (iconarum) *VI* 82: 218, 20; 100: 237, 3.

GRATIA - χάρις 1. Gratia dei, lex gratitatione *Neoc.* 4: 77, 4; iustificat *IV* 13: 380, 15; adiutorium *ibid.* 111: 1: 204, 15; custodia gratiae receptae 2. S. communio *Cyr.* 5: 284, 3.

GRATIANUS, imper. Romanus *II* *intr.*: 42.

—, jurisperitus: decretum *I. adod.* *intr.*: 127 n. 2.

GRATUS, episc. Carthagin. *Sard.* 7: 168, 10; *ibid. intr.*: 157; *Carth. intr.*: 190, 194.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, Neocaesariens. episc.: vita *Greg. intr.*: 17; *Pape*: 495; *Bas. intr.*: 1: *VI* 2: 123, 10.

—, episc. *Gangr. syn.*: 85, 12.

—, Nazianzenus episc., pater Gregorii Nazianz. *Naz. intr.*: 227.

—, Nazianzen. episc.: vita *Naz.* *intr.*: 227; e Nazianzo improviso decessit *Bas. proem.* 141, 4; profectus Selucium ad S. Theclam *Bas. intr.*: 86; CP episcopus factus *II* *intr.*: 42; affuit (?) *Gangr.* *Gangr. intr.*: 83; de canone s. scr. *Ath. intr.*: 60; *VI* 2: 123, 16.

Citatur *VI* 1: 111, 13; *VI* 64: 201, 17; *AB* 10: 464, 17.

—, Nyssen. episc.: vita *Nyss. intr.*: 200; affuit CP *CP* 1: 439, 9; de sensu vocab. canon *Pape*: 495; de moribundis *Dion. intr.*: 3; canonica epistola ad Letoium *Nyss. lemma*: 203, 1; *VI* 2: 123, 15.

—, Syracusens. episc., adversatur *Ignatio CP AB intr.*: 445.

—, presbyter (correctius Paregorios), destinatarius epistolae Basili *Bas.* 88: 169, 11 (app.): v. Παρηγόριος.

ΓΤΜΝΑΖΕΙΝ ὄποθεστο, ventilare actionem, causam examinare *IV* 8: 76, 22.

GYROVAGI - παταχόμεναι (virgines) *Carth.* 44: 262, 1; venerandam oboedientiam inhonorant gyrovagi huc et illuc transmeantes et confluentes *IV* 4: 72, 20; *VI* 42: 180, 7; *VII* 21: 285, 15 *AB* 4: 454, 11: v. monastica vita 2.

HABITUDINARIUS, peccator non facile ad s. communionem admittendus *Greg. I*: 20, 22; multoties lapsi *Anc.* 7: 62, 3; v. *lapsi* 7.

HABITUS, genus vitae vel vestimentum (monachorum): v. σχῆμα; h. moralis: v. Εξις.

HADRIANUS I. - Ἀδριανός, Roman. episc., approbat salvo iure concilium In-Trullo *VI* *intr.*: 100; epist. 7 de VII. conc. *VII intr.*: 242 n. 9; subscribit eius decretis *ibid.*: 243; de iconis ad Carolum magnum *ibid.*: 243 n. 15; de Illyrico *ibid.*: 243 n. 16; a Tarasio, ut adiuvet ei ad simoniam extirpandam, supplicatur *Tar. intr.*: 314; *I*: 315, 5-18.

II., Romanus episc., ad VIII. conc. CP. legatos mittit *VIII intr.*: 289; versionem latinam actorum ab Anastasio bibliothecario faciendam iubet *ibid.*: 290; In synodo Romana Photium damnavit *VIII* 2: 296, 6.

HAERESIS - αἵρεσις 1. Decreta synodi *Sard.* 21: 188, 14.

2. haereses: v. haeretici.

HAERETICI 1. αἵρεσις *IV* 14: 81, 3; ἐπερόδοτοι, aliter ac ecclesie catholicae sentientes *ibid.*: 80, 18; *VI* 2: 121, 11; haeresis est totalis scissio ab ecclesia propter alienationem a fide *Bas.* 1: 94, 9; haeretici, ii qui ab ecclesia reieci et anathematizati sunt *II* 6: 50, 21; sic, baptizantes in P. et F. et Montanum *Bas.* 1: 96, 2. Haereses a diabolo in ecclesia causatae *VI alloc.*: 103, 11 *sqq.*; *AB* 13: 470, 18; haeretici se convertendo fuent christiani *Laod.* 31: 143, 15; v. ἐπερόδοτος.

2. Haereticus formalis fit episcopus, si nudo capite, publice in ec-

H

clesia haeresim a patribus damnatam docet *AB* 15: 475, 3; qui post condemnationem publicam ab ecclesia in sua haeresi perseverat *Gangr. syn.*: 89, 8. Distinguendum inter caput haeresis et sectatores eius *Ath.* 3: 78, 6; inter sua sponte ad haeresim accedentes et vi aut necessitate coactos *Theoph.* 2: 264, 21. Nemo audeat praesulem suum tanquam haereticum tractare ante condemnationem eius a synodo *AB* 13, 14, 15: 470, 17 *sqq.*; *VIII* 10: 311, 31; nec eum suspectum de haeresi reddere, ab eius manu communionem renuendo accipere *Ap.* 8: 11, 20 et 12, 5. Haereticorum nomine appellantur impropre etiam schismatici cf. *II* 7: 51, 2; v. *donatistae*, sc. bismatichi.

Haereticus materialis est qui cum haereticis in sacris communicat: v. *communicatio* in s. 3; vel qui eorum usus ab ecclesia damnatos sequitur, velut qui a carne et vino propter abominationem abstinet *Ap.* 53: 36, 16 vel carnem in sanguine suo aut a feras captum aut morticina comedit *Ap.* 63: 40, 16.

3. Haereses multae sunt, praesertim ex regione Galatorum orium: *II* 7: 54; *II*: Phrygæ *Laod.* 8: 133, 19; cathari, pepuzeni encratitae *Bas.* 1: 93, 17. Enumerantur *II* 7: 53, 11; *VI* 95: 230, 11.

4. *Sacra menta et opera*. Fidei catholicae traditores sunt *Ath.* 4: 81, 10; damnationis aeternae digni sunt *Ath.* 4: 81, 26; *Bas.* 1: 95, 26; *Carth.* 57: 239. *I*: *Cyr.* 8: 289, 12; gratiam dei dare nequeunt quam non habent *Cyp.* 1: 307, 14; *Bas.* 1: 97, 9. *Sacra menta*: confidere nequeunt, quia haec ex opere operantis pendent

Cypr. 1: 307, 3-12-17: v. *opus operantis*; damnationis poenam conquirunt, loco luminis tenebras procurant *Carth.* 57: 293, 1; nulla sunt *Bas.* 1: 97, 7; falsi nummi sunt *Ath.* 4*: 81, 16; eorum missa nulla est *Ap.* 46: 31, 6 *derst Lat.*; verum altare et veras aedes sacras non habent, ideoque deum adorare nequeunt *Cypr.* 1: 309, 5; extra tabernacula Christi offerunt *Cypr.* 8: 289, 10.

Opera clericorum eorum sacrilegia sunt *Cypr.* 1: 309, 22; 311, 1. Martyres eorum pseudomartyres sunt *Laod.* 34: 144, 13; episcopi, pseudoepiscopi ac pseudodoctores *AB* 15: 475, 12; dona benedicta potius maledicta sunt *Laod.* 32: 144, 1; vota religionis ab eis emissam nullam vim habent *Bas.* 20: 122, 11; opera pia eorum ante deum inania sunt, eique placere non possunt *Cypr.* 1: 310, 11; 311, 20: v. *opus operantis*. De validitate baptismi et ordinationis haereticorum: v. *re baptismatio*, *re ordinatio*; de matrimonio cum catholicis: v. *matrimonium* 5, *communicatio* in s. 1.

5. *Re conciliatio* haereticorum, pro specie haeresis, fit sive per libellum et chrisma, sive per baptismum *II* 7: 53, 7; v. *re conciliatio*; clericorum, si nati in haeresi: v. *re ordinatio*; si lapsi in haeresim: v. *clericis* 12.

Conversio haereticorum procuranda ad episcopum spectat: v. *episcopus* 56; disputatio contradictionis de pace facienda *Carth.* 92: 344, 6; v. *donatistae*; redeuntibus de haeresi praeterita dimittenda sunt *Cypr.* 6*: 285, 15; cum h. leniter et pacifice tractare utilitati ecclesiae convenit *Carth.* 66: 305, 14; *Carth.* *prooem.*: 303, 14 *app.*; violentis eorum contra nos minime attendendum *ibid.*: 304, 20.

6. *Activitatis* haereticis prohibite: ad accusationem in actione ecclesiastica contra episcopum non

sinuntur *II* 6: 50, 18; *Carth.* 129: 403, 17; in propria causa vero accusare possunt *ibid.*: v. *accusatio*; testes contra episcopum esse nequeunt *Ap.* 75: 46, 10.

Contra ordinatores et ordinatos et possessores domus, ubi ordinatio collata fuit, lex de auri libris decem lata *Carth.* 93: 350, 2; ex donationibus vel ex testamentis aliquid capiendi vel relinquendi facultas lege adempta *ibid.*: 351, 4; quae tamen aperatur haereticis conversis ob amorem pacis et unitatis *ibid.*: 351, 13 et 352, 2.

Apocrypha haereticorum a lectione publica in ecclesia excludenda *Ap.* 60: 39, 19: v. *apocrypha*. Libri eorum episcopio CP tradendi *VII* 9: 263, 9; ubi asservantur in archivio *ibid.*: 263, 14; nec apud se servandi, sed destruendi *VIII* 11: 313, 14. Docere eis prohibetur *VIII* 9: 310, 11; cf. *III* 7: 61, 19 et *VI* 2: 124, 19; item, ss. iconas depingere *VIII* 7: 307, 3.

Haeretici, etiam diaconi, communio nem sanctam et panem benedictum in ecclesiis catholicis furtum recipiunt *Tim.* 25*: 256, 1. Violenti actus ad versus catholicos: v. *donatistae*.

ΑΓΙΑΖΕΙΝ, «sanctificare» *Cypr.* 1: 307, 3; θυσιαμένων *ibid.*: 309, 4.

ΑΓΙΑΣΜΑ 1. Donum sanctificatum, s. eucharistia: abstinere ab ἀ. *Carth.* 37: 257, 16; participatio ἀ. *Bas.* 73: 151, 4; *Nyss.* 5: 219, 1; ἀγάπατα, dona sanctificata: participatio ἀ. *Greg.* 11*: 30, 6; *Bas.* 56: 145, 8; privati ἀ. *Bas.* 58: 145, 23; participare ἀ. *Nyss.* 4: 215, 15; «sanctificationum» participatio *VIII* 14: 318, 1 et 317, 3.

2. «Sacramenta trinitatis (baptismus) *Carth.* 57: 292, 4-23.

ΑΓΙΑΣΜΟΣ, sanctificationis gratia *Bas.* 27: 127, 21; *VI* 26: 157, 6.

ΑΓΙΟΣ, sanctus 1, ὁ ἀ., Deus *Bas.*

prooem.: 140, 21 τὸ ἀ. πνεῦμα, s. *spiritus* s. *Ant. syn.*: 103, 12: v. *spiritus* s.

2. Τὰ ἁγία, dona sancta, s. eucharistia *Laod.* 14: 136, 10; *Bas.* 57: 145, 19; *Carth.* 10: 223, 16; *in sacramentis* *Carth.* 37: 257, 5; ἀ. θυσιατηρίου, sacramenta altaris *Carth.* 41: 259, 14.

3. Τὰ ἀ. τὸν ἀ., *sacrarium* *Dion.* 2: 12, 21.

4. Οἱ ἀ., fideles *Greg.* 7: 27, 19: v. *fideles*.

ΑΓΙΣΤΕΙΑ, munus sacrum pontificis *Tar.* 1: 318, 11; 319, 19.

ΑΓΝΕΙΑ: v. *castitas*.

ΑΙΜΑ, sanguis: ἰδώδημον ἐξ αἵμα. *lucanica* e sanguine confecta *VI* 67: 205, 8; s. comedere *ibid.*: 205, 12: v. *carnium usus, sanguis*.

ΑΛΙΖΕΣΘΑΙ, alimenta suppeditare *Theoph.* 2: 264, 13; 265, 2; ἀλιζεσθαι *ibid.* in *app.*

ΑΛΙΣΚΕΣΘΑΙ, deprehendi in peccato *VI* 68: 206, 16.

HEBRAEI: v. *Iudaei*.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΡΧΟΙ, «centuriones», futurum praedicunt *VI* 1: 197, 1: v. *paganis* 5.

ΕΚΑΤΟΣΤΑΙ, «centesimae partes» pro mutua pecunia perceptae (fenus maximum) *I* 17: 38, 10; duodecim nummorum initio pro 100, dein pro 72 nummis *Zon.* *Bals.* in *Rh.* *II* 152-153: v. *usura, ἡμιολία*.

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ, 1. Prior monasterii: *maior* *Carth.* 80: 321, 9; *praepositus* *ibid.* 321, 13; *abbas* *VII* 12: 266, 18; 14: 270, 14; de nominando heg. episcopus providet *AB* 1: 449, 14; ἡγουμένια, prioratus *VI* 46: 185, 7; presbyter aut non *VII* 14: 270, 15; 18: 278, 14; heg. fit per benedictionem - *χειροτονία* episcopi *VII* 14: 269, 15; inaptus ob infirmitatem non promovendus est *Bas.* *prooem.*: 141, 10; aedificator mo-

nasterii seipsum vel alium instituere hegumenum nequit, praeter voluntatem ordinarii *AB* 1: 449, 14.

2. *Officia*: cura pastoralis pecorum sibi concreditorum *AB* 3: 452, 20; suscipit admittendos monachos, praest et providet de salute eorum *AB* 2: 450, 17; fugitivos requirere, inventos recipere ac curare *AB* 3: 452, 7; ideoque plus et idoneus ad munus esse debet *AB* 2: 461, 1. Heg. presbyter benedictionem lectori pro suo monasterio conferre potest *CII* 14: 269, 13: v. *καροντόμενος*. Bona monasterii administrat: v. *monasterium* 3.

ΕΙΜΑΡΜΕΝΗ, «fatum» praedicare *VI* 61: 197, 11: v. *paganis* 5.

ΕΛΕΝΟΣ, Tarsens. episc. *Cypr.* *intr.*: 300.

ΕΛΛΑΔΙΟΣ, Caesariens. in Cappadoc. episc. *CP* 1: 439, 7.

ΕΛΛΗΝΕΣ, «pagani» *Laod.* 39: 146, 15; *II* 7: 54, 15; *VI* 95: 232, 1; *Carth.* 81: 321, 16 (tit.); 322, 3; «paganorum» convivia *ibid.* 61: 247, 2 (tit.); 297, 10; gentilia studia *VI* 61: 197, 19: v. *paganis* 5.

ΕΛΛΗΝΙΖΕΙΝ, paganam religionem sectari *Laod.* 39: 146, 13 (tit.).

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ, «paganitas» *III* 7: 62, 5.

ΗΜΕΡΟΤΗΣ, mansuetudo: christiana *Carth.* 93: 347, 12; ecclesiastica *Carth.* 100: 366, 5; v. *φιλανθρωπία*.

ΗΜΙΟΛΙΑ, «escupla», fenus pro pecunia *I* 17: 38, 16; *Laod.* 4: 132, 4; 6 nummorum pro 72 nummis *Zon.* *Bals.* in *Rh.* *II* 152-153: v. *usura, ἡμιολία*.

ΕΝΩΣΙΣ, «unitas»: cum donatistis facta *Carth.* 94: 356, 3; v. *unitas*.

ΕΟΡΤΗ, ἡ ἁγία ἡ, paschalis festivitas *Nyss.* 1: 203, 15.

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΑ, munera festiva *Laod.*

37: 146, 5; τὰ τῆς ἐργῆς ξένα *Ap.* 70: 44, 2.

ΗΡΑΚΛΑΣ, *Alexandr. episc. Dion intr.*: 1.

ΗΡΑΚΛΕΙΑ, sedes metropolitana et primatialis Thraciae: praeminentia II 2: 47, 6; *Pape*: 542: v. primatiae.

HERCULANUS - Ἡρκούλανθος, *episc. Cypr.* 1: 304, 20.

HERMENEUTICA s. *scripturae et patribus sumenda, potiusquam e propria mente VI 19: 151, 2.*

HERODES magnus, rex, sacrilegus homicida - μακέρων ss. *Innocentium Petr.* 13: 54, 12.

— Antipas, rex, propter iusurandum homicida factus *Bas.* 29: 129, 9.

— Agrippa, rex, φωνῆς intersector *Petr.* 13: 53, 25; Iacobum capite truncavit *Petr.* 9: 45, 15; Petrum in carcere misit *Petr.* 13: 53, 10.

ΗΣΤΧΙΑΝ δονάζεσθαι, quietem diligere IV 3: 73, 8: v. monastica vita; θούχος βίος, vita in recessu VII 22: 284, 14.

ΗΤΑΙΡΑ, meretrix *Ap.* 18: 16, 13: v. infames, matrimonium 3 (clericorum).

ΕΤΕΡΟΔΟΞΟΣ, «altarius sectae» IV 14: 80, 18; i. e. «haereticus» *ibid.*: 81, 3-8; oppon. δρόδοξος *ibid.*: 81, 10-12; tr. adulteraverunt Constitutiones Apostolorum VI 2: 121, 11.

ΕΤΕΡΟΘΕΙΑ, diversitas in deitate ab Ario professa VI 1: 112, 16; inegales gradus in deitate admittit *ibid.*: 113, 4.

ΕΞΙΣ, habitus moralis: 1. fornicationis *Greg.* 1: 20, 21.

ΙΚΕΣΙΑΙ, «preces» in genere *Carth.* 103: 368, 13; quorum species enumerantur *ibid.*: v. orationes.

ΙΕΠΑΤΕΙΟΝ, «altare», presbyterium *Laod.* 56: 152, 17 tit.: v. sacramentum.

ΙΕΠΑΤΙΚΟΙ, 1. «ministri altaris» i. e. episc. presbyt. et diac. *Ap.* 8: 11, 18 tit.; «sacerdotes et ministri altaris» *Ap.* 6: 11, 2 tit.; 7: 11, 9 tit.; 25: 19, 2 tit.; «ecclesiae ministri»: «episc. presb. diac.» 27: 20, 2; «ministerio sacro dediti» *Laod.* 19: 138, 21; 24: 140, 17; dist. a clericis *Laod.* 30: 143, 4; 36: 145, 13; 54: 152, 4; 55: 152, 12; clerici maiores dist. a clericis VI 77: 214, 9.

2. Ἱερατεύοντας τάγμα, «clerus» in genere *Ant.* 3: 106, 22; 1. κατάλογος «sacerdotalis catalogus», *Ap.* 8: 11, 20; agitur de clericis in genere cf. *Ap.* 15: 15, 4; (forsitan legendum sit hic quoque κληρικῶν).

3. 1. τάξις clerici maiores presb. diac. et subd.: «sacerdotalis» *Laod.* 24: 140, 12; 1. κατάλογος VI 1: 130, 16; 1. κατάστασις VI 12: 139, 9; 15: 144, 10; 1. γένος VI 33: 168, 13; 1. δέξια VII 1: 245, 15; 1. τάξις VII 16: 273, 1; 1. βίος VII 22: 284, 18; 1. ἀνήρ VII 22: 285, 9; 1. κλῆρος sacerdotalis sors VIII 5: 301, 23 et 302, 6.

ΙΕΠΑΤΙΚΩΣ, ex episcopali auctoritate VI 3: 129, 11.

ΙΕΠΑΞ, accusator clerici dioecesis Apollonis *Theoph.* 9: 268, 14.

ΙΕΠΕΙΑ, civitas, ubi iconoclastarum conciliabulum initio locum habuit VII intr.: 242 n. 4; *Tar. intr.*: 314; *Pope* 505

ΙΕΡΕΥΣ, 1. Episcopus II 6: 49, 12; *Carth.* 49: 267, 12; *Carth. prooem.*: 289, 20; *prooem.*: 303, 15 tit.; 81: 322, 7.

2. Presbyter (citat *Ap.* 27: 20, 4; ubi πρεσβύτερος habetur) *AB* 9: 462, 9: v. presbyter.

ΙΕΡΩΜΕΝΟΙ, clerici maiores VI 28: 159, 3; VI 90: 226, 10; v. βηματίζοντες.

ΙΕΡΟΝ, «sacramentum», *Ap.* 71: 44, 9; VI 69: 207, 9 app. (ad fin.).

ΙΕΡΟΣΥΓΑΩ, sacrilegium committere *AB* 10: 466, 8: v. sacrilegium.

ΙΕΡΩΣΥΝΗ, episcopatus *Laod.* 13: 136, 6; 1. τῆς ἐπισκοπῆς «sacerdotum episcopale» IV 29: 94, 22; sacerdotium praestantior imperatoria potestate VI 69: 207, 9 app. (ad fin.): v. presbyter.

ΙΕΡΟΤΡΠΙΑ, «sacerdotium», exercitium potestatis episcopalis III 8: 64, 21: v. λεπρός.

ΗΙΛΑΡΙΑΝΟΣ - Ἰλαριανός, episc. Horreocellensis - Ὁροειδέλης, legatus Byzacnae (subscr.) *Carth.* 133: 409, 14; Horreocellorum - Ὁροειδέλων *Carth. prooem.*: 401, 8.

ΗΙΛΑΡΙΟΣ, Pictaviens. episc. I intr.: 21 n. 9-10; *Ant. intr.*: 100 n. 7.

ΗΠΟΔΡΟΜΙΑ, cursus equorum VI 66: 205, 1; τὸ ἵπποδρόμιον circus *Carth.* 61: 298, 16.

ΗΙΠΠΟ-ΔΙΑΡΕΤΟΡΥ - Ἰππόν Διαρέτων *Carth.* 78: 318, 12-16 (cf. app.); 93: 354, 8 app.: v. Equitius.

ΗΙΠΠΟ-ΡΕΓΙΟΣ - Ἰππόν 'Ρεγό in Numidia: synodus habita *Carth. prooem.*: 249, 8; 249, 14; in ecclesia Pacis *ibid.*: 249, 15: 34: 255, 11; 52, 271, 18; *prooem.*: 327, 9; 357, 11; *Carth. intr.*: 194, 195; Hippomensium brevarium canonum: v. βρέβιον; Ἰππόνη *Carth. prooem.*: 208, 21: v. Augustinus.

ΗΙΣΠΑΝΙΑ - Σπανία: synodus habita de reconciliatione haereticorum *Ath.* 3: 78, 6: v. Elvira.

ΗΙΤΟΠΙΑ, ecclesiastica historia, in qua inveniri possunt exemplaria cc. Nicaeal concilii *Carth. Apia.*: 424, 1.

ΗΙΣΤΡΙΟ - μῆτρα, cum infamia aspersa *Carth.* 129: 409, 15: v. infames. Conversus ad gratiam fidei, ne

cogatur ad artem reverti *Carth.* 63: 300, 9; ars et spectacula prohibentur VI 51: 188, 12: v. scenici.

ΟΔΟΚΑΡΠΩΣΙΣ, oblatio perfecta, in qua deus sacrificatur et distribuitur VI alloc.: 102, 21.

ΗΟΜΙΚΙΔΙΟΝ - φόνος. 1. Sacrilegium est - & γος *Nyss.* 5: 217 et 19; h. intentio - ἵκνων caedes est *Bas.* 2: 99, 17; propositus finis scrutandus est *Bas.* 8: 105, 15; in voluntarium et involuntarium dividitur - ἔκοδος, ἀκόδος *Bas.* 8: 104, 23; *Nyss.* 5: 217, 14; voluntarium est, quod manifeste intenditur *Bas.* 8: 106, 25 et 107, 6; praemeditatus mortifer ictus in rixa ex ira indomita *Ap.* 66: 42: 4; *Nyss.* 5: 217, 16; cf. *Bas.* 8: 105, 18; homicida est, qui mortiferum ictum tulit, sive prior percussit, sive se defendit *Bas.* 43: 135, 16; abortus homicidium duplex sibi propositum subaudit *Bas.* 2: 99, 16: v. eunuchi.

2. Voluntarium etiam est quod praeter intentionem, sed instrumento mortem indubitanter afferent (securi vel ense) causatum est *Bas.* 8: 104, 23; vel per media manifeste prohibita (amuletis et potionibus) *ibid.*: 107, 9; 107, 24. In bello occisio hostium legitime fit et laudabiliter *Ath.* 1: 68, 5; caedes in bello homicida non sunt, quia pro defensione pudicitiae ac pietatis sunt *Bas.* 13: 113, 7; attamen, propter effusionem sanguinis, triennali communionis privatione purificentur *ibid.*: 113, 11; qui latrones armis debellavit poenis canonicis submittitur *Bas.* 55: 144, 5.

3. Quasi-voluntarium - προσεγγίζοντος ἔκοδος est quod in ira ex ictu illato, in partes praecipuas vel instrumento graviore, praeter intentionem accidit *Bas.* 8: 105, 18 et 106, 5; contrarium docet *Nyss.* 5: 217, 16.

4. Voluntarium adimi coactio et necessitate *Greg.* 1: 21, 4: v. actus.

Lapsi Involuntarium homicidium est, si aliud intentum fuit *Bas.* 8: 105, 15 et 106, 12; *Nyss.* 5: 218, 6; *ad tam*, *vide supra* sub 2 et 3.

5. Poena pro voluntario: succumbere tota vita *Anc.* 22: 71, 14; homicidium et adulterium eandem poenam (15 annorum) luunt *Bas.* 7: 103, 27, paenitentia viginti annorum *Bas.* 56: 144, 13; 67, 148, 21; abortus decem annorum paenitentiam habet *Bas.* 2: 100, 6; *v. abortus*; h. voluntarium viginti et septem annis medetur *Nyss.* 5: 218, 10. Involuntarium poenam fornicationis habet *Nyss.* 5: 219, 23; regula prior septem annis, posterior quinque annis paenitentie imponit *Anc.* 23: 72, 3; decem annorum paenitentia *Bas.* 57: 145, 12; homicidio poena *VI*: 227, 11.

OMIAEIN, «alloqui populum» *Anc.* 1: 57, 4; *v. praedicatio*, presbyteri officia.

OMIAIA 1. Mutuum coniugum commercium *VI*: 30: 161, 9.
2. Homilia episcopi *Laod.* 19: 138, 2.

OMOLOGEIN, confiteri se christianos esse *Petr.* 8: 42, 7; profiteri virginitatem *Bas.* 20: 122, 12; «scriptis profiteri», promittere *I*: 8: 30, 9; palam profiteri *VI* 41: 178, 10; *v. μολογία*.

OMOLOGHTAI, confessores fidei *Petr.* 5: 38, 25; locum specialem in ecclesia obtinunt *Petr.* 14: 56, 15; libellos absolutionis ad reconciliandos lapsos concedunt *Petr.* 5: 38, 25.

OMOLOGIA, 1. professio fidei christiana *Neoc.* 6: 78, 4; *Sard.* 17: 184, 10.
2. Professio monastica *Bas.* 18: 121, 10; 19: 121, 23; 122, 4; *VI* 40: 175, 13; *v. monastica vita* 2.
3. Professio fidei a consecrando episcopo in scriptis facta *Carth.* 13: 227, 4; *v. episcopus* 3b.
4. Professio fidelis ab acatholico fa-

cienda: *v. πιστις*, reconciliatio.

OMONOIA, concordia *Ap.* 34: 24, 13. OMΟΟΤΣΙΟΝ, unius substantiae esse hypostases in Trinitate *VI* 1: 112, 18; *v. Trinitas*.

HONOR - τιμή, mera praeminentia: dist. a jurisdictione *I* 7: 29, 18; *v. ἀξιωματα*; honoris causa episcopus *I* 8: 31, 5; *Ant.* 18: 118, 7; metropolitanus *IV* 12: 80, 1; *v. episcopus* 1 [sine sede]; τιμή τοῦ διάκονος, tituli (episcopi) honor *I* 8: 31, 12; suspensio ab honore: *v. depositio* 3.

HONORATUS - 'Ονωράτος episc. *Cypr.* 1: 304, 18.

— - 'Ονωράτος episc. *Cypr.* 1: 305, 6.

— - 'Ονωράτος, episc., legatus Mauritanie Sifensis *Carth.* prooem.: 252, 1; 47: 264, 1; 266, 21; 48: 267, 8; 51: 270, 8; 271, 7; 52: 271, 16; 53: 276, 18; 56: 284, 5; legatus synodi ad Hippion. Diaret. *Carth.* 78: 319, 7.

HONORIUS - 'Ονωράτος episc., legatus synodi ad Hipp. Diaret. *Carth.* 78: 319, 6.

— - 'Ονωράτος, Roman. episc. *VI* 1: 118, 15; iudicium Maximi Conf. de illo *Pape*: 523.

— - 'Ονωράτος imper. Roman. *Carth.* prooem.: 197, 8; 250, 6; 287, 8; 326, 6; 346, 4; 357, 4; 107: 373, 13; 108: 374, 12; 109: 375, 10; prooem.: 400, 4; *CP* 1: 438, 13.

HORAE CANONICAE: nona et vespere *Laod.* 18: 137, 17; *v. vespere*.

OPKOS 1. Promissio homini facta cum iuramento: *v. iuramentum*.
2. Votum deo factum de aliqua re *Bas.* 28: 128, 7; *v. εὐχὴ* 5.
3. "Ορκoi, sacramenta, imprecações:

per deos paganos - Ελληνοι *VI* 94: 229, 18.

OPΟΣ, ὅπερι, definitio, definire. 1. tempus paenitentiae pro digamis tempus paenitentiae pro digamis *Anc.* 19: 70, 6; pro abortu *Anc.* 21: 71, 7; 72, 3. Definire opp. describere (partum BMV) *VI* 79: 216, 9.

2. «Definitio», canon a concilio Nicaeno definitus *I* 15: 36, 19; 17: 38, 13; 18: 40, 5; canon ab Antioch. synodo *Ant.* 1: 104, 17; *Ant.* 6: 109, 21; a Nic. concil. *ibid.* 104, 5; «terminus», canon *Gangr.* syn.: 88, 24; «statuere», canones edere *Carth.* prooem.: 209, 9-13; 210, 21; *Carth.* 1: 214, 12; «statuta», canones *Carth.* prooem.: 211, 8; 212, 13; 18: 233, 9; 70: 312, 18; *Apiai*: 427, 16; «statutus terminus» patrum *Carth.* 5 218, 11; «definitio nostra, canon *IV* 4: 73, 21; 10: 78, 9; 20: 85, 19; «termini patrum», canones *IV* 28: 90, 19; canon *VI* 46: 185, 10; «definitio», canon *VIII* 1: 293, 15; 2: 296, 6.

3. Definitio, decretum de fide *VI* 1: 120, 4; 19: 151, 1.

4. Fines territorii dioecesis *Ap.* 35: 24, 20; «fines alieni», iura *Carth.* 5: 218, 10.

5. Sententia iudicis *Sard.* 4: 164, 9.

HORTENSIANUS (deest in Gr.), episc. *Cypr.* 1: 304, 23.

HOSIUS - Οσιος: forma emendatior est Ossius *Sard.* intr.: 156 n. 3; episc. Cordubens, consultor Constantini I. imperat. de re religiosa *Pape*: 511; praesedit Nicaeno concil. I intr.: 22; legatus Iulii I episc. Rom. *Sard.* intr.: 157; *Sard.* 1: 159, 10 et initio cc. 2, 3, 5 ad 14, 16 et 17; affuitus *Gangr.* syn. *Gangr.* intr.: 83; syn. 85, 13 app.

HOSPITALITAS - ιερα: clericis maioribus (presb. et diacl.), etiam incertae fidel necessaria subministranda *Ap.* 33:

23, 14; episcopi ab ordinario loci suscepti ne qua re careant *Ant.* 25: 125, 11; *v. itinerantes*, pauperes, ξενία.

ΥΒΡΙΖΩ, iniuriam iniuste facere *Ap.* 55: 37, 12; 56: 38, 4; *v. privilegia* 5.

ΥΔΡΟΠΑΡΑΣΤΑΤΑΙ, aqua sola, — non vino —, in s. missa utentes *Bas.* 1: 96, 14; adversus eos Jo Chrysost. citatur *VI* 32: 164, 1.

ΤΤΙΟΣ, μὴ δι. «non recte», errans in fide *Ap.* 8: 12, 6.

ΤΙΟΠΑΤΟΡΙΑ, «filium idem esse ac patrem», haeresis sabelliana *II* 7: 54, 8.

ΥΟΣΚΤΑΜΟΣ, hyoscyamus, venenosa planta *Bas.* 86: 160, 10.

ΥΠΑΚΟΗ, oboedientia: δι. implere *VI* 41: 178, 7; ὑπ. τοῦ θεοῦ, erga deum *VII* 5: 255, 1; *v. monastica vita*, θυταγή.

ΥΠΑΤΙΟΣ, episc. *Gangr.* syn.: 85, 14.

ΥΠΕΚΚΑΤΜΑΤΑ, incendia (voluptatum) *VI* 100: 237, 6.

ΥΠΕΡΑΝΑΒΑΙΝΕΝ, excedere, superare *VI* 30: 161, 5.

ΥΠΕΡΒΕΡΤΑΙΟΣ, mensis October *Ap.* 37: 26, 9; *Ant.* 20: 120, 18; *v. october*.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ: *v. subdiaconus* 1.

ΥΠΗΡΕΣΙΑ: *v. ministerium*.

ΥΠΕΡΟΡΙΟΣ, extra fines proprii territorii provincialis posita (dioecesis) *II* 2: 46, 15.

ΥΠΕΡΘΕΣΙΣ 1. Prorogatio ieiunii usque ad alterum diem in totali abstinentia a cibo *Dion.* 1: 11, 4; ὑπερθέσιμη ημέρα diem transmittere *ibid.* 10, 22; 11, 8; 11, 12.

2. Prorogatio temporis dati ad iudicium: *v. tempus* datum 1.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ, responsabilis, reus *Theoph.*

6: 267, II; VI 2: 125, 5. ἀπολογίας ὥπ.
respondebit de aliqua re *Sard.* 13:
178, 14: v. εὐθύναται, κτινδυνεύ-
σιν.

ΥΠΕΞΟΤΣΙΟΣ, qui sui iuris non est,
sed sub potestate alterius (parentum,
domini) *Bas.* 40: 134, 17: v. *con-
tractus, xρατεῖν.*

ΤΠΟΔΙΑΚΟΝΟΣ: v. *subdiaconus.*
ΤΠΟΤΡΑΦΕΙΝ, describere, opp. δρίκειν
VI 79: 216, 9.

ΤΠΟΓΡΑΦΗ, subscriptio qua confirmatur
decretum *Carth.* 56: 286, 5.

ΤΠΟΛΗΨΙΣ, «bona existimatio», II 6:
49, 13; «existimatio opinio», hono-
rabilitas (accusatoris) IV 21: 86, II;
οἱ ἦπ. «honoraries» IV II: 79, 4;
«in suspicionem adducti» *ibid.* app.
(*Zon. Bals.*): v. *accusator, lit-
terae 6.*

ΤΠΟΜΙΜΗΣΕΣΘΑΙ, «conveniri», mo-
neri *Carth.* 123: 304, 19: v. *moni-
tio.*

ΤΠΟΦΩΝΕΙΝ, recitare ex ambone tex-
tum sacrum VI 33: 167, 12.

ΤΠΟΥΤΙΑ, suspicio I 3: 26, 4: v. *ἀν-
τοπτα.*

ΤΠΟΠΤΩΣΙΣ, prostratio, paenitentiae
publicae gradus tertius. I. Locus,
intra fines ecclesiae, exent cum cate-
chumenis *Greg.* II*: 30, 1; cum cate-
chumenis assistunt missae *Theoph.* 13:
272, 19; post exitum catechumenorum,
facta supra eos oratione, accedunt ad
manus impositionem, deinde exent
Laod. 19: 138, 7; *Carth.* 27: 243, 9;
manus impositio ante absidem ecclesiae
fiat, si peccatum publicum est

Carth. 43: 261, 8; clericis maioribus
peccatoribus manus ne imponatur
Carth. 27: 243, 5: v. *μετάνοια,*
paenitentia publica.

2. Varia nomina: ὀποστρέφον-
τες, conversi: ὑποπίπται μετά τῶν ὄν-
prosterni cum c. *Greg.* 8: 28, 9; ἐν τοῖς
ὑποπίπτουσιν, prostrati *Greg.* 9:
28, 20; ὑποπίπτοντες ἐν τῇ ἐπιτροπῇ
pr. post. conversionem *Nyss.* 4: 215,
13; 5: 218, 23; οἱ ἐν μετανοίᾳ,
paenitentia *Laod.* 19: 138, 7: μετάνοια,
paenitentium gradus *Bas.* 22: 125, 9;
οἱ μετανούντες *Carth.* 27: 243, 5;
43: 261, 8; ἀφορισμός, ἀφορισθαι
sine ullo additamento, gradus specifi-
cante, inter «paenitentes» sistere si-
gnificat: v. *ἀφορισμός 2;* item,
excommunicationi non totali subiecti,
vel etiam tempore superaddito: v.
e x c o m m u n i c a t i o n a d 5; item,
si peccatum secretum est: adultera
confitens *Bas.* 34: 132, 4.

ΤΠΟΤΑΓΗ, oboediens *VII* 19: 278, 13:
v. *monastica vita, ὑπακοή.*

ΤΠΟΤΑΣΣΕΣΘΑΙ, oboediens (hegumeno)
VI 41: 178, 5; sublici (episcopo) 4:
73, 7; IV 8: 76, 8.

ΤΠΟΘΕΕΣΙΣ, actio in iudicio IV 9: 76,
22: v. *actio.*

ΤΠΟΤΤΗΨΕΙΣ, «directiones», moni-
ta *VII* 1: 245, 17.

ΤΠΟΥΡΓΙΑ, ministerium (s. altaris)
Carth. 47: 263, 16.

ΤΦΗ, «textus» *Carth. prooem.*: 337, II.

ΤΨΙΣΤΑΡΙΟΙ, secta iudeo-christiana,
cui accumeratus fuerat pater Gregor.
Naz. intr.: 228.

ΙΑΚΩΒ, lector in dioecesi Lyco, Apollonis
episc., fornicatione insimulatus *Theoph.*
6: 267, 13.

ΙΑΚΩΒΟΣ, frater Domini, primus episc.
Hierosolymitanus: liturgia VI 32: 165,
2; capite ab Herode truncatus *Petr.* 9:
45, 13.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ – deest Lat., episc. *Cypr.*
I: 304, 22.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ – Οιανουάριος, episc. *Cypr.*
I: 305, 1; 304, 10 *tit.*

— – deest Gr., episc. *Sard.* 14.

— – Ιανουάριος, episc., legatus sy-
nodii ad Hipp. Diaret. *Carth.* 78: 319, 7;
Carth. Apiai.: 428, 10.

ΙΑΤΡΕΙΑ, medicamenta: a Iudeis non
accienda VI II: 138, 2.

ΙΒΑΣ, episc. Edessenus: ei adscripta epi-
stola iterum damnatur VI I: 117, II.

ΙCΟΝΑ – εἰκόνα, honoranda derivative,
honor principalis archetypo tributur
VIII 3: 298, 8; ic. D.N.I.C. aequo ac
evangelium adoretur - προσκυνεῖσθαι,
BMV et sanctorum honorari et adorari
- προσκυνεῖσθαι *ibid.*: 297, 18; colores
s. imaginis sunt sicut litterae evan-
geli, erudientes sapientes et idiotas
ibid.: 297, 22; ic. venerandae sunt VI
82: 218, 20: v. *pictura.*

ΙCΟΝΟCLΑΣΤΕ: v. *χριστιανοχ-
τήριοι* VII 7: 260, 16; eorum
conciliabulum *VII intr.*: 242 n. 4 et 5;
v. *Hiereia, Blachernae;* ite-
rum damnant *VIII* 3: 298, 15;
iconas ab ecclesiis abstulerunt et reli-
quias martyrum depoendas in dedi-
catione ecclesiarum omiserunt *ibid.*:
261, 1; libros erroneos - ψευδοσυγγράμ-
ματα adversus cultum iconarum scrip-
serunt *VII* 9: 263, 11; monasteria et
episcopia in saeculares usus verterunt

VII 13: 268, 14; omnem pietatem
repulerunt VII 16: 273, 8; vera con-
taminatio facti sunt *ibid.*: eorum ha-
resis maligni auxiliatrix aduersus mo-
nachos fuit *AB* 4: 453, 12.

ΙΔΙΑΖΕΙΝ, separatum morari VII 18:
277, 2.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ, personalia bona, patrimo-
nium VII 19: 278, 17.

ΙDΟΛΑ - εἰδωλα: idolorum iniquitas
adhuc in Africae viget locis maritimis
et possessionibus *Carth.* 58: 295, 8; i.
templa, quae nullo ornamento sunt,
destrui iubeantur *ibid.*: 295, 15; v.
εἰδωλεῖον.

ΙDΟLOLΑTRIA, species idol. est avaritia
Nyss. 6: 220, 26; reliquiae id. tollendae
Carth. 84: 324, 12; id. adulterii poenam
luet *Bas.* 7: 104, 1; id. occulta ange-
lorum cultus (haeticus) est *Laod.* 35:
145, 5.

ΙDΟLOLΗΤΥΤΑ, manducare prohibetur
Gang. 2: 90, 2; idolothya in persecu-
tione manducare coacti culpa carent
Anc. 3: 58, II, 1 et 17; qui indifferenter
comederunt sex annorum paenitentiae
submittantur *Anc.* 4: 59, 15; qui e
metu cum lacrimis in templis fuerunt
quattuor *Anc.* 5: 60, 6; qui fixerunt
comedere duorum *Anc.* 7: 62, 10.
Boradi idolothya non habent *Greg.* I:
20, 2; v. *Boradi*; idolothya apud
barbaros qui manducaverunt in tor-
mentis octo annis puniantur *Bas.* 81:
155, 2 et 10; qui sine tormentis unde-
cim annis *ibid.*: 155, 14.

ΙEΙUNIUM - νηστεία, I. Ascesis et fa-
cetus magnum - ἀθλητις est *Dion.* I:
II, 16; officium praeceps monachi
est *IV* 4: 73, 9; dist. ab abstinentia a
vino et oleo *Tim.* 8: 245, 1; 10: 246,
10-17; νηστεύσαι dist. ab ἀπέκεσθαι

ieiunio cessante abstinencia manet *VI* 55: 192, 11; ubique in ecclesia uno more servandum 56: 193, 8; finis: animu humiliare *Dion.* 1: 5, 15; corpus humiliare *Tim.* 8: 245, 4.

2. *Excusat* corporis infirmitas *Ap.* 69: 43, 15; *Tim.* 8: 245, 5; ad i. paschae infirmus non tenetur *Tim.* 10: 246, 14; nec parturiens *Tim.* 8: 245, 4. Dominicus diebus sub obtento ascesis ieiunare non licet *Gangr.* 18: 96, 27; nec dominica, nec sabbato, excepto sabbato maioris hebdomadae *Ap.* 69: 41, 7; *VI* 55: 193, 1. Jelunia tradita sub praetextu perfectionis despiciunt *ascetae* *Gangr.* 19: 97, 4; quadragesimale ieiunium non observantes poenis submittendi sunt *Ap.* 69: 43, 11; *Judaorum* iei. non servanda *Ap.* 70: 43, 20.

3. Theophaniorum vigiliae ieiunium, si cum dominica concurrat *Tim.* 23*: 254, 25; *Theoph.* 1: 263, 1; Nativitatis D. n. I. C. vigiliae ieiunium Alexandriae non habetur *Tim.* 23*: 254, 27. In quadragesima sabbatis et dominicis Romani ieiunum *VI* 55: 192, 11; CP autem iis sabb. et dominicis tantum ab ovis et caso abstinetur *VI* 56: 193, 15. Maiori hebdomada cibi siccitantum sumendi - *ηρωφερούντας νητρέας* *Laod.* 50: 150, 20; sex diebus usque ad quartam vigiliam noctis sabbati ieiunatur *Dion.* 1: 10, 20; sive omni hebdomada sive per duos, vel tres vel quatuor dies ab omni cibo abstinetur *ibid.* 11, 1; sive sois duobus ultimis hor faciendo *ibid.* 11, 10; quartae et quintae feriae ieiunium antiqua traditione traditum *Petr.* 15: 57, 15; maioris quintae feriae ieiunium solvitur *Carthagin.* *Carth.* 41: 259, 16; solvi prohibetur *Laod.* 50: 150, 11; *VI* 29: 160, 10; Sabbato sancto quarta vigilia ieiunium terminare nescius est *Dion.* 1: 10, 12; usque ad medium noctem ieiunandum *VI* 89: 225, 14; v. *ἀπονηστίκεσθαι*.

4. *Eucharisticum* ieiunium:

sacraenta altaris non nisi a ieiunis celebrentur *Carth.* 41: 259, 14; 47: 264, 18; *VI* 29: 159, 19; non obser- vatur sola die quinta maioris hebdomadae *Carthagin.* *Carth.* 41: 259, 16; hoc autem reprobatur *VI* 29: 160, 10; rumpitur aqua purificationis post mis- sam sumpta *Tim.* 23*: 254, 20; v. *λύσεσθαι*; excepta vigilia Theophaniorum prout traditum est, *ibid.* 254, 33; in tali casu aliqua poma palmarum sumere permititur *Theoph.* 1: 263, 5; non rumpitur, si parum aquae os lavando absorptum fuerit *Tim.* 26: 249, 8.

1^ο NATIONIS, CP episc., filius Michaelis Rhangabe, imperatoris Romani, non electus ab episcopis - *ἀφίστατος*, sed a Theodora imperatrice impositus *AB intr.* 445; abdicatione *ibid.* n. 1; appellat Roman. pontificem *ibid.* n. 6; restauratur a Nicolaio 1. episc. Romano *VIII intr.* 289; «sanctissimus patriarcha» *VIII* 2: 296, 9-13; ab eo consecrati clerici, Photii sectatores facti, deponuntur *ibid.* 337, 28.

IGNORANTIA - *ἀγνῶν* in peccando non liberat totaliter a culpa *VI* 3: 126, 18; ideoque privat sanctificatione *Bas.* 27: 127, 14; *VI* 26: 157, 8; propter ignorantiam suam peccans orare debet, ut ei a deo dimittatur *Bas.* 27: 128, 4; *VI* 3: 128, 10; 26: 157, 15; poenam iuet *ibid.*; *Theoph.* 13: 272, 8-9; tamen culpa levior est *Bas.* 90: 177, 1; 7: 104, 5; excusat a poena, si a peccato cossatur *Bas.* 46: 137, 4; *VI* 93: 229, 4; excusabilis est ignorantia personae in dispensata s. communio ne indigno, si magnus populi con- sursus fit *Tim.* 25*: 256, 10; nominatio ad officium facta ex ignorantia vi- tii nulla est *Theoph.* 3: 266, 2.

ILLUDERE sacra: v. *sacrificium* 6.

ILLYRICUM a Leone Isaurico, imperat. Romano, confiscatum, ab Hadriano I Romano repetitur *VII intr.* 243 n. 16.

IMMUNITATES bonorum ecclesiae: v. *privilegia* 7 (realia).

IMPEDIMENTA admissionis ad clerum: v. *clericis* 3; admissionis ad episcopatum: v. *episcopus* 2; matr- monii: v. *matrimonium* 2.

IMPAENITENTIA: v. *induratio in peccato*.

IMPERATOR - βασιλεύς, imperii Romani per Orientem caput; «imperatores», ambo - per Occidentem et per Orientem -, «imperator» caput per Occidentem significat.

1. «Feix et laetus Augustus» - εὐερ- βέστατος β. *Sard.* 9: 171, 21; «religio- sissimi» - θρησκευτικώτατος *Carth.* 58: 295, 4; gloriosissimi et religiosissimi - εὐερβέστατοι καὶ θρ. *Carth.* 93: 346, 19; «plissimi» - εὐερβέστατοι *ibid.* 347, 1; «religiosissimi» - εὐερβέστ. *ibid.* 349, 7; χριστιανοί β. (deest Lat.) *Carth.* 60: 297, 5; χριστιανικώτατοι χριστιανοί *Carth.* 60: 297, 5; *VI* 39: 173, 11; v. *αὐλή, στρατόπεδον*.

2. Imp. solus inter laicos altare ingreditur ad offertorium *VI* 69: 207, 7; «regi» iniuriam facere canonici poenis puniatur *Ap.* 84: 50, 15; «imperiali potestate» civitates instaurantur aut restaurantur, quae dioeceses sunt *IV* 17: 83, 14; imperatoria potestate praestantior sacerdotium - μετάνεα λεπρούν φωδεῖς *VI* 69: 209, 9 *app.* (ad fin.); ab imperatoria potestate ad sacerdotium compulsi coercendi sunt *VIII* 5: 303, 1; nemini potentium mundi patriarcham inhonorare aut a sede moveare licet *VIII* 21: 331, 13; unicilis imperii christiani *Pape*: 519 n. 39.

3. Adire imperatorem: imperatori ne molesti fiant episcopi, contra usum ecclesiae *Ant.* 11: 113, 12; episcoporum, maxime Africanorum itinera ad aulam gratiam et fiduciam imperatoris minuerunt, quia saeculares dignitates et causas sibi postulant *Sard.* 7: 168, 4; nullus episcopus eum audeat, nisi ab

ipso invitatus aut evocatus *ibid.* 169, 11; episcopus vel clericus eum ne audeat praeter consilium et litteras synodi provincialis ac praecipue metropolitani *Ant.* 11: 113, 4; per Romanos eunt Romanos episcopo petitiones aperiant, qui ipsis protectionem det *Sard.* 9: 172, 7; litterae Innocentii I papae ad Africanos de episcopis ad transmarina pergentibus *Carth.* 94: 356, 14: 93: 354, 10; ab Africanis non audeundus nisi consensu et formata - ἀπολογία accepta a Romano episcopo *Carth.* 106: 370, 6; ad imperatorem episcopus petitiones suas per diaconum suum mittat *Sard.* 8: 170, 10; in palatio - ἀλλὰ amicos si habet, eos per diaconum suum roget, ut intercedant *Sard.* 9: 171, 23; si non habet, metropolitanus eas per diaconum suum mittat *Sard.* 9: 171, 11; ad imperatorem eunt inspicientur ab episcopis in canali residentibus, si iter regulariter fit *Sard.* 21: 188, 10; ab iisdem ammoneatur, ut diaconum ad imperatorem mittat, ipseque in paroeciam suam redeat *Sard.* 21*: 189, 7.

4. Rationes a deundi imperatorem: intercedere pro asylum petentibus in ecclesia *Sard.* 7: 170, 2; pro pauperibus, orphanis et viduis subvenientibus *ibid.* 168, 20; legati a synodo petant quidquid utili videbitur contra donatistas et paganos *Carth.* 106: 371, 15; ut idolorum reliquiae amputentur *Carth.* 58: 295, 4; 84: 324, 11; ut privilegium fori confirmetur *Carth.* 60: 297, 2; ut spectacula theatri dominicis et festis diebus cessent, speciatio, hippodromia in octava paschae *Carth.* 61: 298, 12; ut clericus sententias a nemine defensetur *Carth.* 62: 299, 7; ne histrio ad fidem conversus cogatur ad artem suam redire *Carth.* 63: 300, 8; ut manumissiones in ecclesia dicantur *Carth.* 64: 301, 4; 82: 322, 15; ut defensores ecclesiis det ad protegendos pauperes *Carth.* 75: 316, 4; ut haereticis

facultas capiendi vel relinquendi donationibus vel testamentis admatur *Carth.* 93: 357, 4; ut legem in haereticos ordinatores clericorum renoveret *ibid.* 350, 2; ut executores quinque provinciis Africanis det *Carth.* 96: 359, 13. Ab imperatore petere recursum ad publica iudicia clericis prohibetur, ad episcopale iudicium conceditur *Carth.* 104: 369, 6: v. *brachium saeculare*.

5. Erga concilium oecumenicum officia imperatoris: praerogativa, quia custos pacis christianaes *Pape*: 512; de consulto Romani pontificis *Pape*: 514; praesens per legatum ad ordinem servandum *Pape*: 512; imperatorum quarti ad sextum saeculum habitus erga concilia *Pape*: 510; nunquam praesedit concilio *Pape*: 515; Constantinus I. imper. in Nicaeno *Pape*: 510. In synodis provincialibus nunquam nec per se, nec per legatum afluuit *VIII* 17: 325, 19 et 26.

IMPIETATES iudaicae - *δισθετικαί Laod.* 38: 146, 9.

IMPOSITIO manus 1. Ad s. ordinacionem: v. *χειροθεσία, χειροτονία* 2. Peccatoribus: v. *ὑπόπτωσις* 1. 3. Ad reconciliandos haereticos: v. *reconciliatio* 1.

IMPURITAS - *δισθετικαί*, peccatum contra sextum:

1. Ex ignorantia commissa *Bas.* 7: 104, 5; ex natura sua nihil est impurum *Ath.* 1: 65, 1; 67, 6; impuritas usque ad osculum vel gravior osculo *Bas.* 70: 150, 2; impura peccata a s. scriptura generalioribus nominibus comprehensa fuerunt *Bas.* 87: 166, 3.

2. Oriuntur in concupisibili parte animalium *Nyss.* 1: 207, 21; est concupiscentia floris in corporum coloribus apparentis *ibid.* 208, 6; peccatum carnale inter peccata majora clericorum est

fornicatio *Ap.* 25: 19, 6; peccatum carnis est, si extra legitimum matronum clanculum et adulterie usus fiat *Ath.* 1: 67, 19; duplex peccatum concupiscentiae carnalis *Nyss.* 4: 222, 6: *v. adulterium, fornicatio, incestus, sodomia, bestialitas, pollutio*.

3. Peccata omnia, praeter carnalia, a s. ordinatione deleri dicuntur *Neoc.* 9: 79, 22; peccata carnalia occultata esse ne admittatur, sine probatione aut confessione rei *ibid.* 79, 15; occultata confitens post ordinationem, si presbyter, suspendatur a missa tantum, si diaconus, subdiaconi officium assumat *ibid.* 79, 8.

INCANTATIO - *γοητεία*: v. *paganus* 4.

INCARDINATIO - *κατατάσσεσθαι* fit per primam ordinationem *IV* 10: 77, 20; 78, 1; inscriptione in albo clericorum *Bas.* 89: 174, 17: v. *clericis* 4; duabus dioecesibus simul incardinatum esse non licet *IV* 10: 77, 18.

INCARNATIO - *ἐνανθρώπωσις* filii dei a Charisio haeretice exposita *III* 7: 62, 10; - *σωκρατέντα* quo sensu, adversus Nestorium *VI* 1: 114, 19.

INCESTUS, inter fratres ex iisdem parentibus poeum homicidii voluntarii habet *Bas.* 67: 148, 21: cum sorore uterina aut ex alia matre, tremendum peccatum *Bas.* 75: 151, 27; matrimoniū cum nuru *Bas.* 76, 153, 1; cum glore *Bas.* 78: 153, 22; cum glore aut leviro *Bas.* 23: 125, 16; 87: 160, 14; cum noverca *Bas.* 79: 154, 1.

INDICTIO - *ἐπινέμησις* *Bas.* 89: 174, 27; *ἰδικτιών* *Carth.* *Apian.*: 424, 5; *VI* 3: 127, 5; *129*, 10.

INDIFFERENTIA - *ἀδιαφορία*, in observanda disciplina ecclesiastica confusione parit *Bas.* 89: 172, 20; qui indifferenter - *ἀδιαφόρος*, paenitentiam explent, nullam indulgentiam merentur *I* 12: 34, 15; qui indifferenter idolothy-

ta comedunt strictiori paenitentiae submittantur *Anc.* 4: 59, 13.

INDULGENTIA 1. Erga peccatores: nimia, haereticis ansam praebet calumniandi nos *Bas.* 6: 103, 19; v. *φιλανθρωπία, dispositiones paenitentis*:

2. Indulgentiae, i. e. communicatio in meritis: v. *libellatici*.

INDUMENTA: sacra altaris - *ἱερωνύμοις* *Ap.* 73: 45, 4; *ἱερωνύμοι AB* 10: 465, 2; *ἱερωνύμοι ibid.* 465, 10; sacerdotalia - *ἱερωνύμοι ibid.* 465, 12; v. *vasa, sacra, crilegium* 6, *ἱεράρχοις*

INDURATIO in peccato - *ἔδοτοι τοῖς πάθεσιν* tolit omnem timorem consularum *AB* 10: 464, 9; lapsi impaenitentes - *ἀμετανόητοι*, pellem Aethiopis immutabilem possidentes *Petr.* 4: 37, 8; lapsi qui non tantum apostatarunt, sed etiam alios ad apostasiam concitauit *Anc.* 9, 63, 12; omnium pessimum est, peccatum esse negare *VII* 5: 254, 17: v. *actus, peccata*.

INFAMES - *ἡτημάκτη πρόσωπα* *Carth.* 129, 403, 7 (*lit.*); lege prohibiti - *κεκωλυμένοι παρὰ τὸν νόμον AB* 6: 457, 20; obsecrati *ἱημέσιοι νόμοι* οἱ προσθέχονται *Carth.* 129: 403, 10; meretrices, ancillae, histriones *Ap.* 18: 16, 13; scenici ac histriones *Carth.* 45: 262, 13; 63: 300, 12; histriones ac turpitudinibus deditae personae *Carth.* 129: 403, 15: v. *scenici, spectacula*.

INFIDELES - *ἐν ἀμετέλε τυρχάνοντες* *VI* 72: 210, 6: v. *ελληνες, pagani*.

INFIRMUS - *ἀσθενῶν*: v. *leptunum* 2, *baptismus* 4; *synodus* 3. **aegritudo* - *ἀσθενεῖα* *Carth.* 76: 316, 16; infirmi corpore: surdus, caecus, claudus, pedibus fractus *Ap.* 57: 38, 8; fractus oculis vel crura *Ap.* 77: 47, 12; surdus et caecus *Ap.* 78: 47, 19: v. *dæmon*.

INFORMATIO oralis in iudiciis: v. *ἀνοίκη*.

INNOCENTIUS I. - *Ιωνάθανος*, episc. Roman., «papa» *Carth.* 94: 356, 14; Theophilum episc. Alexandr. excommunicat *Theoph.* *intr.*: 260; rogatur a synodo, ut Romana et Alexandrina ecclesiae pacem teneant *Carth.* 101: 367, 12; adversatur synodo Antiochenae *Ant.* *intr.*: 102 n. 11; litteras ad Africanos de episcopis ad transmarina pergentibus *Carth.* 94: 356, 14.

— senes, primas Mauritaniae Cæsariensis, de absentia Primosi Thigannensis a synodo iudicandi, nuntium accipit *Carth.* 97: 362, 1.

— presbyter Carthaginensis, Alexandriam missus, transtulit e greco in latinum exemplar canonum Nicaenorum Cyrilli Alexandrini; tulit Carthaginem, dein, cum Marcello diacono, Romanam ad Bonifatium episc. missus. *Carth.* *Apian.*: 422, 11 (*lit.*); 423, 6; 435, 14.

INNOVATIO contra tradita a patribus: v. *καινοτομεῖν, ἀκαινοτεύειν*.

INQUIRERE in iudiciis: v. *ἐξετάζειν, ἀναζητεῖν*.

INSCRIPTIO psalmorum «octava» - *διηδόη* *Bas.* 91: 182, 25.

INSONTES: v. *ἀνεύθουντος*.

INSPIRATIO s. scripturae a Deo *Amph.* 1: 234, 4: v. *scriptura* 1.

INSTITUTIO clericorum (episcoporum) in gradu: v. *κατάστασις, episcopus* 3c, *clericis* 4.

INTERCESSOR - *μεσήτης*, administrator datus (a synodo provinciali) sedi vacanti propter seditiones populi, electionem rite faciendam impedientes *Carth.* 74: 315, 15; sedem pro seipso retinere nequit *ibid.* 315, 13; ut episcopus intra annum eligatur cureret, sin alius intercessor detur *ibid.* 315, 17.

INTERDICTUM 1. *Adversus haereticos a lege civili exclusio.* *Carth.* 94: 356, 19 v. *imperator* 3 (de haereticis); int. professionis exercitiae iconas depingere, divinam ac humanam sapientiam docere *VIII* 7: 307, 3 v. *haereticci* 6.
2. *Cultus ecclesiam claudere, ne in ipsa missae deo offerantur* *VII* 4: 253, 7.

INTERSTITIA, 1. *Tempus quo clericus officium in uno gradu exercet, antequam ad gradum superiorum promovetur* *Sard.* 10: 174, 1; *veniuntur* *χρόνοι τούτοι τρίποτες* *AB* 17: 478, 6. «terminos» (tempora) et «vacationes» (exercitium ordinis) servandum *VIII* 5: 302, 1; «definita tempora» *ibid.* 303, 4.
2. *Finis: ut fides, modestia, gravitas, verecundia constant* *Sard.* 10: 174, 3; *tempus probationis* - *έξαρτος* *AB* 17: 478, 10; *ut candidatorum vita a ceteris clericis scrutetur* *Bas.* 89: 173, 7, si irreprensibilis per definita tempora omnem gradum transegit *VIII* 5: 303, 4.

3. *Graduum ad episcopatum: nulla mentio, fiat episcopus* *Ap.* 21: 17, 16 et sqq. cc.; *lector, diaconus, presbyter, prolixum tempus in unoquoque* *Sard.* 10: 173, 10; *clericus factus (tonsurus) maneat lector saltem unum annum, subdiaconus duos, sit diaconus tribus et presbyter quattuor annis.* Abbreviari possunt pro viris, qui longo tempore religiose in ordine monachorum et clericorum morati sunt *VIII* 5: 303, 18.

Repente - *ἀπόκειται*, non servatis interstitiis, ad episcopatum nemo promovetur *AB* 17: 478, 10; *ἀριθμός* *τούτοις* *βίοις* - *lucus* *Sard.* 10: 174, 2 (tit.); *dives aut scholasticus de foro* *ibid.* 174, 8; *promotione ad episcopatum laicorum qui ecclesiam honoraverunt, propter necessitatem ecclesiae evenit,*

sed raro, et nequaquam lex esse potest *AB* 17: 479, 14; v. *probatio* 1, *neophytus*.

INTHRONIZATIO, 1. *Episcopoi in sede - θρόνῳ ἐγκαθίστασι* *VI* 37: 172, 1; v. *κατάστασις* 2, *episcopos* 3c; *institutio clericorum in officio: v. clericis* 4.
2. *Ecclesiae: dedicari et inthronizari* *VIII* 4: 300, 17.

IN-TRULLO, concilium in «Trullo», clavali palatii imperialis babitum *VI lemma*: 101, 4; *historia VI intr.* 98; *quinisextum - πεντέτυρτον* appellatur *ibid.* 98; *Pape* 503 n. 1; *coadunatum, ut canones disciplinares a synodis V et VI omissos suppleat et adversus reliquias paganismi et iudaisml decemperat VI alloc.* 108, 1; 109, 16; «sexta oecumenica synodus» *AB* 12: 469, 4; 470, 1; *collectionem canonici iuris byzantini consecravit* *Intr. Gener.* I: *CCO.* p. 1; *Intr. gener.* II: *CPG*, p. xiv; *VI* 2: 120, 17; *particularismum byzantinum publice enuntiat* *VI intr.* 98 n. 5; *propensio anti-Romana* *Pape*: 548; *pentarchiam non rectam praedicat* *Pape*: 548; v. *pentarchia, Romana ecclesia; approbatio canorum a Romano pontifice instanter petita ac sub conditione obtenta est* *VI intr.* 99; *iudicium de Constitutionibus Apostolorum* *Ap.* *intr.*: 2; *de eius c. 36* *VI intr.* 98 n. 6; *Pape*: 548. *Citatur c. 22* *Tar.* 1: 330, 5.

INVALIDITAS, *invalida: v. irrita.*
INVOLABILITAS *canonum - ἀπαρτήτων* *VII* 11: 266, 1.

INVOLUNTARIUM - *ἀποπληρώς* *Dion.* 4: 13, 14; v. *actus, homicidium* 3.

IOHANNES VII, episc. Roman., natione graecus, adversatur concil. In-Trullo *VI intr.* 99 n. 14.

— VIII, episc. Roman., approbat canones Trullanos disciplinae ecclesia-

sticae non oppositos *VI intr.* 100 nn. 16-17; *epistolam Basilio I imperatori misit, qua concil. oecumen. VIII casavit* » *S. Soph. intr.* 480; *appellatum ad Roman. pontif. nova forma S. Soph. 1: 483, 4; Pape: 533.*

IOANNES, Antiochen. episc., Nestorii sectatores in sua civitate esse patitur *Cyr.* 6*: 284, 13.

Chrysostomus, episc. CP, potens apud Imperatorem *Tar.* 1: 327, 14; a synodo ad Quercum depositus *Theoph.* *intr.* 260; *synod. Antiochen.* 341 ariam appellat *Ant. intr.* 101 n. 10; *eccliesiae suae CP textum missae tradidit* *VI* 32: 164, 10; *eius canones* *Intro.* *gener.* II, p. xvii n. 41.

Citatur: In *Act. apost. hom.* 14, 3 *VI* 16: 146, 21; in *Mt.* 82, 2 *Ialso ab Armeniis interpretatus* *VI* 31: 163, 2;

— , episc. Constantiensis (In Cypro), ab imperatore Justiniano II ad Propontidem cum clero suo translatus *VI* 39: 173, 6; *elus archiepiscopalia privilegia* *ibid.*

— Damascenus, iudicium de Constitutionibus Apostolorum *Ap.* *intr.* 2 n. 18.

— Ieunator, episc. CP *elus canones* *Intro. gener.* II: *CPG*, p. xvii n. 41.

— Scholasticus, episc. CP: v. *synagoga L titul.*

IOCUNDUS: v. *Jucundus Suffet.*

JOSEPHI, patriarcha Mosoviensis *Genn.* *intr.* 291.

IOVIANUS - *Ιουβιανός*, episc. *Cypr.* *proem.* 303, 16-18.

IRA - *ἀργή*, 1. *del in populos peccantes* *Bas.* 85: 158, 10; *Ira in rixa homicidii voluntarium non admit* *Nyss.* 5 217, 20 et 218, 4; *hoc contra* *Bas.* 8: 105, 18; v. *homicidium* 3.

IRREGULARITAS: v. *clericis* 3b, *episcopus* 2.

IRRITA acta, 1. *Nulla et invadida inde ab initio: irrita - ἀρρώστης* ordinatio *I* 16: 38, 1; *cf.* I 6: 29, 7; *In irritum dederatur* *I* 15, 36, 21; «nullas vires habeat » *Ant.* 19: 119, 20; *ordinationes a Maximo factae, qui nec fuit nec est episcopus* *II* 4: 48, 10; *ordinationis anticanonica* *II* 8: 65, 14; *IV* 6: 74, 20; v. *reordinatio*; *ἄρρωστα προτέρων* *Ant.* 13: 115, 12; «non rata» *ordinatio* - *δ. καὶ ἀρρώστης* *Sard.* 15: 182, 9; *fornicatoriae nuptiae, ne initium quidem matrimonii sunt* *Bas.* 26: 127, 3; *VI* 72: 209, 16; *electio clericorum a laicis* *VII* 3: 250, 11; *venditio bonorum ecclesiae principibus* *VII* 12: 267, 3; v. *matrimonium* 4.

2. *Abrogata esse: «revocari»* *ἀνακαθίστασι* *venditionem* *Anc.* 15: 66, 16; «cassata» *influsta emptio: bona recepta reddenda, charta venditionis aut emphyteusos incidenta* *VIII* 15: 319, 13; *ordinatus nihil proficiat, sit alienus* *IV* 2: 70, 17; *ordinatio si irritata et nulli officium exercere possit* *IV* 6: 75, 2 et 3; v. *depositio* 5; *Joannes VIII. papa de concilio oecumenico VIII.: «damnata et abrogata esse synodus»* » *S. Soph. intr.* 480 n. 4; «irritam facimus» *ibid.* 481 n. 8; v. *ἄρρωστος*, *βέβατος*.

IEA *μαρτύρων*, fidelissima exemplaria *Carth.* *Apian.* 423, 20; v. *exemplaria*.

ISAURIA provincia *Ant. syn.* 102, 12.

ITALIA *Carth.* 64: 301, 6; *Faustinus episc. Potentinus e provincia Piceni in Italia - Irzalac* *Carth. proem.* 198, 1; v. *Faustinus*.

ITINERANTES episcopi, clerici, peregrini - *ξένοι*; *peregrinatio - ξένια*; v. *residentia, litterae*.

1. *Commissarie missi ab ordinario suo* - *τριερερηπούνοι* *IV* 23: 87, 7; *ad negotia tractanda* *VI* 7: 133, 6; *ad syno-*

dum iter facientes v. synodus 2. Clerici extranei diutius CP commorantes, nullo negotio tractando suscepto, commovent ecclesiam, ideoque a defensore expellendi *II*: 23, 87, 11; peregrinus non recipiendus est sine pacificis litteris ordinarii sui *Ant.* 7: 110, 5; sine commendatiss litteris *Ap.* 12: 13, 15, 33: 23, 8; clericis omnibus iter sine canonici litteris suscipere non licet *Laod.* 41, 147, 15; praeter iussionem ordinarii sui *Laod.* 42: 148, 4; praeter commendatiss litteras sui ordinarii non admittatur ad celebrationem *IV*: 13: 80, 8; ne quis in sacris in aliena dioecesi sacrum ultra operetur *VIII*: 23, 33, 12; clerici alieni commendatiss secum ferentes, de recta fide examinandi, antequam recipiantur *Ap.* 33: 23, 8. Episcopus in villa sua extra dioecesim suam tres dominicas manens in parochia rurali vicina (non in civitate) celebret *Sard.* 12: 177, 5. litterae 4 seqq.

2. Episcopi ad transmarina pergentes formatam a metropolitano scriptam secum ferant *Carth.* 23: 238, 13; *proem.* 286, 16; 94: 356, 14; v. imperator 3.

3. Constitui in aliena dioecesi clericu non licet praeter conscientiam ordinarii sui *Ap.* 15: 15, 4; lector in aliena ecclesia non retineatur *Carth.* 90: 334, 8; v. Julianus Vazarianus; alio convolare, praescerit CP, ibique in oratoriis privatis, absque ordinario suo et CP episcopo, non licet *VII*: 10: 264, 5.

4. Hospitalitas: clericis maioribus, incertae fidel, necessaria subministranda, est ad communionem vulneratus admittentur *Ap.* 33: 23, 14; cures episcopum ne qua re fratres peregrinantes careant *Ap.* 42: 29, 9; *Ant.* 25: 125, 11; omni solatio fruantur *Theoph.* 11: 270, 16; peregrini redditibus ecclesiae sustentandi *Ant.* 25: 125, 4; v. bona 4.

5. In caupona comedere itineranti clero, si necesse sit, licet *Ap.* 54: 37, 7; si necesse sit, etiam in xenodochio - πανδοχείον vel in privata domo divertere *VII*: 22: 285, 12; v. caupona.

ΙΟΤΒΙΑΝΟΣ (Jubaianus), episc., cuius epistola occasio fuit epistolae Cypriani *Cyp. proem.*: 303, 13-25.

ΙUCUNDUS - Ιουκοῦνδος; episc. Suffulensis - Σουφρετούλεων, legatus provinciae Byzacene (subscript.) *Carth.* 133: 409, 7; - Ορφερούλεως *ibid.*: 409, 7 *app.* (cf. 209, 11 *app.*); Iucundus *Carth.* 127: 398, 22; Iucundus Σουφρετούλεωνς *Carth. proem.*: 401, 6; Iucundus Σουφρετούλης *Carth. proem.*: 209, 11; 209, 22.

ΙUDA traditore, qui seipsum suspendit peiores sunt, ii qui cum dedecore vivere praferunt *Bas.* 95*: 196, 17.

ΙUDAEI - Ιουδαῖοι, Ἐβραῖοι: 1. Ιουδαῖοι, iudaica religio *III*: 62, 5; impletates Iudaeorum *Laod.* 38: 146, 9; hebraicae religionis sectatores simulant christianizare *VII*: 262, 1; servos (christianos) acquirenter *ibid.*: 282, 11; ad accusationem non sinantur, nisi in propria causa *Carth.* 129: 403, 18; v. accusatio 2; christianos ad negationem Christi adducunt *Ap.* 62: 40, 8; simoniaci sunt vendendo sacerdotium *Tar.* 1: 328, 1.

2. Communicare impletatibus corum prohibetur *Laod.* 38: 146, 9; iudaizare - ιουδαΐζειν in observando otio sabbati non licet *Laod.* 28: 142, 11; - ιουδαΐζειν anathematizandi *ibid.*: 142, 16; cum eis pascha celebrare non licet *Ap.* 7: 11, 15; v. pascha; item, synanagoga eorum intrare *Ap.* 65: 41, 15; item, oleum offerre, lucernas accendere in synagogis *Ap.* 71: 44, 8; item, azyma eorum accipere *Laod.* 38: 146, 9; v. azyma; item, dona festiva accipere *Laod.* 37: 146, 4; eorum leunia

observare, dies festos celebrare, munera celebrationis - ξένια accipere *Ap.* 70: 43, 20; ipsis medicis uti, medicinas accipere *VI*: 11: 137, 19; cum ipsis familiaritatem habere, in balneis lavari *ibid.*; iudaicos mores sequi *VI*: 33: 166, 14; ipsis salutationem communem tribuere et cum eis cenare licet *Bas.* 96*: 198, 15.

3. Conversis e iudaismo fides Nicaena proponenda *III*: 7: 62, 5; cautela maxima adhibenda est in receptione eorum: conversionem sinceram probant, si eorum mores et res publicant *VII*: 262, 14; proles non baptizant, nisi parentes conversi sint *ibid.*: 262, 10 et 263, 1.

Non conversi manent manifeste hebrei, sec. praescripta religionis suae viventes *VII*: 8: 262, 8.

ΙUDEX, 1. Iudices - ἀρχοντες, imperatorum legati commissarii ad concilium *IV*: 29: 93, 8; v. ἀρχοντες 1. Arbitri, membra synodi a synodo delecta ad negotia terminanda - δικασται *Carth.* 127: 398, 13; - κριται *Carth. proem.*: 401, 18. Conscientia sua cuique sit idoneus iudex - αὐτόρχης κριτης *Dion.* 3: 13, 4. J. de modo et temporibus paenitentiae publicae est episcopus; v. dispositiones 2. J. ab ambobus partibus electus; v. arbitrari 2. J. pro causis mixtis inter ecclesiam et administrationem civilem; v. ἐκβιβασται, legatio 1.

2. Iudex proprius clericorum maiorum ordinarius proprius est *Ant.* 4: 107, 23; clericorum minorum causas solus ordinarius - ἀντόμος cognoscit et terminat *Carth.* 20: 237, 7; condemnatus a proprio episcopo presbyter non insurgat contra sententiam *Carth.* 10: 223, 12; de sententia appellari potest: v. appellatio 1, episcopus 7.

3. Iudex proprius episcopi: ad metropolitanum deferatur ac-

cusatio aduersus episcopum *Carth.* 19: 234, 5; hic sententiam in synodo fert *AB* 13: 471, 22; si synodus divisa, arbitrios ipse convocat e vicina provincia *Ant.* 14: 115, 21; si episcopus contra episcopum rem habet, iudices arbitri ne ex alta provincia advocentur, ad Roman. episcopum provocatio fiat *Sard.* 3: 162, 16; episcopus accusatus ab episcopis iudicetur *Ap.* 74, 45, 13; synodus provincialis sola tribunal aduersus episcopum est *II*: 6: 52, 1; v. episcopus 10. Ante cognitionem causae suae et synodo descendens excommunicetur donec causa terminetur *Carth.* 87: 332, 4; ante synodum comparare detrectantes per brachium saeculare reiiciendi e sede *Carth.* 53: 275, 15; 276, 12; episcopum qui sententiam latam spreverit metropolitanus excommunicabit donec obtemperet *Carth.* 122: 394, 4; accusationes aduersus episcopum designatum coram populo discutentur *Carth.* 50: 269, 6; de persona accusatoris antea inquirendum: v. accusatio 2.

4. Judex ad se iustificandum non pulsetur, si de sententia sua appellatum sit *Carth.* 59: 296, 11. Nemo reus esse censeatur ante sententiam finalem - κακάριος τελειος *AB* 13: 471, 12; recusatio iudicium ab accusato sententiam infirmat - παράδικη *Cyr.* 1: 279, 7; sententiae revisio vel cassatio: v. appellatio 2.

ΙUDICIA ECCLESIASTICA 1. Εορταστικῶν δικαιοφορῶν: dist. a δημόσιον 2. tribunal civile *Carth.* 15: 228, 14. Locus iudicis eligatur ab impetu temerariae multititudinis uni partium faventis protectus, testibus tamen accessu facilis *Carth.* 30: 245, 16. Accusatus - ὀμόδονος, ορευς *VI*: 2: 125, 5; v. εδούσαται, κινδυνεύει; mortui non accusantur, quia in absentes sententia lata fuisset *CP* 1: 442, 12; 443, 16. Tempus iudicii: v. accusatio 5, tempus datum.

Actio introductur: v. *actio*. *Instructio* cause locum habeat: ne quis clericus sine judiciali inquisitione - διδόσον ab episcopo damnetur *Sard.* 14: 179, 22; causam a iudice instrui, accusato andito, ἀκούεσθαι *Carth.* 11: 224, 17; 12: 226, 1; accusato detur defensionis tempus et canonica auditio *Cyr.* 1: 278, 4. *Ordo iudicij*: inquisitio - διέργωσι, examinatio (facti et testium facti) - δέξιας, ultime sententia condemnatoria - κατέκρισις *AB* 13: 471, 11; v. διάγνωσις, accusatio; de informatione oralis: v. ἀκοή, *testis*, *probatio* 2. *Sententia*: de foro interno non iudicatur, sed de iis quae externe constant *Bas.* 10: 112, 1; recte ac secundum leges - ἀνόμως, observando canones - κανονική στρατεία, sententia nemini favens - ψῆφος ἀποστολῆς ferenda est *Cyr.* 1: 276, 12; omnis pusillanimitas ac pertinacia vitandae sunt *I 5*: 27, 12; nullo inimico animo - ἀθημα, nulla cupiditate - προσπάθεια, nullis donis depravata *Carth.* 15: 229, 5; non ab fracundo iudice lata *Sard.* 14: 179, 16; inimicitia aut corruptio, donis acceptis, sententiam suspectam reddunt *VIII* 26: 338, 10. Sententia iuste lata: firma manet usque ad appellatiois exitum *Theoph.* 4: 266, 12; tunc, iudices non sunt inquietandi *Carth.* 15: 229, 5; nec ad se iustificandum nec ad testandum compellendi, si de sententia lata - τομῇ appellatur *Carth.* 59: 296, 10; v. *episcopus* 7. Executio sententiae, si necesse est, a potestate civili fiat: v. *brachium saeculare*.

IUDICIA PUBLICA: clericum adversus clericum recursus ad saecularia iudicia - κοσμικὰ δικαιοσύνη prohibetur *IV* 9: 76, 18; appellatio ad tribunal civile - δημόσιον δικαιοσύνην de sententia episcopi clericis prohibetur *Carth.* 15: 228, 13; item, ne ab imperatore petatur ut causa clerici apud tribunal civile

agatur *Carth.* 104: 369, 6; contractus publici cum laicis a «praetore» solvendi VIII 20: 330, 12; v. *emphyteusis*; causae mixtae ecclesiae et administrationis civilis: v. *έκβιβασις*; recursus ad potestatem civilem, ut sententiam latam exequatur: v. *brachium saeculare*.

IULIANUS, episc., lectorem in paroecia Mappaliensi ab *E p i g o n i o* ordinatum, diaconum ipse ordinavit, quod e Vazaritano loco sua diecesis oriundus esset; clericum reddere debet *Carth.* 54: 277, 15; 278, 21; 279, 4-6.

— *imperator Romanus*, apostata *Naz.* *intr.*: 227.

— *consul I lemma*: 23, 5.

IOTAIANΟΣ, episc. insulae Cos, legatus Leonis I Roman. *IV* *intr.*: 66 n. 6.

IULIUS, episc. Roman., *Sard.* 3: 163, 7; 9: 172, 9; de syn. Antioch. 341 *Ant.* *intr.*: 100 n. 8; Sardic. syn. suggerit *Sard.* *intr.*: 156 n. 1; Hosium Cordub. legatum illuc mittit *ibid.*: 157.

IUNIUS - Ιουλιανός episc. *Cypr.* 1: 304, 16.

IURA, iurisdictio: v. δικαία, ἀξιωμα, πρεσβεία, *primatiae*.

IURAMENTUM - δρόσος, iurandum levi de re non faciendum *Bas.* 29: 129, 1; de non accipiendo ordinibus sacris iur. consuetudo ecclesiae non vigere censet *Bas.* 10: 110, 3; de malefaciendo nullam vim obtinet, correptione indiget *Bas.* 29: 128, 22; iuramento ab haeretico episcopo adstricti clerici suspensi sunt ab officio publico in sua ipsisori dioecesi, privatum autem exercere possunt *Bas.* 17: 117, 9; species, verba, singulae clausulae iuramenti ac mens iurantis scrutanda ad excusationem inveniendam *Bas.* 10: 110, 9; peiurare: v. *έπιορχείν*.

IUS civile - πολιτικὸν νόμος *VI* 71: 208, 16.

IUSSIO, 1. *Licentia ad agendum*: κέλευσις *Laod.* 42: 148, 4; γνώμη *Gangr.* 6: 98, 2; v. γνώμη 7. 2. *Litterae imperiales* iussa ipsius continentis: v. *litterae imperiales*.

IUSTIFICATIO coram deo - δικαιοσύνη non ex habitu exteriori obtinetur *Gangr.* 12: 94, 7; gratia i. - χάρις δ.

Carth. 113: 380, 15; 1. ex operibus: v. *opera*, *dispositiones* 1.

JUSTINIANOPOLIS NOVA: per translationem sedis (v. *Joannes Constantiensis*) obtinet privilegia - προνόμια ab Ephesina synodo concessa (v. *Cyprus*) archiepiscopo Constantiae; ipsi pro territorio provincia Helleponiti Cyzicena datur *VI* 39: 174, 3.

IUSTINIANUS I, *imperator Romanus*, auctor V concilii oecumenici *VI* 1: 116, 15.

Codex Iustin. citatur: I 111 10 (a. 398) *Carth.* 93: 348, 16 *app.*; 350, 18; I 111 14 (a. 400) *Carth.* 48: 266, 7; I 112 2 (a. 372), cf. I 113 3 (a. 396) et I 113 15 (a. 404) *Carth.* 93: 350, 6;

I 114 4 (a. 407) *Carth.* 93: 351, 3; *Carth.* 117: 386, 12; I 115 11 *Carth.* 108: 375, 2;

I 115 14 (a. 412) *Carth.* 108: 375, 2;

I 115 15 (a. 399) *Carth.* 58: 295, 4;

I 115 16 (a. 399) *Carth.* 60: 298, 6;

I 115 17 (a. 415) *Carth.* 84: 324, 15;

I 115 18 (a. 423) *Carth.* 108: 375, 2;

V 115 8, 4 *Carth.* 102: 368, 7.

— II., *imperator Romanus VI* *alloc.*: 101, 5; 101, 18; concil. Iu-Trullo convocat *VI intr.*: 98; approbationem concilii a Romano pontifice obtinet *ibid.*: 99; *Pape*: 515; *Cyprium archiepiscopum* cum clero Helleponitum ad Justinianopolim novam transfert *VI* 39: 173, 14; iudicium de eo in Libro Pontificali *VI intr.*: 99 n. 15.

IUSTUM: v. εὐλογον; δικαία alia causa i. *IV* 29: 94, 3.

IOTBENAAΙΟΣ, episc. Aeliae, se caput totius Palestinee proclamat et a Proculo CP recognoscitur *Cyr.* 7: 287, 4; *Pape* 542: v. *Aelia*.

ΙΖΩΙΣ et **Σατορίνος**, episc. schismatici reconciliati et in pristino gradu recepti *Bas.* 1: 99, 4.

LAC - γάλα, a fidelibus oblatum, ne offeratur super altare *Ap.* 3: 9, 8; *Carth.* 37: 257, 10 (deest Lat.); *VI* 57: 194, 7; v. *oblata*, *primitia*.

LAESIO corporis, si exercitio officii ecclesiastici non obstat (monoculus aut claudus) impedimentum ad clerum non est *Ap.* 77: 47, 12; secus, est (surdus, caecus) *Ap.* 78: 47, 19; de eunuchizatis tamen: v. εὐνοῦχοι.

LAETUS - Λάτρος, notarius ecclesiae Carthaginensis. *Carth.* 91: 342, 17: v. *Daniel*.

ΛΑΙΚΟΣ, 1. Christi fideli et monachus, opp. χρηματίς: λ. χρηματίς *Laod.* 30: 143, 6 et *app.*; *plebelus* in cc.

Apost., salvo: «de populo» *Ap.* 69: 43, 17; ol. tñ rñ λαϊών τάρπατ *Bas.* 3: 100, 23; τάρπα τῶν λαϊών *VI* 21: 153, 1; λαϊολ *VI* 50: 188, 1 (tit.); 188, 4. v. *christianus*, *fideliis*, Έξω δύνες.

2. Clericus minor inter laicos annumeratur in ec., in quibus enumeratis clericis maioribus contradicit. laicus, ex gr. *I* 14: 130, 11; *VI* 58: 194, 13.

3. Solus laicus, dist. a monacho, inde a *VII* conc., e. gr. *I* 11: 5: 258, 4; 9: 263, 18.

4. Laicus ne sacramentum ingrediatur, excepto imperatore ad offertorium *VI* 69: 207, 7; ne publica auctoritate de dogmatibus loquatur *VI* 64: 202, 4; ad synodi deliberationes non sinatur *VIII* 17: 325, 29; nequit episcopum eligere *Ant.* 16: 117, 9; *VIII* 22: 333, 15; invitatus tamen a synodo ad electionem cooperare potest *VIII* 22: 333, 28; *episcopus* 3a, *cierici*.

4. Convivia mixta laici permittuntur, sed ne voluptatibus inserviant *VII* 22, 283, 12. Laici senatorii ordinis ecclesiasticam hierarchiam impie illuserunt *VIII* 16: 320, 8. L. sibi a communionem administrans: v. *communionem*.

5. Ad laicam communionem reducitur clericus maior: v. *depositio* 6.

LAODICEA, civitas, caput provinciae Phrygiae *Laod.* lemma: 130, 3; synod. historia *Laod.* intr.: 127.

LAPSIS in peccatum apostasiae a Christo.

1. Lapsus a fide rationalis partis animae peccatum *Nyss.* 2: 209, 6; sacrilegium est *Bas.* 44: 136, 7; lapsi non paenitentes damnationem aeternam se tradunt *Petr.* 4: 37, 8; paenitentes, ad vitae finem reconciliandi *Dion.* 5°: 15, 1; inter plorantes, in exitu vitae communionem accipiunt *Bas.* 73: 150, 23; *Nyss.* 2: 209, 28; v. *paenitentia* publica 3; post tempus pae-

nitentiae admittuntur *I* 8: 30, 14; *Carth.* 45: 262, 15; ad exitum vitae reconciliati, si in vita mancant: v. *morbundi* 3. De recursu ad vates: v. *paganis* 5; de idolothytis v. *idolothytas*.

2. Cuiquam levantia: coactio, ablatio facultatum, periculum vitae *I* 11: 32, 19; coactio et necessitas *Bas.* 81: 155, 7; 82: 156, 4. Paenitentiae tempus pro dispositionibus minuendum *Ant.* 2: 57, 15; v. *dispositiones*, *libellatici*.

3. Reversi ad proelium presbyteri et diaconi functione tantum suspenduntur *Ant.* 1: 56, 15; 2: 57, 9; laici ad communionem recipiendi *Petr.* 8: 42, 1; clerici qui se lapsi ad martyrium obtulerunt, lapsi et reversi ab officio suspensum *Petr.* 10: 47, 18; 48, 7; monachi lapsi a fide severiore paenitentiam habent *I* 12: 33, 15; catechumani triennio inter auditores manent, dein iterum inter catechumenos *I* 14: 36, 3; catechumeni lapsi ad s. ordinationem post baptismum admittuntur *Ant.* 12: 65, 6.

4. Ficta apostasia quoad idolothytas *Ant.* 7: 62, 10; simulantes lapsum *Petr.* 5: 38, 14; dominiae, quae servas pro seipso substituerunt *Petr.* 7: 41, 1. Qui dederunt pecunias, ut effugiant culpa parent *Petr.* 12: 51, 17; item, qui fuga salutem petierunt *Petr.* 13: 52, 25.

5. Coacti tormentis ad lapsum *Petr.* 1: 33, 12; serva coacta ut dominiae se subsistat *Petr.* 7: 41, 1; tormentis afficti ac corpore tantum succumbentes *Petr.* 11: 49, 1; 50, 9; item, clerici *Petr.* 14: 56, 3; non animo, sed infirmitate lapsus fornicationis poenam subeat *Nyss.* 2: 210, 16; idolothytorum esus et iuramenti per deos in tormentis, octo annis punienda *Bas.* 81: 154, 22; coactio totalis in adorandis deis cuiusdam omnem admittit *Ant.* 3: 58, 17.

6. Metus: lapsi propter afflictiones solius carceris *Petr.* 2: 35, 1; propter metum tormentorum, nulla molestia habita *Petr.* 3: 36, 5; ex timore periculorum et confiscationis bonorum *Ant.* 6: 62, 1; ob metum Iudeorum, periculum et haereticorum negans se clericum esse *Ap.* 62: 40, 10.

7. Sine necessitate: repetite lapsi *Petr.* 4: 37, 8; non tantum ipsi apostatarunt, sed et alios ad hoc coegerunt *Ant.* 9: 63, 12; sub Lycinio *I* 11: 33, 5.

LARAONNA, S. R. E. Card. Arcadius-M., S. Rituum Congregationis praefectus: litterae-praeatio *CPG* p. ix.

LATAE SENTENTIAE esse censendae sunt sole poenae, de quibus hoc expressis verbis affirmatur; secus ferenda sententiae a iudice sunt.

1. Latae s.: ἐκτεῦσθε ἦδη alienum ab ecclesia *Ant.* 1: 104, 22; *Ant.* 13: 115, 16; μῆτρα γενέσθαι, μῆτρα εἶναι *II* 4: 48, 10; si auderis, anathema crisi (ipsa lacto) *Bas.* 88: 172, 5; ipse se deponit *Carth.* 13: 227, 6; ipse in se damnationis sententiam protulisse *Carth.* 29: 245, 11; iam extorris factus *III* 1: 58, 10; alienos esse *III* 2: 59, 4; iubemus subiectos esse *III* 3: 60, 1; depositos esse *III* 4: 60, 9; depositos permane sancivimus *III* 5: 61, 1; ut excedant, ut communione sint privati *III* 6: 61, 11; erit depositus: cf. anathematizetur *III* 7: 62, 24; 63, 3; irritum esse *III* 8: 65, 14; decernimus... subiicere *VI* 3: 127, 2 et 9; sec. legem datam... abstinere *VI* 26: 156, 19 et 157, 2; clero amotis esse statuit *AB* 12: 470, 2; depositum esse statuit *AB* 14: 473, 5; statuit..., alienum esse *AB* 15: 474, 10; ipse seipsum gradu privaverit S. Soph. 2: 485, 17; anathema sit *VIII* 17: 326, 24; sive convincatur, sive non *Genn.* 1: 298, 8.

2. Ferendae sententiae sine dubio sunt poenae, quibus praemittitur: periclitare tur ex. gr. *IV* 20: 86, 20; aut desinat aut puniatur e. gr. *Ap.* 42: 29, 21; convictus ex. gr. *VI* 43: 182, 4; non nisi canonice causa eius examinata *AB* 16: 476, 11.

ΛΑΘΟΠΑΜΙΑ «occulte copulae perpetratio» *Laod.* 1: 130, 15.

ΑΑΤΠΕΙΑ λογική, rationabilis adoratio (deo soli redditu) *VI alloc.* 102, 20.

LATROCINIUM - ληστεῖα: v. *furtum* 1.

LAURENTIUS - Λαυρέντιος, episc. Icositanus, legatus provinc. Caesariensis (subscr.) *Carth.* 133: 410, 1; *proem.* 401, 14.

LECTIONES - διαγνώστις *Laod.* 16: 137, 2 (tit.); 1. evangeliorum in sabbatis una cum cacteris e scriptura fiant *ibid.*: 137, 3; psalmi in continuatum psalluntur, sed alternando psalmum cum lectione *Laod.* 17: 137, 9; textus carminum ecclesiae conveniens sit *VI* 75: 212, 16;

2. ex actis martyrum die natali eorum fiant *Carth.* 46: 263, 3; apocrypha martyrologia publice ex ambone in ecclesia non sunt legenda, sed igni tradenda *VI* 63: 200, 11; item, haereticorum pseudopigrapha *Ap.* 60: 39, 12; v. *apocrypha*.

LECTOR, - διαγνώστης, gradus clericalis minor: v. *clericis*. 1. Tonsuratus esse debet et a proprio ordinario ordinationem recipere *VI* 33: 166, 16; *VII* 14: 269, 18: v. *χειροτόνα* ordinationem ei confert etiam chorepiscopus pro territorio suo *Ant.* 10: 112, 8; *VII* 14: 271, 1; et monacho hegumenus presbyter in proprio monasterio *VII* 14: 270, 13. Actas ordinationis: etiam ante pubertatem *Carth.* 16: 230, 18; cf. *VII* 14: 270, 4.

2. Legit in synaxi ex ambone *VII* 14: 269, 8; sine orario *Laod.* 23: 140, 6; 269, 8; sine orario *Laod.* 23: 140, 6; post lectionem factam populum ne

salutet *Carth.* 16: 231, 6. *Peregrinus* lector ne ministret, sine commendatibus litteris ordinarii sui *IV* 13: 80, 8; v. *itinerantes*; ne in aliena dioecesi promoveatur *Carth.* 90: 334, 6; 54: 278, 8.

3. Lector puber vovat castitatem aut rubat *Carth.* 16: 230, 18; nubere potest etiam post ordinacionem *Ap.* 26: 19, 14; sed non haereticæ; cui si iam nuper sit, filios catholice baptizet et eum catholica parte matrimonio iungat *IV* 14: 80, 15; ad continentiam a conjugi non tenetur, nisi proactiva aetate *Carth.* 25: 241, 2 (*lat.* et 14); Copula cum sibi despontata punitur suspensione per annum et impedimento promotionis ad majora; cum non despontata, depositione *Bas.* 69: 149, 10; *Theoph.* 6: 267, 13; deponatur, si cum moniali peccaverit *VI* 4: 130, 6.

LEGATI 1. - *τονοτρόποι*: Romani pontificis *IV* 29: 93, 19; 30: 96, 7; *Carth.* prooem.: 198, 1: v. *Faustinus*; 1. a latere - *πρεσβύτεροι* ἀπὸ τῶν ιδίων πλευρῶν *Sard.* 5: 165, 10; ἐκ τῶν πλευρῶν τῆς ἀρχούσης *Carth.* *Apia.* 434, 22; ad synodum *AB* intr.: 445; ad concilium oecumenica *Pape.* 516 n. 19; error Africanorum de iure Romano legatos mittendi in appellationibus *Carth.* *Apia.* 434, 22; *Pape.* 532. Legati provinciali ad synodum, duo ex unaquaque, e Tripoli unus *Carth.* 14: 227, 13; 18: 233, 13; 76, 317, 1; prooem.: 198, 3; 250, 10. Legati ad imperatorem *Carth.* 108: 374, 17; v. *Florentius*. Legati ad haereticos reconiliandos *Carth.* 69: 310, 10; v. *legatio libera*, index 1.

2. *Litteras legationis* teſtificandæ - γράμματα τῆς τονοτροπίας praesentant *Carth.* prooem.: 337, 3 et 8; v. *κομμονιτάριον*, ἴντολιχόν; ita agere «ac si nostra ibi, in uno quia nostra ibi in vobis praesentia est» *Carth.* prooem.: 202,

1; tenorem mandati ne egrediantur *Carth.* 85: 325, 17; v. *mandata*. 3. Legati imperatoris ad concilium oecumenicum: v. *Ἄρχοντες*; eorum officia *Pape.* 510 n. 8; 515 n. 15.

LEGATIO LIBERA, nullis certis mandatis adstricta, plenipotentiaria: - ἀντεξούσιος τονοτροπολίτη legatis ad comitatum imperiale datur *Carth.* 97: 361, 3; ἀλυθέρη τοπ.: a provinciis ad synodum mittenda *Carth.* 94: 355, 17; ad imperatorem, adversus paganos et haereticos, «ut quidquid utile perviderint, impetrant» *Carth.* 106: 371, 13; «quidquid ecclesiae prodesse intellexerint, agendi et impetrandi liberam legationem decernimus *Carth.* 93: 352, 16.

AETI'ANA, reliquiae: 1. martyrum *VII* 7: 261, 7-9-12, deponendas in consecratione ecclesiae: v. *consecratio* 3.

2. r. idolatriæ in simulaclris, in locis, lucis vel arboribus *Carth.* 84: 324, 11; v. *paganis* 1.

AETIOPYPTIA, *λειτουργεῖν*: 1. «ministrare», ministerio fungi *Ap.* 15: 15, 10; *IV* 10: 78, 3; 13: 80, 11; «officium» *Ap.* 36: 25, 10; 2. ministerium *Cyr.* 4: 283, 27; *Ιεράτεια* λ. officia sacerdotalia *Anc.* 1: 57, 5; 2: 57, 12; «ministerii» partees (pontificia exercere) *Ant.* 18: 118, 13; «missa», officium liturgicum *Carth.* 6: 220, 10; «ministeria» quae in ecclesia sunt *Gang.* 6: 91, 15 tit.; «officium precum» *Laod.* 18: 137, 16; λ. ήτοι ἐνέργεια, ministerium seu operatio sacerdotalis *VI* 3: 128, 3; *Ιεράτεια* sacrum ministerium *ibid.* 129, 1; ecclesiasticum mysterium (ministerium), funetio liturgica *VIII* 27: 341, 3 et 340, 20.

2. Missam celebrare: «ministrante presbitero» *Gang.* 4: 91, 5; «ministeria»,

missae martyrum *Gang.* 20: 97, 17; celebratio missae *Tim.* 28*: 257, 25; θεῖα λ. *VI* 32: 165, 11; 52: 189, 13; divinus cultus *VI* 70: 208, 5; *VII* 4: 253, 7; *VII* 10: 264, 12; *AB* 12: 469, 6; 470, 4-10; λειτουργὸς τοῦ θεοῦ *Theoph.* 11: 270, 19; v. *minister*.

ΛΙΙΝΟΙ, torcular, occasio ad mores paganos est *VI* 62: 199, 12; v. *paganis* 2.

LENOCINUM in ornando capite nexibus capillorum *VI* 96: 233, 11.

LEO I., episc. Roman., concil. convocatione Chalced. haec sanas admittit *IV* intr.: 66; eius e. 28 reiecit, morans concilium confirmat *ibid.* 67; *Pape.* 514; 516; 517; 545; 546; epist. dogmatica *IV* 30: 95, 4; 95, 12; *IV* intr.: 67 n. 15.

— Λέων, episc. Moctensis - ἀπὸ Μέκτης, legatus provincie Caesariensis (subscr.) *Carth.* 133: 410, 8.

— alius, legatus provincie Sitiensis (subscr.) *Carth.* 133: 410, 11; Οπτενιάνος (in Lat. «Moctensis» erronee habetur) *Carth.* prooem.: 401, 11.

ΛΕΟΝΤΙΟΣ, strategus, rebellat aduersus Justinianum II imper. Roman. *VI* intr.: 99 n. 13.

ΛΕΠΙΟΙ, «lepra eriminis bestialitatis infecti», alios contaminaverunt λεπρόσωποι; (videtur de morbo venereo laborantibus agi) *Anc.* 17: 67, 14; in titulo vertitur: In masculos putrefacti, hactenus corrumpuntur *ibid.* 67, 12.

ΛΙΠΟΙ, nugarum erroris pagani delirantia sunt: divinatio per ursas, praedictio futuri et praeteriti revelatio *VI* 61: 197, 14.

ΛΙΤΟΙΟΣ, episc. Melitenes in Armenia minore, successit Otreio, destinatarius epist. *Nyss.* intr.: 200; filius spiritualis Gregor. *Nyss.* 8: 226, 11; epistola summa *Nyss.* intr.: 201.

LEVITA, diaconus *Carth.* 3: 217, 1 et 216, 18.

LEX - νόμος: lex orandi, lex credendi *Bas.* intr.: 88; ex legis consequentia, analogia legis: v. *Ἄρχοντες*; non de omni re lex fertur, sed de quibus necessitas urget *Bas.* 87: 164, 20; 165, 11: v. *νόμος*.

LIBANIUS, rhetor, magister Amphilochil *Amph.* intr.: 232.

LIBELLATICI, lapsi in persecutione, «quibus confessores fidei - διόλογονται veniam concesserunt» *Petr.* 5. 38, 24: 14: 56, 15; «scimus etenim, quod fides fratum remissionem peccatorum et sanitatem corporis et animae a deo obtinet» (communio meritorum) *Petr.* 11: 50, 16; 51, 6.

LIBELLUS - λιβέλλος, scripta professio fidei catholicae. 1. Pro haereticis reconciliandis: v. *reconciliationis* per libellum.

2. Pro consecrando episcopo: v. *χειρόρρηψις*.

3. Petatio ad imperatorem directa: v. *δέκτησις*.

4. L. renuntiationis: v. *renuntiationis*.

LIBER Pontificalis *VI* intr.: 99 nn. 14-15; *VII* intr.: 242 nn. 5-6; *Pape.* 513 n. 2.

LIBRI profani, i. e. pagani - Λεωτεῖα: Iegi possunt pro qualitate librorum et legentium *Tim.* 29*: 258, 6; v. *ἀπορεύησις*.

LIBERALIS - Αιθερέλιος, episc. *Cypr.* 1: 304, 15.

LIBERIUS, Roman. episc. epistola *Ath.* intr.: 61.

LIBERTAS: v. *λειτουργία*.

LIBERTI: v. *manumissio*.

LIBERUM arbitrium: v. *αὐτοεξούσιον*.

LYBIAE ac Pentapolis episcopi, sub priuato Alexandrino I 6: 28, 16 *Cyr.*

int. 275; a temporibus tantum Dioclet. imperat. Dion. intr. 2 n. 14; destinatarii epistolae Cyr. 4: 281, 12. LIS de re, possessa in bona fide IV 17: 83, 7; v. ἀμφισβήτησις, possessio tranquilla.

LITTERAE ecclesiasticae - γράμματα.

1. Ante consecrationem ab episcopo subscribenda professio fidei; v. επίσημος φον.

2. Ab haeretico reconciliando; v. reconciliatio per libellum.

3. Ordinationis actae - χειροτονία ab ordinatore subscriptae, consulem et diem continentis Carth. 89: 333, 14.

4. «Canonicae» - κανονικά (i.e. celebret) ab ordinario itinerantibus clericis dandae Laod. 41: 147, 15; ἐπιστολαὶ κανονικαὶ a presbyteris vicorum datae ad solos vicinos episcopos destinandas sunt Ant. 8: 110, 9.

5. «Pacificae» - εἰρήνη καὶ διάπολικα ἐπιστόλα pauperibus et indigentibus auxilio post inquisitionem factam ab ordinario dantur (i.e. commendatitiae) IV 11: 78, 20; idque etiam a chorepiscopis fit Ant. 8: 110, 12; nullus peregrinorum sine illis recipiatur Ant. 7: 110, 4.

6. «Commendatitiae» - οὐετανικά ab omnibus itinerantibus clericis secum ferendas Ap. 12: 13, 15; et ab episcopis Ap. 33: 23, 8; personis «honorableibus» tantum conceduntur IV 11: 79, 1; v. ἀπόλληψις; ab ordinario clericis dantur Ap. 12: 13, 15; IV 13: 80, 9; v. παραθεσία 2; ab omnibus clericis secum in itinera ferendas Ap. 33: 23, 9; v. itinerantes 1.

7. Dimissorialis - ἀπόλυτος, ab ordinario danda, ut clericus in alia dioecesi incardinari possit VI 17: 148, 20.

8. «Formata» - ἀπόλυτη τεττυπομένη; diem paschae eius anni indicare debet; quae si nondum patet praecedentis

anni Carth. 106: 371, 3; sub adstipulatione litterarum suarum Carth. prooem.: 211, 23; est commendatio - παράθεσις Carth. 23: 239, 2; ab itineranti clero secum ferenda, terminum itineris indicans Carth. 106: 370, 8; a metropolitanu ad transmarina pergentibus episcopis datur Carth. 23: 238, 17; prooem. 287, 1; clericis vero a metropolitanu vel a quolibet episcopo Carth. 106: 371, 3; imperatoria aula non adeunda, nisi cum formata Romani episcopi Carth. 106: 370, 6; v. παραθεσία 2; formatis litteris paschae dies nuntiatur provinciis a Carthagine Carth. 73: 314, 18; qualiter formata fit cf. Grumel 39.

9. «Legationis» testificandae litterae - τῆς τοπογραφίας, quibus nominatio legatorum confirmatur Carth. prooem.: 337, 3-8.

10. «Monitorium et τετολίκην» mandata scripta continent; v. singulas voces.

11. «Tractoria» - συνοδική, invitatio ad synodus a primato ad metropolitanos missa Carth. prooem.: 338, 7.

12. «Jussio» - κέλευσις, litterae a primato ad capita civilis provinciae Carth. 92: 343, 5.

LITTERAE imperiales: «Praecepta divina» - θεῖα παραγγέλματα Carth. 60: 297, 6. «Sanctiones» - θεοτοκατα Carth. 93: 349, 6. «Scita» principalia - διαταγῶν βασιλικῶν Carth. 97: 361, 14. Πραγματικά, in pragmatica forma IV 12: 79, 11. Γράμματα βασιλικά, «litterae imperiales» IV 12: 79, 19. Petition ad imperatorem directa: v. 8 έγγραφα.

LITURGICA: uniformitas in re liturgica, ut omnia in omnibus dioecesis similiiter fiant I 20: 42, 13; in Trullanis cc., quibus usus latini et armenii improbantur, manifesta fit VI intr. 100 n. 19; v. Armenia. Varia de liturgica re: v. cantus, imposi-

tio manus, indumenta sacra, lectiones, missa, officia liturgica, orationes, vasa sacra.

ΑΟΓΓΙΝΟΣ, episc. Vasadon, in cuius dioecesi Severus episc. Cyriacum parochum Mindanis contra canones ordinavit Bas. 10: 110, 16 app.; v. Σευθρός.

ΑΟΓΓΙΤΑΤΟΣ, eruditissimus (Basilides) Dion. prooem.: 4, 15.

ΑΟΓΟΙ, (om. lat.), redditus ecclesiae Ant. 25, 126, 2; v. bona 2c.

ΑΟΙΔΟΡΙΑ, «derogatio maledictionis», diffamatio IV 26: 90, 2.

ΑΟΥΤΡΟΝ πνευματικόν, lavacrum spiritale I 2: 24, 18; v. baptismus I.

LUCENTIUS - Λουκιανός, episc. legatus Leonis I. IV 29: 93, 17; IV intr.: 66 n. 6.

ΑΤΧΝΙΑ, luminare Ap. 3: 9, 15.

ΑΤΧΝΙΚΟΝ, Iucernarium, pars officii liturgici vesperae, qua lucernae accen-

duntur ad introitum sacerdotum in sacrarum VI 90: 226, 15.

ΑΤΧΝΟΙ, lucernae; accendere in templis acatholicis prohibetur Ap. 7: 44, 10.

LUCIANUS - Λουκιανός, episc. Cypr. 1: 304, 18.

— - Λουκιανός, episc., legatus Mauritaniae Sitifensis Carth. prooem.: 337, 5; 338, 3.

ΑΟΥΚΙΟΣ, episc. Hierapolis - Τεραπόλεως CP 1: 439, 13.

LUCIUS - Λουκιος, episc. Cypr. 1: 304, 19.

ΑΤΚΩ, Lyconpolis caput provinciae ecclesiasticae Thebaidis Theoph. intr.: 260; Theoph. 2: 264, 2.

LUDI VETITI: hippodromii certamina, scenici ludi, ludicra in caena nuptiali VI 24: 155, 6; v. spectacula 1.

LUDOVICUS II., imperator Occidentis, VIII intr.: 290 n. 10.

LUXURIA - ἡδονή, e corporis sensibus in animam facile effunditur VI 100: 236, 16 (lit.); 236, 19.

M

ΜΑΚΑΡΙΟΣ, Antiochen. episc., monothelite, magister Stephani VI 1: 118, 19.

MACARIUS, episc., ab haereticis occisus Carth. prooem.: 373, 6.

ΜΑΚΑΡΙΟΤΗΣ ὑμέτερα, beatitudo. tit. a Faustino legato Aurelio Carthagin. datus Carth. prooem.: 201, 2; μακάριος θρόνος, «beatissimae sedis episc. (Romanus)» Carth. prooem.: 210, 15.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΟΣ, episc. CP, haereticus. Spiritum S. creaturam ac servum Dei proclamavit VI 1: 113, 20; Tar. 1: 318, 20; macedoniani haeretici per bellum reconciliantur II 7: 53, 11; v. reconciliatio 1 «macedoniani» pro ἡμιμερέων scribit Dion. exig. II 1: 46, 3.

— , episc. in provinc. Iconiensi (?) Bas. prooem.: 141, 28.

MAKPINA, avia Basil. Caesariensis, discipula Greg. Neocæs. *Bas. intr.*: 85.

MAGICAE artes: v. *paganis* 3-4; idola magica - ιδολα μαγικα *Bas. 81: 155, 3*; ιδολοτεια, idolorum tempa *ibid. apf.*; μάγοι *Laod. 36: 145, 14*.

MAHALLE, civitas in Delta Nili, patria Cyr. Alexandrini *Cyr. intr.*: 274.

MAIESTATIS actio: qui regi insultaverit aut regio magistratui deponatur vel excommunicetur *Ap. 34: 50, 15*.

MAIOR DOMUS, officium laicum: v. *μειζοτέρων*.

MALUM: v. *actus* 2.

MANCIPATIO, per m. exire a potestate - δάχτυλοις θεραπειανος διάτελα *Carth. 35: 256, 7*.

MANDATA verbo - διά λόγου ἐντελεχειας *Carth. 52: 271, 17*; mandati tenorem - διενομοι δάναμαν *Carth. 85: 325, 17*; v. *ἐντολικόν*; inuncta nobis sunt aliqua per scripturam, aliqua etiam in mandatis - έγγραφος, έγραφος *Carth. proem.*: 200, 2; v. *χομπονιτάτων*.

MANICHAEI haeretici velut pagani reconciliandi *VI 95: 232, 11*; v. *reconciliatio* 2; aduersus eos Justin. Cod. I v 4 *Carth. 93: 357, 3*; manichaeismum amplectens *Nyss. 2: 209, 26*.

MANTEIS, vates: v. *paganis* 5.

MANUMISSIO - θεθερπα sicut in Italia, sic etiam in Africanis ecclesiis facienda *Carth. 64: 307, 4; 82: 322, 15*; coram tribus testibus fiat *VI 85: 221, 15*; soli manumissi et dimissi a domo domini clerici esse possunt *Ap. 82: 50, 2*; liberti - άπελθεποι aduersus proprios dominos accusare nequeant *Carth. 129: 403, 10*.

MANUS saecularis: v. *brachium saeculare*.

MAPPALITANA parochia in dioecesi Epigonii *Carth. 54: 278, 8*.

MARCELLIANI haeretici *II 1: 46, 5*; v. *reconciliation* (per libellum).

MARKEΛΛΟΣ, episc. Ancyrensis *Anc. intr.*: 54 n. 1.

MARCELLUS - Μάρκελλος, subdiaconus Carthaginensis, CP missus, exemplar canonum Nicaenorum et epistolam Attici inde Carthaginem tulit, dein Romanum cum Innocentio presbytero mittitur *Carth. Apiar.*: 422, 14 (lit.); 424, 19; 425, 13.

MARCIANUS, imperator Romanus, consul *IV lemma*: 69, 5; auctor *IV concilii VI 1: 115, 10*; istius confirmationem tandem a Leone I obtinuit *IV intr.*: 67.

MARPKION, deum malorum creatorem esse asseruit *Bas. 47: 138, 11*; marcionitae haeretici rebaptizandi velut pagani *VI 95: 232, 12*; v. *reconciliation* 2.

MARCUS - Μάρκος, episc. *Cypr. 1: 304, 21*.

MAREOTIS, nomus Aegypti prope Alexandriam situs *Dion. intr.*: 1.

MARGPAPITHE, particula sacra eucharisticae *Bas. 93: 190, 11*.

MARIANUS - Μαρφανός, episc. Uzipensis - Ούζιπαρενσιώτης, legatus provinci. Proconsularis *Carth. proem.*: 400, 14.

MARINUS - Μαρίνος, episc., subscriptus epist. ad Bonifatium I Romanum episc. *Carth. Apiar.*: 422, 5.

—, episc., legatus Hadriani II Romani episc. *VIII intr.*: 289.

MARITUS - άνθρ: si cum soluta peccat, fornicator est, non adulter *Bas. 21: 123, 10*; fornicator non excluditur a cohabitatione cum uxore *ibid.*: 123, 22; uxorem derelinquens, si aliam uxorem

ducit in adulterium incidit *Bas. 9: 109, 19*; *Ap. 48: 32, 4*; ab uxore praeter rationem sufficientem derelictus, ad communionem admittitur *Bas. 35: 132, 15*; *VI 86: 223, 5*; in hoc casu, novum matrimonium, probabiliter sine culpa, contrahere potest *Bas. 9: 108, 25*; *109, 15*; dimissae ab alio nubere prohibetur *Ap. 48: 32, 5*.

Nec dimissus, neque dimissa alteri coniungantur; sic maneant aut reconciliantur *Carth. 102: 367, 19*; v. *uxor*.

MARRUCIUS - Μαρρόχος, episc. *Cypr. 1: 304, 17*.

MARTINUS I - Μαρτίνος, episc. Rom., pietatis athleta, synodice haereticos populit *VIII 6: 306, 5*; Sophronius episc. Hierosolymitanus Stephanum episc. Dorensem ad eum mittit, ut de recta fide aduersus haeresim provideat *Pape: 522*.

—, episc. subscriptus epist. ad Cælestinum I episc. Roman. *Carth. Apiar.*: 428, 9.

MARTII mensis primo die festum veris novi *VI 62: 198, 12*; v. *paganis* 2.

MATPTYPOΣ, Antiocheni, episc., destinatarius epist. Gennadii de reconciliatione haereticorum (*II 7: 53, 7*) *Genn. intr.*: 291; *II intr.*: 44 n. 22.

MARTYΣ, martyr: 1. Tortmenta describuntur *Petr. II: 49, 22; 50, 1; 14: 56, 1*; clericis se martyrio offerre non licet *Petr. 10: 47, 8*; v. *fuga*; martyrum et confessorum progenies digne parentibus convergent *Bas. 95: 195, 26*; v. *lapsi*, *persecutiones*.

2. Martyrum natalitia - γενέσια celebrantur *Carth. 60: 297, 14*; γενέσια *Laod. 51: 151, 4*; v. *quadrage sima*; die anniversario mortis *Carth. 46: 263, 3*; in coemeteriis - κοιμητηριis sive μαρτύρια *Laod. 9: 134, 9*; ubi reliquiae martyrum habentur *Carth. 83, 323, 17*; v. *λατιφανα* 1; ad martyrum confessiones sunt mis-

sae et officia et memoriae eorum *Laod. 51: 151, 4*; *Gangr. 20: 97, 14*.

ad martyrum haereticorum intercessionem non recurratur *Laod. 34: 144, 11*. Gesta martyrum in scriptis aut etiam memoria non scripta tradita sunt *Bas. 95: 194, 17*; acta martyrum diebus anniversarii eorum leguntur *Carth. 46: 263, 3*; v. *apocrypha*; εβασιλικαι martyrum - μαρτύρια addicatos clericos habent *IV 8: 76, 1*; titulus ordinatiois pro clero sunt *IV 6: 74, 19*; *10: 78, 7*.

3. Testis in iudiciis: v. *testis*.

MAPTYPOΛΟΓΙΑ, martyrum acta *VI 63: 200, 8*; v. *apocrypha*.

MATERNUS, episc., legatus synodi ad Hipp.-Diaretorum *Carth. 78: 319, 3*.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ, astronomi (cf. Rh 111 206: mathematica prohibetur) dist. ab ἀστρολόγοι *Laod. 36: 145, 14*.

MATPIKION, matricula *Carth. 86: 331, 18*; v. *archivus*; αντρικαι cathedrae, i.e. civitas ipsa episcopalibus - μαρτυρια γήρου καθέδραις *Carth. 123: 394, 17*; v. *μάτριξ*.

MATRIMONIUM - γάμος, 1. Legitimum - νόμιμος *Gangr. 1: 89, 17* (lit.); sec. legem ecclesiae - νόμιμος *Bas. 87: 168, 21*; *Theoph. 13: 270, 8*; liberum - πεντηρησικόν *Bas. 40: 134, 14*; non occultum - λαθρογαμία *Laod. 1: 130, 15*; contractus matrimonialis - συνομένον γηράνδη *VI 53: 190, 5-11*; societas nuptialis - κοινωνία γάμου *VI 98: 235, 20*; m. contrahere - γάμον προσαρτεῖ *IV 16: 82, 10*; se in m. dare - ἀπιθενται *IV 15: 82, 1*; v. *contractus*.

2. Finis est procreatio *Ath. intr.*: 60 n. 8-9; insuper, auxilium mutualum - βοηθεία *Nyss. 4: 212, 17*; status inferior virginitati est *Ath. 1: 60, 3*; Usum m. abominari nefas *Gangr. 1: 89, 17*; cum pudicitia utendum *Gangr. 89, 17*; non abominandum, nec epil.: *98, 17*; non abstinendum ab usu sub obtentu ascet-

3. *Clerici ante admissionem examinandi an, cui et quando nupserint Cyr. 4: 283, 9; neo-nupti non statim presbiteri ordinantur ibid.: 282, 8; digami (v. infra 9) ad clerum non admittendi Bas. 12: 113, 1; Ap. 17: 16, 4; VI 3: 129, 14; item, qui concupinam habuerit ibid.: item, qui viduam a marito dimissam, meretricem, scenicam, vel servam accepit Ap. 18: 16, 12; VI 3: 129, 20; item, qui matrimonium prohibitum (ut in sequenti) contraxerit.*

4. *Prohibitum est et ipso facto iritum matrimonium propter propinquitatem - ἀτυχίαν, οὐγένειαν Bas. 68: 149, 3; 87 167, 10; 168, 8; 169, 8: duorum fratrum cum duabus sororibus Ap. 19: 17, 3; Bas. 23: 125, 6; VI 54: 192, 3; cum glore aut leviro Bas. 87: 160, 14; cum glore Bas. 87: 162, 7; 166, 28; Tim. 11: 247, 3: cum leviro Auc. 2: 76, 4; Bas. 23: 125, 16; cum filia fratris vel sororis - οὐγένεια Tim. 11: 247, 2; Ap. 19: 17, 3; Theoph. 5: 266, 23; cum consobrina VI 54: 191, 18; patris et filii cum matre et filia ibid.: 191, 20; patris et filii cum duabus sororibus ibid.: 192, 1; duorum fratrum cum matre et filia ibid.: 192, 3; patrini cum viduata matre infantis VI 53: 190, 5. Tale matrimonium prohibitum - ἀτυχίαν, οὐγένειαν, illegitimum - ἀθέογονον est VI 54: 191, 2; 191, 14; 72: 209, 17; scelus - ἄγνοι Bas. 87. 169, 8; confusio nem nominum afferit ibid.: 168, 8. Solendum est VI 54: 192, 5; separatio re toro tantum, maxima cautela adhibita, conceditur Theoph. 13: 272, 14.*

5. *Mixta matrimonia*: - *Imprudentia cum haereticis probibetur Laod. 31: 143, 12*; matrimonium est irritum *V 1: 72: 209, 11*. *Prolem matrimonii haereticis dare prohibetur Laod. 31: 143, 13*; speciatim prolem clericorum *Laod. 10: 134, 19*; *Carth. 21: 237, 14*; *IV 14: 80, 18*. Proles ex matrimonio in haeresi contracto iam suscepta catholicae baptizanda; si iam baptizata, ad communionem catholicam adduenda *IV 14: 81, 2*.

6. *Cum paganis et Iudeis m. prohibetur IV 14: 81, 9*; *Carth. 21: 237, 14*; in infidelitate contractum conversione unius partis non solvitur, ex privilegio Paulino *VI 72: 210, 6*.

7. *Sub alterius potestate*, patris vel domini, viventium m. fornicatio est *Bas. 42: 135, 8*; serva, conscente domino legitime nubit *Bas. 40: 134, 14*; item, puella de consensu parentum *Bas. 38: 133, 20*; secus fornicatio habetur, non matrimonium, et unio solvenda est; si tamen deterius quid resultaverit, conlanguantur *Bas. 26: 127, 3*; mulier nupta viro iani nupto, ignorans quod nuptus esset, a novo matrimonio non prohibetur *Bas. 46: 137, 4*. *Mulieris prius in haeresi voto virginitatis adstricta m. validum est Bas. 20: 122, 11*. *Monachorum et monialium matrimonia nulla sunt: v. monachus 3, raptus*.

8. *Solutio matrimonii*: solvendum est propter adulterium uxoris, non autem mariti *Neoc. 8: 79, 1*; *Bas. 9: 108, 5*; derelictus ab uxore: *v. maritus*; derelicta a viro: *v. uxor*. Matrimonium novum ab uxore militis ignorantia quod in captivitate viveat, contractum, stat, excepto si rediens maritus eam denuo recipere velit *VI 93: 229, 9*. *Solutio ex communi consensu - xviii cunctis ambarum par-*

gium fit in electione mariti ad episcopatum *VI* 48: 186, 12. In amentiam illapsa uxore, duhium est an m. solvatur *Tim.* 15: 248, 9.
Separatio a toro tantum: pro matrimonio illegitimo *Theoph.* 13: 272, 14 pro clericis: *v. c o n t i n e n t i a* 2-3.
9. *D i g a m i a* - διγαμία, i. e. secundae nuptiae vidui aut viduae, non prohibetur *I* 8: 30, 13; *Bas.* 24: 126, 7 41: 134, 21; libere ac legitime contrahant, non occulte *Laod.* 1: 130, 13 paenitentia digamiae manet eos *Anc.* 19: 70, 6; *Neoc.* 7: 78, 10; brevis temporis *Laod.* 1: 130, 16; *unitus* anni in Caesarea, alibi duo annorum *Bas.* 4 113, 22; cenae nuptiali digami presbyter non assistat *Neoc.* 7: 78, 9 viduae post sexagesimum annum nuptiae impunitas sunt ac solvendae *Bas.* 24: 126, 10.

ro. Soluto matrimonio secundae nuptiae permittuntur viro a uxore praepter rationem derelicto *Bas. 9: 109, 15*; prohibent viro, si uxorem ipse dereliquerit *Ap. 48: 32, 4; Bas. 9: 109, 19*; uxori dereliquenti prohibent *109, 15*; sed etiam derelictae *Bas. 48: 138, 24; Ap. 48: 32, 5*; dimissam numerum impedimentum est admissionis ad clericum *Ap. 18: 16, 12*; Carthagine dimissus et dimissa nequeunt se alteri coniungere: sic maneant aut sibi reconcilientur *Carth. 102: 367, 19*.

II. Ex peregrinatione non redeuntis
uxori denuo nubere prohibitum *Bas. 31*
131, 4; *VI 93*: 228, 9; item militis non
redeuntis *Bas. 36*: 133, 3; *VI 93*: 228
12; huic tamen ultimae peccatum ve-
niam habet quod maior sit mortis
suspicio *ibid.*; si miles redierit potest
si velit, uxorem iterum recipere, secu-
novum matrimonium stat *VI 93*
229, 7.

12. Nuptiae multoties contraetae
- τριγχωις ac πολύγχωις non matrimo-
nium, sed mitigata fornicatio appellata

tae sunt *Bas.* 4: 102, 1; plus quam fornicatio sunt *Bas.* 80: 154, 10; tempus praefinitum paenitentiae agant *Neoc.* 3: 76, 14; paenitentia pro trigamia quinque annorum, ex analogia ad digamiam *Bas.* 4: 102, 10; pro polygamia septem annorum *Bas.* 80: 154, 10.

MATRIX - *mātrix*, metatoriae tabulae locorum cum possessionibus ad diocesim pertinentium *Carth.* 119: 380, 1; codex in archivo depositus, in quo inscribuntur bona tituli episcopalis *Carth.* 33: 248, 10.

MAURENTIUS - Μαύρεντος, episc. Thubursicensis e provinc. Numidiae, *Carth.* 100: 366, 11; accusatur a senioribus Novae Germaniae apud metropolitatum suum Xantippum, qui schemata per legatum ad synodum misit *Carth.* 100: 364, 14; seniores non apparuerunt *ibid.*: 365, 1; iudices arbitros petit Maurentius a synodo et obtinet *ibid.*: 366, 14.

MAURITANIA, in finibus Africæ sita,
barbarico vicina *Carth.* 52: 272, 58:
Mauri - *Maūpōt* eius incolae *Carth.* 72:
314, 12; 97: 361, 19; duas provincias
amplectitur:

r. Caesariensis - Maupiravī 5;
Kauṣāpīvī *Carth.* *procem.* 198, 5;
legati eius morantur, quia tardius sy-
nodica ad eos pervenit *Carth.* *procem.*
337, 22; 338, 5; Mauri caesarienses
- Maupiravī Kauṣāpīvī *Carth.* 97;
131 11; Nelinns, Laurentius, Nume-
rianus eius legati *Carth.* *procem.* 401,
14; (*subscr.*) 409, 20.

2. Sitiensis - M. Σιτιένσης *Carth.*
prooem.: 198, 6 app.; eius legatus
Novatus - Ναῦάτος *ibid.*: 207, 3; in
provincia erigitur, petitione ad pri-
matem Numidiae facta et ab omnibus
metropolitanis Africæ propter locorum
longinquitatem concessa *Carth.* 17,
23, 11; eius legati de dilatione synodis
protestantur *Carth.* *prooem.*: 252, 18;
legati: Honoratus et Urbanus *Carth.*

47: 264, 1; metropolitanus Nicetius - Νικητός *Carth. proem.*: 328, 6; legati: Lucianus et Silvanus - Σιλβανός *Carth. proem.*: 337, 6; 338, 1; delegati ad synodum perficiendam: Severianus, Asiaticus et Donatus *Carth. 127*: 399, 1; legati: Novatus et Leo *Carth. proem.*: 401, 11; (*subscr.*) 409, 18 (*lege Στιφέντος θηραγλίας*); 410, 8.

MAXIMIANISTAE, schismatici a donatistis separati *Carth. 69*: 311, 2; basilicas catholicorum invaserunt *Carth. 67*: 307, 10.

ΜΑΞΙΜΙΑΝΟΣ (deest in Lat.), episc. *Cypr. 1*: 305, 2.

— (deest in Lat.), legatus provinc. Byzacenae (*subscr.*) *Carth. 133*: 409, 11; M. ἐκ τοῦ ἀντοῦ, eiusdem provinciae (Byzacenae), deest in Lat. *Carth. proem.*: 401, 7.

— Aquensis - Ἀκούστων episc. (*subscr.*) *Carth. 133*: 409, 5; Ἀκούστων legatus provinc. Byzacenae *Carth. proem.*: 401, 6.

— Bagaiensis - Βαγαίτωνος episc. *Carth. 88*: 333, 3.

MAXIMUS - Μαξιμῖος, episc. *Cypr. 1*: 305, 1.

ΜΑΞΙΜΟΣ, laicus, illegitimo matrimonio implicatus, in dioecesi Agathonis *Theoph. 13*: 272, 9.

—, Antiochenus diae., destinatus epistolas *Cyr. 6**: 284, 13; *Cyr. intr.*: 275.

— Confessor, de Honorio I Romano episc. *Pape*: 523.

— Cynicus, episc. CP, depositus *II 4*: 48, 7; *II intr.*: 42.

— Hierosolymitanus episc., ab Antioch. synodo 341 absens, affuit Tyrensi *Ant. intr.*: 100 n. 5

MAXIMUS Treviranus episc. *Sard. intr.*: 157.

MEDICUS: corporalis medicinae finis

sanatio infirmantis est, sic, et in morbis spiritualibus *Nyss. 1*: 205, 1; v. θεραπεία; medicinalis in spiritu scientia *VI 102*: 204, 4. Iudeos m. in morbis consulere non fitet *VI 11*: 138, 2.

ΜΕΓΑΛΑΙΙ σύνοδος se nominat Nicaen. concil. *I 8*: 30, 7; ἀγρία καὶ μ. *I 15*: 36, 18; *II 38*, 12; *III 39*, 5. v. σύλλογοι ενική *I*. M. Ἐκκλησία, ecclesia CP *VIII 13*: 315, 1 *sqq.*

ΜΕΓΑΛΥΤΝΕΣΘΟΛΙ, «magnificam esse», de CP sede: iurisdictionem maiorem obtinere, ad exemplum Romanae ecclesiae *IV 28*: 92, 3 *sqq.*

ΜΕΓΙΣΤΟΙ - «maximi», appellatio data a Phrygis haereticis suis clericis *Laod. 8*: 133, 22.

ΜΕΙΖΟΤΕΡΩΝ τὴν φροντίδα ἔχων, maior domus *VII 10*: 265, 6; v. σαεκαρία *I*.

MEL et lac ne offeratur super altare s. sacrificii *Ap. 3*: 9, 8.

ΜΕΛΑΤΙΟΣ, Antiochen. episc. *II intr.*: 42; elegum funebre a Nysseno *Nyss. intr.*: 200.

MELITIUS, Lyconpolis episc. (non Melietus), schisma fecit *Petr. intr.*: 31; melitiani *Ath. intr.*: 59.

MEMPHIS, patria Theophilii *Theoph. intr.*: 259.

ΜΕΜΥΠΙΝ ἀτάγειν, querelam intendere *II 6*: 50, 3; v. actio.

MΗΝΑΣ, episc., destinatarius epist. *Theoph. 14*: 273, 4; *intr.*: 261.

MENSA - τράπεζα: v. altare.

MENSTRUANS, in mensili fluxu sanguinis muller: catechumena ne baptizetur *Tim. 6*: 244, 4; ad communionem non accedat *Dion. 2: 12, 10*; *Tim. 7: 244, 11*; immo, nec domum dei eam ingredi decet *Dion. 2: 12, 5*.

MERETRIX - τραπεζα *Ap. 18*: 16, 12;

v. Infames; meretricium - πόρνας ἀπονομήτων prohibetur *VI 86*: 222, 7.

ΜΕΣΗ, «media septimana» *Laod. 45*: 149, 2 *tit.*; post duas hebdomadas quadragesimae *ibid. 149*, 5.

ΜΕΣΙΤΗΣ, «intercessor», administrator sedis vacantis *Carth. 74*: 315, 13; v. Intercessor.

ΜΕΣΟΡΟΤΑΜΙΑ, provincia *Ant. syn.*: 102, 12.

MESSALIANI, haeretici *Amph. intr.*: 232.

ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΙΣ, ἐκ μ. «per adiunctionem aliquam» *I 17*: 38, 14; de usura percepta pro usu rei agitur *cl. Zon. in Rh. II 151*.

ΜΕΤΑΛΛΗΥΣ, «communio» sancta sumenda ab omni fidei missae assistenti *Ap. 9: 12, 15*; «perceptione s. eucharistiae», dist. a communicare - κοινωνεῖ ultima orationi cum populo *Ant. 2: 105, 21*.

ΜΕΤΑΜΕΛΕΙΣΘΟΙ, se paenitere culpae suaes *I 11*: 33, 6; *IV 7: 75, 13*.

ΜΕΤΑΝΟΙΑ *I*. Paenitentia cordis *I 12: 34, 6*; v. dispositiones.

2. Paenitentiae publicae classis, οἱ ἐν μετανοίᾳ: v. δικαστικός, paenitentia publica *I*.

ΜΕΘΟΗ: v. ebrietas.

ΜΕΘΟΔΙΟΣ, CP episc., clerici ab eo consecrati Photii sectatores *VIII 25*: 337, 27.

ΜΕΤΟΧΟΣ, particeps regni Christi per chrisma *Laod. 48: 150, 5*; v. chrisma.

ΜΕΤΟΥΣΙΑ τοῦ ἀγαθοῦ, participatio s. eucharistiae *Nyss. 4: 216, 18; 5: 219, 1; 220, 7*; v. communio *I*.

ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΣ: mater in fide dioeceseon - πόλεις suffraganeorum *Pape*: 536, 537; auctoritas eius, non quia ab apo-

stolis fundata, sed saepissime, quia caput provinciae civilis est vel fuit *Pape*: 536; eius iura a cc. 4, 5, 6, 7 Nicaeno confirmata, c. 9 Antioch., et c. 12 Chalc. renovantur *Pape*: 537; 542; civitibus novis in caput provinciae erectis honores, non iura m. concorduntur *Pape* 537; solum metropolitani ad Ephes. 431, Ephes 449, Chalc. 451 convocati *Pape* 537; metropolitanorum auctoritas V. saeculo *Pape* 501.

METROPOLITANUS episcopus: v. supra metropolis *I*. Μητροπολίτης ἐπίσκοπος *I 4*: 26, 18; exarchus provinciae *Sard. 6*: 166, 2-17 (deest *Lat.*); v. exarchus; primus et caput nationis - θέος *Ap. 34: 24, 6*; amplissima sedes - μεγάλη καθέδρα *Carth. 92: 342, 22*; «primates» provinciarum - πρωτεύοντες *Carth. 17: 231, 12-14-16; 73: 315, 5*; qui primas sedes provinciarum habent - πρώτας καθέδρας *Carth. proem.*: 197, 14; *10: 224, 1*; *Carth. 18: 233, 13; 13: 226, 15*; non appelletur princeps sacerdotum - ξερχός τῶν λεπέων, aut summus sacerdos - θέος λεπέων *Carth. 39: 258, 19*; maioris civitatis episcopus - μεγάλων πόλεων *Sard. 9: 171, 11*.

Usurpatur pro episcopo distinguendo a chorepiscopo - δὲ ἐν τῇ μητροπόλει *Laod. 57: 153, 10*. M. honoris causa, honores, non iura obtinet *IV 12: 79, 19; VI 38: 172, 5*; ita Aeliae episcopus *I 7: 29, 16*.

2. Electio fit sec. consuetam formam - κατ' θέος φύρωμάτων, *IV 28: 93, 1*; v. episcopus 3a; ordinatio Ephesini, Caesariensis et Heracleensis in Ponto reservatur CP primati *IV 28: 92, 5*; instituto - κατάδοντες metropolitani in provincia, in qua unus episcopus remanet, praesentibus episcopis vicinae provinciae fiat *Sard. 6: 167, 2* (deest *Lat.*); confirmatus electio metropolitani a primate suo sive consecratione ab eo, sive datione pallii *VIII 17: 323, 7*. Ne se a primate suo

quis separat antequam de isto sententia synodice feratur *AB* 15: 473, 16; *VIII* 10: 311, 7; in s. missa eum commemoret *AB* 15: 474, 5; ab eo ad synodum primatiale convocatus obtemperet *VIII* 17: 326, 5; primas metropolitani poenas canonicas imponere potest *VIII* 19: 328, 10; 329, 3.

3. *Jura* a) *praeminentia* - *δέλτη* salva manet, etsi honores - *τιμὴ* sedi suffraganeae tribuantur *I* 7: 29, 19; *II* 3: 48, 1; *Pape*: 542; iura - *δέκταια* reservanda, si provincia dividatur *IV* 12: 79, 9; attamen, iura Cyzicensis transferuntur *VI* 39: 174, 5-12; v. *metropolis*;

b) *Provinciae* totius curam gerit *Ant.* 9: 110, 18; *IV* 25: 88, 16; suffraganei nihil praeter respiciant ad ipsorum dioecesim sine ea agant *Ant.* 9: 111, 7; *Ap.* 34: 24, 7; *IV* 30: 95, 13; honore praecellit *Ant.* 9: 111, 5; concordia suffraganeorum cum m. glorificat *P. F.* et *Sp.* s. *Ap.* 34: 24, 13; idemque m. nihil de tota provincia decernat sine suffraganeorum consilio *Ant.* 9: 111, 22; *Ap.* 34: 24, 7-11; m. suffraganeos visitet *VIII* 19: 328, 12.

c) *Synodus* provinciale bis in anno convocet, eiusque locum indicet *IV* 19: 84, 22; praesentia m. synodus perfectam - *τελεία* reddit *Ant.* 16: 117, 10; v. *synodus provincialis*.

d) *Electionem suffraganei* sui confirmat *I* 4: 26, 16; creatio episcopi praeter consilium eius nulla est *I* 6: 29, 5; electio episcopi in synodo ne fiat absente metropolitano *Ant.* 19: 119, 4; aut sine praecerto eius *Carth.* 13: 227, 2; curet ut electio ad suffraganeam sedem intra tres menses fiat *IV* 25: 88, 16.

e) *De audeundo imperatore* iudicat et litteras commendatias episcopis et clericis dat *Ant.* 11: 113, 4; formatam ad transmarina navigantibus

episcopis dat *Carth.* *prooem.*: 287, 1; v. *imperator* 3-4. *litterae* 8. f) *Judex* suffraganeorum: curat de applicatione canonum *III* 1: 57, 15; de simonia *Genn.* 1: 292, 5; 298, 2; m. ad concilia convocatur *Pape*: 537; accusationem adversus episcopum recipit *Carth.* 19: 234, 5; et sententiam fert *AB* 13: 471, 22; v. *iudex* 3; appellationem de sententia episcopi recipit: v. *appellatio* 3-4-5; oeconomum in dioecesi suffraganei instituit, si iste hoc neglexerit *VIII* 11: 266, 8.

4. Ne sine necessitate longo tempore in dioecesi suffraganei sub obtentu visitationis moretur *VIII* 19: 328, 15; res defuncti suffraganei ne sibi arroget, sed clero deficiente, ipse custodiat successori tradenda *VI* 35: 169, 5; ne quid exigat rerum, quae suffraganeus ad synodum veniens secum fert *VII* 6: 259, 19; ne in suffraganeorum dioecesibus commorans redditus ecclesiae eorum consumat *VIII* 19: 328, 15; alienos suffraganeos ne iudicet *VIII* 26: 339, 22; ministeria sacra in sua dioecesi per se, non per suffraganeos adimplat *VIII* 24: 336, 7; 337, 5; *primatiae* 1.

METUS humanus - *φόβος ἀνθρώπινος* *Ap.* 62: 40, 7; culpam minuit: v. *peccata*, *Iapsi* 7.

ΜΙΑΙΦΟΝΟΣ, sacrilegus homicida (Hercules) *Petr.* 13: 54, 13.

ΜΙΑΡΟΦΑΤΕΙΝ, impura comedere *Greg.* 1: 19, 16.

MICHAEL III, imperator Romanus, adversatur Ignatio CP, a Nicolao I Romano episc. synodum convocandam petit *AB intr.*: 445 n. 4.

ΜΙΚΡΟΨΥΧΙΑ, pusillanimitas *I* 5: 27, 12; dissensio v. *ibid.*: 28, 7 cf. *app.*

MILEVITANA synodus *Carth.* *intr.*: 195; in secretario ecclesiae habita *Carth.* *prooem.*: 326, 8.

MILITES: tumultus tironum *Carth.* *prooem.*: 338, 21; v. *τιρεων* 20; inter barbaros annumerati - *έγχαταλεχθέντες* *Greg.* 7: 27, 9; «militiam parare» - *ἀναστρατεύεσθαι*, depose parare v. *ἀναστρατεύεσθαι*, cingulis - *τὰς ζώνας* sitis antea militiae cingulis - *τὰς ζώνας* *ἀποθέμενοι* *I* 12: 34, 1; 33, 17; v. *saecularia* 2; conscriptio militaris pro omnibus laicis *Bas.* 89: 174, 12; de caedibus in bello: v. *bellum*, *στρατεία* *privilegia* 4.

MIMOS: v. *histrion*.

MINDANA, localitas *Bas.* 10: 111, 10; v. *Σευθρός*.

MINISTER - *λειτουργός* dei, clericus *Theoph.* 11: 270, 19; ministerio fungi: v. *λειτουργεῖν*

MINISTERIUM sacerdotiale - *διακονία* caeleste et angelicum est *Bas.* 93*: 187, 12; - *ὑπηρεσία* *Neoc.* 8: 78, 16; 79, 4; *Bas.* 12: 113, 4; *ὑποσεία*, ministeria *Sard.* 14: 181, 11; v. *ὑπονοματία*; exercere ministerium - *ὑπεργείν* *IV* 6: 75, 4; «ministeria sacra», i.e. eucharistia: v. *μυστήριον* 2-3.

MINORENNIS: v. *aetas rationis*, *ὑπεξόντος*, tutela.

MISERICORDIAE opera despiciunt eustathiani *Gangr.* 11: 93, 16; v. *pauperes*.

MISSA, 1. v. *ἀναφορά*, *εὐχή*, *έγια*, *ἀγιάσματα*, *λειτουργία*, *μυστήρια*, *δλοχάρπωσις*, *προσευχή*, *προσφορά*, *σύναξις*, *θυσία*, *sacrificium*; de sacrificio missae ubique terrarum oblati *VI alloc.*: 102, 20.

2. *Ordo missae* *Laod.* 19: 138, 5; offeratur tantum panis et vinum aqua mixtum *Carth.* 37: 257, 5; v. *hydroparastatae*; aqua vino miscenda *VI* 32: 162, 15; v. *Armeni*; presul celebrantis commemoretur in diptycis; v. *commemoratio* 1; a solis leunis offeratur *Carth.* 41: 259,

I 4: 47; 264, 18; v. *leunium* 4; dispositiones cordis in celebranda missa *Bas.* 93*: 187, 16; canonibus se conformandum *Bas.* 93*: 188, 17. M. prae*sanc*ti*ficato*r*um*: v. *προηγασμένα*.

3. A solo sacerdotio praedito celebratur: v. *presbyter*, *λειτουργός*; presbyter ab ordinario suo approbatus ad celebrationem esse debet *Gangr.* 6: 92, 1; itinerans autem eius commendatit litteris indiget *IV* 13: 80, 9; v. *litterae* 6. Ab haereticis missa oblati nulla est *Ap.* 46: 31, 6 (om. *Lat.*): v. *haereticī* 4; *communicatio* 3.

4. In solis catholicis ecclesiis, non in haereticis, celebranda *Cyr.* 8*: 288, 15; in oratoriis privatis licet de consensu ordinari *VI* 31: 162, 5; v. *oratoria*.

5. Sabbatis et dominicis celebratur etiam quadragesimae tempore *Laod.* 49: 150, 10; 51: 151, 4; *Tim.* 3: 242, 4; 13: 249, 2; caeteris diebus hebdomadae prohibetur in quadragesima *Laod.* 49: 150, 10; extra quadrag. *VI* 52: 189, 12; v. *communio* 7.

6. *Assistentia*: laicus iu civitate degens, ne per tres dominicas, id est per tres septimanas - *τρεις χρονικές* τη τρισιά *εβδομάδα* missam omittat *Sard.* 11: 176, 8; *VI* 80: 217, 4; usque ad ultimam orationem, communione facta, assistens debet *Ant.* 2: 105, 16; *Ap.* 9: 12, 15; etiam post meridiem pro defuncto oferri potest, si celebrans ieunus sit *Carth.* 41: 260, 1.

7. *Pro defunctis* celebratur *Carth.* 41: 260, 1; corpore praesente *Tim.* 14: 250, 2; dummodo sulcida non sit *ibid.*; itemque in matrimonio *Tim.* 11: 247, 6.

MISSIONES inter barbaros sec. consuetudinem patrum reguntur *II* 2: 47, 15; v. *barbari*.

ΜΙΣΘΕΙΑ, localitas *Bas.* 10: 110, 21; v. Σευήρος.

ΜΙΣΘΩΤΑΙ, conductores possessionum *IV* 3, 71, 9-18; v. saecularia 1.

MIXONIUS *Carth.* 94: 355, 19; Mizonius - Μεζόνιος, metropolitanus Byzaceneae provinciae *Carth.* *prooem.*: 253, 10; series, epistolam mittit ad episc. Africanos *ibid.*: 253, 23; manus senis Mizonii *ibid.*: 255, 3.

NNEIA, commemoratio martyrum in missa *Laod.* 51: 151, 6.

MNHMAI, «memoria» martyrum celebrata ad eorum confessiones *Gang.* 20: 97, 17; μνήμη ἀγῶνος, festum sancti *Bas.* 94: 192, 6.

MODIANUS - Μοδιανός, episc. *Cypr.* 1: 305, 3.

MONACHUS, 1. Ἀσκητῶν τάγμα, «numerus continentium et monachorum» *Laod.* 24: 140, 16; v. ἀσκητάς; ταρπεῖον, virginitatem custodientes *Gang.* 9: 93, 4; ἀποτάξαντος, vocati per gratiam *I* 12: 33, 13-15; τυραννεύοντος, «continentes» *Carth.* 38: 258, 4; μονάχοντος, «monachi» *IV* 8: 76, 11; *Bas.* 60: 146, 21; μοναχος *VI* 42: 180, 12.

2. Habitus exterior: v. tonsura, σχῆμα 2; vestimentum nigri coloris induunt *VI* 45: 183, 5; - μελανεμονώντες *VI* 42: 180, 6.

3. Vitanda: Virginitatis votum transgrediens, monachus aut monialis, adulter fit *Bas.* 60: 146, 16; v. sacrilegium 3; altamen valatur: monialis matrimonium fornicatio est *Bas.* 6: 103, 4; patres nostri virgines post professam virginitatem votum transgressas, ut digamos punierunt *Bas.* 18: 118, 19; *Anc.* 19: 70, 4; non fornicatrix, sed adultera est *ibid.* 120, 10; non prius recipitur quam a peccato cessa *Bas.* 6: 103, 15; *Bas.* 18: 120, 12; monachus autem

fornicator *Bas.* 19: 122, 6. Monachus aut monialis nubens excommunicetur *IV* 16: 82, 8; fornicator monachus aut nubens fornicator poenam subeat *VI* 44: 182, 4; monachus s. ordinazione auctus si nupserit in duplex peccatum incidit: quia monachus est et post ordinationem nupsit *Tim.* 28*: 255, 25. Ludi vetiti monachis: v. spectacula. A conviviis mixtis abstineant *VI* 22: 284, 14; v. monialis 3.

5. Itineranti in diversorio vel privata domo divertere, urgente necessitate licet *VII* 22: 285, 7. Saecularius negotiis ne se immisceat: v. saecularia. Ordines recipiens, monachus remanet *Tim.* 28*: 255, 19; episcopus creatus, habitum monachi servet *VIII* 27: 341, 5; episcopus monachus factus ab episcopali dignitate decidit *S. Soph.* 2: 484, 17.

MONASTERIUM - μοναστήριον. 1. Neminus m. aedificare licet, praeter conscientiam ordinarii loci *IV* 4: 73, 2; *AB* 1: 449, 1; ab episcopo deo consecrantur *IV* 24: 88, 4; sub ipsis auctoritate monachi sunt *IV* 8: 73, 5; ordinarius loci decernit de erigendo monasterio, orationes de erectione traditas recitat, de bonis monasterii in brevio inscribendis curat, quod in archivio episcopali deponendum est, de nominando hegumenus providet *AB* 1: 449, 4; v. hegumenus; episcopus m. construere - νεοψητής de propriis bonis potest, non vero de bonis dioecesis *AB* 7: 459, 10; *VIII* 15: 319, 24; m. restauratio - ἀνοικοδομή res veneranda et honorabilis est *AB* 1: 447, 12; de redditibus dioecesis ab episcopo aedificatum, m. non est, sed constructio dioecesanis bonis ascribenda *AB* 7: 260, 3; tale monasterium dioecesi adscribatur *VIII* 15: 319, 24; privatim constructum aedificans est *VIII* 15: 319, 26; aedificator m. bonorum deo dicatorum amplius dominus ipse esse nequit *AB* 1:

449, 16. Monasterium muro saeptum et porta clausum esse debet *VII* 20: 281, 2; v. clausura.

2. Semel consecrata monasteria cum bonis suis ne ultiro saecularia habitacula fiant *IV* 24: 88, 8; neque saecularibus venire possunt *VI* 49: 187, 12; confiscata in persecutione restituenda *VII* 13: 268, 14; etiam priuatum aedificata et consecrata ne saecularia diversoria fiant *VIII* 15: 319, 34.

3. Bona monasterii alienari nequeunt *IV* 24: 88, 6; alienatio irrita est *VII* 12: 266, 18, 20; hegumenus tale quid agens puniendus *ibid.*: 268, 6. Catalogus bonorum cura episcopi in brevio inscriptus in archivio episcopali servandus *AB* 1: 449, 9; cura de subsistencia monasterii - τρόπων ad episcopum spectat *IV* 4: 73, 23; deo semel dicta bona sibi retinere aedificator nequit *AB* 1: 447, 17; hoc etiam de bonis dotalibus monachi valit *VII* 19: 279, 1.

Oeconomus sub auctoritate hegumeni bona administret *VII* 11: 266, 12.

4. Clerici pro titulo ordinatiois sacram ministerium in monasterio habere possunt *IV* 6: 74, 19; sub auctoritate ordinarii loci permanent *IV* 8: 75, 19; ne fugiti monaci ordinentur presbyteri, qui ministerium sacram in monasterio praesertim suo impleant *Cyr.* 4: 281, 23; monachus ordines pro ministerio sacro in monasterio adimplendo recipere potest *Tim.* 28*: 255, 25; hegumenus presbyter esse potest *VII* 14: 270, 15.

5. Monasterium duplex - διπλοῦν, unum pro monachis, alterum pro monialibus in eodem saepto aedificata, deinceps non erigatur *VII* 20: 279, 11; 280, 4; pro adiuc existentibus regulae mutuae rationis a S. Basilio datae resumuntur *VII* 20: 280, 4; coniuges

simul mundo abrenuntiantes ne in eodem duplice monasterio habitent, vir virorum - ἀνθρώποι petat, uxor mulierum *VII* 20: 279, 14.

MONASTICA VITA: 1. Conversatio sec. deum est - κατά θεὸν πολιτεία *VI* 45: 183, 11; amplectenda, non propter vanam gloriam, sed propter deum *AB* 2: 450, 4; vita in ascensi et paenitentia *VI* 43: 181, 6-14; ascensim laboriosam exigit *AB* 5: 456, 1; paenitentiae, oboedientiae et docilitatis status *S. Soph.* 2: 485, 1-4; genus vitae - μονήρης βίος honorandum *IV* 4: 72, 14; - σχῆμα venerandum *AB* 4: 453, 9. Vita in monasterio appellatur: μονήρης βίος *VI* 40: 175, 10; 176, 16; *AB* 2: 450, 4; *VII* 19: 278, 1; *VII* 20: 279, 16; μονήρης ζωῆς *VII* 22: 284, 14; μοναχοῦ ζωῆς *VI* 40: 175, 18.

2. Ad officia monachorum implenda obligat *AB* 2: 450, 6; monachus debet: episcopo subiectus esse, quietem diligere, ieiunio et orationi incumbere, stabilitatem in loco ubi mundo renuntiaverat servare, nec ecclesiasticis neque saecularibus negotiis se immiscere, numquam suum monasterium praeter praecettum episcopi deserere *IV* 4: 73, 5; turbidam tempestatem rerum mundanarum vere depolare *VI* 43: 181, 6; vitam solitariam - μονήροις, in recessu - ἀνοικοδομή agere *VII* 22: 284, 14; silentium observare *VII* 22: 284, 17. Se annumerando monachis tacite vovit - διαλογία monachus se virginitatem servatur *Bas.* 19: 121, 22; v. monachus 3 quod autem explicite fiat melius est *ibid.*: 122, 4; sicut et pro virginibus fit *Bas.* 18: 121, 10; professio - διαλογία vitae monasticae *VI* 40: 175, 13; includit oboedientiam - θυτακοῦ erga hegumenum *VI* 41: 178, 7; 280, 4; pro adiuc existentibus regulae mutuae rationis a S. Basilio datae resumuntur *VII* 20: 280, 4; coniuges

sionem suam nihil habet proprium, sed omnia bona sua monasterio adscribenda *AB* 6: 457, 9; item, bona patrimonialia in dominium monasterii cedunt: bona dissimulata, vindicata venundantur et pauperibus distribuuntur *ibid.* 458, 2; haec etiam de monialibus valent *ibid.* 458, 19.

3. *S t a b i l i t a s* perseverando - προσχαρτεῖν in loco ubi mundo abrenuntiavit servanda *IV* 4: 73, 10; nemo suum monasterium relinquat ut in alio annumeretur, praeter conscientiam hegumeni sui *VII* 2: 281, 14; monachi commissoris ab episcopo - ἐρχεταιρεύεται CP missi ne ibi longo tempore manent *IV* 23: 87, 7-11; ne foris e monasterio exant sine benedictione hegumeni *VI* 46: 185, 4; deserentes monasteria ut oratoria aedificant improbandi *VIII* 17: 275, 4; deserentes monasteria propter persecutionem haereticorum beandi *AB* 4: 453, 12; monachi gyrovagi monasteria inboronat, sibi confusionem afferunt, oboedientiae bonum evellunt *AB* 4: 454, 5; monasterium relinquens sive ut aliud petat, sive ut inter laicos vlvat dannandus *AB* 4: 454, 16; fugitivos hegumenus quaerere, revocare accurate debet *AB* 3: 452, 4; v. h e g u m e n u s 2. Episcopus monachum monasterii alienae dioecesis ne ad clericum promoveat, neve monasterio suo praeficiat *Carth.* 80: 321, 5; monachum non ordinet presbyterum omissa inquisitione de persona eius *Cyr.* 4: 282, 15; translatio monachi in aliud ut fiat sine licentia hegumeni sui *VII* 21: 282, 2; monasterium iubente episcopo reliquere licet, si de restauratione in bono aliis monasteril, de salute dominus laici, vel de alio bono agatur *AB* 4: 455, 2; de visitationibus monachi et aliis peccatis: v. *monachus 3, eremita, ἐγχλειστρα, gyrovagi, ἀναχορεῖν*.

4. *A d m i s s i o* ad vitam monasticam: virginum post diligentem et se-

veram probationem fiat *Bas.* 18: 121, 6; virorum ne ultro fiat, priusquam interrogati professionem explicite faciant *Bas.* 19: 122, 1; nemo admittatur ad monast. vitam sine probatione *VI* 40: 175, 9; examen fit ab ordinario loci *VI* 41: 178, 12; admissio ad tonsuram monasticam ne fiat praeter praesentiam hegumeni sui *AB* 2: 450, 15; probatio triennalis est *VI* 40: 178; - δοκιμασία triennalis candidatos probatos - δοκίμους esse monstrabit *AB*

5: 456, 7; tempus probationis contrahi potest: si gravis morbus instat statim admittatur; si aliunde vir religiosus sit, semestre sufficit *AB* 5: 456, 11; de admissione monialium speciales regulas: v. *moniales 2 et 4*.

Omnis homo, etiam peccator in quo-cumque peccato illapsus sit, monachus fieri potest *VI* 43: 181, 5; servus, praeter conscientiam domini sui, admitti nequit *IV* 3: 73, 17.

Aetas admissionis: v. *monialis 3*.

MONIALIS, 1. Παρθενίας ἐπαγγειλήμενα *Anc.* 19: 70, 4; παρθενόνος, virginitatem custodiens *Gangr.* 10: 93, 10; ἀποτέλεσμα *Theoph.* 3: 265, 15; κανονικα, regulares *Bas.* 6: 103, 4; τάγμα τῶν παρθένων *Bas.* 18: 119, 8; «puella» - κέρη *Carth.* 6: 219, 16; «virgo» - παρθένος *Carth.* 16: 230, 7; «virgo sacra» - ἱερὰ παρθένος *Carth.* 44: 261, 17; παρθένος *IV* 16: 82, 8; deo consecrata, sponsa Christi *VI* 4: 130, 8; παντοτρία *VI* 40: 175, 1 (tit.); *VII* 20: 280, 10; κανονικα *VII* 20: 281, 1; v. *diaconissa*.

2. *A d m i s s i o* virginis post eius sedecimum vel septendecimum annum, praemissa probatione in monasterio, ab episcopo fiat *Bas.* 18: 120, 23; a parentibus oblatae, ipsis non aperte virginitati consentientibus non sunt admittendae *ibid.* 121, 12; virginitas

propter deum vovenda *Gangr.* 10: 93, 10; v. *virgo* Aetas admittendae in monasterio non inferior decem annis sit *VI* 40: 175, 18; dispositiones internae candidatae scrutandae sunt *VI* 45: 183, 9. Vestitionis ordo describitur *VI* 45: 182, 13

3. *Vetitum* est: extra monasterium pernoctare *VI* 46: 185, 3; foris exire, salva necessitate urgente cum benedictione hegumenae, non tamen sola, sed cum senioribus sororibus - πρωτέων: *VI* 46: 184, 12; visitationes non recipiat, nisi praesente hegumena, hegumena ne visitetur, nisi praesente veta monacha *VII* 20: 280, 4; v. *clausura*. De transgressione voti virginitatis: v. *monachus 3*.

4. *Carthagine*: «puellarum» consecratio - καθέρεσσα a presbyteri non est facienda *Carth.* 6: 219, 16; 220, 7; virginis consecratio ab episcopo facienda, non ante vigesimum quintum annum *Carth.* 16: 230, 4 (tit.); 231, 4 app.; attamen, si virginitas periclitatur vel morbus mortifer imminet, velare - καλύπτειν ipsam ante illam aetatem licet *Carth.* 126: 397, 8; tutelam virginum episcopus vel presbyteri ab eo delegati habent *Carth.* 38: 258, 7; 44: 261, 17; ab episcopo, vel, eo absente, a presbytero delegato committuntur «virgines sacrae» curae graviorum seminarum «vel monasterio virginum» (deest in Gr.), ut simul habitantes invicem se custodian *Carth.* 44: 261, 15; a nemine visitentur sine praesentia clericorum vel graviorum christianorum, de licentia eius qui tutelam eorum agit *Carth.* 38: 258, 4; virginibus sacris gyrovagis esse - πλαζόμεναι non licet *Carth.* 44: 262, 1.

MONITIO ante poenam ferendam: in presbyterum seditionis triplex obsecratio - παράδηλης facienda est *Ap.* 31: 22, 10; presbyter vel diaconus seditus semel et iterum commoneatur

- προσκαλέσθαι et convocetur *Ant.* 5: 108, 24; 109, 3; episcopus accusatus, missis duobus episcopis usque ad tres vices ad tribunal sistere iubatur *Ap.* 74: 45, 11; episcopus solus in provincia remanens conveniatur - ὑπομνήσκεσθαι a metropolitanō vicinac provinciae ut de electione ad sedes provideat *Sard.* 6: 166, 5; ammoneatur - ὑπομνήσκεσθαι episcopū qui clericū alienū ordinat *Sard.* 15: 182, 14; episcopi negligentes conversionem haereticorum conveniuntur - ἐράλθων a vicinis episcopis *Carth.* 121: 392, 11; conveniatur - ὑπομνήσκεσθαι *Carth.* 123: 394, 19; commoneantur - ὑπομνήσκεσθαι clericū et monachi extranei CP diutius commorantes *IV* 23: 87, 16; ignoranti sit admonitio - προφύλακτιον epistola mea *Bas.* 90: 176, 5.

MONOTHELITISMI auctores enumerauntur *VI* 1: 118, 14.

MONOTONIA, «contumacia» *Carth.* 54: 279, 12; 122: 394, 7; «pertinacia» *Carth.* 78: 319, 11.

MONOTROPΟΣ βίος, solitaria vita *VII* 22: 284, 14.

MONTANISTAE, «qui hic dicuntur phryges» *II* 7: 54, 6: v. *reconciliatio 2 per baptismum, pepuzeni, phryges*.

MORIBUNDI, 1. ἐξοδεύοντες: lex antiqua regularisque servabitur ut, si quis egreditur e corpore, ultimo et necessario viatico - ἐφόδιον minime privetur *I* 13: 35, 4; *Cyr.* 5: 284, 5; iam defuncti viaticum - εὐχαριστία non detur *Carth.* 18: 232, 18. Episcopus, qui relicta sede alienam pervaserit, nec ad finem vitae laicam communione accipiat *Sard.* 2: 161, 17.

2. Lapsorum in peccato reconciliatio in exitu vita firma manet, si convainciant *Dion.* 5*: 15, 1; *Dion. intr.*: 3: 22, 10; presbyter vel diaconus seditus semel et iterum commoneatur

quens et praeter rationem esset *Dion.*

17. 11. 1912. Domenica in periodo
santo sub celebrazione dei tre religi
sacerdoti dei 3. 4. 5. et in corollario
concessione approvata dal 6. 7. 1906
col quale statu multa si prevedono
quali le tre funzioni di diverso ma-
nifestazione con brevi. Anno 3. 96. 6
brevitate in causa etiam religiosissimi,
et vero e perentorio et operatio velut
scilicet anteriora predicta. Anno 3. 103. 4.
legato a tale concordatio, et consueta
cum. Notum extra ecclesiasticam unitam
Anno 3. 110. p. predictum manifestandum
concordatio et regularit ad gradum
perfectionis reddit in quo statutum
Anno 3. 120. 7. Catechumenus mem-
torum etiam a diuinitate confortatus, imp-
rudentiam est. Tum 3. 110. 14. Cui 3
aet. 7. + baptismus 4.

MONITORING REPORTS *Report No. 21*
37-76 v. parviflora 4

MONTE non indicatur in tribunali
Page 518 C.P. 442 12

MULIER post ventum stirpem ne utatur
sub matre accedit Gang 13. 64. 77.
etiam non tundat ut obducantur ita
utrum Gang 17. 96. 13. mulier tempore
divini officii loquitur non hoc est
17. 96. 4. in episcopis et virorum
magistris communis vetatur VII
18. 226. 4. in illisque infantum partum
et negligenti hominida fit Ius 33. 131.
17. 8. in matruum 6. 6. 9. 5.
continuum 4.

WTB. angusta clericis prohibentia
VII 16 223.7

MITTENDI, angustarii ne filii odiosi
et amplexus et patrum venundentur
VI 68 266, 11

MITTON, v. christina, quo haec tituli
reconciliandum unguendi sunt // ,
53. 23 v. ypsilon

MUSCAE, prout cavendum ne eucha-
ritiam tangant. Has ap^{er} 101.

MOTZAIOS, episc., & ordinationem contulit Sard 18 185. 12, non est episcopus, ut Iacobus recipit potest Sard 19 186. 10.

MTDΣ. - *soclus* - *Carth.* 8: 222, 53.
Horror *AB* 2: 448, 15.

ΜΙΣΤΑΙΩΤΑ *Oris, divinum sacrificium: VIII. 82. 342. 19. 341.*

METHION 1. 'By $\mu.$, in arcano Bas.
11. 176. 14. 77. 2. NICARAO traditional.

97: 179, 14, 14 46, arcana traditiones
Bas 97: 181, 11: μυστικά, μεριδιανά
arcana traditio Bas 91: 180, 22, τὰ
μυστικά, arcana Bas 92: 185, 18.

Leptopygia dist. a protopygia VIII
27 341, 4, 340, 20.

3. *Misteria sacrosancta* 2, ss. *sacramentum* *Iacob* 7 133, 15, *Bas.* 90: 177, 21, *Bas.* 91 180, 17, *Theoph* 8 269, 6, *Tim.* 3. 242, 2, *VI* 32. 166, 5, *VII* 66, 202, 2.

N

NEOPHYTUS recentor baptizatus - potest; non promovetur ad ordinem monachorum *l. and 3. 131, 17*, episcoporum doctor alium est exemplo antea defit, recentor ex gentilitate aut mala vita conversus non admittatur ad episcopatum, nisi ex vocazione dicta *Ap. 8. 20, 11, cf. Nec. 12. 30, 17*, dicitur baptizatus ad presbyteratum vel episcopatum non promoventur *1. 2. 24, 20*, neophytus, non promovendus ad diaconatum, presbyteratum vel episcopatum, aestimabatur it, qui non dedit specimen honestae vitae in uniusque presentienti gradu clericatus per longum tempus *Sed. 10. 174, 14*, nemo clericus vel monachus subito - *Ap. 24*; episcopus creetur, vel interstitialiter proactus *AB. 17. 475, 6* v. *Interstitialia*, neophytus sec. *Idem* - clericus, vel sec. *Acad. I. 1. 100* s. *Monachus* non promovetur *VIII. 5. 101, 21, 302, 6*, neophytus est nuper tonsus clericus aut monachus *ibid. 302, 14, cf. Cyr. 4. 282, 8*, *Platini neophytus v. Interstitialia 3. Φ. 210c* *CP.*

NEOPTERIN, novo opere monasterium
condere AB 7 459, 19, versupla
ibid. 459, 19.

NEPOTISMUS. episcopus successorem
in sede sua fratrem aut filium aut
cognatum invalidem ordinat. *Ap.* 76
46, 18, successorem sedis sue ipso
instituere nequit. *Ant.* 23, 222, 14;
clericorum admisum non fiat sine pro-
batione ex cognatione vel benevolen-
tia. *Bar.* 89; 174, 1; improbus est
mos, quo ad clericum proles sacerdotum
admittitur, sine probatione vitae. *VI*
33; 166, 11; v. *Armeni*.

ΝΕΦΟΔΙΟΚΤΑΙ, *nubes expellentes*, i. e.

serenum promittentes *VI 61: 197, 15*:
v. *paganī* 4.

NHETEIA, NHETETEIN r. v. *ieiu-nium* m.

2. «Abstinentia», sese abstinuerunt ab occurrendo *Carth. 100: 365, 18* et *app.*

NICAEA, civitas, metropolis Bithyniae *I lemma: 23, 4*; *II 1: 45, 18*; *Carth. Apia: 423, 10-21*.

2. Concilium Nicaenum I, historia *I intr.: 27*; tanquam synodus Orientis a Constantino imperatore congregatum *Pape: 509 n. 1*; *510*; subscriptiones *I intr.: 22 n. 15*. Nicaena fides, symbolum *II: 45, 18*; 318 patrum *VI 1: 112, 10*; confessio fidelis *Carth. proem. 199, 18*.

Nicaeni canones servandi sec. litteram et sec. consuetudinem exinde ortam *Carth. proem.: 200, 7*; statuta N. confirmanda *ibid.: 199, 5*; acta authenticā *CP* inveniuntur *ibid.: 204, 11*; statuta sec. exemplar Carthaginense allatum servanda *Carth. 1: 214, 10*; canones et symbolum a Cyrillo Alexandrino et ab Attico *CP* ad synodum mittuntur *Carth. Apia: 422, 10; 424, 14*; de errore commisso, canones Sardenses pro Nicaenis sumendo *Pape: 532*.

Citantur Nicaeni canones: c. 3 *Bas. 88: 170, 8*; c. 4 *VII 3: 251, 2*; c. 5 *Carth. Apia: 432, 18; VII 6: 258, 8*; c. 6 *II 2: 46, 21*; *VIII 17: 322, 26*; c. 8 *Bas. 47: 137, 18*; *Theoph. 12: 271, 11*; c. 9 *Theoph. 3: 266, 2*; c. 13 *Nys. intr.: 202*; c. 15 *II intr.: 42*; *Naz. intr.: 228*; c. 17 *Bas. 47: 137, 17*.

2. Nicaenum II concilium, historia *VII intr.: 242*.

NICETAS Paphlago, auctor actorum graecorum concil. *VIII (?) VIII intr.: 290 n. 12*.

NIKIOU Ioannes, chronographus *Theoph. intr.: 259*.

NICOLAUS I, papa Romanus, «organum spiritus sancti» *VIII 2: 296, 4*; a falso nominis concilio photiano anathematizatur *VIII 6: 305, 2*; Photium sententia synodali damnavit *VIII 6: 304*; clericos Photii sectatores depositus *VIII 25: 338, 6*.

NICOMEDES - Νικόδημος, episc. *Cypr. 1: 304, 17*.

NIKOΠΟΙΑΤΑΙ, destinatarii epist. *Bas. intr.: 90, 95: 193, 10*; Theodosium presbyterum cum litteris ad Basiliū mittunt *Bas. 95*: 193, 18*; adversus arianos insurgunt *ibid.: 197, 3*.

ΝΙΑΜΜΩΝ, episc., ab uno Theophilo ordinatus *CP intr.: 437 n. 5*.

NINELLUS Rusurrianensis - Νινέλλος 'Πουεσουνάτης, legatus Caesariensis provinciae (subscr.) *Carth. 133: 409, 20*; Rusurrensis - Πουεσουνέρσανός, legatus Caesariensis *Carth. proem.: 401, 11*; N. Sitifensis, eiusdem provinciae (subscr.) - Νινέλλος Σιτ., τοπογραφικής τῆς Βυζαντίου ἐπαρχίας (errat Gr. repetendo clausulam praecedentis episcopi) *Carth. 133: 409, 17*; v. *Leo alius*.

NOVERCAE inimicithae adversus proxignos *Bas. 87: 168, 14*.

NOVITIATUS, tempus experimenti: v. *monastica vita 3, monialis 2*.

NUMERIANUS, Rusguniensis - Νούμεριος 'Πουεσουνάτης, episc., legatus Caesariensis *Carth. proem.: 401, 15*; Νούμ. 'Πουεγουράτης leg. prov. Caes.

NUPTIAE: v. *matrimonium*.

(deest Lat.) *Carth. 133: 410, 4*.

NUMIDIA - Νούμιδια secunda primatia Africana (Numidia et duo Mauritaniae) *Carth. 17: 231, 11*; provincia duarum Numidiarum: legati *Carth. proem.: 198, 4*; una metropolitana sedes *Carth. proem.: 252, 8*; *proem.: 327, 22*; Constantina est metropolis civilis a prima sede distincta *Carth. 86: 331, 16*; legati non potuerunt mitti ad synodum propter tumultum tironum *proem.: 337, 20; 338, 20*; delegati Numidiarum episc. ad synodum peragendam *Carth. 127: 398, 16*; legati prov. Numidiae *proem.: 401, 2*; (subscr.) *133: 407, 21*; v. *Alypius, Augustinus, Aurelius Numid., Crescentianus, Maurentius, Placentius, Possidius, Xau-tippus, Germania Nova*.

NUMIDIUS - Νούμιδιος, Maxulitanus episc. *Carth. 8: 221, 15; 54: 279, 1*; *55: 281, 9*; *proem.: 337, 14*.

ΝΥΜΦΗ sponsa Christi, monialis *VI 4: 130, 10*.

OBLATA 1. dona fidei illum - καρποφορίαι, pro ecclesiae necessitatibus valde laudabilia *Gangr. epil.: 99, 12*; non praeter conscientiam episcopi percipienda et distribuenda *Gangr. 7: 92, 7*; oblationes in pauperes, καπνοδας eodem modo babendae *Gangr. 8: 92, 16*; oleum luminarium et incensum ad altare semper portantur *Ap. 3: 9, 13*; novae spicae et uva tempore suo *ibid.: 9, 10*; mel, lac, sicera, volatilia et legumina super altare ad benedictionem non ponenda *ibid.: 9, 4*; *VI 57: 194, 7*.

Ex oblationis ad missam, pane et vino, quidquid remanet a solis clericis et fidelibus consumendum *Theoph. 8: 269, 4*. O. fidelium ad bona ecclesias pertinent *Cyr. 2: 280, 4*; oblationes promissa - δωροφορίαι *Cyr. 8*: 289, 16*.

ONOMA, ὄντε τοῦ δ., propter nomen christianum *Petr.* 2: 35, 13; τῷ τοῦ δ. tituli (episcopal) honor *I* 8: 31, 12; v. honor.

OPERA necessaria ad probandam dispositionem internam paenitentis *Bas.* 5: 103, 8; v. dispositiones 1; e mortuis o. ἀπὸ τῶν ψεύτων ἔργων εἰς τὴν ζῶσσαν *Nyss.* 1: 204, 15; fructus paenitentia sunt *Petr.* 3: 37, 2; fructus mandatorum *Carth.* 113: 381, 4.

OPTATUS - Ὄπτατος episc. subscripti epist. ad Caelestinum Roman. *Carth.* *Apia.* 42: 10.

ΟΥΕ, non «vespere», sed «tardius» significat *Dion.* 1: 7, 14.

OPUS operantis: ex o. op. sacramentorum confectionem pendere: benedictio sanctificationis transmissio est; qui istam non habet ob peccatum commissum quomodo eam transmittere poterit *Bas.* 27: 127, 21; *VI* 26: 157, 6; *Tar.* 1: 319, 15; itaque haeretic et etiam schismatice valide sacramenta conficerne nequeunt *Bas.* 1: 95, 8; 97, 1; *Cypr.* 1: 307, 3-12-18; 309, 21; 310, 6; 311, 9-18; 312, 15; 313, 5; in ecclesia catholica sacramenta - ἐγύρων (baptismus) salubriter et aeternae et vitaliter accipiuntur, haeretic autem damnationis poenam conquerunt *Carth.* 57: 292, 22; v. reconciliatio 1-2.

ORANDI lex, lex credendi: sicut baptizamur, ita et credere debemus *Bas.* 91: 184, 14.

OPAPION, insigne diaconi: subdiaconis, lectoribus et cantoribus non permittitur *Laod.* 21: 139, 19; 22: 140, 6.

ORATIO obtinet remissionem peccatorum in fratribus: v. libellatici; oratio officium speciale monachi est: v. monastica vita 2; orationum ordo - εὐχή in missa, post bominiam: una pro catechumenis, una pro paenitentibus, tres pro fidelibus, quorum pri-

ma secreto - διὰ σιωπῆς, reliquae cum exclamacione - διὰ προσφωνήσεως, ac post pacem fit ἀναφορὰ *Laod.* 19: 138, 5; in officio nonae et vesperae semper eadem preces recitentur *Laod.* 18: 137, 16; orationes - λεοταὶ solae recitentur, quae a synodo probatae, vel etiam a prudentioribus - συνετότεροι collectae sunt *Carth.* 103: 368, 12-18; tales sunt praefationes - προσκύνα, commendationes - παραθέσεις, manus impositions - ἐπιθέσεις τῆς χερὸς *ibid.* 368, 14; commendatio animas defuncti - παράθεσις *Carth.* 41: 260, 2; ad orientem verti inter orandum ex traditione non scripta est *Bas.* 91: 180, 6.

ORATORIUM, aedes sacra 1. Οἶκος *Ap.* 10: 12, 20 (7); *Ant.* 2: 106, 7; *Laod.* 58: 153, 19; εὐχῆρον, ναός, templum *Greg.* 11*: 29, 11; 30, 3.

2. O. publicum - εὐχῆρος οἶκος ne aedificetur praeter voluntatem ordinarii loci *IV* 4: 73, 3; *VII* 17: 275, 4; oratoria hospitiorum, monasteriorum et martyriorum clericos sub auctoritate episcopi habent *IV* 8: 75, 19; o. privatum - εὐχτ. οἶκος ἔδον εὐχέων; missae celebratio praeter consensum ordinarii interdicitur *VI* 31: 162, 5; item baptismi *VI* 59: 195, 7; missae et baptismi *AB* 12: 469, 4; o. privata in domibus potentum *VI* 10: 264, 12-16. O. publicum distinctum a κορυφαῖς videtur esse ecclesia - εὐλητία, in qua agapas celebrare non licet *VI* 74: 212, 4.

ΟΡΧΕΙΣΘΑΙ choream dare: ἐπὶ σκηνῆς, saltationes in scena *VI* 51: 188, 16; «saltare» - βαδίζειν in cena nuptiali christianis prohibetur *Laod.* 53: 151, 17; δράχμας μωσαῖαι, scelcratissimae saltationes paganorum per vias et plateas, in natalitiis martyrum *Carth.* 60: 297, 18; δ. sub nomine deorum *VI* 62: 199, 1 δ. δημόσιαι γυναιῶν in Brumaliis damnantur *ibid.* 198, 17; v. paganis 1.

ORDINARIUS loci: διὰ κατὰ τόπον ἐπισκόπος *IV* 16: 82, 14; *VI* 31: 162, 8; *VI* 41: 178, 11; *VII* 17: 275, 11; δῆμος πόλεως *IV* 4: 73, 5; episcopus proprius: ὁ διοικ. ἐπ. *I* 16: 37, 22; *Ap.* 25: 15, 9; *IV* 7: 76, 9; *IV* 9: 77, 6; *VII* 10: 264, 14; οἰκεῖος *IV* 8: 76, 20; *VII* 33: 167, 14.

ORDINATIO sacra: v. χειροτονία, χειροτεστα, προχειριζεσθαι. De o. episcopi: v. episcopus 3 b.

1. Conferunt clericis maioribus et minoribus: v. clericis 1.

2. Minister o. est episcopus, potestate apostolis et eorum successoribus a Christo data *Genn.* 1: 293, 7-17; 294, 5; ordinans s. spiritus minister est *Tar.* 1: 316, 11; successio non interrupta potestatis ordinandi requiritur *Bas.* 1: 97, 1; chorepiscopus de consensu ordinarii loci in scriptis dato potest presbyteros et diaconos ordinare *Ant.* 13: 65, 14; caeteros clericos autem ex ordinaria sua potestate: v. chorepiscopus; hegumenus presbyter lectorum pro monasterio per se ordinare potest: v. hegumenus; episcopus «in partibus» valide clericos etiam ad se non pertinentes ordinat *VI* 37: 172, 3.

3. Conferenda est o. publice in ecclesia praesentibus fidelibus *Theoph.* 7: 268, 8; post exitum «audientium» fit *Laod.* 5: 132, 10. Ordo sequendus est: cleri consensio de nomine et designatio candidati; examen canonicum - δοκιμασία ab episcopo; ordinatio publice conferunt, clero explicitis verbis consentiente et populo ab episcopo iusso ut opinetur de candidato *Theoph.* 7: 267, 27 et 268, 7.

4. Ordines maiores conferri videntur minoribus non praecedentibus *Laod.* 3: 131, 18; presbyter ordinatur, qui non iuit diaconus *Neoc.* 12: 80, 17; attamen: v. interstitia. A-

tas ordinatio: v. presbyter, diaconus, subdiaconus, lector, tonsura.

5. Effectus ordinatio remissio peccatorum, carnalibus exceptis, esse dicitur *Neoc.* 9: 79, 12; litterae o. ab ordinante dandae sunt: v. litterae 3. S. ordinatioem qui negaverit vel ut laicus vixerit, paenitens, in laicorum communionem recipitur *Tim.* 26*: 254, 14; qui ob metum hoc fecerit: v. lapsi 6.

6. Irrita est o. collata ab haereticis rebaptizandis: v. reconciliatio 2 per baptismum; ab omnibus haereticis et schismaticis, propter defectus successionis in potestate ordinandi *Bas.* 1: 97, 1: v. reordinatio: tamen in his οἰκονομίαι est utendum: v. οἰκονομία 3. Irrita est o. simoniaca: v. simonia; sine titulo collata *IV* 6: 74, 20; clerici alieni: v. clericis 4. episcopus 3c. irrita.

7. Iteratio validae ordinatio prohibetur *Ap.* 68: 42, 19; depositus presbyter ne baptizetur ut iterum ordinari possit *Carth.* 27: 243, 11: v. reordinatio.

ORDO, 1. Bonus o. in ecclesia: v. τάξις, τύραννία;

2. Categoria in qua annumeratur membrum ecclesiae: v. τάγμα.

ORIENS 1. ἀνατολαι: ad orientem verti inter orandum ex traditione non scripta est *Bas.* 91: 180, 6; quia Eden in Oriente sita est, quam recuperare optamus *ibid.* 182, 2.

2. Dioecesis civilis Orientis *II* 2: 46, 19; v. primatiae.

ORIENTALES ecclesiae: Alexandria, Antiochia, CP *Carth.* *Apia.* 420, 1.

ΟΡΙΓΕΝΗΣ, Origenes *Dion.* intr.: 1; *Greg.* intr.: 17; a Trulliano damnatur *VI* 1: 116, 21; graecas fabulas re-

fixit, apocatasim ac metempsycho-
sim VI 1: 117, 1.

ORIGINALE peccatum: παλαιὸν παρά-
πτον VI 73: 221, 8; perversitatis dia-
boli vestigia VI 96: 234, 12; reliquiae
e «vulnere serpentis» VI 102: 240, 20;
ab inimico plantata in nobis cupiditas
Genn. 1: 299, 2; peccata prolis ante
actatem patrata parentibus ascriben-
da Carth. 35: 256, 10; negantes pecc.
orig. damnantur Carth. 110: 376, 16;
item, negantes id a baptismio deleri
ibid.: 377, 4; v. προγνωνική.

ORPHANI - δραγμῶν ἀποστέλλων, indi-
gentium cura ad episcopum spectat
IV 14: 81, 10-12; opp. ἀπερρίπτων
ibid.: 80, 18; opp. αἰρετικός ibid.:
81, 3-8; «christiani catholici» b. χρι-
στικού Carth. 22: 238, 5; Carth. 36:

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ, qui recte de fide sentit
IV 14: 81, 10-12; opp. ἀπερρίπτων
ibid.: 80, 18; opp. αἰρετικός ibid.:
81, 3-8; «christiani catholici» b. χρι-
στικού Carth. 22: 238, 5; Carth. 36:

ΟΖΙΑΣ, rex Israel VI 69: 207, 9 app.

256, 16; δρόσος ὁπ. αἰρετικός VI
92: 292, 11.

OSCULUM: pacis in missa - επέμνη ante
anaphoram Laod. 19: 138, 16; - ἀπο-
μένη Tim. 9: 245, 17. Oscula prohibita, a
diacono vel presbytero confessa, sus-
pensione ab officio punienda Bas. 70:
149, 20.

OSSIUS, Cordubensis episc.: v. Ho-
sius.

ΟΣΠΡΙΑ, legumina Ap. 3: 9, 10; v.
oblata.

OSTIARIUS - θυρωρός Laod. 24: 140, 16;
v. clericis; ianuae a subdiaconis
custodintur Laod. 43: 148, 10.

ΟΘΟΝΙΟΝ, lineum sacram altaris Ap.
73: 45, 4; v. Indumenta.

ΟΤΙΑΡΙ - σχολάζειν, otium dominicale
observandum, non sabbato Laod. 28:
142, 14; v. sabbatum 2.

ΟΖΙΑΣ, rex Israel VI 69: 207, 9 app.

P

PACIS - Πάτον ecclisia in Hippone-Regio,
in cuius secretario synodus habita est
Carth. proem.: 249, 15; intr. 194.

PACTA - συνθήκαι Bas. 40: 134, 17; v.
contractus, v. v. contractus.

PAENITENTIA, 1. Cordis paenitentia
- μεταμετεσθήτη «paenitendum» ge-
runt a I 11: 33, 6; paenitentiam agentes
IV 7: 75, 13; b. μετανοή κατ. ἀποτροφή
paenitentes et conversi ad deum Bas. 1,
39; lapsi paenitentes nondum reconciliati
tanquam vinci ac condemnati

ante tribunal dei sistent Dion. 5: 15, 18; v. dispositions. 1.

2. Finis impositae (satisfactionis)
purificatio peccatoris est - κάθαρσις
Nyss. intr.: 201; paenitentia medicatur
omnem morbum animae Nyss. 1: 203,
18; curatio paenitentis procuranda
Nyss. 8: 226, 2; VI 102: 239, 11;
v. θεραπεία.

Sola poena mere punitiva depo-
sitione totalis esse videtur, quia perpetua
est, nullam restitutionem in pristinum
statum admittit Bas. 3: 100, 22;

post rite expletas poenas datur recon-
ciliatio propter bonitatem dei Laod. 2:
131, 12. In articulo mortis cessat omnis
poena; an reviviscat, si vixerit: v.
moribundi.

3. Dispensator poenarum - οἰ-
κονομῶν τὰ τῆς μετανοίας Nyss. 4:
215, 19; cui concretum est solvere et
ligare Bas. 74: 151, 13; paenitentia
ab episcopo moderatur I 12:
34, 13; pro qualitate delicti tempus
impertitur Laod. 2: 131, 9; prolongatio
eius ad iudicium episcopi fit Bas. 54:
143, 22; 21: 123, 13; pro differentia
peccatorum de paenitentia decernit
Carth. 43: 260, 17.

Sed etiam a presbyteris imponitur
Theoph. 14: 273, 10; Theoph. intr.:
261; officium paenitentiarum sub Nec-
tario cessasse videtur Nyss. intr.: 202.

4. Paenitentia: mortificationes
in corpore - κακοῦ Dion. 5: 16, 24;
- κάκωσις Anc. 2: 57, 16; vacent oratione
et leinum Laod. 1: 130, 6; quae
proprie ad officia monachi pertinent
IV 4: 73, 9; poena talionis II 6: 52, 11;
percuteare fideles peccatores, ut timore
a peccando avertantur, prohibetur Ap.
27: 20, 5; sive per se fiat, sive per alium
AB 9: 462, 15; si tamen moriatur per-
cussus, homicidium involuntarium cen-
setur propter intentionem peccatores
In melius convertere voluisse Bas. 8:
105, 12. Afflictiones corporeae im-
ponendae sunt: eremite fugitivo VI 47:
179, 15; daemonis possessionem simu-
lantibus VI 60: 196, 12; severioris ob-
servantiae monasterio tradatur irregu-
lariter admissus AB 2: 451, 13; di-
vina illudere ausus quosdam labores
et poenas in duram observantiam acci-
piat VIII 16: 321, 24; de paenitentia
v. infra.

PECUNIAE atque honoris poena
contra defensare audenter clericum
condemnatum Carth. 62: 300, 1; solvat
quadruplum metropolitanus suffraganeum
spolians VII 6: 259, 4; summam

reddat quinta parte addita - ικανητόν,
qui ceram vel oleum ab ecclesia sub-
traxerit Ap. 72: 44, 17; furto acqui-
sita - τὰ προσόντα pauperibus reddat,
si non amplius habeat, labore suo id
procuret Nyss. 6: 223, 17; ab iniustitia
cesset, ut recipiatur Theoph. 14: 273,
14-18; restitutio rei alienae praeter
retributionem fiat Greg. 10: 29, 3.

5. Reconciliatio paenitentis
post peractam poenam - καταλλήλη
Carth. 45: 262, 17; ἀποδοῦναι τὴν
κοινωνίαν Nyss. 4: 215, 25; III 5:
60, 20; εἰσεῖν εἰς τὸν ἁγιασμόν I 12:
34, 16; προσεσθεῖν I 5: 27, 11; δημοκ-
ράτων Ant. 4: 108, 7.

Statuitur: a conventu fidelium Greg. 7:
27, 18; ab episcopo tantum, qui sen-
tentiam tulit, vel a synodo, si appella-
tum sit Ant. 6: 109, 14; si episcopus
qui excommunicavit mortuus est, ab
alio episcopo (eius successore) Ap. 32:
22, 18; a presbytero in publico officio
fieri prohibetur Carth. 6: 219, 15;
15: 220, 9; presbyter, absente episcopo,
necessitate compulsa paenitentes
publicos reconciliare potest Carth. 43:
261, 3; v. supra n. 3.

PAENITENTIA PUBLICA: v. κα-
νάντα 4, μετάνοια. 1. Pro lalcis
gradus quattuor includit, quorum u-
num vel alterum vel omnes paenitens
temporibus pro unoquoque definitis
a patribus aut a praesule definendiis
percurrere debet ut s. communione
dignus iudicetur: gradus sunt: πρό-
κλαυσις, ἀφράσις, ὑπόκλωσις, et σύ-
στασις; v. singula verba. Im-
ponitur ab episcopo: v. paeni-
tentia 3.

Pro clericis isti gradus non valent,
datur tamen tempus paenitentiae et
reconciliatio pro non totali excommuni-
catione et non totali depositione:
v. poenae.

2. Tempus - τοῦ καθηκόντος δικόνος
Nyss. 5: 219, 24; Indetermina-

tnm: brevi tempore *Laod.* 1: 130, 16; usque aliquantulum *Laod.* 9: 134, 14; ab episcopo determinandus *Laod.* 2: 131, 4; usque ad cognitionem *Carth.* 87: 332, 12; donec obtemperet *Carth.* 122: 394, 6; per aliquod tempus *VIII* 20: 330, 20; aliquo indicto tempore *VIII* 23: 335, 23. Ubi de privatione communionis agitur, modus paenitentiae prostratio - ὑπόπτωσις est, nisi aliter notetur. Tempus paenitentiae in cc. Petri non clarescit, ideoque notatum non fuit in sequentibus.

3. **Tempus determinatum** pro privatione s. communionis sine designatione gradum. Locus, inter prostratos est, nisi aliter notetur.

Una *septimana*: clero qui vestem alienam statul induit *VI* 27: 158, 10; iacio seipsum communicanti *VI* 58: 194, 18.

Unius anni assistentia - οἰστρος pro fure sponte confitenti *Bas.* 6: 147, 3; unus annus in codices sacros destrucentem *VI* 68: 206, 16; unius anni suspensio ab officio in lectorem et subdiaconum clepsigamos *Bas.* 69: 149, 10; digami in Caesarea Cappad. unum annum communione privantur *Bas.* 4: 102, 22; episcopus indebitam reverentiam strategis ostendens *VIII* 14: 318, 1 et 316, 24.

Duo bus annis a communione abstinent: digami alibi ac in Caesarea *Bas.* 4: 101, 22; stratega ab episcopo indebitam reverentiam exigens *VIII* 14: 318, 2 et 317, 2.

Tribus annis: excommunicetur laicus qui se ipsum eunuchizavit *Ap.* 24: 18, 17; a communione abstineat milites qui in bello caedes intulerunt *Bas.* 13: 113, 11; pueriae, que amatorum secutae sunt, si postea matrimonio parentes consenserunt *Bas.* 38: 133, 20; raptore et cooperatores eorum *Bas.* 39: 130, 10; cf. tamen *Bas.* 22: 135, 3 (4 annorum) trigani *Bas.* 4: 101, 24.

4. Certo tempore cum explicite

notatis gradibus, paenitentia - κανόνων:

2 annorum: 1. prostratio, 1 assistentia: pro fure convicto ab aliis *Bas.* 61: 147, 7.

3 annorum: 2 prostratio, 1 assistentia: pro eis, qui ex metu idolothya comedenterunt *Anc.* 5: 60, 6; pro eis qui proprios cibos in templis idolorum comedenterunt (annus assistentiae ad iudicium episcopi adiungitur) *Anc.* 7: 62, 10. 1. ploratio, 1. prostratio, 1 assistentia pro ministris illudendorum sacrorum *VIII* 16: 322, 10.

4 annorum: 1 ploratio, 1 auditio, 1 prostratio, 1 assistentia: raptore et cooperatores eorum *Bas.* 22: 125, 3; cf. tamen *Bas.* 30: 130, 10. (v. supra 3. ad fin.)

5 annorum excommunicationis: in trigamos, 3 auditio, 2 assistentia *Bas.* 4: 102, 14; in recurrentes ad vates 3 prostratio, 2 assistentia *Anc.* 24, 72, 14.

6 annorum: 1 auditio, 3 prostratio, 2 assistentia pro apostatis ex solo timore *Anc.* 6: 61, 13; pro eis qui idolothya indiferenter comedenterunt *Anc.* 4: 59, 15; qui coacti bis et tres sacrificaverunt, 4 prostratio, 2 assistentia *Anc.* 8: 63, 5; ad vates recurrentes et paganos usus *VI* 61: 197, 6; peiurantes vi et necessitate *Bas.* 82: 156, 3.

7 annorum seu fornicationis poena - κοπελας κανόνων: 2 ploratio, 2 auditio, 2 prostratio, 1 assistentia *Bas.* 59: 147, 7; maritus cuius uxor adultera, vel ipse adulter fuerit *Anc.* 20: 70, 12. 1 ploratio, 2 auditio, 3 prostratio, 1 assistentia: incestus ex matrimonio cum glorie *Bas.* 78: 153, 22; vel cum noverca 79: 154, 1; maritus, qui reicta propria uxore denuo nupserit 77: 153, 8. 1 ploratio, 3 auditio, 3 prostratio: polygami *Bas.* 80: 154, 10; quolibet illegitimo matrimonio coniuncti *VI* 54: 4; v. matrimonium

monium 4. fornicatio. Apo-
statae ex infirmitate carnis, non
voluntate animi *Nyss.* 2: 210, 16.

8 annorum: 3 ploratio, 2 auditio,
3 prostratio: lapsi jurando per deos,
idolothya vescendo propter tormenta
gravia *Bas.* 81: 155, 14.

9 annorum: 3 ploratio, 3 auditio,
3 prostratio pro fornicatione *Nyss.* 4: 215, 8; pro homicidio involuntario
Nyss. 5: 219, 23.

10 annorum: 3 auditio, 6 prostratio,
1 assistentia: pro eis qui pro repe-
tite sacrificaverunt et alias induxerunt
Anc. 9: 63, 12; recens paenitentia pro
abortum procurantibus *Anc.* 21: 71, 9;
Bas. 2: 100, 6. 2 prostratio, 3 auditio,
4 prostratio, 1 assistentia: pro ho-
micio involuntario *Bas.* 57: 145, 12; pro peiurante *Bas.* 64: 147, 24; item, pro tumuli violatore
Bas. 66: 148, 14.

11 annorum: 3 ploratio, 2 auditio,
3 prostratio, 3 assistentia: pro lapsis
idolothya vescendo et per deos iurando
Bas. 81: 155, 14. 2 ploratio, 2 auditio,
5 prostratio, 2 assistentia: pro pei-
utantibus sine vi ac necessitate *Bas.* 82: 156, 7. 3 ploratio, 3 auditio, 3
prostratio, 2 assistentia: pro incestu
cum sorore ex alio patre aut matre
Bas. 75: 151, 27.

12 annorum: 3 auditio, 7 prostratio,
2 assistentia: pro lapsis sine necessitate
in persecutione Licinii I 11: 33, 3.

13 annorum: 3 auditio, 10 pro-
stratio: pro monachis lapsis sub Licinio
I 12: 34, 15.

15 annorum seu adulterii
poena: 4 ploratio, 5 auditio, 4 prostratio,
2 assistentia *Bas.* 58: 145, 23; pro sodomitae *Bas.* 62: 147, 12; pro be-
stialitate *Bas.* 63: 147, 19; pro virgine
sacra lapsa *Bas.* 18: 120, 10; 10; 60:
146, 16; pro monacho lapso *Bas.* 60:
146, 20; pro matrimoniis ex prohibita

cognitione *Bas.* 68: 149, 3; v. adul-
teri 3, matrimonium 4.

18 annorum: 6 ploratio, 6 auditio,
6 prostratio pro adulterio *Nyss.* 4: 216
7: v. adulteri 3.

20 annorum seu homicidii
voluntarii paenitentia: 4 plora-
tio, 5 auditio, 7 prostratio, 4 assisten-
tia *Bas.* 56: 144, 13; pro incestu inter
fratres *Bas.* 67: 148, 21; pro recur-
tentibus ad vates *Bas.* 72: 150, 18;
vel ad magicas artes *Bas.* 65: 148, 7.
15 prostratio, 5 assistentia: pro iapisis
in bestialitatem ante vigesimum
actatis annum *Anc.* 16: 67, 5.

27 annorum: 9 ploratio, 9 auditio,
9 prostratio: pro homicida voluntario
Nyss. 5: 218, 10.

30 annorum: 25 prostratio, 5 as-
sistentia: nupti lapsi in bestialitatem
post vigesimum actatis annum *Anc.*
16: 68, 1.

Totius vitae paenitentia: pro-
stratio tota vita pro homicidio volun-
tario *Anc.* 22: 71, 14; pro bestialitate
a nupto post quinquagesimum annum
patrata *Anc.* 16: 68, 6; pro nupta
leviro, si non solvat coniunctionem
Neoc. 2: 76, 6; pro negatione christiani
nomini *Bas.* 73: 151, 2; pro abortum
procurantibus (disciplina anterior) *Anc.*
21: 71, 7.

De reconciliatione, poena peracta: v.
paenitentia 5.

5. **Evolutio graduum paenitentiae:**
Greg. intr.: 17; *Bas. intr.*: 87; *Nyss.*
intr.: 202: v. gradus 2; severior
in Caesarea Cappadociae *Bas.* 18:
118, 23; relaxatio notanda est *Nyss.*
intr.: 202.

PAENITENTIARIUS: v. paeniten-
tia publica 3.

PAGANI USUS inter christianos: οὐα-
να τιμητικά VI 61: 197, 19: v.
paenitentia publica 3 (6 et 20 ann.)

1. In templis p. - λεπόν θεον

oleum offerre, lucernas accendere *Ap.* 7: 44, 8; idolorum tempa - εἰδωλεῖα μαργᾶ penetrare *Bas.* 8: 155, 3 *apf.*; festa eorum celebrare - ἐλληνες *Laod.* 39: 146, 15; idololatriae reliquiae in simulacris, locis et lucis vel arboribus *Carth.* 8: 324, 11; convivia p. celebrare *Carth.* 60: 297, 7.

2. **C a e r i m o n i a e:** in noviluniis - νοικηρὰ rogi accendunt et saliuntur *VI* 65: 203, 4; prima Martii festum veris celebrare *VI* 62: 198, 12; calendas, vota, brumalia celebrare *ibid.* 198, 10; in torculari Dionysum invocare *ibid.* 199, 12; in dolis vinum effundendo facetus risum mouere *ibid.*; personas - προσωπεῖα comicas, satyricas vel tragicas portare *ibid.* 199, 8; studiosi iuris ne usus paganos exhibeant *VI* 7: 208, 18; sacramenta per deos vetuantur *VI* 94: 229, 18; secundinas B. M. V. simulari coquendo et distribuendo celebaretur *VI* 79: 215, 11. Saltationes: v. δρεῖσθα.

3. **V e n e f i c i a - φαρμακεῖαι:** «malificia exquirere». *Anc.* 24: 72, 13; *Bas.* 65: 148, 7; *Bas.* 8: 107, 5; - φαρμακεῖα *Bas.* 7: 103, 27; μάγοι *Laod.* 36: 145, 14.

4. **I n c a n t a t i o n e s - ἐπικαθόλοι** *Laod.* 36: 145, 14; *Bas.* 8: 107, 9; - καθάρσεις, fascinaciones solvere *Anc.* 24: 72, 12; ἀποτροπαιον *Nyss.* 3: 211, 4; γυρτεῖα *Bas.* 65: 147, 7; *Nyss.* 3: 211, 3; φυλακτήρια *Laod.* 36: 145, 13; κατάδεσμα *Bas.* 8: 107, 14; φερδιάκται, γησται, φυλακτήριοι *VI* 61: 197, 15.

5. **V a t e s** vel divinationes consulentes - καταμαντεύμενοι *Anc.* 24: 72, 10; μαθηματικοὶ ἡ ἀστρολόγοι *Laod.* 36: 145, 14; μάντεια *Bas.* 72: 150, 18; *Nyss.* 3: 211, 1 μ. ἡ ἐκανόναρχοι *VI* 61: 196, 19; v. *Athinganī*, λύραι.

6. **P e r s o m a l a** et revelationes vanas altaria erigere *Carth.* 8: 324, 2; v. δειοδατικονα

PAGANUS - Θάλην: salutationem communem eis tribuere et cum eis cenare licet *Bas.* 96*: 198, 15; proles clericorum ne cum eis matrimonio coniungatur *Carth.* 21: 237, 14; matrimonium laicorum cum eis: v. p r i v i l i e g i a 2 (Paulinum); ad accusationem non sinantur, nisl in propria causa *Carth.* 129: 403, 18: v. a c t i o; eorum receptionis modus: impositio signi crucis, inter catechumenos admissio, exorcisatio, auditio catechumenorum per annum, baptismus *II* 7: 54, 15; *VI* 95: 232, 1.

P A L A T I N U S - Παλατίνος, episc. subscritbit epist. ad Caelestium Romanum *Carth.* *Apiar.* 428, 4 *tit.*; πάτρας Ρώμης *VI* 102: 129, 4; *VI* 54: 191, 12; συνουέτον *VI* 54: 192, 6: v. m a t r i o n i u m 4.

P A L A I T I N U S - Παλαίτινος, episc. subscritbit epist. ad Caelestium Romanum *Carth.* *Apiar.* 428, 7.

P A L E S T I N A provincia (nondum divisa) *Ant. syn.* 102, 11: v. Τούβενάλιος.

P A L A I T I N U S - Παλαίτηνος, regeneratio: λουτρὸν π., lavacrum r. *Carth.* 110: 377, 4; 378, 2; *Nyss.* r. 204, 11.

P A L A I N D I K I A, renovatio iudicij *Sard.* 3: 163, 13: v. a p p e l l a t i o 2.

P A L A L A D I O S, episc., depositus Gabadium Bostrensem *CP intr.*: 437.

—, episc. Amasiens., canonicon *Bas.* *intr.*: 86.

—, episc. Hellenopolitan. (Bithynia), vita S. Joannis Chrysost. *Tar.* 1: 325, 17.

P A L A L A K H, concubina: c. habere impletit admissionem ad clerum *Ap.* 17: 16, 5; v. c l e r i c i 3.

P A L L I U M - ἀμφόρον: v. ὁ μοφορεῖν.

P A N A D O X E I O N, «xenodochium», divisorium *VII* 22: 285, 11: v. i t i n e r a n t e s 5.

P A N N Y X I S: vigilia nocturna cum missa *Tim.* 23*: 254, 17.

P A N O T Φ, diaconus in dioecesi Lyco *Theoph.* 5: 266, 21.

P A P A I A: λεπτό, pater sancte *Greg.* 1: 19, 19; *Aurelius Carthagin.*, papa *Carth.* p r o o e m.: 197, 13; Bonifatius I Romanus oem.: παπας noster *Carth.* p r o o e m.: episc., παπας noster *Carth.* p r o o e m.: 206, 2; Innocentius I Romanus, papa *Carth.* 94: 356, 14; Anastasius Romanus, πάπας *Carth.* p r o o e m.: 303, 14 *app.*; Caelestinus I Romanus, πάπας *Carth.* *Apiar.* 428, 4 *tit.*; πάπας Ρώμης *VI* 102: 241, 17 *app.*; πάπας Nicolaus I, πάπας Hadrianus I *VIII* 2: 295, 23: 296, 2.

P A P P O S, episc. *Gangr. syn.*: 85, 13.

P A P A B A N T E S «qui p r a e v a r i c a t i s u n t», lapsi *I* 11: 32, 19.

P A P A X A P A T T E I N, adulterare (canones) *VI* 2: 124, 18.

P A P A D O S I S, traditio: sec. traditionem feriis IV et VI ieiunamus *Petr.* 15: 57, 18; ἀρχαῖα π. de honore episcopi Aeliae I 7: 29, 16. De vita et disciplina ecclesiae quod traditum est - παραδοθέντα ab apostolis servandum *Gangr.* epil.: 99, 17; beneficentiae sec. traditionem *ibid.* 99, 14. Liturgici usus silentio tecti et arcana traditione *Bas.* 97: 180, 22; e tr. non scripta *Bas.* 97: 181, 17; nec in s. scriptura nec apud ss. patres scripta inventur *Bas.* 92: 185, 21; tr. de baptismo *Bas.* 97: 184, 13. Castitas cleri ab antiquitate christiana servata - παραδοθέν *Carth.* 3: 217, 5. Tr. patrum est, clericos oratoriorum ordinario loci submitti *IV* 8: 76, 4. Tr. patrum in interpretanda s. scriptura securior via p r a e d i c a t i o n i s est *VI* 19: 151, 1; solos ieiunos celebrare posse traditio apostolica et patristica est *VI* 29: 160, 11; sec. tr. antiquissimam imperator penetrat sacrarium ad offertorium *VI* 69: 207, 13. Reliquias martyrum in c e n t r a l i s ecclesie depone ex traditione ecclesiastica fit *VII* 7: 261, 14. Tenebdae sunt traditiones sive per sermonem sive per epistolam traditae *VIII* 1: 295, 9; 294, 7; v. traditio.

P A P A K L H S I S, «obsecratio», monitio antequam poena feratur *Ap.* 31: 22, 14.

P A P A K L H T O S, paracletus, s. spiritus: tres p. in collatione baptismi admittere *Ap.* 49: 32, 14; Pepuzeni Montanum et Priscillam paracletum nominant *Bas.* 1: 95, 20.

P A P A L A H I T E O N, «accipendum», interpretandum *Carth.* 114: 381, 19.

P A P A N O M O S, illegitimus: γάμος *VI* 3: 129, 4; *VI* 54: 191, 12; συνουέτον *VI* 54: 192, 6: v. m a t r i o n i u m 4.

P A P A P E P T O K O T E S, lapsi in persecutio nē *I* 10: 32, 10.

P A P A S T N A G O T H I, conventiculum: v. s c h i s m a 1, c i r c u m c i l l i o n e s

P A P A T H P E I N νηστεῖαν, ieiunium obser vare *Petr.* 15: 57, 15.

P A P A Q H E S I S, commendatio 1. Preces *Carth.* 103: 368, 14; 41: 260, 2: v. o r a t i o.

2. Commendatiae litterae *Carth.* 23: 239, 2; παραθέσαι comm. litt. dare *Carth.* 93: 354, 12: v. litterae 6 et 8.

P A P A D A L E O S ποικιλοτά, pantherae variationes pellis *Petr.* 4: 37, 11: v. A φίο πος.

P A P H O R I O S, presbyter (edita: Γρη γόρφος), destinarius epistolae *Bas.* 88: 169, 11; *Bas.* *intr.*: 88.

P A P E I N A I, adesse in domo orationis proibetur excommunicato *Bas.* 75: 151, 29.

P A R E N T E S, officia parentum, officia erga parentes: v. p r o l e s.

P A R O C H I A: v. παροικία 2.

P A R O I K I A, 1. Sedes episcopi: «p a r o e c i a» *I* 16: 37, 17; 20: 41, 14; *Ant.* 18: 118, 8; *Sard.* 21*: 189, 11

(deest Gr.); *Ap.* 14: 14, 11; 15: 15, 7; 17: 17; 18; VII 10: 264, 7; π. καὶ αἱ ἀρτῆν χῶραι *Ap.* 34: 24, 10; *Ant.* 9: 111, 11; v. dioecesis, πόλις, ἐνοπία.

2 Parochia: alterius episcopi clericum in suis paroecis ordinare *Sard.* 14: 181, 15 (deest Gr.); rusticae paroeciae pertinent ad episcopum IV 17: 82, 20; dioecesis - παροικία Mappalensis, ubi lector institutus, parochiam significat in dioecesi Epigonii *Carth.* 54: 278, 8; dioecesis - παροικία (rusticae) *Carth.* 56: 284, 7; - θούκοις sub potestate episcopi *ibid.*: 284, 11; «massa dioecesis - στρατηγοῖς τῶν παροικῶν *ibid.* 284, 20; παροικία ἀγροκαταὶ, rusticae parochiae VI 25: 155, 19 lit.; v. χώρα, choreopiscopus, ἐκκλησία 2, χώμη, ἄγρος.

ΠΑΠΟΑΚΙΙ, mora *Carth.* proem.: 340, 14.

ΠΑΡΘΕΝΙΑ: v. virginitas, castitas; παρθένος, virgo: v. monialis.

PARTURJENS tempore ante pascha ad ieiunium non tenetur *Tim.* 8: 245, 4.

PARUM pro nihilo habendum: ieiunium non ruptum *Theoph.* 1: 263, 6-10; *Tim.* 16*: 251, 8.

PASClFA 1. P. hebraeorum, sacrificium agni, in typum Christi fiebat *Cyr.* 8*: 288, 2; maior hebdomada in ieiunio et oratione et compunctione cordis - κατέβας περαγα *VI 89:* 225, 11; etiam feria V. ieiunandum: v. ieiunium 3.

2. P. μεγάλη ἡμέρᾳ *Ant.* 6: 60, 14; ἀγέλη καρπαθή *Dion.* 1: 4, 12; ἀγέλη καρπή *Nyss.* 1: 203, 14; καθόλου τῆς κτίσεως καρπή *ibid.*: 204, 1; ἀναστάσιμος ἡμέρᾳ *VI 66:* 204, 7. Paschalia gaudia post horam resurrectionis inclinunt *Dion.* 1: 5, 10; diluculo dominicalis *ibid.*: 5, 1. Die paschatis baptizati deo praesentan-

tur *Nyss.* 1: 204, 10; dona festiva - εὐλογίαι mittuntur *Laod.* 14: 136, 11.

3. Celebratio ne ante vernalae aequinoctium cum Iudeis celebretur *Ap.* 7: 11, 12; 70: 43, 21; sec. definitionem Nicaenam cum Iudeis non est celebrandum *Ant.* 1: 104, 4. Dies paschatis ab Alexandria annuntiatur: cyclus paschalisch centenarius *Cyrill. Cyr.* intr.: 274 n. 5; a Cyrillo Carthaginensi synodo annuntiatur *Carth. Apiar.*: 424, 2. Carthagine in synodo annua exponitur *Carth.* 34: 255, 13; per legatos provinciarum ad synodus scripto provincialis communicatur *Carth.* 51: 270, 8; formatis litteris nuntiandus *Carth.* 73: 314, 18.

4. «Octavarum die», octava paschae hippodromia cessent *Carth.* 61: 298, 17; a die resurrectionis usque ad dominicanum novam - κανὴ in ecclesiis vacandum, psallendo et sacramentis communicando *VI 66:* 204, 7; ab hippodromis et spectaculis abstinentium *ibid.* Tempus paschale idem ac pentecostes est *Ant.* 20: 120, 10; «quadragesima paschae», i. e. dies 40. post pascha quo synodi provinciales habentur *I 5:* 28, 6; v. synodus prov. 3.

PASCHASINUS - Πατριαρχὸς, episc. Llybaci, legatus Leonis I Romani *IV intr.*: 66 n. 6; *IV 29:* 93, 17; 30: 96, 6; 96, 18.

PASTOR *Hermae Athan.* intr.: 60.

PASTORALIS cura - ποιμαντορικὴ ἡγεμονία episcopi *VI 32:* 164, 11; 102: 240, 17; v. episcopus 5.

PATRES, epistolae canonicae receptae enumerantur *VI 2:* 123, 7.

PATRIARCHA - ἐπίσκοπος διοικήσεως, civilium dioecesium: v. primatiales episcopi, synodus primatialis 1-2.

PATRIMONIUM - θεόκτητα monachī post admissionem monasterio manent,

etiam non perseveraverit, nisi culpa hegumeni sit *VII 19:* 278, 16; p. clericorum: v. bona 1.

PATRINUS - ἀναδεγμένοι: propter congnationem spiritualem cum viduata matre filii spiritualis matrimonium contrahere nequit *VI 53:* 189, 18.

PATRIPASSIANI damnantur *Ap.* 50*: 33, 11.

PATROCINIUM - προστατία *VIII 4:* 300, 11-7; πατριωτία *Carth. Apiar.*: 430, 2.

ΠΑΤΕΣΘΑΙ, officio cessare *I 18:* 40, 5; πεντεσθαι *I 1:* 23, 17; πεντασθαι τοῦ ἡδρῶν «a clero abstinere» i. e. ab officio *I 2:* 25, 10.

PAULINUS - Παῦλον, consul *I lemma:* 23, 5.

ΠΑΥΛΙΑΝΙΣΤΑΙ, Pauli Samosatensis sectatores, rebaptizandi *I 19:* 40, 10.; clerici reordinandi *ibid.*: 40, 16; v. reconciliatio 2.

PAULUS apostolus: ephesina persecutio *Petr.* 13: 53, 2; Thessalonicae *Petr.* 12: 25, 10; e Damasco evasit, Romae capite multatus est *Petr.* 9: 45, 20.

— Anconensis episc., legatus Iohannis VIII papae in Bulgaria *S. Soph.* intr.: 480.

ΠΑΤΑΟΣ ICP episc., e Sardicensi absens *Sard.* intr.: 156.

— II CP episc., monothelita *VI 1:* 118, 17.

— IV CP episc., iconoclasta paenitens, de VII concilio *VII intr.*: 242 n. 1; *Tar.* intr.: 314.

— Heracleens. (Thraciae) episc. *CP 1:* 439, 10.

— Samosatensis *Greg.* intr.: 17.

— Xeos (Xoeos) episc. *CP 1:* 439, 14 app.

— monachus Antiochenus a Maximo diacono ad Cyrillum Alexandr. missus *Cyr.* 6*: 284, 20.

PAUPERES - πένητες 1. Cum summa reverentia et timore dei ab episcopo providendi *Ant.* 25: 125, 5; speciatim chorepiscopis commissi *Neoc.* 14: 81, 17; presbyteri et diaconi indigentibus - δεομένοι dispensant cum timore dei et omni reverentia sub potestate episcopi *Ap.* 41: 29, 3; eleemosinarius - οἰκονόμος εὐποίεις ab episcopo nominatur *Gangr.* 8: 12, 18; beneficentia in pauperes - εὐόλεις ab ecclesia sec. traditionem fit *Gangr.* epil.: 99, 12; fratres nostri sunt *Gangr.* 11: 94, 1; omni adiumento fruantur *Theoph.* 11: 270, 15; nutriendi per redditus ecclesiasticos *VIII 15:* 318, 22; de clericis egenis: v. bona 4.

2. Pauperes et auxilio indigentes literis commendatis maniantur ab episcopo *IV 11:* 78, 18; apud imperatorem pro pupillis et viduis indigentibus intercedendum *Sard.* 7: 169, 6; cura de eis ad episcopum spectat *IV 3:* 73, 2; defensionem pauperum adversus tyrannidem divitium ecclesia suscipit *Carth.* 75: 316, 4; v. ἐκδίκοις; agapae pro pauperibus nutriendis fiunt *Gangr.* 11: 93, 16; v. ἀγαπη; hospitia pauperum - πτωχεῖα *IV 8:* 75, 19; 10: 78, 7.

PAUPERTATIS votum: v. monastica vita 2.

PAX christiana: εἰρήνη τῆς θεολογίας *Theoph.* 7: 268, 9; *Bas.* 18: 119, 6; *VI aīloc.*: 102, 1 sqq.; 40: 177, 1; imperator custos pacis christiana est: v. imperator 5.

ΠΑΥΣΤΙΝΟΣ, Πάστορ, graphia codicium *Carth.* intr.: 191; proem.: 197, 12-15; v. Faustinus, Faustus.

PECCATUM - ἀμάρτημα

1. 'Α. φυχικόν, delictum (occultum) animae *I 2:* 25, 8; gratia privat *VI 21:* 153, 4; ἀριθματική πεντά, «certa» crimina *Ap.* 28: 20, 18; p. ex usu mali trium partium animae oriuntur *Nyss.*

7. 206, 29 sqq; v. *actus*; ex ratione parte orta graviora cacteris sunt *ibid.* 2: 209, 18; motus cogitationis - λογισμός, mediorum adhibito- ἔχεις ad peccatum committendum ducent *VII* 22: 283, 3; qui p. cogitavit, sed non explevit a gratia salvatus est *Neoc.* 4: 77, 4; v. *gratia*, *veniale*.
 2. P. ex ignorantia gratia privat *Bas.* 27: 127, 14-21, 128, 2; v. *ignorantia*; culpa materialis excusat a poena *Bas.* 46: 137, 4; *VII* 93: 229, 4; v. *fornicatio*; mortale - πράξις θανάτου *Bas.* 32: 131, 10; p. ad mortem est peccatum non emendare et hoc peius, peccatum esse negare *VII* 5: 254, 17; peccatorum gravitas: v. *lapsi*; catechumenorum peccata baptismi delentur *Bas.* 20: 122, 22; s. ordinatione omnia peccata, exceptis carnibus, deleri dicuntur *Neoc.* 9: 79, 12; v. *catechumeni* 4.
 3. Recidenda sunt initia peccati *VII* 22: 282, 14; cogitationes mundare - καθάρισμα *ibid.*: 283, 8; peccatum consequitur *VII* 7: 260, 13; peccatum praetextu boni peius ac dupli poena dignum *Bas.* 90: 176, 11; unius peccatum iram del contra populum inflammat *Greg.* 2: 22, 13; peccata gravia iram del provocant *Greg.* 6: 27, 2; *Bas.* 85: 158, 12; induratio in peccato timorem poenarum tollit *AB*: 464, 9; v. *induratio*, *sacramentum*.
 4. Peccatum non habere qui dicit, anathema sit *Carth.* 114: 381, 14; etiam sancti pro peccatis suis dimit- tendis orant *Carth.* 115: 383, 5; humiliant et veraciter de hoc implorant deum *Carth.* 116: 385, 11. E peccati lapsu erectio pascha hominis est *Nys.* 1: 204, 8; prostratio et erectio in orando lapsum et resurrectionem nostram significant *Bas.* 91: 184, 1; peccatorum absolutio in terris levamen poenae post mortem afferit

Dion 5*: 15, 20. Pro peccatorum dif- ferentia publica paenitentia ab episcopo decernitur *Carth.* 43: 260, 17; v. *paenitentia* 3.
 5. P. originale: v. προγονική &.

PELAGIUS, Roman. episc.; adhuc diaconus Vigilius papae, de tribus capitulis scriptis *Pape*: 518 n. 22; *CP* intr.: 437.
 ——— haereticus; errores damnantur *Carth.* 109: 375, 7 tit.

PIENITEES: v. *pauperes*.

PENTADIUS Carpentanus, episc. - Πεντάδιος Καρπετανός (subscr.) *Carth.* 133, 408, 15; Carpitanus - Καρπιτανός legatus Proconsularis provincie. *Carth.* prooem.: 400, 16.

PIENTAPOLIS, ad episcopos Libyae et P. epistola *Cyr.* 4: 281, 12; pars dio- cesis civilis Cretensis, a Diocletiano imperat. Aegyptiacae provinciae et dioecesi Orientis coadunata *Dion.* intr.: 2, 14; v. *Basilides*.

PENTARCHIA, sive quinque primatiae totius ecclesiae Christi: Roma, CP., Alex., Antioch., Hierosolyma; erronea- si egalitas omnium intenditur *Pape*: 547; sensus Iustinianus *Pape*: 546; qui a Photio affirmatur *S. Soph.* 1: 483, 19; *Pape*: 533.

PENTECOSTES - Πεντηκοστή: tempore p. genu ad orandum non flectitur I 20: 41, 12; *Bas.* 91: 183, 6-27; atermatis imaginem praestat et monumentum *Bas.* 91: 183, 14; tempore p. prima annua synodus provincialis ha- benda: v. *synodus* 3.

PIENOEKTHI - Quinsexta: v. *In- Trullo*.

PIEPAGMENA, «gesta», acta: τοῖς π. έργοις actis inserere *Carth.* prooem.: 200, 21; τοῖς δημοσίοις π. έργοις actis inscribere *Carth.* 67: 307, 12; acta ecclesiastica synod

Carth. prooem.: 336, 8; *Carth.* 92: 343, 5-10-14.

PEPUZENI, allud nomen montanista- rum *Bas.* 1: 95, 19; 96, 3; in Montanum et Priscillam baptizant (substituentes eos Spiritui s. in forma baptismi) *Bas.* 1: 95, 18: v. *reconciliatio* 2.

PIERAMATIKA, «transmarina», i. e. Ita- liae regiones *Carth.* 105: 360, 16; οὐνόδος π., Capuensis *Carth.* 68: 308, 3-17-22.

PEREGRINI: v. *Itinerantes*, ξένοι.

PERIVOLAIION, pallium philosophorum *Gangr.* 12: 94, 7: v. βῆμας.

PERIVOLAOS λέρος, saeptum, area ecclae- siae *VI* 76: 213, 10.

PERIIXHEΣΘΑΙ, «comperire», certior fieri *IV* 25: 88, 17; 26: 89, 13: v. άχοή.

PERIOΔΕΤΑΙ, «visitatores», presby- teri pro vicis et agris, loco chorespis- coporum instituendi *Laod.* 57: 153, 8.

PERIΣΤΕΡΑ, columba et unica mater est ecclesia catholica *Carth.* 57: 292, 20.

PERIURARE paenitentiam decem an- norum meretur *Bas.* 64: 147, 24: v. *iu- ramentum*.

PIEPHEPEIA, elatio *VII* 16: 274, 7.

PERPETUA s., basilica Carthaginensis; restituta *Carth.* 1: 214, 17 app.; *Carth.* intr.: 192 n. 8: v. *restituta*.

PERSECUTIONES: persecutores diaboli satellites sunt *Petr.* 9: 44, 25; tor- menta *Petr.* 1 sqq.: 33 sqq.; *Anc.* 1 ad 9 et 12: 56 sqq.; *Ilcini* persecutio I 11-12: 32-33; arlanorum adversus orthodoxos *Bas.* 95: 194, 6; v. *lapsi*. Stratagemata christianorum, ut effugiant p. : conventionem facere ut videantur subire tormenta, quae illis vero non applicentur *Anc.* 1: 56, 17; fixerunt idolothya comedere *Anc.* 277, 12.

PIETROΣ, Alexandrin. episc., martyr:

vita *Petr.* intr.: 31; canones ex ser- mone de paenitentia *Petr.* lemma: 33, 1; intr.: 31; *VI* 2: 123, 9.
 ——— episc. in primatia Antiochena, a Domino Antioch. depositus *Cyr.* 1: 277, 12.

PETRUS, archipresbyter Romanus, le-

gatus Hadriani I papae *VIII* intr.:

242.

—, hegumenus S. Sabbae in Urbe, legatus Hadriani I papae *VII intr.*: 243.

—, cardinalis, lator epistolae Iohannis VIII papae ad imperatorem *S. Soph. intr.*: 480.

ΦΑΙΔΡΑΙ ἡμέραι, «dies celeberrimi», festivi *Carth.* 6: 298, 14.

ΦΑΛΕΡΙΟΣ Tarsensis episc. *CP I*: 439, 12.

ΦΑΩΦΙ aegyptiorum mensis, cuius dies decimus octobris nonis aequivalit *Ap.* 37: 26, II: v. october

ΦΑΡΜΑΚΑ, veneficia: v. pagani 3.

ΦΙΛΑΝΘΡΟΠΙΑ, indulgentia erga peccatorem propter debilitatem suam humanaum: «humanitas» *IV* 30: 96, II; misericordia humanitasque *IV* 16: 82, 14; φιλάνθρωπον, humanum *IV* 30: 95, 21; φιλανθρωπότερον poenas diminuere est *Anc.* 21: 71, 8; 23: 72, 3; «misericordia» *Anc.* 16: 67, 14: v. dispositiones.

ΦΙΛΑΡΧΙΑ, amor principatus: v. ambitio.

ΦΙΛΗΤΟΣ, episc. *Gangr. intr.*: 83 n. 5; syn.: 85, 13-22.

PHILIPPUS, imperator Romanus *Dion.* *intr.*: I.

—, presbyter, legatus ecclesiae Romanae, his gestis a nobis recollectis subscripti (subscr.) *Carth.* 133: 410, 16; *Carth. proem.*: 198, 11; 201, 17; 222, 5; compresbyter *Carth. Apiar.* 411, 19; 414, 8; 421, 20.

—, presbyter Romanus, legatus Caelestini I Rom. episc. ad Ephesinum *III intr.*: 55.

—, consul *Carth. proem.*: 372, 10; *proem.*: 373, 1 (deest Gr.).

PHILOLOGIUS - Φιλολόγος, episc. legatus Byzacene *Carth. proem.*: 336, 20.

ΦΙΑΝΕΙΚΙΑ: v. pertinacia.

PHILOXENUS, legatus Romanus ad Encaenia *Ant. intr.*: 100.

ΦΙΑΤΡΩ ήτες διάθετας, amore veritatis *Carth.* 57: 293, 13.

PHOENICIA, provincia ecclesiastica *Ant. syn.* 102, 11.

ΦΟΝΕΥΣ, homicida *Ap.* 23: 18, 13; φονεύς *AB* 8: 461, 2.

ΦΟΝΩΔΗΣ, homicidiorum amator *Petr.* 13: 53, 25.

PHOTINI, haeretici *II I*: 46, 6; errant circa ss. Trinitatem, sicut paulianistae *Laod.* *intr.*: 127; reconciliantur per libellum et chrisma *Laod.* 7: 133, 5.

ΦΩΤΙΟΣ, Tyri episc.: ab eo ordinati episcopi ab Eustathio depositi *IV* 29: 93, II.

— CP episc.: nolens eligitur *AB* *intr.*: 445; a sibi subditis cibirographa ad suam tutelam exigit *VIII* 8: 308, 17-8; facinus illusarum divinarum rerum puniendum neglexit *VIII* 16: 322, 1; diplomatis discipulos munivit, ut soli sapientiam profanam doceant *VIII* 9: 309, 19; iustissima sententia synodali a Nicolao I papa damnatus *VIII* 6: 304, 17; quia neophytus et invasor *VIII* 2: 296, 15; vicarios trium patriarcharum orientalium nominavit, cumque eis synodum congregavit ac per libellos Nicolam papam anathematizavit *VIII* 6: 305, 2; nunquam fuit episcopus, ne est: consecrations vel promotions vel ecclesiarum dedications ab eo factae nullae sunt *VIII* 4: 299, 19; clericis a Metabadio et Ignatio consecratis, sed Photii consentientes, depositi sunt *VIII* 25: 337, 24; *VIII intr.*: 289. Photii rehabilitatio a Johanne VIII papa S. *Soph. intr.*: 480; ab ipso censuris affecti, si Romam appellaverint, ut rei sententiati babendi sunt, qui se denuo justificare debent S. *Soph.* I: 483, 19; Pape: 533: v. ιπτικρισις.

ΦΩΤΙΣΜΑ, illuminatio: v. bapti-
smus.

ΦΡΟΝΤΙΣΜΑ, functio curiae episcopalnis *IV* 2: 70, 18; φροντίζειν, curam habere (bonorum ecclesiae) *IV* 3: 72, 1; φροντίζειν, cura: v. saecularia et negotia.

PHRYGES, haeretici: montanistae, qui hic dicuntur phryges *II* 7: 54, 6; clerici eorum μάγιστροι «maximi» nominantur *Laod.* 8: 133, 19; rebaptizandi *ibid.*: 134, 3: v. cataphryges.

ΦΘΟΡΙΑ, abortiva, ad abortum procurandum *Anc.* 21: 71, 6: v. abortus.

ΦΥΛΑΚΤΗΡΙΑ incantationes scriptae: quae cancer animalium sunt *Laod.* 36: 145, 16: v. pagani 4.

PICENUM - Πικένον, provincia in Italia: v. Faustinus Potentinus.

PICTURA, «colorum imaginaria opera-
tio» - εκπονουγία χρωμάτων; *VIII* 3: 298, 1; χρωματουργία, colorum tem-
perationes *VI* 82: 219, 13; προχαρά-
ματα, prima delineamenta *ibid.*: 218, 8; χρωμάτης ἀνθρώπος, lineamenta ho-
minis *ibid.*: 219, 17. P. ne ad luxuriam
moveat *VI* 100: 236, 17. Crucis figura
in pavimento non formanda, ne con-
culturat *VI* 73: 211, 4; ne pro imagine
Christi agnus depingatur, digito a
Praecursori monstratus *VI* 82: 218, 20.
Iconas depingere in ecclesiis et in
quolibet loco prohibitum est anathemati-*zatis* *VIII* 7: 307, 3: v. icona,
πίναξ.

PIETAS - εὐσέβεια non in solo dei domo,
sed in omni loco exercetur *Gangr. epil.*
99, 6: v. θεοσέβεια, εὐλαύβεια.

PILATO Christus traditus est *Petr.* 9: 44, 4.

ΠΙΝΑΞ, tabula picturalis *VI* 100: 237, 3.

ΠΙΣΤΙΣ, fides. 1. Veritates fidei quibus
creditur: fides Nicaena non immutanda

II 1: 45, 18; *III* 7: 61, 18; 62, 2;
symbolum Nic-CP *II intr.*: 42 n. 8;

a semiarianis conversis profunda *Ath.*
3: 80, 11; fidei symbola - σύμβολα a
novatianis didiscenda *Laod.* 7: 133, 13;
«fides a catechumenis die V majoris
hebdomadae recitanda (symboli redi-*ditio*) *Laod.* 46: 149, 10; *VI* 78, 215, 4;
infirmi quoque baptizandi illam reci-
tent *Laod.* 47: 149, 17; «fidei adstipula-
tio» - έκθεσις πιστεως, i. e. symbolum
Nicaenum (Epist. Attici CP) *Carth.*
Apia. 425, 7; «professio f. - διολογία
π., symb. Nicaen. (epist. Cyrilli Alex.)
Carth. Apia. 423, 14; 426, 14; 426, 8
tit.; «professio f. Nicaeni concilii
Carth. proem.: 211, 12; 15 11.; «fides»
Nicaena fidei inconsusse tenenda *Ath.*
1: 70, 23; v. εὐσέβεια, εὐλαύ-
βεια, symbolum.

2. Virtus qua creditur: πιστολι-
v. fideles, christiani; fides
martyrum vicit tormenta persecuto-*rum* *Bas.* 95: 194, 19.

3. Recta fides: v. εὐσέβεια,
έγγιση.

ΠΙΣΤΟΝ, τὸ π., fidem facere *VI* 85: 222,
2; πιστότατa fidelissima (exemplaria)
Carth. Apia. 420, 19.

ΠΙΘΟΙ, dolia: in dolis vinum effunden-
do risum movere *VI* 62: 199, 13: v.
pagani. 2.

PLACENTINUS - Πλακεντίος, legatus
Numidiarum personam gerens *Carth.*
100: 364, 16; Πλακεντίος *ibid.* 364,
16 app. - 19.

PLACIANUS - Πλακιανός, episc. legatus
synodi ad Hippon. Diaretorum *Carth.*
78: 319, 4.

PLAUTIUS, episc. legatus prov. Tripo-
litanae ad synodum *Carth.* 127: 399, 4.

PLEBEIUS - λαϊκός, pro «laicus» in cc.
Apost. post. c. 52, ex cod. Veron.:
- χριστιανός *Ap.* 71: 44, 8.

ΠΑΕΙΟΝΩΝ φημος. «plurimorum senten-
tia»

tia»: majoritas in suffragiis ferendis I 6: 29, 12; «maior pars» *Ant.* 19: 119, 25.

PLENIOPOTENTIARII: *v.* legatio libera.

ΠΛΕΟΝΑΣΜΟΣ *Nyss.* 6: 222, 12: *v.* usura.

PLORANTES, paenitentium gradus: *v.* προσκλαττείν.

ΠΗΝΕΥΜΑΤΙΑΝ, a daemone possessum esse *Tim.* 15: 250, 9: *v.* daemona.

PNEUMATOMACHI: - ἡμαχεῖν, «ma- chedonianorum vel spiritui sancto re- sistentia» *II* 1: 46, 3.

ΠΝΙΚΤΑ, suffocata comedere prohibetur *VI* 67: 205, 6; latinos indiferenter ea comedere notat *Bals.* *Rh.* *II* 463: *v.* sanguis.

POENAE in clericos: varia disciplina.

1. *Deposito sola*: clericis la- psis paenitentibus excommunicatio (privato communionis) non est im- ponenda, sed suspensio ab officio *Petr.* 10: 47, 71; 48, 12; depon- tur et non excommunicetur, quia non vindicabis bis de eodem delicto, *Ap.* 25: 19, 5; deponendi clerici, non excommunicanti sunt, ex antiquo ca- none *Bas.* 3: 100, 15; clerici a gradu excludunt, a laice communione non accentur *Bas.* 32: 131, 10; clericos pe- catores, indistincte utrum maiores an minores, canones depositione damnant *Bas.* 51: 142, 9; depositio unica poena in clericum fertur *Theoph.* 3: 265, 18; *VI* 21: 152, 16; de anathemate: *v.* a n a t h e m a.

2. «Expellatur» *Neoc.* 1: 75, 16; «excommunicati sive in clero sint, sive laici» I 5: 27, 5; depositio post excommunicationem *Ap.* 5: 10, 16; 59: 39, 16; excommunicatus *Ap.* 12: 13, 13; 32: 22, 19; 36: 25, 18; excluditur non tantum a communione, sed etiam

a dignitate *Ant.* 11: 113, 10; excom- municati in Africa *Carth.* 105: 369, 15; episcopus... excommunicetur VI 18: 150, 5; episcopus excommunicans VII 4: 253, 6; excommunicatio minor de- positione *AB* 10: 465, 17.

3. De variis gradibus depositionis et excommunicationis: *v.* de positiō, excomm unicatio, progressio poenarum haec videtur esse: privatio communionis ad certum tempus, sus- pensio ab officio, suspensio etiam a dignitate, excommunicatio totalis, ul- timo anathema.

De catechumenorum poenis: *v.* ca- tech umeni.

POENITENTIA: (forma vocabulū ecclē- siastica) *v.* paenitentia.

ΠΟΑΙΕ, civitas sedes episcopalis: ne in una «civitate» duo episcopi sint I 8: 31, 16; dist. a locis - τόποι I 18: 39, 6; dioecesis significat *Ap.* 12: 13, 15; episcopus π. et χώρα regit *Ant.* 9: 111, 14; *Ant.* 22: 122, 1; episcopus civitatis i. e. dioecesis *Sard.* 11: 175, 14-8; *IV* 3: 71, 22; episcopo monachi civitatis et «regionis» - χώρας submis- si sint *IV* 4: 73, 6; ecclesiae in civitate vel in «possessione» - κώμη *IV* 6: 74, 18; dioecesis *IV* 10: 77, 18; *VI* 20: 152, 7; sedes episcopalis dist. a vicis - χωρίς *VI* 41: 177, 20; *Pape* 536, *v.* ματρίχιον, dioecesis.

ΠΟΑΙΤΙΚΟΣ, civilis: opp. ecclesiastica causa *Carth.* 15: 228, 12; civilium legum studiosi *VI* 71: 208, 16.

POLLUTIO nocturna - νυχτερική δύση: involuntaria, de cuius culpa quisque in se iudex est *Dion.* 4: 13, 14; culpa in monacho plo caret *Ath.* 1: 63, 10; 64, 19; item, in somnante - νυπνική ζεσθεία laico plo *Tim.* 20*: 253, 9; si post habitum desiderium impurum accidit, pollutio - δυεράζεσθεία pecca- minosa, secus tentatio satanae est *Tim.* 12: 247, 18.

POLYCARPUS - Πολύκαρπος, episc. *Cypr.* 1: 304, 16.

ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΣ, monothelita *VI* 1: 118, 22.

POLYGAMIA, si quis plus quam ter matrimonium successive contraxit *Bas.* 80: 154, 10: *v.* matrimonium *12.*

ΠΟΑΤΘΕΙΑ, polytheismus Arii *VI* 1: 112, 17.

POMA - δέράρα *Ap.* 4: 10, 3: *v.* oblat a 2.

POMPONIUS - Πομπόνιος episc. *Cypr.* 1: 304, 20.

ΠΟΝΗΡΟΣ, δ π., malignus, diabolus *AB* 4: 453, 9.

PONTUS, primatia ecclesiastica *Gang.* intr.: 83; praeminentia *II* 2: 49, 4: *v.* primatiae; πόντοι, habitato- res provinciae Ponti, quam Greg. Neoc. rexit *Greg.* 7: 27, 12; *Greg.* intr.: 17; *v.* Caesarea Capp.

POSSESSIO tranquilla: longo tempore habita, in iudicis probationis locum tenet *Bas.* 92: 186, 21; bonae fidei per triginta annos (p. locorum) praescriptionem condit *IV* 17: 83, 2; *VIII* 19: 327, 5; lis de re possessa intra tricen- nium facienda (de possessiōnibus rustici apud synodum tractandum) *IV* 17: 83, 7; de paroebiis haereticis ab episcopo catholico conversis sufficit triennium possessiōnem *Carth.* 119: 389, 15: πρόσφρα.

POSSESSIONES, i. e. rusticae parochiae: *v.* χώρα, chōrepiscopus, πα- ποικίλα 2.

POSSIDIUS - Ποσείδιος, episcopus Cala- mensis - Καλαμένης, legatus provin- ciae Numidiae (subscr.) *Carth.* 133: 408, 7; Καλαμένης legatus *Carth.* prooem.: 401, 4; sine legatione *Carth.* prooem.: 338, 19; electus iudex a

synodo in causa Maurentii *Carth.* 100: 366, 18; legatus synodi ad imperatorrem aduersus donatistas *Carth.* 108: 374, 19; epist. ad Bonifatium I Roman. episc. subscribit *Carth.* *Apir.*: 422, 4.

POSTUMIANUS - Ποστουμιανός episc. *Carth.* 55: 282, 13; 283, 7.

POTENTINA dioecesis - Ποτεντίνη: *v.* Faustinus.

ΠΟΤΗΡΙΟΝ 1. calix missae: *v.* offerre in missa diacono vetatur *Ant.* 2: 57, 13; tūmō π. σκεψάνε, praeparare ad communicandos fideles etiam dia- cono licet *Tim.* 24*: 255, 15; ne pre- tiōs sanguis in sancto calice post missam relinquitur *Bas.* 93*: 190, 13; ne muscae in eo cadant *ibid.*: 190, 23.

2. Calix ad bibendum in mensa: ne a subdiacono benedicatur *Laod.* 25: 141, 4.

PRAECEDENTIAE ordo 1. Servandus est ab omnibus ordinibus clericorum *VI* 7: 134, 18; presbyter ne ante episco- pum altare ingrediatur et sedeat *Laod.* 56: 152, 18; diaconus ne coram presbytero sine eius iussione sedeat *Laod.* 20: 139, 4; etiam si officialis curiae sit *VI* 7: 133, 2; idemque honor diacono a subdiacono et clericis exhi- beatur *Laod.* 20: 139, 7; diaconus ab episcopo suo delegatus in alta dioecesi honore deleganti debitum ipse ha- beat *VI* 7: 133, 6; unusquisque episco- pus ordinis sibi a deo decretum co- gnoscat, maiores ne spernantur a iunioribus *Carth.* 86: 330, 5; praece- dentia e die ordinationis dimetienda est, ne alteratio de posterioribus et anterioribus oriatur *Carth.* 89: 333, 14: *v.* litterae 3; de sede honoris presbyteri: *v.* cathedra 2.

2. Praecedentia sedium in Africa cf. subscriptiones *Carth.* 133: 407, 7. Legati Romani: episcopus post prima- tes *ibid.*: 407, 16; presbyteri post epi- scopos *ibid.*: 410, 16. Romani episcopi:

de primatu CP: v. Constanti-nopolitana ecclesia.
2. Africana ecclesia primatem Carthaginem, curam totius Africæ habentem, agnoscit: v. Aurelius Carthag.; alter primas Numidæ, cui Numidæ et Mauritaniæ (Caesariensis et Sitifensis) subiacent *Carth.* 17: 237, 11: v. Africana.
3. Origo: privilegia antiquitas tradita *I* 6: 28, 15; non tantum quia sedes apostolicae *Pape*: 536; sed quia etiam preeminentia civilis sedum affuit *Pape*: 539; de Romana sede: v. Romana ecclesia.

PRIMITIAE - δημαρχίη: v. oblatæ 2.

PRIMOSUS Thiganensis - Πρίμωσις Θιγανεῖς, episc., ante synodum generalem per imperiales litteras iussus apparere, non apparuit *Carth.* 97: 36r, 12.

PRINCIPES, provinciarum civilium rectores *VIII* 17: 323, 22: v. δρόμοντες 2.

PRIMUS - Πρίμος episc. *Cypr.* 1: 304, 16.

PRIOR monasteriū: v. ἡγούμενος.

PRIVILEGIA I. - Πρεβιλέγια Romanæ ecclesie *Carth.* *Apir.*: 430, 8; τὰ πρώτων *VI* 39: 174, 2; τὸ δεκάτον *ibid.* 174, 4; τὰ πρώτων δικαιῶν *III* 8: 65, 6: v. πρεσβεία.

2. Paulinum *VI* 72: 210, 6.

3. Forti: ut nullus clericus ad tribunal civile testis vocetur *Carth.* 59: 296, 16; clericus adversus clericum ne ad sacerdicia percurrit iudicia *IV* 9: 76, 20; ut nullus clericus apud tribunal civile a causa sibi in ecclesia commota purgari tentet *Carth.* 15: 228, 9; 104: 369, 6; iure apostolico omnis fidelis apud iudicem ecclesiasticum causam agere potest *Carth.* 59: 296, 6.

4. A servitio militari - στρατοφορίᾳ liberat inscriptio in catalogo

clericorum *Bas.* 89: 174, 12; item, a muneribus et publicis civilibus officiis - δημοσίᾳ βουλῇ *Tar.* 1: 327, 7.
5. Realem iniuriam faciens episcopo *Ap.* 55: 37, 12; eum verbando, in carcere tradendo, anathema sit *S. Soph.* 3: 486, 4; insultans presbytero vel diacono excommunicetur *Ap.* 56: 38, 4.
6. Ασύλι pro quolibet homine *Sard.* 7: 169, 17; *Carth.* *prooem.*: 287, 13.

7. Immunitates, i. e. privilegia

realia ab imperatoribus vel alij concessa *VIII* 18: 327, 5.

ΠΡΟΑΓΕΙΝ, promovere in clero: v. clerici 4.

ΠΡΟΑΙΡΕΣΙΟΣ, episc. *Gangr. syn.*: 85, 14.

ΠΡΟΑΙΡΕΣΙΣ, «propositum», libera voluntas *Neoc.* 6: 78, 3; 12: 81, 1; «voluntas» *Carth.* 45: 262, 9; - obetsa propria voluntas *VI* 45: 183, 9.

ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΝ, villa *VII* 18: 276, 14; *AB* 11: 468, 11.

ΠΡΟΒΑΛΛΕΣΘΑΙ, promovere ad officium curiae episcopalis *IV* 2: 70, 9; προβολή, promotio clerici *Genn.* 1: 297, 12.

PROBATIO - δοκιμασία: v. episcopus 3b.

1. Canonica clerici: ante admissionem ad clericum quam plurima - πλεον *I* 2: 25, 2: cum omni diligentia - ἀσφέτια *Bas.* 89: 173, 5; per vota expressa - φυροφορία *ibid.*: 174, 9; ab episcopo examinandus est *Theoph.* 7: 268, 2; clericis orthodoxis approbantibus, an candidatus orthodoxus sit *ibid.*: 268, 18; ex probatione et electione vitae sunt ordinandi *VI* 22: 153, 17; si iuxta canones digni sint - ξένοι *VI* 33: 167, 3: v. interstitia.

2. Disquisitio pro iudicis: examinari - δοκιμάζεσθαι personam accusatoris *II* 6: 50, 16: v. accusatio; litterae pacificæ post probationem de persona dandæ *IV* 11: 78.

29: scripta probatio - έγγραφος διόδειος in iudiciis maiore vi quam testes ξει in *Bas.* 92: 186, 14: v. ἐξετάζεται *ibid.* 187, 2; μετὰ δοκιμασίας, «proba-ζεσθαι»; re examinata *I* 13: 35, 18. biliter», re examinata *I* 13: 35, 18.

ΠΡΟΒΑΤΙΟΣ, Beronicensis episc. *CP* 1: 439, 15.

ΠΡΟΚΑΘΙΜΕΝΑ, «praesidentes» *Laod.* 11: 135, 7: v. presbytera e.

ΠΡΟΧΑΡΑΓΜΑ, prima delineamenta picturas *VI* 82: 218, 8.

ΠΡΟΧΕΙΡΙΖΕΣΘΑΙ, s. ordinationem conferre, accipere *I* 10: 32, 10-12; προχειρίζεσθαι, ordinandus *Genn.* 1: 297, 14; proiecti clerici *VIII* 4: 300, 8 et 5; πρ. lectorem *VII* 14: 269, 13; oeconomum *VII* 11: 266, 7.

ΠΡΟΚΛΟΣ, CP episcopus: Iuvenalem Hierosolymitanum primatum Palestiniensem recognoscit *Cyr.* 7*: 287, 4-13; *Cyr.* *intr.*: 275; a Domino Antiocheno epistolam accipit *Cyr.* 1: 277, 10.

PROCONSULARIS - Ανθυπατανή, provincia Africana metropolitana: v. *Carth* 40; ex ea 217 episcopi synodo generali affuerunt *Carth.* *prooem.*: 198, 9; Ανθυπατανή, episcopi proconsularis provinc. delegantur ad synod. Adrumeti *Carth.* *prooem.*: 250, 10; novem delegati ad perficiendam synodum ex ea eliguntur: nomina et subscriptiones *Carth.* *prooem.*: 400, 13; 133: 408, 11.

ΠΡΟΚΟΠΑΤΟΡΕΣ, administratores bonorum laicalium *Carth.* 16: 230, 10: v. saecularia I (negotia).

ΠΡΟΚΟΠΗ, promotio in ordine *Carth.* 54: 279, 14.

ΠΡΟΚΡΙΜΑ ποιεῖ, praeiudicat, i. e. factum creat adversus aliquem: ecclesiae Romanæ *Carth.* *prooem.*: 205, 19; episcopo *Theoph.* 3: 265, 22; 5: 267, 6; προκρίνει τῷ κονόν *I* 10: 32, 10; προκριματίζεσθαι τῷ μάτρικῃ *Carth.*

119: 389, 20; 390, 7: v. matrix; τὸ διπλόκριτον, sine praeiudicio legali *VI* 37: 172, 1: v. possessio.

PROCULUS - Πρόκοπος, episc. *Cypr.* 1: 305, 2.

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ, precursor Jobannes Baptista *VI* 82: 219, 1.

ΠΡΟΗΓΙΑΣΜΕΝΑ, praesanctificata doma: sola missa - λατουργία προηγιασθεῖν in quadragesima celebranda, exceptis Sabbatis et Dominicis et festo Annuntiationis *VI* 52: 189, 12.

ΠΡΟΕΔΡΙΑ, «praesidencia», ante caeteros sedere: honor sedis *Bas.* 27: 127, 16; *VI* 3: 128, 8: v. cathedra; praesul's auctoritas *VI* 37: 172, 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ, praesul, episcopus *VI* 12: 138, 14; 35: 169, 12; 37: 171, 10.

ΠΡΟΒΕΣΤΟΤΕΣ, qui praesunt ecclesiae *Ant.* 1: 104, 15; *VI* 19: 150, 15.

PROFANARE - βεβηλῶσαι, ad profanum usum re sacra uti, dist. a furto sacrilegio *AB* 10: 467, 6-9; usus s. vasis vel linei *Ap.* 73: 45, 4; vasorum vel vestimentorum *AB* 10: 466, 21; usus loci sacri ad convivia celebranda *Carth.* 42: 260, 9: v. convivia; in aede sacra iumentum introducere *VI* 88: 224, 7; carnes coctas in sacrario offerte *VI* 99: 236, 4; profanare - κοντοτεῖν est, in ecclesia, vel etiam in catechumenis, cum uxore dormire *VI* 97: 234, 19; monasterium vel episcopium in saeculare habitaculum vertere *VII* 13: 268, 14; codices s. scripturæ vel ss. patrum unguentarii destruendos vendere *VI* 68: 206, 5.

PROFANUS, non christianus, paganus: librorum profanorum lectio an licet, ex qualitate libri pendet *Tim.* 29*: 258, 2; profana sapientia *VIII* 9: 309, 19: v. διδασκαλία.

PROFESSION: v. διαλογία.

ΠΡΟΓΟΝΙΚΗ διαρρία, peccatum originis

ex Adam trahitur, baptismo expiatum, in omnes transit *Carth.* 110: 377, 2; haec fidei regula est *ibid.* 377, 18; etiam in parvulis regeneratione baptismi mundatur quod generatione trahitur *ibid.* 378, 1: v. *originale peccatum.*

PROHAERESIUS, rhetor, magister *Greg. Naz. Naz.* *intr.* 227.

PROIKOMA, dona more dotis a parentibus pro prole admissa monasterio oblata: monasterio acquisita manent, sive perseveraverit, sive exierit, nisi culpa hegumeni hoc acciderit *VII 19*: 278, 16: v. *patrimonium.*

PROLAHYS, praeconio, convictio ex conscientia formata, maior ratiocinio est *Bas.* 87: 162, 20.

PROLES - *τέκνα*: prolis procreatio unicus finis matrimonii est *Ath. intr.* 60 nn. 8-9; *Ath. I*: 67, 19: v. *matrimonium* 2; parentum officium: pr. nutritre, in religione educare *Gangr.* 15: 95, 14; nec relinquere, neque neglegere sub obtentu ascesis *ibid.* 95, 17; proles reverentiam erga parentes sub obtentu religionis non neglegat *Gangr.* 16: 96, 4. Presbiteri pr. sacerularia spectacula non exhibeat, nec spectet *Carth.* 15: 229, 15; pr. episcoporum et clericorum emancipationem ne accipiat nisi aetate et moribus secura *Carth.* 35: 256, 5; pr. peccata ante aetatem securam in parentes recidunt *ibid.* 256, 10; e bonis personalibus episcopi iam mortui de prole eius providendum est *Ap.* 40: 28, 5. De prole e matrimonii mixtis: v. *matrimonium* 5.

IPONOIA, de vieti providentia *VI 48*: 186, 17; pr. *ποιεῖσθαι* monasterii *IV 4*: 73, 23.

IPONOMH, praeda in proelio facta *Greg. 3: 24, 7.*

IPOOIMIA, *«praeifications»* *Carth.* 103: 368, 13: v. *orationes.*

ΠΡΟΠΙΤΕΙΑ, *«contumacia», vehementia* *Ap.* 66: 42, 6.

ΠΡΟΦΑΣΙΣ, simulata ratio agendi *VI 29*: 160, 5: *«sub obtentu»* *Ap.* 40: 28, 17; προφάσης τούτων *«eorum occasione»* *Ap.* 38: 27, 2.

PROPRIUS: v. *οἰκεῖος*; ιδιος ἄνθρακος *I 16*: 37, 22: v. *ordinarius.*

PROROGATIO temporis dati - ὑπέρθεσις, *«dilatio»* *Carth.* 20: 237, 4.

ΠΡΟΣΑΓΕΙΝ, praesentare (ad clerum) *I 1: 23, 19.*

ΠΡΟΣΧΗΜΑ, *«habitus»* *IV 4: 72, 18*: v. *σχῆμα.*

ΠΡΟΣΚΛΑΥΣΙΣ, ploratio, paenitentiae publicae gradus primus: extra portas ecclesiae stat paenitentes, fideles intrantes obsecrantes ut pro ore ent *Greg. II*:* 29, 10; *Bas.* 75: 152, 5: iniquitatem suam publice confitetur *Bas.* 56: 144, 18; προσκλαύσιν *Bas.* 22: 125, 3; οἱ προσκλαύσοντες: v. *paenitentia publica 4. excommunicatio.*

ΠΡΟΣΚΤΝΕΙΝ 1. *«Adorare»*, dist. a λατρείᾳ soli deo debita; τιμῶν καὶ πρ. librum Evangeliorum, iconas *VIII 3: 297, 20; 298, 12-15; 299, 5*; crux *«adoranda»* *VI 73: 211, 9.*

2. Salutare *Carth.* 16: 231, 2.

ΠΡΟΣΕΑΡΧΕΥΕΙΝ, se locare apud principes *VII 10: 264, 11*; locari in una ecclesia *VII 15: 272, 2.*

ΠΡΟΣΕΝΕΞΙΣ, oblatio *Ap.* 8: 11, 22: v. *προσφέρειν.*

ΠΡΟΣΕΥΧΗ 1. Anaphora, missa fidelium *Ap.* 9: 12, 14: cf. εὐχὴ *Ant. 2: 105, 19; κοινωνία τῆς πρ.*, assistentia sola (σύνταξις) pro paenitentibus publicis *Bas.* 82: 156, 13.

2. Oratio supra paenitentes *Bas.* 75: 151, 14.

ΠΡΟΣΙΕΣΘΑΙ, *«admittere»* accusatores *II 6: 49, 17*; ad clerum *I 1: 24, 7.*

ΠΡΟΣΜΑΡΤΥΡΙΑ, *«protestatio»* *Carth.* 97: 361, 7 *tit.*; προσμαρτυρεῖσθαι, testari aliquam *ijd.* 361, 9: v. *διαστατική παρτυρία.*

ΠΡΟΣΟΔΟΝ *ποιεῖσθαι*, appellare *III 8: 64, 1.*

ΠΡΟΣΗΜΙΟΝ, *VI 62: 199, 9*: v. *persona 2.*

ΠΡΟΣΩΠΟΝ: v. *persona 1.*

ΠΡΟΣΠΑΡΑΠΟΙΕΙΣΘΑΙ, *«dissimulare»*, non attendere *Carth. prooem.* 304, 22; (cf. ἡπίως etc. 303, 14 *app.*)

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ, *«cupiditas»*, propensio *Carth.* 15: 229, 8.

PROSPECTUS, episc., legatus Romanus *III intr.* 55.

ΠΡΟΣΦΕΡΕΙΝ, offerre missam *Ant. 5: 51, 4; Ant. 2: 57, 14*; *«oblatia non consecrat»* *Neoc. 9: 79, 10*; *«offerre»*, missam celebrare *Neoc. 13: 81, 8*; corpus Christi offerre *I 18: 39, 10.*

ΠΡΟΣΦΟΡΑ 1. Oblatio missae: κατέρρει πρ. *«tempore que celebratur s. oblatio»* *Ap. 3: 9, 16*; obl. videlicet εὐχὴ conficer *Tim. 9: 245, 14-17; II 1: 247, 6; 14: 249, 10, 23**: 254, 14-17; 86ορον i. e. oblatio mystice celebrata *Cyr. 8* 288, 15*: v. *προσφέρειν.*

2. S. communio: χωρὶς πρ. sine oblatione precibus participant *Ant. 5: 60, 13*; *«praeter oblationem»* *I 11: 33, 10*: v. *σύστασις*; πρ. μετέχειν *I 13: 35, 10*; petenti s. eucharistiam episcopus ex oblatione det *ibid.* 35, 18; obl. particeps fieri *Gangr.* 4: 91; admittatur ad s. oblationem *Bas.* 44: 136, 5; distribuere obl. *VI 28: 159, 6.*

ΠΡΟΣΦΟΡΟΝ *ἐπιτίμων*, conveniens paenitentia imponatur *VI 46: 185, 11.*

PROSTRATIO, prostrati: v. *ὑπαντωσις.*

PROTASIUS, Mediolanens. episc. *Sard.* *intr.* 157.

ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΙ, officiales in monialium monasterio *VI 46: 184, 20.*

ΠΡΟΘΕΣΙΣ, propositum, intentio *Bas.* *II: 112, 19*: v. *dispositiones*; οὐειδί πρ. suo iudicio *Carth.* 47: 263, 14.

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ, tempus datum usque ad diem iudicii *Carth.* 19: 234, 14: v. *tempus datum.*

ΠΡΩΤΟΔΕΥΤΕΡΑ: v. *Primae-seconda synodus.*

PROTOGENES, episc. Sardicensis *Sard.* *intr.* 157.

ΠΡΩΤΟΣ, primus, caput nationis - *κύρος*, est metropolitanus *Ap.* 34: 24, 5.

ΠΡΩΤΟΤΗΤΗΣ, primo loco, ante omnia *VI 41: 179, 12; 53: 190, 9.*

PROVINCIA ecclesiastica.

1. Territorium metropolitanum et suffraganeorum eius - *ἐπαρχία* v. gr. *I 4: 26, 8-17; 5: 27, 8-17-20; 6: 29, 2; - χώρα* v. gr. *Carth. prooem.* 197, 15; 198, 1; 199, 23; 209, 13; subscr. *Carth.* 133: 407, 13 *sqq.*; tamen, *ἐπαρχία* *Carth. prooem.* 203, 23; *Carth.* 133: 407, 17; 409, 7-18; 140, 12.

2. Provincia per pragmaticas litteras non dividenda est *IV 12: 79, 11*; si iam factum sit, novus metropolitanus honorem tantum habeat *ibid.* 79, 21. In Africa tamen Mauritania Sitiensis in peculiare provinciam iure metropolitanu a synodo erigitur de consensu primatis Numidiae *Carth.* 17: 231, 11; subscriptiones eius legatorum *Carth.* 133: 409, 20.

ΨΑΛΤΗΣ: v. *cantor*; psallere: v. *cantus.*

ΨΑΛΤΗΡΑ *ψιώσκειν*, psalmos davídicos cognoscere ab episcopo ordinando exigitur *VII 2: 249, 4.*

ΨΤΙΦΙΣΜΑ. «decretum» synodi *Carth.* 48: 13; a synodi decretae instructiones pro legato ad imperatorem *Carth.* 65: 303, 10.

ΨΗΦΟΣ, «votum» *III* 8: 63, 5 tit.; *III* intr.: 56 n. 14; *IV* 28: 90, 16 tit.; *IV* intr.: 68 n. 27; ψ. κατ τόπος *Pape*: 513 n. 4; 514; «iudicium», propositio *IV* 30: 96, 19; φιλοζητεῖ, «censimus» *IV* 28: 97, 8; sententia iudicis *Carth* 19: 235, 7; «electio» clerici *III* 3: 250, 9; φημένει, eligi (ab episcopis) *VII* 3: 250, 19; ν. & ψήφισμα.

ΨΕΤΑΕΙΗΓΡΑΦΟΣ, falsa adiecta supercriptione *VI* 2: 124, 18; v. αρχεγράφα.

PSEUDOEPISCOPI et pseudodoctores sunt episcopi haeretici *AB* 15: 475, 12.

PSEUDOMARTYRES, non veri martyres Christi sunt martyres haeretici *Laod.* 34: 144, 13.

ΠΤΩΧΕΙΑ, sptochia, hospitia pro pauperibus *IV* 8: 75, 19; «pauperum com-morationes» *IV* 10: 78, 7.

PUBLICUS 1. Ἐπί δημοσίας προσήκεως • sub conspectu publico • *Carth.* 50:

269, 19; ἐπί αὐτοῦ τοῦ λαοῦ in eadem plebe *ibid.*: 269, 14; ποιόλοχον crimen *Carth.* 43: 261, 9.

2. Ad rem publicam pertinens: tribunal civile - δημόσιον δικαστήριον ν. iudicia publica, brachium saeculare.

PUDICITIA - σωφροσύνη *Carth.* 4: 217, 17; 218, 1.

PULCHERIA, filia Flacillae imperatricis *Nyss.* intr.: 200.

—, imperatrix: epistola ad Leonem I Roman. *IV* intr.: 67 n. 7.

ΠΥΛΗ, ianua exterior templi ad narthecem ducens - π. τοῦ εὐκτηρίου *Greg.* 11*: 29, 10; ianua interior π. τοῦ ναοῦ, e narthecē ad basilicam *ibid.*: 30, 2; π. monasterii *VII* 20: 281, 2.

PUPILLI: v. orphani.

PURIFICATIO calicis post missam *Tim.* 24*: 255, 11-24; v. καταστέλλειν, συστολή; p. oris sumendo aquam post communionem *Tim.* 23*: 252, 31; v. κλείσεοθατ, ἐπίκλυσις.

ΠΥΡΡΟΣ, CP episc., monothelita *VI* 1: 118, 17; *Pape*: 522, 523.

Q

QUADRAGESIMA paschae - τεσσαράκοντη τοῦ πάσχα i. e. dies 40. post p. *I* 5: 28, 6; v. πεντηκοστή, synodus 2.

QUADRAGESIMA, ieiunil dies ante pascha: v. ieiunium 2-3; μέση θρομή, media quadragesima, i. e. post

duas hebdomadas qu. *Laod.* 45: 149, 2 tit.; in qu. missam celebrare non licet, nisl sabbatis et dominicis *Laod.* 49: 150, 10; sabb. et domin. et in festo Annuntiationis *VI* 52: 189, 8; caeteris diebus sacerdibus missa praesanctificatorum celebratur *VI* 52: 189, 12; diem natalem vel matrimonium celebrare

prohibetur *Laod.* 52: 151, 12; martyrum natalitia non celebrantur, sed eorum memoria - μνήμη in sabbatis et dominicis est facienda *Laod.* 51: 151, 4: v. μέση.

QUATTUORDECIMANI - τεσσαρεσκαθετήται *Laod.* 7: 133, 6; quod est τετραήμερον *II* 7: 53, 14; *VI* 95: 230, 14: v. reconciliatio 1 per libelum.

QUERCUM, pseudo - synodus ad *Q. Carth.* 101: 367, 10 app.

QUINISEXTUM - Πενθήκτη *VI* intr.: 98: v. In-Trullo.

QUINTUS - Κούνιος episc. *Cypr.* 1: 304, 22.

QUODVULTDEUS - Κουδβουλέος, episc., legatus synod ad Hippo. Diaretorum *Carth.* 78: 319, 6.

— Centuriensis - Κουδβουλέος Κεντυριάτης episc. *Carth.* 87: 332, 3-13; ante tribunal synod stare omisit, ideo a communione episcoporum abdicavit *ibid.*

— Verensis - Κουδβουλέος Οὐχρεστανὸς delegatus Proconsularis ad perficiendam synodum *Carth.* prooem.: 400, 18; Verensis - Βερόνης (subscr.) *Carth.* 133: 408, 21.

R

RABULUS, episc. *Cyr.* 6*: 285, 28 app. ΡΑΪΣΑΙ, convalescere *Dion.* 5*: 16, 22.

RAPTUS - ἀρπαγή: 1. Raptus virgo jam desponsata - μνηστεύεσσα reddenda est desponsato *Anc.* 11: 64, 20; cui liberum est eam accipere vel se desistere *Bas.* 22: 124, 11; virgo soluta raptus reddenda est eis, ex quibus coniubium pendet *ibid.*: 124, 18; si raptus sine vi et fraude evenerit, neque corruptio virginis subsecuta sit, culpa caret *Bas.* 30: 130, 16; vldua serva, que sub forma raptus matrimonium contraxit, de raptu non respondebit, sed de digamia tantum *Bas.* 53: 143, 8: v. cooperatio.

2. Virginis quam quis violaverit nubens est, et si ista pauper sit *Ap.* 67: 42, 12; liberam a se aut dolo corruptam retinens, fornicator est; consentiente

in cuius potestate est, ei nubere potest *Bas.* 22: 126, 21.

3. Poena antiqua in raptore et cooperantes non est; nos trienni poenam statuimus *Bas.* 30: 130, 10; si vis et dulos allatae, fornicationis poenam *Bas.* 22: 124, 27; raptore, cooperantes aut colludentes sunt anathematizandi, si laici, si autem clerici, deponendi *IV* 27: 90, 8; *VI* 92: 227, 16. v. paenitentia publica 3 (ad fin.) et 4 (4 ann.)

PAΘΥΜΙΑ, «desidia», negligentia *Ap.* 58: 38, 18.

REBAPTIZATIO - ἀναβάπτισμα *Carth.* 48: 265, 9; ἀναβάπτισμα *ibid.* 265, 4 tit.: v. reconciliatio 2 (per baptismum).

1. Nullum esse baptismum haereticorum antiquitus tradita doc-

trina est *Cypr.* I: 306, 1; *Bas.* I: 95, 7; *Cypr.* intr.: 300; quia haereticus sacerdos spiritum sanctum, quem amisit, dare nequit, ideoque nec baptizare potest *Cypr.* I: 310, 5; 311, 7; 312, 17; schismaticorum quoque invalidus est baptismus *Cypr.* I proem.: 303, 26; quia ex defectu successivis in ordinatione amiserunt spiritum sanctum *Bas.* I: 96, 2-7; sic pepuzeni, montanistae, cathari, encratitae, hydroparastatae, apotactae *ibid.* 95, 17; 96, 14; sic etiam novatiani, saccophori *Bas.* 47: 137, 14. Haeretici rebaptizandi, quia baptismus eorum pollutus est *Ap.* 47: 31, 13; a nullo clericu validus est censendus *Ap.* 46: 31, 4; iterandus est *Ap.* 68: 43, 5; rebaptizatio haereticorum omnium sine distinctione in Caesarea fit, non autem Iconii et Romae propter bonum generale *Bas.* 47: 137, 10; v. *Agrippinus* *Carth.*, *Firmitianus*, *Dionys.* *Alexandr.*

2. Non omnes haeretici rebaptizantur, ne pudor eos a conversione retineat *Tim.* 19*: 25, 18; schismaticorum baptismus in Asia receptus fuit propter bonum generale *Bas.* I: 97, 17; de catharis varia est disciplina *Bas.* I: 93, 17; novatianorum baptismus validus est I: 8, 30, 3; nos vero eos rebaptizamus *Bas.* 47: 137, 16; encratitae, contra usum Caesariensem, non rebaptizantur Iconii ex usu antiquo *Bas.* I: 98, 6; encratitae ipsi rebaptizant ad schismam *ibid.* 97, 20. Sed si saluti animarum obstaret, tunc rebaptizatio omittenda *ibid.* 98, 6; sic egimus erga duos eorum episcopos *ibid.* 99, 3. Ergo, quia alter alibi fit, in synodo maiori rebaptizatio discentia est *Bas.* 47: 138, 14; v. *baptismus* 5, *reconciliatio*, *cathar.*

3. *Carthagine.* Rebaptizatio a Capuense synodo prohibita fuit *Carth.* 48: 265, 9; donatistae non sunt rebap-

tizandi quia iterare non licet quod semel datum est *Carth.* 57: 242, 15. Rebaptizatio clericorum maiorum, qui depositi fuerint, ut denuo ad clericum promoveri possint, prohibetur *Carth.* 27: 243, 17.

RECONCILIATIO paenitentis, poena peccata: v. *paenitentia* 5; paenitentis in articulo mortis: v. *mordini*.

RECONCILIATIO HAERETICORUM dupli modo fit:

1. **Per libellum**; modus varius fuit: in scriptis prosteri quae docet ecclesia catholica, dein manus impositionem accipere (cathari) I: 8: 30, 10-7; profiteantur tantum fidem Nicenaam (semiranian) *Alh.* 3: 80, 11; anathematizent errores enumeratos (eustathiani) *Gangr. syn.* 88, 25; anathematizato omni errore, per manus impositionem recipiantur (donatistae) *Carth.* 57: 292, 15; impositio manus et oratio sacerdotis spiritum s. iterum haereticis dat *Tim.* 19*: 25, 18; anathematizent omnem haeresim, speciam suam, nostrae fidei symbola docentur, s. chrismate ungantur (novatiani, photiniani, quattuordecimani) *Laod.* 7: 133, 4; ungii eos coram fidelibus omnino oportet, si non baptizandi sint (encratitae) *Bas.* I: 98, 12; cf. 47: 138, 7. Per libellum professionis fidei catholicae, quo anathematizatur omnis haeresis, et chrismatum unctionem arian, macedoniani, apollinaristae, novatiani, sabbatiani, quattuordecimani II: 53, 11; omissione sabbatiani, adduntur aristeroi VI: 95: 230, 11; dein, in secunda parte canonis adduntur: « anathematizato insuper haereticorum eorum », nestoriani, eutychiani, severiani et similes *ibid.* 232, 15; v. *charisma*. Clerici haereticorum reconciliati utrum reordinandi an non: v. *reordinatio*.

2. **Per baptismum** - *diverbaritatem*

(paulianistae) I: 19: 40, 12; v. *rebatizatio*; accurate catechizati rebaptizantur (phryges) *Laod.* 8: 134, 8; nisi bonum commune aliter exigat (encratitae) *Bas.* I: 98, 1; 47, 138, 7; rebaptizantur Caesareae cathari, encratitae, hydroparastatae *Bas.* I: 95, 17; 96, 14; novatiani, saccophori *Bas.* 47: 137, 14.

Ut paginos recipimus eunomianos, montanistas (phrygas), sabellianos et alios e Galatia II: 7: 54, 4; v. *pagani*; adduntur paulianistae VI: 95: 231, 7; dein, in secunda parte canonis, manichaei, valentiniani, marcionitae et similes VI: 95: 232, 11.

RECURSUS - *πρόσθοδος* III: 8: 64, 1; v. *appellatio*.

RECUSATUS rite iudex sententiam valide ferre nequit *Cyr.* I: 279, 7.

REDEMPATIO I. Ab episcopis Mauritaniae captivorum christianorum in pueritia a barbaris raptorum - *Εξαγορά Κονταρίου* *Carth.* 72: 314, 10; ad hoc, etiam vasa sacra alienare licet VIII: 15: 313, 9.

2. R. a Christo factam - τὸ τῆς ἀπίλος μυστήριον, σωτηρία imperfectam esse Macedonius et Apollinaris docuerunt VI: 1: 114, 1; 114, 8; r. mundo universo vitam donavit et liberationem a peccatis VI: 32: 164, 18.

REDDITUS ecclesiastici: v. *bona* 2c.

REDUCTIO ad gradum inferiorem episcopi I: 8: 31, 13; v. *depositio* 4.

ΡΗΓΙΝΟΣ, Cypri episc. metropolitanus III: 8: 63, 12; v. *Constantia*.

REGINUS - *Πηγήνως* episc., legatus synodi ad Hippion. Diocretorum *Carth.* 78: 319, 2; R. Vegetselitanae ecclesiae a primate Numidiarum litteras synodo aferit *Carth.* proem.: 252, 5.

REGIO - *χώρα*, vicus civitatis: r. secunda *κατοικία* *Carth.* 108: 374, 16;

omisso *κατοικία* *Carth.* 107: 373, 16.

REGULA traditionis: v. *κανόνι*.

RELIQUIAE: v. *λειψανά*.

REMISSIO peccatorum: v. *paenitentia*; in ecclesia tantum habetur *Cypr.* I: 308, 3; v. *opus operantis*.

RENUNTIATIO - *παραιτησία*: beneficium ab indigno, non coactione, sed post sententiam iudiciale fiat *Cyr.* 3: 28, 2; libelli r. irriti sunt, si necessitate ac minis extorsi fuerint *ibid.* 280, 17.

REORDINATIO - *ἀναγεννήση*: v. *ordinatio* 7.

Conferenda omnibus, quorum baptismus invalidus est: v. *reconciliationis* 2; paulianistae reordinandi sunt I: 19: 40, 16; haereticorum sacerdotes pseudo-sacerdotes sunt *Ap.* 47: 31, 8; reordinandi sunt *Ap.* 68: 42, 19; haereticorum episcopi alieni a deo sunt *Laod.* 34: 144, 15; pseudoevêques sunt *AB* 15: 475, 12; invalida est ordinatio collata a catharis, encratitae, hydroparastatis, apostactis in Caesarea *Bas.* I: 96, 14; tamen, encratitarum episcopi in suo gradu propter bonum commune recepti sunt *ibid.* 99, 3; ab haereticis ordinati non recipiuntur in clericum *Bas.* 95*: 197, 21. Reordinaciones donatistarum prohibitae fuerunt a Capuensi synodo *Carth.* 48: 265, 9; petendum est a Romano episcopo ut concedat clericos donatistas in gradu suo manere, si cum plebeibus suis ad unitatem redant *Carth.* 57: 293, 21; 68: 308, 18; talis fuit traditio in multis ac fere omnibus ecclesiis Africanis *Carth.* 68: 308, 22; reapse petitionem concessam fuisse videtur cf. *Carth.* 119: 390, 4.

REPARATIO de iniuria facta: v. *paenitentia* 4 (pecuniae), *furtum*.

RESIDENTIAE LEX I. Episcopus non amplius tribus dominicis in tribus hebdomadis extra dioecesim suam ma-

neat *Sard.* 11: 176, 6; item, presbyter et diaconus in aliena dioecesi *Sard.* 16: 183, 18; episcopum de re propria curantem e sede longius abesse non licet *Carth.* 71: 313, 9; antiqua regula est: ne quis laicus in civitate degens, amplius tribus dominicis continuis e missa ab sit ne quis omnino clericus vel laicus, praeter urgentem necessitatem a sua ecclesia amplius tribus dominicis continuis absit *VI 80:* 216, 17; *Sard.* 11: 176, 6; v. missa 6; episcopus extra ecclesiam suam ultra sex menses manens, sine ulla ratione excusante, deponatur *AB 16:* 476, 18; residentia monachi: v. monastica vita 3 (stabilitas).

2. Excusant a lege episcopum: imperatoris iussio, patriarchae sui ministerium, gravis morbus totalem immobilitatem causans *AB 16:* 477, 2; invasio barbarica dioecesis sua *VI intr.* 5: 39; 173, 5; episcopus vel clericus persecutionem patiens propter disciplinam aut fidem catholicam in aliena dioecesi remaneat usquecum inuria finem habeat *Sard.* 17: 184, 7; clerici et episcopuss, propter barbaros aut alfundit et dioecesi discessi, reverti debent cessante causa secessiois *VI 18:* 149, 14; v. translatione, itinerante, clericus ne in aliena dioecesi ministerio fungatur, praeter consensum ordinarii sui: v. clericis.

RESPONSABILITAS in peccando: quisque pro se respondebit *Neoc.* 6: 78, 3; v. aetas rationis; de involuntario: v. actus, homicidium 3.

RESTITUTA, i.e. basilica s. Perpetuae restituta, Carthagine *Carth. proem.* 214, 17 app.; *Lat.*; *Carth. intr.* 192 n. 8; Περιτρούτης τωδηλος, basilica restituta *Carth. proem.* 250, 20; 287, 12; 288, 11; 304, 3; 372, 14; 373, 1; 400, 8.

RESTITUTIO: v. paenitentia 4; in gradum: v. depositio 1; monasteriorum ab iniustis acquisitorum

bus in persecutione: v. monastria 2; pro furto: v. furtum 2.

RESTITUTUS - Ρεστιτούτος, episc., legatus synodi ad imperatorem adversus paganos et haereticos *Carth. proem.* 373, 2.

RESURRECTIONIS hora, ad diluculum dominicae, in evangelis non patet *Dion.* 1: 6, 3; *VI 89:* 14.

REVISIO in iudicis ἀνάκρισις *Sard.* 5: 164, 14; 3: 163, 13 - παλινδοκτή *Sard.* 3: 163, 13; ἀνανέωσασθαι *ibid.* 163, 3; 5: 164, 22; v. appellatio 2; revisio sententia imponitur Domino Antiocheno a Cyrillo Alex. *Cyr.* 1: 279, 2.

ΡΙΠΤΕΣΘΑΙ - eiici ex ecclesia *Laod.* 36: 145, 17; v. excommunicatio.

RODOALDUS, Portuensis episc., legatus a latere Nicolai I papae *AB intr.* 445.

ROGATIANUS - Ρογατιανός, episc. *Cypr.* 1: 304, 22.

— - Ρογατιανός, alter episc. *Cypr.* 1: 305, 6.

— - Ρογατιανός, episc. legatus ad Hippion. Diaretorum *Carth.* 78: 319, 9.

ROMANUS pontifex 1. Supremus iudex in ecclesia catholica: unde iurisdictionem ordinariam in omnia membra ecclesiae habet, cuius usus extraordinarius est *Pape:* 534; tanquam suprema auctoritas ab imperatoribus agnosciatur *Pape:* 521; 526; primus post imperatorem subscrribit (τόμος) *VI 102:* 241, 17 app.; legitime atque ex dei voluntate pontificum coetui praest *Tar.* 1: 318, 8.

Summus iudex de re fidei *Pape:* 520; iure in gravi turbatione ordinis, in synodis et conciliis intervenit *Pape:* 507; doceat, quia verbis oris eius omnes parent *Tar.* 1: 331, 1; ipse solus simoniam eradicare valet *ibid.* 331, 9; in appellationibus de re disciplinari summa et ultima instantia est

Pape: 532; iure in omni synodo intervenit, quae de re ad territorium suum non spectante agit (exempla) *Pape:* 513; appellations episcoporum et clericorum de revisione recipit *Pape:* 508; 532. Conciliorum decreta firmat confirmatione antecedenti aut concordantanti aut subsequenti *Pape:* 516; *IV intr.* 67; *VI intr.* 99; concilium oecumenicum annullavit *Pape:* 519. Vinculum est unitatis in ecclesia *Pape:* 526; 550; unicitas ecclesiae supra Petrum a Christo fundata *Cypr.* 1: 311, 13; v. appellatio 7-8-9; concilium, unio, οικοουμενική σύνοδος.

2. *Origo primatus:* τὰ πρεσβεῖα *Pape:* 491; v. primatiae; ἀποστολικὴ καθηδρά - apostolica sedes inde ab initio sola appellatur *Pape:* 540; *Carth. proem.* 200, 2; 200, 16; Petri memoria in Romano episcopo honoratur *Sard.* 3: 163, 4; sedes apostolorum principis *VIII 21:* 332, 11; auctoritas ex fide ab apostolo Petro tradita *Pape:* 521; 540; 535; quia Roma «Urbs» erat *Pape:* 545 n. 18; status civitatis Romanae exente saec. VII *Pape:* 518; auctoritas in Oriente post Caroli magni in Hinitia imperiorem non fuit immunita *Pape:* 519; v. Petrus apost., traditio 1.

3. *Carthagine:* Sedes Romana est sedes apostolica *Carth. proem.* 202, 2-16; beatissima sedes *ibid.* 210, 15; sive in scriptis, sive sine scriptis per legatos suos mandat *Carth. proem.* 200, 3; discussionem sententiae suae non admittit *Carth. Apia.* 430, 5; mandatum eius observandum est donec contrarium probetur *ibid.* 421, 3; eidem singula quae in synodo tractantur plenissime intimari debent *Carth. proem.* 206, 20; *Carth. Apia.* 421, 16; insinuare debemus - ἐμφανῆ καταστῆσαι *ibid.* 412, 6; canon s. scripturae a patribus traditus cum Romano ad confirmationem conferen-

dus *Carth.* 24: 240, 9; quaestiones in synodo ortae ei exponendas sunt, ut dicat quid de eis sentiendum sit *ibid.* 210, 3; *Carth.* 57: 294, 7; Urbanum Sicensem Romam evocat aut excommunicat, nisi corrigat quae corrinda *Carth. Apia.* 415, 7; admonitioni Anastasi Romani de donatistis se synodus conformat *Carth.* 66: 305, 16; synodus gratias deo agit, quod ipsi de membris Christi, ubique dispersis, sed in una compage corporis constitutis, plam curam inspirare dignatus est *Carth. proem.* 305, 1; paternae et fraternae sollicitudinis plenus est *ibid.* 304, 14. De episcopis imperatorem audeundis an non ipse iudicat et eis adiuvat *Carth.* 93: 354, 10; 106: 370, 6; v. imperator 3-4; de canonis Sardicensibus erroneis Nicenianis putatis: v. Sardica.

4. *Canones* ubi primatus respicitur: *I 1 6:* 28, 19 app.; *Pape:* 541; *II 3* et *6 II intr.* 43 n. 20; *Pape:* 542; 530; *IV 28 IV intr.* 67 n. 21; *Pape:* 543 ad 546; *VI 36 VI intr.* 98; *Pape:* 548. De appellationis iure: *Ant.* 4-12-15 *Ant. intr.* 101; *Pape:* 525; *Sard.* 3-4-5 *Pape:* 529; *II 6* et *IV 9-7 Pape:* 530; 532; *S. Soph.* 1 *Pape:* 533. De pontarchia *Pape:* 547.

Titulus Romani Pontificis - ἐπίκεντρος Ρώμης, δ Πομπαῖον ἐπίκεντρος *Sard.* 4: 164, 8; 5: 165, 9; sed ἀρχηκέντρος (de Leone I) *IV 30:* 95, 11; πάττας ab aliis appellatur: v. πάττας.

5. *Disciplina* Romanae ecclesiae: finem ieiunio antepaschali post gallicantum in nocte s. sabbati imponit *Dion.* 1: 5, 5; haereticos non indistincte rebaptizat, propter bonum generale *Bas.* 47: 137, 22; severior est in continetia clericali *VI 3:* 126, 9; caelatum exigit observandum a presbyteris, diaconis et subdiaconis. *VI 13:* 130, 4; ieiunat sabbatis et dominicis in quadragesima *VI 55:* 192, 11; magnae feriae quintae missa a non ieiunis ibi celebratur *VI 29:* 160, 2.

6. Synodi Romanae notatae: a. 313 *Pape*: 509; 513; a. 369 *II intr.*: 44 n. 21; a. 430 *III intr.*: 55; post Aug. 868 *VIII intr.*: 289 n. 6.

RUFIANUS Muzencensis - Ρουφιάνος Μουζεντιανός, legatus proconsularis *Carth. prooem.*: 400, 17; idem videtur esse ac Rufianus Maxensis cf. 407, 17 *app.* (*cod. M.*): Ρουφιάνος Μιχεουντσός.

S

SABAEA tribus, ex qua Dion. Alex. oritur *Dion. intr.*: 1.

SABBIA s. monasterium Romae *VII intr.*: 242; v. Petrus hegum.

SABBATIANI, haeretici *II* 7: 53, 12; omittuntur in enumeratione *VI* 95: 230, 12; cf. *ibid. app.*: v. reconciliatio 1.

SABBATUM 1. Ieiunare non licet, nec etiam in quadragesima excepto sabbato s. *Ap.* 64: 41, 9; *VI* 55: 193, 1; sabb. s. ieiunium terminatur ad diluculum dominicae *Dion.* 1: 4, 11; *VI*: v. ieiunium 3.

2. Σαββατίων, sabbatum observare *VII* 8: 262, 5; *Laod.* 28: 142, s. 9 tit.; *tv* τῷ σ. σχολάκειν, otiani *Laod.* 28: 142, 12.

SABELLIANI, haeretici *II* 1: 46, 4; «qui filium idem esse cum patre» - οὐλαρτόπλα docent *II* 7: 54, 8; *VI* 95: 231, 14; v. reconciliatio 2.

SACCOPHORI, haeretici *Bas.* 47: 137, 14; v. rebaptizatio 1.

RUFINUS, minister Theodosii II Imperatoris, aedificavit ecclesiam ss. Apostolorum Chalcedone, ubi et baptizatus est *CP intr.*: 437.

RUMORJDUS - Ρουμόριδος consil *Carth. prooem.*: 335, 5.

RUSTICAE parochiae: v. παροικία 2.

RUSTICUS diaconus *III intr.*: 56 n. 15; *IV intr.*: 68 n. 24.

SACRAMENTUM 1. Iusiurandum - έξωμοι *IV* 30: 97, 3; v. δρόμος 3.

2. Sacraenta ecclesiae: v. μυστήριον, opus operantis; sacramenta clericis recte dispensent, ne damnationem incurrat - χρήμα *Tim.* 14: 250, 4.

SACRARIUM - βῆμα non introeundum a sacerdote ante introitum episcopi, sed simul cum eo *Laod.* 56: 153, 1; βῆμα sacr. ingredi *Laod.* 19: 138, 4 tit.

Θυσιαστήριον, altare ne ingrediatur laicus, excepto imperatore *VI* 69: 207, 7; mulieribus prohibetur *Laod.* 44: 148, 16; solis clericis maioribus ingredi licet *Laod.* 19: 138, 22; Introitus lychnici ad sacrarium *VI* 90: 226, 11. Ιερετήριον, presbyterium *Laod.* 44: 148, 14 tit.; 56: 152, 17 tit.; v. Ιερέων. Ήγειρά έγιον, sancta sanctorum *Dion.* 2: 12, 21.

SACRIFICIUM - θυσία, s. sacrificium: ab haereticis oblatum non est agnoscendum tanquam verum *Ap.* 46: 32, 6; qui

foris tabernaculi sacrificant, quales sunt haeretici, exterminatio eis imminent *Cyr.* 8*: 289, 10; quae pro s. sacrificio offeruntur *Theoph.* 8: 269, 4; sabbatis et dominicis s. spirituale offertur *Tim.* 13: 249, 5; incruento s. - άναμπακτος uva ne coniungatur *VI* 28: 158, 20; 158, 14 tit.; in ipso aqua vino miscenda *VI* 32: 162, 19; 162, 14 tit.; immaculatum s. - άγριας *ibid.*: 166, 3; deus sacrificatur et distribuitur in escam in oblatione perfecta, ubique terrarum celebrata *VI alloc.*: 103, 1; v. missa.

SACRILEGIUM 1. Christianus ad fidem paganam lapsus sacrilegium - λεπούλα commitit *Bas.* 44: 136, 7.

2. Homicidium θάνατος est *Nyss.* 5: 217, 11-19.

3. Virginis corpus sacram est deo - καθηδρωμένον et usus eius carnalis non amplius ei licet *Bas.* 44: 136, 9; sponsam Christi corrumpit, qui cum muliere deo dicata peccat *VI* 4: 130, 6.

4. Reductio episcopi ad presbyteratus gradum - λεπούλα est *IV* 29: 94, 1.

5. Furtum sacrilegium - οὐδῆναι *AB* 10: 467, 9 ad se transferre - σφραγίσθωσα res sacras *ibid.*: 466, 5; θυραράτειν *ibid.*: 467, 9; dist. a profanare - βεβλῶσαι *ibid.*; λεπούλα *ibid.* 467, 16; reparatur reddendo summam superaddita quinta parte - έπιτεμπτον *Ap.* 72: 44, 17. Crimen invasionis rerum dominicarum est tempore clericatus acquisita bona sibi adscribere *Carth.* 32: 247, 11; anathema in eos qui bona ecclesiae sibi retinunt *VII* 13: 268, 14; *VIII* 15: 319, 13; *VIII* 18: 327, 5; v. bona 4. Paenitentia pro furto s. adulterio minor ex traditione patrum est *Nyss.* 8: 225, 14.

6. Exhonorantia sancti sacerdotii, sacris indumentis sumptis et ministerialis illusio *VIII* 16: 321, 1.

SAECULARIA 1. Negotia - φροντίδες clerici non assument *Ap.* 6:

II. 4; fidelissionibus - έγγραφα ne inserviant *Ap.* 20: 17, 8; conductores - ένδηττορες vel procuratores - προκοράτορες bonorum laicalium esse clericos turpe est *Carth.* 16: 230, 9; clerici vel monachi conductores - μαθηταί vel curatores - έργολαβάνειν vel procuratores - χειρισμός άνθεματίνων, - διοικητής bonorum saecularium non sint *IV* 3: 71, 6-10; excepta pupillorum tutela; *ibid.*: 71, 21: v. tutela; clericus, potestate ab ordinario facta in domo principum degens, negotia saecularia speciatim maiordomi officium - τῶν μετατέραν φροντίδες έχων, ne suscipiat *VII* 10: 264, 19; 265, 2-6; saec. neg. vel curatoriae - κορητορεῖαι in domibus aut villis principum clericis prohibentur *AB* 11: 467, 21; episcopi curas aut dispositiones saeculares omnittant *VIII* 24: 36, 21; addenda: v. clerici 8.

2. Dignitates: militiam - άναστρατεύσθαι se beneficiis denuo parare monachis prohibetur *I* 12: 34, 1; 33, 17; episcopus vel presbyter administrationes publicas - δημόσιαι διοικήσεις ne assument *Ap.* 81: 49, 3; saeculares dignitates et causas - κορητικά δέιματα κατ. πράξεις ab imperatore non postulent episcopi *Sard.* 7: 168, 4; clericus vel monachus neque ad militiam - στρατεία, neque ad dignitatem mundanam - κορητική έξια veniant *IV* 7: 75, 9; presbyteri vel diaconi saeculares magistratus - κορητικά δρχάς ne suscipiant *AB*: 468, 1.

3. Iudicia saecularia: v. iudicia publica, privilegia 3.

4. Spectacula profana: v. spectacula.

SALARIA ecclesiae in emphyteusim ab episcopis ne dentur *VIII* 15: 318, 17.

ΣΑΓΚΤΙΠΠΟΣ: v. Xantippus.

SAMPSYCHIUS - Σαμψύχιος, electus index in causa Maurentii *Carth.* 100: 366, 17.

SANCTUARIUM 1. Presbyterium: v. *sacrarium*.
2. Aedes sacra: v. *oratorium*.
SANCTUS deus - τριάγος δύνας *VI 8r*: 217, 13.

SANGUIS 1. Effusio sanguinis, etiam legitime facta poenis submittitur, de positionis vel pro laico paenitentiae 3 annorum *Bas. 55*: 144, 5; v. *homocidium* 2.
2. Comedere sanguinem prohibitum est: carnes non effuso sanguine - τυχένος prohibetur *Gangr. 2*: 90, 3; *Ap. 63*: 40, 19; *VI 67*: 205, 6; sanguinem ipsum *VI 67*, 6-12; a feris captum aut iam mortuum - θηράλωτον ή θηράλων *Ap. 63*: 40, 19; e sanguine praeparata lucanica - θάλαττον έτερον *VI 67*: 205, 8; cf. *Rh. II 463*.
3. Fluxus sanguinis: v. *menstruans*.

SARDICA - Σαρδίκη, melius Ulpia Sardica, sed formam usu consecratam scrispianus *Sard. intr.*: 156 n. 3; synodi S. historia *Sard. intr.*: 156; subscriptio-nes *ibid.*: n. 9; canones in dupli- forma, graeca et latina *ibid.*: 157; numerus cc. 21; *Sard. lemma*: 159, 3; cc. 3-4 de appellatione ad Romanum episc. *Pape*: 529; canonis Nicaenis probabiliter adiuncti in collectione ro-mana, erronee Nicaenii appellantur, unde confusio in causa Apiarii *Pape*: 532.

Citantur: c. 5 *Carth. proem.*: 202, 12; c. 14 *ibid.*: 207, 11.

ΣΑΣΙΜΑ, sedes episcopalis Greg. Naz. Naz. *intr.*: 227-228.

SATTIUS, deest in Gr., episc. *Cypr. I*: 304, 24.

SATURNINUS, deest in Gr., episc. *Cypr. I*: 304, 21.

— alius - Σατουρνίδος, episc. *Cypr. I*: 304, 22.

— item alius - Θάλος Σ., episc. *Cypr. I*: 304, 24-23.
— - Σατουρνίδος, episc. *Cypr. I*: 305, 1.
— alter, Θάλος Σατουρνίδος, episc. *Cypr. I*: 305, 4.

ΣΑΤΟΡΝΙΟΣ, episc. encratita in suo gradu receptus *Bas. I*: 99, 4.

SCANDALUM - πρόσωπον est mulieres in episcopis aut monasteris degere *VII 18*: 276, 8; sc. infirmorum - πρόσωπον vitandum *Bas. 88*: 171, 7; occasio malefaciendi nec etiam satellitis diaboli danda est *Petr. 9*: 44, 26; v. *scrupulus*.

SCENICI - οἱ ἐπὶ σκηνῆς, «qui publicis spectaculis mancipuntur» infames habentur: v. *infames*; scenicam tubere impedimentum ad clericatum est *Ap. 18*: 16, 13; si paenitent scenici et arti abrenuntient, reconcilientur *Carth. 45*: 262, 13; qui ex «ludicra arte» et eius macula conversus est, ne cogatur ad eam reverti *Carth. 63*: 300, 9; v. *spectacula*, *histrion*.
ΣΚΕΥΟΣ: v. *vasa*.

ΣΧΕΔΙΑΡΙΟΝ, «scheda», notula scripta a primate, ad synodum de appella-tione missa *Carth. 100*: 364, 15.

ΣΧΙΛΑ, «forma» externa vitae *I 2*: 34, 16-9; «cleri habitus» *I 8*: 31, 2; «habitus diaconissarum» *I 10*: 41, 4; luctum ostendentes et habitu et humili-tate vitae *Anc. 3*: 58, 16; «non velata» - χωρὶς τὸν σχῆματος *Carth. 126*: 397, 16; «monachi habitus» - πρόσχημα *IV 4*: 72, 18. «Habitus monachorum» *VI 42*: 180, 13; i. e. capilli capitii tonsi et indumentum nigri coloris *ibid.*: 180, 11-6; tonsum esse sec. «habitum» monachorum *VI 43*: 181, 9; supra admissas ad monasterium fit benedictio «habitus» *VI 45*: 183, 4; «monastici habitus» dignum ludicari *AB 2*: 450, 16; venerabilis habitus monasticus *AB 4*: 453, 9; denudatio mo-

nachici hahitus - σχ. τῶν μοναχῶν διμοναχῶν *VIII 27*: 241, 19-23.

SCHISMA 1. Conventiculum - παρασυναγέντη est congregatio fidelium a clero deposito facta, rebellante ad- versus sententiam ecclesiae in eum latam *Bas. I*: 94, 18; altare contra episcopum erigere *Ap. 31*: 22, 4; separatim congregare *Ant. 5*: 108, 19; *Gangr. 6*: 97, 17; separatim offerre *Carth. 10*: 223, 15; se a communione episcopi separans *Carth. 11*: 225, 1; a consortio episcopi separati manu saeculari sunt expellendi *Carth. 53*: 275, 12; circum-celliones - παρασυναγέντες imperatorum sanctionibus damnati sunt *Carth. 93*: 349, 4; clerici ne rebellent adversus episcopum proprium *IV 8*: 76, 5; ante synodalem sententiam rite latam ne se separat, nomen in diphthichis omitendo, presbyter ah episcopo, nec episcopus a metropolitanu, nec metropolitanus a patriarcha suo *AB 13-14-15*: 471, 15; 473, 2; 474, 4; *VIII 10*: 311, 17. Conventiculorum auctores post paenitentiam notabilem in eodem gradu recipiuntur *Bas. I*: 95, 11; v. *circumcelliones*.
2. Schisma proprio dictum est separatio ah ecclesia propter disciplinam ecclesiasticam et rationem sana- hilem, c. gr. de paenitentia *Bas. I*: 94, 19; schismatici sunt qui fidem sa- nam confitentur, se autem separant et congregantur adversus episcopos catholicos *II 6*: 51, 2. Schismatici ad ecclesiam catholicam adhuc pertinent, sec. patres *Bas. I*: 95, 9; donatistae de unitate corporis dominici - παραχών σῶμα praecisi sunt *Carth. 66*: 305, 20; v. *donatistae*.

3. Sacra menta schismaticorum: haptismum eorum patres receperunt *Bas. I*: 95, 10; a Cypriano autem et Firmiliano invalidus declaratus fuit *ibid.*: 96, 14; v. *re haptizatio* 1-2-3. De validitate ordinatiois s. schismaticorum: v. *re ordinatio*.

4. Accessio ad corpus ecclesiae parochiarum vel dioeceseon schismaticarum: sch. episcopi cum populis suis ante legem imperatoris de unione ad unitatem reversi, populos suos conseruent, post legem omnia catholico episcopo cedant *Carth. 99*: 363, 11; schism. fideles conversi in loco, ubi et episcopus conversus est, sub ipso maneat; ipso mortuo ad catholicum episcopum pertinent; si catholicus non habetur ipsis liberum est, quem velint eligere *ibid.*: 362, 20; sch. ecclesias episcopi catholici et donatistae conseruent ita inter se distribuent, ut quis-qua territorium distinctum habeat *Carth. 118*: 387, 21; sch. parochia, sive post legem de unione sive ante legem illius sedis sit in cuius territo- rio existit *Carth. 117*: 386, 8; sch. parochia a cath. episcopo conversa ipsius maneat, si intra triennium a nullo vicino episcopo repetita fuerit *Carth. 118*: 389, 12. Episcopus, schi- smaticorum conversionem negligens, moneatur ac puniatur *Carth. 123*: 394, 16; eam mentitus, etiam episco- patum amittat *Carth. 124*: 395, 17.

SCHOLASTICUS - σχολαστικός, iurisperitus, de foro aut ex administratione ne ad episcopatum confessum elevetur *Sard. 10*: 174, 8; «sch. defensores - έκδικοι ab imperatore petendi *Carth. 97*: 360, 10; v. *έκδικος*.

ΣΧΟΛΑΖΕΙΝ, vacare (psalmis in ecclesiis) *VI 66*: 204, 11; v. *sabbatum*.

ΣΚΛΗΡΑΓΩΓΙΑΙ, poenae, mortificatio- nes corporeae: v. *paenitentia* 4.

ΣΚΡΙΠΙΟΝ, «scrinium», archivus *Carth. Apiar.*: 423, 9; scr. Lateranense ubi acta asservantur *AB intr.*: 446.

SCRIPTURA S. I. Canon *Ath.* 2: 71, 10; *Ap. 85*: 51, 4; *Laod. 59*: 154, 9; *Laod. intr.*: 128; *Naz. I*: 229, 7; *Amph. I*: 227, 1; *Carth. 24*: 239, 9;

s. Augustini *ibid.*: 239, 18 app.; Romanus *Laod. intr.*: 129, 11, idem ac in *Cod. Vat. Ath. intr.*: 60. Deuterocanonica - δικανωτα non sunt in ecclesia legenda *Laod.* 59: 154, 5; non inscripta in canone, legenda tamen a catechumenis enumerantur *Ath.* 2: 75, 14; 75, 26: v. *canon* 2. Inspirata a deo - θεόπνευστος scriptura *Ath.* 2: 72, 13; *Amph.* 1: 234, 4; sola fruunt auctoritate ac in ecclesia legenda *Laod.* 59: 154, 9; approbati libri *Naz.* 1: 229, 14; canon a patribus traditus, cum Romano ad confirmationem conferendus *Carth.* 24: 240, 9; sole canonicae scripturae in ecclesia legenda *ibid.*: 239, 6; *apocrypha, lectio*.

2. *Ad salutem* fidelium datae sunt scripturae *Ath.* 2: 71, 11; *VI 19: 151, 13*; lectio earum adiuvat ad virtutem *Ath.* 1: 69, 18; pueris et famulis legenda e sacerdoti ad erudiendos eos *VII 10: 265, 10*. S. scripturae contemplatio difficultis est, obscuritas eius arcana species est *Bas.* 91: 18r, 24; de s. scripturae quæstiones *Bas.* 15-16: 114, 1; 115, 21; scriptura non improbe disquirienda est *Ath.* 1: 70, 17; impura peccata generalibus nominibus comprehendit *Bas.* 87: 166, 3; *VI 54: 101, 11*; sensus scripturarum ex analogia aliquando erendus *Bas.* 18: 119, 11; diligenter scrutata ipsa responsione ad quæsita dat *Bas.* 15: 116, 3; cf. 87: 164, 17; versio septuaginta sensum reddit, non verba *Bas.* 15: 114, 5. Studium eius episcopo incumbit, speciatim evangeliorum et epistolarum *VII 2: 249, 11*; v. *ψαλτήρι*; hermeneutica ex ss. patribus potius quam e propria mente exquirenda *VI 19: 151, 2*. Codices s. scr. non destruendi, nec vendendi cauponarioribus codicum vel unguentariis ad destruendum, nisi inutiles iam ad legendum redditu sint *VI 68: 206, 5*.

SCRUPULUS conscientiae - σκυνθαλμός *Carth.* 132: 405, 14; absque scr. - πρόσωπα *Carth.* 72: 314, 7.

ΣΕΚΟΙΝΔΗ: v. *regio*.

SECRETA paenitentia mulieris adulterium confessae *Bas.* 34: 132, 4.

SECRETARIUM: v. διαχονικόν; in secretario basilicarum *Carth.* synodi habitae: v. *Carth. prooemia: 194-195*.

SECUNDINAE - λοχεῖα B.V. Mariae dominica post nativitatem Christi distributione similae coetæ ne celebrentur *VI 79: 215, 11*.

SECUNDUS - Σεκοῦνδος, episc. electus index in causa Maurentii *Carth.* 100: 366, 18.

SEDATUS - Σιδάτος episc. *Cypr.* 1: 304, 23.

SEDES presbyteri in sacrario: v. σέδες; episcopi: v. πόλις, παπούια, θρόνος, vacans sedes; apostolica: v. primatiae 3, *Romanus* pontifex 2-3, apostolica.

SEDITIONISUS - στασιώδης presbyter vel diaconus *Ant.* 5: 109, 9; v. schismatis.

SEGREGARI in VIII conc.: v. sequestrari 1.

ΣΕΛΑΥΚΟΣ, filius Traiani stratelatae, destinatarius iamborum *Amph. intr.* 232; 1: 233, 3.

SEMIARIANI seu pneumatomachi *II 1: 46, 3*.

SENATUS: v. σύγχλητος.

SENES: v. γέρων.

SENTENTIA: v. iudicia 2.

SEPARARI: v. sequestrari 2.

SEPULCHRA, effossio sepulchrorum - τομφωρύχα in veniale et gravem dividitur *Nyss.* 7: 224, 5; gravis, si ossa

sepulti scrutentur, spe ornati lucrificiendi *ibid.*: 224, 19; venialis, si exterior materies tumbae amoveatur, ad utilius quid construendum *ibid.*: 224, 7.

SEQUESTRARI - ἀφορίζεσθαι: in VIII conc. indifferenter pro « communione privari » ponuntur 1. *Segegetur* 2: 297, 7; 10: 312, 4; 23: 335, 30. 2. *Sequestretur* 14: 318, 1; 9: 310, 19; 16: 322, 10; 20: 330, 24. 3. *Separetur* 7: 307, 15; 20: 335, 23, 4. *Excommunicatus* 26: 304, 3; v. ἀφορισμός 2.

SERDICA: v. *Sardica*.

SERGIUS, Romanus episc. natione syrus *VI intr.*: 99 nn. 2-11.

ΕΡΓΤΙΟΣ, CP episc., monothelita *VI 1: 118, 17*.

SERGII s. Troiskoi laura *Genn. intr.*: 291.

SERVA - δοῦλη a domina pro seipsa persecutoribus tradita et lapsa *Petr.* 6: 40, 16; servae nuptus ad clericum non admittitur *Ap.* 18: 16, 13; sine domini sententia viro coniuncta, fornicatur *Bas.* 40: 134, 17; v. matrimoniū 7; a domino violata, culparet *Bas.* 49: 139, 11.

SERVITUDO: quempiam ad s. redigere - βέβατον impium, immane et ferum est *Greg.* 6: 26, 18.

SERVUS - δοῦλος, ad clericum non admittitur, nisi domino consentiente ac libertate donatus et familia dimissus fuerit *Ap.* 82: 49, 13; item, ad monasterium *IV 4: 73, 17*; eunuchatio a domino non est impedimentum ad clericatum *I 1: 25, 5*; ad accusationem non sinuntur *Carth.* 129: 403, 9; v. infames; sub specie religionis dominum contemnere et servitium denerare nefas est *Gang.* 3: 90, 12; immo, eum cum benevolentia et honore deservire debet *ibid.*: 90, 14.

SIMONIA - σιμωνία: 1. *Munera* pro ordinatione conferenda aut recipienda quandocumque facere aut accipere *Bas.* 90: 177, 14; ante aut post aut ipso tempore ordinationis *Genn.* 1: 296, 2; pro obtinenda sacra ordinatione *Ap.* 29: 21, 6; sede episcopali *Ap.* 30: 21, 16 sive s. ordinatione, sive promotione in officio curiae *IV 2: 70, 2*; simoniace ordinati clerici *VI 22: 153, 15*; simonia est expetere a futuri clericis pecuniam aut quid simile *VII 4: 252, 10*; pro promotione in dignitate aut pro s. ordinatione *VII 5: 255, 256, 9*; gloriantes de simoniaca promotione *ibid.*: 256, 4; cupiditas vel φιλαργυρία in admittendo clericis vel

SERVUSDEI - Σερβονοςτή subscriptit epist. ad Caelestinum Roman. *Carth. Apiai.*: 428, 8.

SEVERIANI, haeretici *VI 95: 232, 17*; v. *reconciliatio* 1.

SEVERIANUS - Σεβηριών, episc., delegatus Mauritaniae Sitiphensis ad synodum perficiendam *Carth.* 127: 399, 2.

ΣΕΤΗΡΟΣ episc., e provincia Iconensi, Cyriacum presbyterum in parochia Mardanorum e dioecesi Vassadon, Longin episcopl, ordinavit, iuramento stabilitatis ibidem adstrinxit, deinde eum in vicum prope Mistheiam in sua dioecesi transtulit; ab Amphiliacho reprehensus se nihil meminisse affirmavit *Bas.* 10: 110, 16 et app.; *III, 17*.

SEVERUS - Σευῆρος episc. ab haereticis occisus *Carth. prooem.*: 373, 5.

SIXANTH, στατρας *Carth. Apiai.*: 431, 5.

ΣΙΚΕΡΑ, «sicera», mustum vini *Ap.* 3: 9, 8; v. *oblata* 1.

SIDE in Pamphylia: synodus ab Amphiliacho adversus messalianos convocata *Amph. intr.*: 232; *Bas. intr.*: 87 n. 18.

SILVANUS - Σιλβανός, episc. legatus Mauritaniae Sitiphensis *Carth. prooem.*: 337, 5; 338, 3.

SIMONIA - σιμωνία: 1. *Munera* pro ordinatione conferenda aut recipienda quandocumque facere aut accipere *Bas.* 90: 177, 14; ante aut post aut ipso tempore ordinationis *Genn.* 1: 296, 2; pro obtinenda sacra ordinatione *Ap.* 29: 21, 6; sede episcopali *Ap.* 30: 21, 16 sive s. ordinatione, sive promotione in officio curiae *IV 2: 70, 2*; simoniace ordinati clerici *VI 22: 153, 15*; simonia est expetere a futuri clericis pecuniam aut quid simile *VII 4: 252, 10*; pro promotione in dignitate aut pro s. ordinatione *VII 5: 255, 256, 9*; gloriantes de simoniaca promotione *ibid.*: 256, 4; cupiditas vel φιλαργυρία in admittendo clericis vel

monacho vel moniali *VII* 19: 277, 10; v. *σοσία*; per versutiam aut principium potestatem in episcopum consecrari *VII* 12: 314, 5. Canones de simonia, textus e s. scriptura patribus et encyclica Gennadii de simonia *Tar.* 1: 329, 23 sqq.

2. *Turpis et nefanda negotiatio* *IV* 2: 70, 21-26; cauponaria in spirituibus *Bas.* 90: 177, 7; s. spiritum hominis servum reddere existimant *Tar.* 1: 328, 23; Iudam proditionem imitantur, secundo vendendo eum qui semel pro nobis crucifixus est *Bas.* 90: 178, 12; *Tar.* 1: 319, 7; gratiam vendunt *VI* 23: 153, 9; opera et manus eorum Accel-dama appellandae sunt *Bas.* 90: 178, 15; simonia summi pontificis Iudaicum *Tar.* 1: 328, 1. Simoniaca mens christianam vitam in ecclesia evertit *Tar.* 1: 319, 24; maledictionem secum fert *Gen.* 1: 294, 15; a deo et sacerdotio alienos reddit *VII* 5: 255, 15; venditio sui-ipsius in manus satanae est *Bas.* 90: 177, 5; ad gehennam ducit *ibid.* 177, 17.

Simoniaca ordinati ab officio suspensi, communionem cleri servabant *Tar.* 1: 327, 23; ordinatio nulla, verisimiliter *οὐκ οὐδε*, est, quia gratia spiritus s. impedita fuit *Gen.* 1: 297, 11; indubitabiliter gratiam spiritus sancti, quod est sacerdotium, non habent *Tar.* 1: 319, 15.

3. *Pro s. communione impertienda* nichil exigatur *Bas.* 93: 189, 18, obolos vel quid aliud exigere prohibetur *VI* 23: 153, 8.

SIMPLICIANUS - *Συμπλεκτόνικος*, Mediolanensis episc., interrogandus de pueris donatistis admittendis ad clerum *Carth.* 47: 263, 11.

SIMULATIONES lapsorum: v. *lapsus* 4; **simulatio* - *πρόσωπη* *I* 12: 34, 9; v. *οχήμα*.

SIRICIUS - *Σερβίκος* Roman. episc., interrogandus de pueris donatistis ad-

mittendis ad clerum *Carth.* 47: 263, 10; Theophilum Alexandr. legatum in causa Gabadil nominat *CP intr.* 437 n. 3.

SITIFIENSIS - *Σιτιφένσης* (subscr.) *Carth.* 133: 410, 11 (alibi Sitiphensis, Sitifensis), provincia Mauritania Sitiensis: v. *Mauritania* 2.

SITOS, frumentum: v. *oblatas* 2. SOCIETATES secretae: coniuratio - *συνωμοσία* et conspiratio - *παράτη*, crimen societatis secretae in lege civili constituentes, clericis ac monachis prohibentur *IV* 18: 83, 23; *VI* 34: 168, 4; v. *schisma* 1.

SODOMIA - *ἀρρενοφθόροι* adulterii poemant iuent *Bas.* 7: 103, 26; - *παιδεραστία* adulterium contra naturam est *Nys.* 4: 213, 23; *δοκημοσύνη* *την τοῦς ἀρρενούς* *Bas.* 62: 147, 13.

SOMNIA et visiones ad altaria erigenda pellentia *Carth.* 83: 323, 17; v. *paganis* 16.

SOPHIAE s., templum sapientiae verbi dei erectum *Soph. lemma*: 482, 3; synodus S. *Soph.* *intr.*: 480; c. 1 de appellatione *Pape*: 533.

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ, Hierosolymit episc., de primatu in re de fide Romani pontif. *Pape*: 522.

ΣΩΦΡΟΣΤΗΝΗ, **pudicitia* *Carth.* 4: 217, 17; v. *continentia* 2.

SOREX - *μύς* cavenda, ne s. eucharistiam tangat *Bas.* 93: 190, 4.

ΣΠΑΝΙΣ, raritas vocationum clericalium *Neoc.* 12: 81, 4; v. *clericis* 14.

SPECTACULA saecularia - *θεάτρα* *κομικῶν*.

1. Non exhibenda, nec spectanda a prole sacerdotum *Carth.* 15: 229, 14; quia blasphemis plena sunt, omnibus christianis interdicuntur *ibid.* 229, 18; spectaculis - *θεάτρα* *τύπος* interesse in cenis et nuptiis clericis veterat,

ante introitum thymelicorum - *θυμελικῶν* descendendum est illis *Laod.* 54: 152, 4; antequam ludicra - *παιγνία* *πρός ἀνάτην* in cena nuptiali incipiunt clericus vel monachus invitatus descendat *VI* 24: 155, 9.

2. Monachus vel clericus ludis scenicis - *θεατρικὰ παιγνία*, et hippodromiis ne assistat *VI* 24: 155, 6; petendum ab imperatore ut spectacula theatrorum - *θεάτρα* *θεατρικῶν παιγνίων* caeterorumque iudorum dominicis et festis dilebus non fiant; quia populus in diebus octavae paschae ad circum potius convenit, ea transferri debere *Carth.* 61: 298, 12; hoc tempore hippodromus et publica spectacula - *θέα* δημόσης cōsent *VI* 66: 204, 19; «cooperatores» iudorum magno terrore ad spectacula exercenta coguntur *ibid.* 299, 4 (deest in Gr.); v. *scenici*.

3. Omnibus christianis mimi et eorum spectacula, certamina bestiarum - *κυνῆς*, saltationes in scena - *δράματις* prohibentur *VI* 51: 188, 13; studentibus laicis theatra ascendere, cylistras - *κυλότρας* facere, vestem mutare prohibetur *VI* 71: 208, 18.

ΣΦΡΑΓΙΖΕΙΝ, «signare», signum crucis (byzantinae) super reconciliandum describere, ungendo eum chrismate cum pollice *II* 7: 53, 20; *VI* 95: 23r, 1; **σφράγις*, signum *II* 7: 54, 3; *VI* 95, 23r, 6; v. *χρίσμα*

SPIRITUS s., consubstantialis P. et F. *Ap.* 51*: 34, 20; quid de Sp. s. credendum sit *Ap.* 50*: 33, 13; 34, 2; 51*: 34, 15; divinitas ex doxologia probatur: v. *doxologia*. Sp. s. deliberantibus de admissions paenitentium fidelibus assistit *Greg.* 7: 27, 19; In Sp. s. congregata **Paclissima* synodus Antiochena *Ant. syn.*: 103, 12-16-20; adversus Sp. s. peccant montanistae, baptizantes in P. F. et Priscillam aut Montanum *Bas.* 1: 95, 19; Sp. s. operat

sacraenta: v. *opus* *operatoris*, *re baptismatio* 1.

SPONSALIA, pro quasi-matrimonio habita: v. *desponsata*.

STABILITAS in monasterio: v. *monastica vita* 3.

STANTES oramus diebus dominicis *Petr.* 15: 58, 3; *Bas.* 91: 182, 8; ab ingressu lychinici sabbati usque ad ingressum lychinici dominicae *VI* 90: 226, 9; et tempore paschali *I* 20: 41, 12; *Bas.* 91: 183, 27; cur *Bas.* 182, 10.

ΣΤΑΣΙΣ, statio ή κατά στ. την honor standi in sacrario ibique communicandi *VI* 3: 128, 7; v. *cathedra* 2.

STATUS tres in ecclesia in lemmatis Trullani: de clericis *VI* 3: 125, 10; de monachis *VI* 40: 175, 1; de laicis *VI* 50: 188, 1. Status et ecclesia: v. *Imperator*, *brachium saeculare*, *δρόντες*.

STEPHANUS, protomartyr, non seipsum martyrio obtulit *Petr.* 9: 45, 6. — , Romanus episc., de rebaptizandis haereticis *Cypr.* 300-302. — , legatus Hadriani II Roman. episc. *VIII intr.*: 289 n. 5.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, Antiochen. episc., discipulus Macaril, monothelita *VI* 1: 118, 21.

STILICO - *Στελίκος* Flavius consul *Carth. prooem.*: 288, 8; *prooem.*: 355, 3.

ΣΤΡΑΤΕΙΑ, militia *IV* 7: 75, 11: v. *privilegia* 4.

ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΑ, annumeratio in exercitu *Bas.* 89: 174, 13.

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΝ, comitatus imperatoris *Sard.* 7: 168, 10-13; 169, 13; 8: 170, 14; 9: 172, 15; 21: 188, 13.

STUDIOSI iuris civilis quomodo conversent tempore studii *VI* 71: 208, 16; v. *spectacula* 3.

STULTI (propter deum), possessionem a

daemone simulantes, rite corripiendi sunt *VI* 60: 196, 3 v. *daem. n.*

STIPRUM v. fornicatio

SUBDIACONUS - *θεράπης, θεράπευτης*

1. *Minister* - *θηραπεὺς* episcopi est diaconus *I* 18: 39, 18, clerici ministri - *θηραπεὺς* episcopi sunt, et subditi - *θεραπεύτης* *Sard.* 14: 181, 7-10; ministrum ex alia ecclesia ne promoveat episcopus *Sard.* 15: 182, 7.

2. *Τηρητής, «subdiaconus», officium clericale - τέλειος diaconus officium subdiaconus assumat *Neoc.* 10: 80, 5 (deest lat.) subd. ne custodiā ianuār. ecclesias decessat *Laod.* 21: 140, 1; 43: 148, 10, in diaconico locum non habeat, nec vasa sacra tangat *Laod.* 21: 139, 13, orarium portare ei non licet *Laod.* 22: 139, 19; panem aut calicem in mensa ne benedicat *Laod.* 25: 141, 5. Clericorum ordini annumeratus *Bas.* 89: 173, 19, *Bas. intr.*: 88 n. 24; e «subdiaconia» clerici maiores post debitam probationem eliguntur *Bas.* 89, 174, 5; *Bas. intr.*: 88 n. 24. a chorepiscopo in albo inscribuntur *ibid.* 175, 9.*

3. *Τηροδιάκονος, «subdiaconus»: inter clericos indiores primus enumeraatur *Ap.* 43: 30, 4; 69: 43, 12; post lectorum *Ant.* 10: 112, 12; v. clerici 2; presbytero et diacono acquiratur quoad secundas nuptias et matrimonium post ordinacionem *VI* 3: 128, 1-18.*

*Carthagine inter ministros s. altaria annumeratur: subd. qui sacra ministeria contractant *Carth.* 25: 241, 6, inter clericos maiores sunt, qui consecrationem accepterunt *VIII* 25: 337, 25.*

4. *Ordinationem etiam a chorepiscopo recipit *Ant.* 10: 112, 12; ne ante vigesimalium annum ordinetur *VI* 15: 144, 8.*

5. *Continentiae legi adstrictus *Carth.* 25: 241, 5; ad continentiam ne cogatur, consuetudini cuiusque ecclesia conformandum est *Carth.* 70: 313, 1;*

Romana ecclesia a solis presbyteris et diaconis continentiam a coniuge exigit *VI* 13: 140, 4.

6. *Vitanda sunt: ne aleis iudat aut ebrietati se det *Ap.* 43: 30, 4, cauponam ne ingrediatur *Laod.* 24, 140, 14; cum sibi despontata peccata graviter per annum suspenderat et ad majora non ascendat; cum non despontata, deponatur *Bas.* 69: 149, 15-20.*

SUBINTRODUCTA. puellas tanquam sorores habitare - *συνέργεσθαι* cum aliquibus prohibemus *Anc.* 19: 70, 7; nullus episcopus vel clericus sub. - *συνέργατος* habeat *I* 3: 25, 19; *Bas.* 89: 170, 6; a viris clerici ministrantur *Bas.* 88: 169, 16; nullus clericus mulierem vel ancillam in domo sua possidat *VI* 5: 131, 2, neque cum sub. - *τηνεράτην* ne sub eodem tecto vivat *ibid.* 130, 14 tit.

SUCCESSIO apostolica potestatis ordinandi interrumptur per schisma, unde invalidi sunt schismatistarum et hæcetorum ordines *Bas.* 1: 97, 1.

SUCCESSUS - *Σύνθετος* episc. *Cypr.* 1: 304, 17.

SUFFOCATUM: v. *sanguis.*

SUFFRAGANEI - *ἐπαρχεῖται, «provinciales»*, episcopi *Ant.* 20: 120, 15; - *ἐπαρχῖται, «paroeciales»* *II* 2: 58, 22; *ὑφ' ἐπαρχίαν*, sub ipsis (metropolitani) iurisdictione *Bas.* 90 lemma: 175, 13; v. *metropolitanus* 3-4.

ΣΥΓΚΛΙΤΟΣ, «senatus» concilio adest *IV* 28: 91, 20; «amplissimus» - *θερηφανής* *IV* 30: 95, 6; 96, 16.

ΣΥΓΚΥΡΙΑ, *κατὰ σ. «forstam»*, concurrit ut *Ap.* 32: 23, 2.

ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ, cognatio, affinitas: v. *matrimonium* 4.

ΣΥΓΓΝΩΜΗ, venia: v. *veniale.*

SUICIDIUM: *αὐτοφορεστής*, suicida *Ap.*

22: 18, 4; v. *eunuchi* 1; unde accedit *Nyss.* 1: 209, 6; interdicuntur exequiae ecclesiasticae (missa) *Tim.* 14: 249, 6.

ΣΥΛΛΕΙΤΟΡΤΟΣ, «commminster»: 1. de episcopo *Ant. syn.* 102, 14; *Dion.* 1 *superscr.*: 4, 9; *Gangr. syn.*: 85, 11; «collega» *Carth.* 54: 279, 17; 2. De chorepiscopo *Neoc.* 14: 81, 17.

SYMBOLUM fidei: v. *πίστις* 1; symb. Nic. CP est symb. Hierosolymit. *II* 1str.: 42 n. 8; textus Nicaen symboli: Cæciliani *Carth.* *prooem.*: 211, 17; Alexanderini *Carth. Apiar.*: 426, 10; v. *πίστις* 1.

SUMMUS sacerdos - *έκροτος λεπές*: appellatio a metropolitano non usurpanda *Carth.* 39: 259, 1.

ΣΥΝΑΓΕΣΘΑΙ, ad s. synaxim convenire *Theoph.* 3: 265, 20; *Cyr.* 6*: 285, 7; *χωρὶς συνέχειν*, ad synaxim convenire separatis ab ecclesia *Ap.* 31: 22, 5; v. *synaxis*.

SYNAGOGA Iudeorum vel paganorum non intrada ad orandum *Ap.* 65: 41, 14; archisynagogi Iudeorum a patriarcha eorum quotannis aut tertio quoque anno dignitatem emunt *Tar.* 1: 328, 3.

SYNAGOGA canonum, a Ioanne scholastico facta *Intr. gen.* I: p. 3 n. 13; *Intr. gen.* II: p. XVII n. 33.

ΣΥΝΑΙΤΕΣΘΑΙ, matrimonio coniungi *IV* 15: 82, 3.

ΣΥΝΑΙΓΑΙΗ, κατὰ σ., «per subreptionem», inconsiderate *Ap.* 33: 23, 16; Stephanus protomartyr ab iniquis subreptus *Petr.* 9: 45, 8; ad haeresim subrepti *Cyr.* 6*: 285, 12.

ΣΥΝΑΙΣΗΣΜΟΣ, tutela: ad propriam t. *VIII* 8: 308, 13.

ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΙΣ, «turmae»: conventus Partis episcoporum provinciae; synodus *Carth.* 76: 317, 3.

SYNAXIS, conventus fidelium ad orandum *Gangr.* 5: 91, 11; 20, 97, 15; ad celebrandam missam, in qua communiant fideles *Tun.* 5: 243, 2; 23^a, 254, 28, 31; synaxim, i.e. communionem, cupiens *Theoph.* 14: 273, 22; synaxi separare, excommunicare *ibid.* 273, 15; missam ab indignis celebratam deserunt *Cyr.* 4: 283, 1; immaculati corporis Christi tempore synaxis particeps esse *VI* 101: 238, 5; *VII* 14: 269, 6 tit.; 270, 8; *δούλωντος* sine missa et communione *Theoph.* 13: 272, 11. v. *συνέλευσις*.

SYNDICUS: v. *έκτικος*.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ, «frequentatio»: frequens visitatio *Carth.* 71: 313, 16.

ΣΥΝΕΙΔΟΣ, «conscientia»: episcopi liberata sit omni accusatione *II* 6: 50, 11.

ΣΥΝΕΙΣΑΚΤΟΣ: v. *sub introducta*.

ΣΥΝΕΙΣΑΓΕΙΝ, «conferre»: donare *Carth.* 22: 238, 9.

ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ conventus eucharisticus *Sard.* 12: 177, 23; v. *synaxis*.

ΣΥΝΗΘΕΙΑ 1. «Consuetudo et antiqua traditio *I* 7: 29, 16; 15: 36, 15; c. patrum *II* 2: 47, 15; *ἀκολουθία καὶ σ.* c. ex continua praxi ecclesiae orta *II* 7: 53, 10; *συνήθεια ἀπὸ τῆς ἀκολουθίας* *Bas.* 4: 102, 10; *σύνθετος*, «paralimmos», consuetudo, est *I* 6: 28, 20; de sensu *Pape.* 495.

2. O p. exactae observantiae - *ἀκριβεῖα* *Bas.* 3: 101, 13; *VI* 102: 241, 14; consuetudinaria lex, non ex canone *Bas.* 4: 102, 10; 21: 124, 7; longa traditio orandi *Bas.* 82: 186, 8; canones patrum idem ac consuetudo ecclesiae *Bas.* 89: 172, 17; 173, 4; consuetudo infuscata legem constituit *Bas.* 91: 185, 1.

ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΙΣ ecclesiastica consuetudo *Nyss.* 8: 225, 14; *VII* 15: 271, 11; v. *έκτικος*.

3. *Συνήθεια* familiaritas, communis vita *Bas.* 88: 171, 18.

ΣΥΝΙΕΡΕΤΣ, «consacerdos», de episcopo *Carth.* *prooem.*: 289, 6; *Carth.* 64: 301, 6; *prooem.*: 304, 12.

SINISTRI - ἄποροι, haereticorum *II* 7: 53, 14; v. *reconciliatio* 1.

SYNNADA, civitas: synodus de rebaptizandis haereticis *Cypr.* *intr.*: 300.

ΣΥΝΟΔΙΚΗ, «tractoria», litterae convocationis ad synodum *Carth.* *prooem.*: 338, 7; *tractoria* *Carth.* 76: 317, 8-10 (deest Gr.); v. *litterae* 1.

SYNODICON Darmarii *Ant.* *intr.*: 54; *Neoc.* *intr.*: 74; *Gangr.* *intr.*: 83.

SYNODUS AFRICANA 1. Provinciae episcoporum coetus - σύνοδος: electi legatos mittendos ad synodum generalem Africam *Carth.* 18: 233, 15; *prooem.*: 339, 6; de causis quae non ad totam Africam spectant, cognoscit *Carth.* 95: 358, 12; sola de creatione novae dioecesis decernit, ordinario loci huic rei consentiente *Carth.* 98: 362, 9.

2. Synodus generalis Africana, i.e. duarum primatarum Numidiae et Carthaginis - πάτητος σύνοδος; *Carth.* *prooem.*: 357, 13; «plenarium concilium» - πετρωμένη σύνοδος; *Carth.* 117: 386, 9; universale Africam concilium - σύμπαντας ἀφρωτανή σύνοδος; *Carth.* 77: 318, 7.

Quotannis sec. canones Nicaenos congreganda de causis ecclesiasticis ne longius protrahantur *Carth.* 18: 233, 7; ab Hipponensi synodo decretum, ut in unaquaque provincia suo ordine nuntietur *Carth.* *prooem.*: 357, 11; itaque in Numidia et Byzacii convocata *ibid.* 357, 19; item, postea Carthaginum *Carth.* *prooem.*: 327, 11.

Participant eam legati provinciae, electi ex una vel altera vel etiam tercia parte episcoporum, prout metropolitanus de hoc decreverit *Carth.* 26: 317, 6-8; dies synodi per tractam - συνοδική, nuntiatur, ad quam legati instantissime occurrant *ibid.* 76:

316, 14; *prooem.*: 338, 7; legationis litterae synodo praesentantur ac leguntur *Carth.* *prooem.*: 337, 3; legati mandata a sua synodo data exequuntur: v. *commonitorium*, ἐγολικόν.

Dies synodi ab Hipponensi synodo constitutus est X Kal. Sept., qui a metropolitanis propriis synodis ne impediatur *Carth.* 73: 314, 21.

Non amplius annua erit, sed quoties causa Africæ communis curanda sit in aliqua provincia, ibidem convocetur *Carth.* 95: 358, 4.

Acta in synodo ad Romanam sedem mittenda *Carth.* *prooem.*: 200, 15; *133*: 410, 21.

Decernit de nova provincia (Sifensis) erigenda coetus metropolitanorum Africæ *Carth.* 17: 231, 12; probat orationes publice recitandas *Carth.* 103: 368, 13; sola permittit recursum ad brachium sacculare contra episcopum *Carth.* 48: 266, 2-13.

SYNODUS endemousa - ἐνδημοσία: v. *infra*: *synodus* *primatia* 2.

SYNODUS PROVINCIALIS.

1. Σύνοδος: v. *χοινικούς λόγιους*, διθροισμένης, συναθροίσεις, σύνταξις; dist. ab oecumenica: *Pape*: 503; a primatiali sive plenaria. v. *infra*: *synodus* *primatialis*; sub nomine «generalis» synodus provinciale intendit *VIII* 26: 339, 13.

Praesidet cuiilibet synodo semper dignior *Pape*: 516 n. 18; provinciali, metropolitanus et sic fit illa perfecta - τελεία *Ant.* 16: 117, 10; 17: 118, 2; 18: 118, 17; 19: 119, 7; 20: 120, 22; *Laod.* 12: 135, 11.

A deo congregata *Ant.* *syn.*: 102, 9; a gratia et veritate J. C. visitata *ibid.* 102, 16; unanimis in spiritu pacis congregata *ibid.* 102, 19; ne quis

princeps conventum impedit *VII* 6: 258, 8.

2. Participant synodum soli antistites, exclusis saecularibus principibus, ne spectatores iudiciorum aduersus sacerdotes fiant *VIII* 17: 325, 22; episcopi cuiusque provinciae convenient, ubi metropolitanus probaverit, absentem fratrem corripiantur *IV* 19: 84, 22; ne spernant, sed cooperent, excepto impedimento aegritudinis *Laod.* 40: 147, 4; necessitas gravior, actas excusant *Carth.* 76: 316, 10; longitudi itineris *I* 4: 26, 10; aliud iter iam ingressum *IV* 19: 85, 3; alius iter iam ingressum *IV* 19: 85, 3;

3. Bis in anno habeatur *I* 5: 27, 17; ante diem quadragesimum post pascha et post messem in autumnum *ibid.* 28, 6; quarta hebdomada pentecostes temporis et die nona octobris *Ap.* 37: 26, 3; et idibus octobris *Ant.* 20: 120, 5; ne neglegatur, sed bis in anno celebretur, in loco quem metropolitanus indixerit *IV* 19: 84, 13; propter incursionses barbaricas vel semel in anno celebretur, tempore (post pascha ad octobris finem) et loco a metropolitanis indictis *VI* 8: 135, 7; semel in anno habendam synodus metropolitanus non neglegat *VII* 6: 258, 8; 259, 4; bis in anno faciendas se procurare metropolitani affirmant *VIII* 17: 324, 9.

4. Cur convocanda *Pape*: 499; res ad provinciam pertinentes omnes ipsa reget *II* 2: 47, 12; perfecta synodus sola ad electionem episcopi in provincia habili est *Laod.* 12: 135, 11; *Ant.* 19: 119, 7: v. *episcopus* 3a; de translatione episcopi non acquiescentis ire ad sedem pro qua ordinatus est *Ant.* 17: 118, 2; vel impediti ire decernit *Ant.* 18: 118, 17.

Finis synodi est: dogmata orthodoxae fidei inter se explorare *Ap.* 37: 26, 4; de ecclesiae necessitatibus, disquirere *Gangr.* *syn.*: 86, 1; canonica

et evangelica negotia, i.e. pracepta dei examinare *VII* 6: 259, 9.

De limitibus dioecesum ipsa sola decernit *Carth.* 120: 391, 12; bonorum dioecesis administrationem censurat *Ant.* 25: 126, 3.

5. Judge est in corrigendis ecclesiasticis rebus *IV* 19: 84, 16; 85, 1; res quae episcopis dei iudicandas eveniunt examinat *VIII* 17: 326, 1; iudex proprius episcopi est, sive clerici adversus episcopum, sive episcopi adversus episcopum: v. *iudex* 3, *episcopus* 10; *appellatio* (instantiae ordinariae).

6. Acta in synodo diligenter a notario conscribuntur *Carth.* *prooem.*: 200, 14; v. *notarius*, *acta*, *authentica*.

SYNODUS PRIMATIALIS 1. Sub episcopo primatiae - ὑπὲρ διοίκησιν habetur: v. *primatiae*: «maior synodus plurium episcoporum», a provinciali syn. distincta, de appellatioibus clericorum maiorum cognoscit *Ant.* 12: 114, 8; «maior synodus» episcoporum primatiae - διοίκησις secunda instantia appellationis clericorum est *II* 6: 52, 5; «plurium episcoporum» synodus ut decernat opertur de rebaptizatione *Bas.* 47: 138, 15. Synodi primatales a Trullano c. 2 canonizatae *VI* 2: 122, 6. V. *synodus africana* 2.

2. Endemousa synodus: v. *ἐνδημοσία*: primatales decursu temporis etiam generales supplantes videntur (*Pape*: 503); CP episcopus appellations recipit a quocumque clero vel episcopo: v. *Constantinopolitana eccl.* 1. Endemousa synodus fuit CP 394; CP *intr.*: 437; sub Genn. encyclicam de simonia editit *Genn.* 1: 296, 24; 296, 16.

3. Specialis forma primatialis synodi: ex antiqua consuetudine ac traditione canonica patriarcha CP ius

habet urgente necessitate metropolita sive communiter, sive singillatim ad synodum, vel etiam unum solum convocare *VIII* 17: 325, 4-12; 323, 12; 326, 7: de rebus, quae non ad unam provinciam, sed ad totam primatiam - «dioecesim» spectant *ibid.* 324, 15; convocata ad synodum sub anathemate parere debent *ibid.* 326, 5; nisi validissima aegrotatione vel incursione paganorum impediuntur *ibid.* 326, 9. Synodus de recurso episcopi adversus metropolitum cognoscit *VIII* 26: 339, 18.

Synodus generalis plurim vel omnium primatarum Orientis aut Occidentis *Pape* 503; 504

ΣΤΝΟΙΚΕΙΟΝ: v. *contractus* *I*.

SYNTAGMA, collectio canonum chronologica *Intr. gener.* *I*: 3 n. 12.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ecclesiastica, episcoporum collegium *VIII* 10: 311, 22; 312, 6.

ΣΤΝΘΗΚΑΙ: v. *vota*.

ΣΥΝΤΟΜΙΑ, «concisio», impedimentum (unitatis) *Carth.* 68: 309, 9.

SUPERSTITIONES: v. *paganus* usus; superstitio circa loca - δεινάδαιμονια

τῶν τέλων *Carth.* 83: 323, 15.

ΣΟΥΡ, presbyter in dioecesi Apollonis episc. *Theoph.* 4: 266, 9.

SYRIA coele - κολη *Ant. syn.*: 102, 10; Syrorum rex *Bas.* 15: 116, 3.

SUSPECTUS: v. δύναμις; suspectus non fit accusator priusquam innocentiam suam probet *II* 6: 51, 14: v. accusatio *I*.

ΣΥΣΤΑΣΙΣ, assistentia ad totam missam sine communione *I* *II*: 33, 10; *Greg.* 11*: 30, 3: προσφορά 2; paenitentiae publicae gradus quartus, ultimus ante admissionem ad 8, communionem: v. paenitentia publica 3 *sqq.*; non ubique exstitit *Greg. intr.*: 17; *Bas. intr.*: 87; *Nyss. intr.*: 202 n. 21. Communio precum *Ant.* 5: 60, 13; 16: 67, 10; 68, 5; *Bas.* 82: 156, 12; inter assistentes recipit *Ant.* 25: 73, 9 (om. *Dion.*)

ΣΥΣΤΑТИКА: v. litterae 6.

ΣΥΣΤΕΛΛΕΙΝ se ipsum, modestiam exhibere *Dion.* 5*: 16, 25.

ΣΥΣΤΟΛΗ, purificatio calicis post missam *Tim.* 24*: 255, 11.

T

TABERNA: v. *caupona*.

TATMA, ordo: clericalis *VI* 7: 133, 15; laicalis *I* 5: 27, 7.

TALIONIS lex - ταντωνία *VII* 4: 253, 12.

TANTALISMOI, tormenta *Petr.* *II*: 50, 23; ταλαντοποι *ibid. app.*

TARASIOS, CP episc., vita *Tar. intr.*: 2-19; *Pape*: 522.

τῶν τέλων *Carth.* 83: 323, 15.

ΣΟΥΡ, presbyter in dioecesi Apollonis episc. *Theoph.* 4: 266, 9.

SYRIA coele - κολη *Ant. syn.*: 102, 10; Syrorum rex *Bas.* 15: 116, 3.

SUSPECTUS: v. δύναμις; suspectus non fit accusator priusquam innocentiam suam probet *II* 6: 51, 14: v. accusatio *I*.

ΣΥΣΤΑΣΙΣ, assistentia ad totam missam sine communione *I* *II*: 33, 10; *Greg.* 11*: 30, 3: προσφορά 2; paenitentiae publicae gradus quartus, ultimus ante admissionem ad 8, communionem: v. paenitentia publica 3 *sqq.*; non ubique exstitit *Greg. intr.*: 17; *Bas. intr.*: 87; *Nyss. intr.*: 202 n. 21. Communio precum *Ant.* 5: 60, 13; 16: 67, 10; 68, 5; *Bas.* 82: 156, 12; inter assistentes recipit *Ant.* 25: 73, 9 (om. *Dion.*)

ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ: v. litterae 6.

ΣΥΣΤΕΛΛΕΙΝ se ipsum, modestiam exhibere *Dion.* 5*: 16, 25.

ΣΥΣΤΟΛΗ, purificatio calicis post missam *Tim.* 24*: 255, 11.

ΤΑΞΙΣ: 1. Bonus ordo *I* 18: 39, 21; praeter ordinem *ibid.* 40, 3; τ. δραχάς antiquitus traditus *Carth.* 57: 291, 16; τ. καλ κανόνι *Carth. proem.*: 200, 9; ecclesiasticus ordo *Laod.* 27: 141, 18.

2. Ordo clericalis *Ant.* 12: 65, 6; o. presbyteratus *IV* 29: 94, 13; o. catechumenorum *Neoc.* 5: 77, 17; v. τέπανος;

3. Officium: deponit ab «ordine» *Neoc.* 17: 75, 9; *Carth.* 70: 313, 1: v. depositio 2, κατατάσσεσθαι.

ΤΕΛΕΙΑ: 1. Perfecta synodus provincialis, cui metropolitanus adest: v. synodus provinc. *I*

2. Τὸ τέλεον, perfectum donum percipere, i. e. eucharistiam *Ant.* 4: 60, 2; 5: 60, 12; 6: 61, 18; 8: 62, 7; 9: 62, 20; 20: 70, 14; 22: 71, 16.

3. Τέλος λογισμός, cogitatio perfectionis christiana attingendae *Gang.* 19: 97, 7.

ΤΕΜΠΟΣ - χρόνος. 1. Pro iudiciis: tempus datum - προθεμάτικά unius mensis a die quo litterae convocationis accusatae datae esse constant, ut se iudicis statit *Carth.* 19: 234, 14; si excusantes causas haberit, prorogabitur - ὑπέρθεσις ad alterum mensem *ibid.* 234, 20; 20: 237, 4: v. dies

2. Dilatio - ἀναβάλλεσθαι: sex menses, ut schismaticos dioecesis suae ad unitatem moveat *Carth.* 121: 392, 14; 123: 395, 5; ἀναβολή spatiū trium mensium pro ordinatione ad sedem vacantem *IV* 25: 88, 20.

3. Remissio - ἀθεστήσις, dilationis tempus usque ad electionem novi archiepiscopi Alexandrini *IV* 30: 96, 2; ἀθεστήσις *ibid.* 95, 17.

4. Dies liturgicus: ab introitu lychnici usque ad introitum sequentis diei *VI* 90: 226, 9; 227, 4.

5. Pro ordinationibus recipiendis - νεοοικουμένος *AB* 17: 479, 8: v. interstitia; tempus definitum

pro certis caerimoniis - τηρηθούσις ἡ ἀγρέπος καροβος *VIII* 27: 341, 12; 342, 1; pro paenitentia: v. paenitentia publica 2;

pro praescriptione: v. possessio. TERENTIUS - Τερέντιος episc., subscripti bit epist. ad Caelestinum I Romanum *Carth. Apiai.*: 428, 9.

TERTULLUS, deest in Gr. *Cypr.* *I*: 304, 23.

ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗ: v. quadragesima paschae, quadrag. ieiunii.

TESTAMENTUM - διαθήκη: 1. Ex testam entis aliquid capiundi facultas haereticis deneganda *Carth.* 93: 351, 6; episcopus bona personalia relinquat quibus voluerit *Ap.* 40: 28, 1: v. bona *I*, διάθετος.

2. Novum, Vetus t.: v. scriptura s.

TESTIS - μάρτυς: delictum a duobus vel tribus testibus arguendum est *I* 2: 25, 9; testium multitudine scriptae probationis locum tenet *Bas.* 92: 186, 14; testis unus adversus episcopum non sufficit *Ap.* 75: 46, 12; testes in accusatione fidei digni - δικτύσοται sint *Theoph.* 9: 269, 22; episcopus adversus negantem crimen sibi confessum testis non admittatur *Carth.* 132: 405, 8; testis calumniator non audiatur *Tar.* *I*: 326, 1; haereticus adversus episcopum testis esse nequit *Ap.* 75: 46, 10; testes esse nequeunt ii, qui ad accusationem non admitterentur, nec familiares accusatoris, neque minores quattuordecimo aetatis anno *Carth.* 131: 404, 14: v. actio.

TETRADITAE, haeretici sive quattuordecimani: v. reconciliatio *I*.

TETTHIOMENH, formata: v. litterae 8.

ΘΕΑ δημόσης, spectaculum publicum *VI* 66: 205, 1.

THEASIAS - Θεάσιος, episc. legatus sy-

nodii ad Hipp. Diaretorum *Carth.* 78: 319, 3; *Carth.* *prooem.*: 343, 10; 93: 346, 16; electus index in causa Marentii *Carth.* 100: 366, 17; ab haereticis caecus *Carth.* *prooem.*: 373, 7.

— Θέανος, episc. subscribit epistolam ad Caelestinum I, Romanum *Carth.* *Apia.*: 428, 11.

ΘΕΑΤΡΑ, spectacula *VI* 51: 188, 14; v. histrio; tñ 0. διάγεσθαι frequentare theatrum hippodromi *VI* 7r: 208, 18; v. spectacula

THEBAI'S: monasteria Th. *Cyr.* 4: 281, 23.

THECLAE s. monasterium in Seleucia (Isauria) *Naz.* *intr.*: 228; *Bas.* *intr.*: 86.

ΘΕΙΟΤΑΜΙΑ, matrimonium prohibitum cum avunculo aut patruo *Tim.* II: 247, 2.

ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΣ, Cyri episcopus: scripta aduersus XII capitula Cyrilli Alexandr. dmannantur *VI* 1: 117, 8.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ, Mopsuestensis episc.: Nestorii magister, dmannatur *VI* 1: 116, 15; affuit synodo *CP* 1: 439, 16.

— , Pharan episc., monothelita *VI* 1: 118, 14.

— Studita, testis de primatu Romano *Pape*: 550.

— , Laodicens. episc. synodo praesidet *Laod.* *intr.*: 197 n. 3.

— , presbyter a Nicopolitanis cum litteris ad Basilium missus *Bas.* 95*: 194, 4.

— , diaconus, auctor collectionis canonicae Veronensis *III* *intr.*: 55 n. 5.

— (Minisci), archimandrita, ordinarius Cryptoferratensis, adprobatio canonica COO I, 1: p. VI; CSP I, 2: p. X; CPG II: p. VI; praelectionem scripsit *Pape*: 480.

THEODOSIUS I, imperator Romanus *Laod.* *lemma*: 130, 4; auctor II concil.

II *intr.*: 42; *IV* 28: 91, 4; *VI* 1: 113, 12; eius canones « confirmavit » *VI* *alloc.*: 110, 16; *II* *intr.*: 43 n. 9. Edictum aduersus arianos *II* *intr.*: 42 n. 1; Bas. *intr.*: 87; instaurator orthodoxiae Nicenae *Naz.* *intr.*: 227. Lex in haereticos ordinatores clericorum *Carth.* 93: 350, 2.

— II, imperator Romanus: praerogativa de III conc. *III* *intr.*: 55; *VI* 1: 114, 13; edictum aduersus Nestorium *III* *intr.*: 56 n. 12; epistola ad Candidianum de ordine in concilio servando *III* *intr.*: 55 n. 6; *IV* *intr.*: 67 n. 12; *Pape*: 511. Consul *Carth.* *prooem.*: 335, 4; *prooem.*: 357, 4; 107: 373, 13; 374, 13, 13; 109: 375, 10; 400, 5.

ΘΕΟΠΙΘΙΘΗΣ, deo parens *Dion.* 1 *supscr.*: 4 app.

ΘΕΟΦΑΝΗΣ, Caesariensis episc. auctor (?) actorum graecorum VIII conc. *VIII* *intr.*: 290 n. 12.

THEOPHANIA: ieiunium vigiliae, si cum dominica concurrat *Tim.* 23*: 254, 25; *Theoph.* 1: 262, 10; *Theoph.* *intr.*: 260: v. ieiunium 3-4.

ΘΕΟΦΙΑΟΣ, Alexandr. episc., vita, opera *Theoph.* *intr.*: 259; avunculus Cyrilli Alex. *Cyr.* *intr.*: 274; ipse, non Cyrillus ethnarchiae Aegyptiorum auctor *Theoph.* *intr.*: 261; legatus Siricil *CP* *intr.*: 437, 1: 439, 5; 442, 11: 444, 4; Antiochenos cc. aduersus Jo. Chrysost. applicat *Ant.* *intr.*: 101; unde ab Innoc. I Romano excommunicatur *Carth.* 101: 367, 9; *Theoph.* *intr.*: 260 n. 13: v. Καρτησιας Alex. Eius canones *VI* 2: 124, 2.

— , cul dedicatur ab auctore anonymo versio graeca *Cypr.* *prooem.*: 303, 17.

ΘΕΟΠΡΕΠΗΣ, deo dignus *Dion.* 1 *supscr.*: 4, 9; 5*: 16, 3.

ΘΕΟΣΣΕΒΕΙΑ, « divinus cultus », pietas erga deum *Gangr.* 3: 90, 12; 15: 95, 15; 16: 96, 4; syn.: 87, 15.

ΘΕΟΤΟΚΟΣ B.M.V. vere est mater Christi *VI* 1: 115, 1: v. Virgo B.M.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ 1. Curatio a morbis corporis *Laod.* 9: 134, 12; maiores morbi maiore egent remedio, eo quod maius damnum afferunt *II* 8: 63, 15.

2. Acceptio personarum *Bas.* 93*: 188, 11.

3. Morbi spiritualis sanatio - λατηστικη est finis paenitentiae *Nyss.* 8: 226, 2: ad bonum reducere *VI* 41: 179, 16; animarum curatio ac sanatio - λατηστικη per canones *VI* 2: 120, 20; curatur per canonem a morbo in quo peccavit *ibid.*: 125, 8; est finis confessionis peccatorum *VI* 192: 239, 11; methodus medicatiois describitur *ibid.*: purificatio a malo - καθαρισμος procuratur *Nyss.* *intr.*: 201; per paenitentias *Nyss.* 1: 203, 18 sqq.: v. paenitentia 2, medicus.

ΘΕΣΜΟΣ, « iura ecclesiastica » *Ant.* 3: 107, 17: 23: 122, 19; « leges ecclesiae » *Ant.* 11: 113, 14; « constitutiones ecclesiasticae » *III* 8: 63, 7; θεσμος, illegitimus *Bas.* 87: 162, 9; θ. χαροκοποι, canonica instituta patrum *VI* 84: 220, 17; θεμοθεσια legislatio scripta aut non scripta *VII* 7: 261, 5; sensus vocabuli *Pape*: 495: v. traditio.

THESPESIOS, rhetor, magister Greg. *Naz.* *intr.*: 227.

ΘΕΣΠΙΣΜΑ, « sanctio »: v. litterae imperiales.

THESSALONICAE, metropolis *Sard.* 16: 183, 7.

ΘΕΩΡΙΑ, τδ 0., « spectacula » *Carth.* 6r: 298, 13; θεωρια *Laod.* 54: 152, 5.

THRACIA II 2: 47, 5: v. primatia 1, Constantinopolitana ecclesia 1.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ 1. « Religio » *II* 6: 50, 9; 16: 96, 4; syn.: 87, 15.

2. « Superstitiones » paganae *Carth.* 106: 371, 15.

ΘΡΙΑΜΒΕΥΕΙΝ publicare *Bas.* 91: 181, 14: p. iudaicos usus *VII* 8: 262, 5.

ΘΡΟΝΟΣ « cathedra », sedes episcopalis *Carth.* 71: 313, 16; 117: 387, 9-13; *VI* 36: 170, 12-17; 37: 172, 1.

ΘΥΜΕΛΙΚΟΙ, scenici actores ludorum scenicorum *Laod.* 54: 152, 7; παίγματα θ., ludi scenici *VI* 24: 155, 6; θεμελικα voluntates, ludi sc. *VII* 22: 283, 19: v. spectacula,

ΘΥΜΙΑΜΑ, incensum *Ap.* 3: 9, 15: v. oblationa.

ΘΥΡΩΡΟΙ *Laod.* 24: 140, 15: v. ostiarii.

ΘΥΣΙΑ: v. sacrificium.

ΘΥΣΙΑΣΤΗΡΙΟΝ 1. Mensa oblationis s. sacrifici: v. altare.

2. Locus in quo altare stat: v. sacrarium.

ΘΥΤΟΝ, mactabile omne ieiunio quadragesimali prohibetur *VI* 56: 193, 17.

TIBERIUS diaconus *Cyr.* 8* *Lemma*: 288, 4; *Cyr.* *intr.*: 275: v. Calo-syrius.

TIMH 1. Honor: nominis tantum - διάδημα, tituli episcopi *I* 8: 31, 12; metropolitani *IV* 12: 80, 1; consequentia h., praecedentia *I* 7: 29, 18; v. cathedra. honor manumissionis *VI* 85: 221, 20.

2. Dignitas ecclesiastica *Ant.* 5: 109, 6; *IV* 29: 94, 16; τ. καταξη honor dignitatis *AB* 16: 477, 13; dignitate excidere *VIII* 2: 297, 1-4: v. de positione 3.

3. Reverentia (parentibus debita) *Gangr.* 16: 96, 6.

TIMOΘΕΟΣ, Alexandr. episc.: vita, opera *Tim.* *intr.*: 236; *Ath.* *intr.*: 59 antecessor Theophili *Theoph.* *intr.*: 259; translationi Greg. *Naz.* ad CP sedem ad

versatur Naz. *intr.*: 228; canones VI 2: 123, 17.

TIPOLOGATON: θεριστός τ., tumultus tirorum *Carth. prooem.*: 338, 21.

TITULUS 1. Τίτλος, canonum series in una sessione discussa et decreta *Carth. 133*: 406, 16.

2. Titulus ordinationalis: v. clericis 5.

3. Sedes: «res tituli sui» *Carth. 33*: 248, 19.

TITUS Migirpensis - Τίτος Μιγιρπενής, episc. *Carth. prooem.*: 251, 2.

TOLERANTIAE edictum imperiale (a. 408): ut libera voluntate quis christianam fidem exciperet *Carth. 108*: 375, 2 app.

TOMI, sententia iudicis-arbitri *Carth. 59*: 266, 10.

TOMOS, liber: libri actorum VI conc. VI 1: 117, 21.

TONOS, tenor textus *Carth. 91*: 342, 12.

TONSURA: comam nutrire - κομέσαι laicam vitam dicere significat *Tim. 26*: 256, 17; mulieri in sacculo crines attondere prohibetur *Gangr. 17*: 96, 13.

1. Clericalis - κομέσαι: clerici insigne, capillos nutriens ordinationali suam negat *Tim. 26*: 256, 14; attondi habitu - στῆμα clerici VI 21: 153, 7; infantibus - νημάσει conferunt *VII 14*: 270, 5; ante manus impositionem - κυροφέσαι *ibid.*; benedictio ordinarii subsequitur tonsuram *VII 33*: 167, 13; tonsura fit clericus *VIII 5*: 302, 14-37; forma tonsurae, hoenae monasticae tonsurae similis, describi videtur: capillorum comam circumplexam involvere atque reponere *VIII 16*: 320, 15.

2. Monastica - ἀποκομέσαι *AB 2*: 451, 15; sec. monasticum habitum - στῆμα tonsum esse VI 43: 181, 9; capite comati monachi dannantur V 42: 180, 6-11. Collatio tonsurae

- ἀποκομέσαι ne fiat sine praesentia hegumeni, qui illum in suo monasterio inscribere debet *AB 2*: 451, 15. Formam similem clericali esse dicit Balasmon *Rh. II 485*: v. monastica vita. γυρονάγι.

ΤΟΠΟΣ, locus 1. «Villae» dist. a civitate I 18: 39, 6.

2. Partes ecclesiae, ubi slistunt variae classes christifidelium: catechumenorum *Neoc. 5*: 77, 10; τόποι τῆς μετανοίας, pro paenitentium gradibus *Greg. 11*: 29, 10; *Anc. 9*: 63, 16; fidem *Bas. 3*: 100, 25; v. paenitentia publica r. laici.

3. Status: ad laicalem statum reduci VI 21: 153, 1; episcopum ad chorepiscopi vel presbyteri dignitatem decidere I 8: 31, 10; IV 29: 94, 5; dignitatem perdere *Carth. II*: 225, 5; personam superioris supplere VI 7: 133, 10; v. depositio 3.

ΤΟΠΟΓΡΙΦΗΣ: v. legati.

ΤΡΑΞΙΑΙΑΝ, arroganter insurge (adversus veritatem) *VII 5*: 254, 16.

TRACTATUS: Nicaenus - τραχτάροι, filii Nicaenae symbolum *Carth. 47*: 264, 16; «tractare», τραχτάραι *Carth. prooem.* 206, 6-8; «tractata» - τραχτάραι *Carth. 56*: 286, 19; τραχτάραι, «facta sunt» *Carth. 50*: 269, 9.

TRACTORIA - συνοδική, litterae ad synodus convocantes *Carth. prooem.*: 338, 7; v. litterae et II.

TRADITIO 1. Summi momenti in ecclesia *Pape*: 535; a metropolitanus tutelatur *Pape*: 537; traditiones ecclesiastarum *Pape*: 499; exploratur in conciliis et synodis *Pape*: 500; in synodo dogmata pletatis ab episcopis explorantur *Ap. 37*: 26, 4; Romanus episcopus summus custos et iudex traditionis *Pape*: 539; traditio Petri apostoli ecclesias in fide et disciplina confirmat *Pape*: 520.

2. Origio eius: constituta antiqui-

tatis patrum, successoribus tradita, longa consuetudine in ecclesiis firmiter radicata, traditionem non scriptam efficiunt *Bas. 81*: 186, 8; a patribus praescripta - τετραπότα *Ath. 2*: 75, 18; tr. in patrum antiquitatis scriptis et in s. scriptura - ἀπόκριτος καὶ ἔραρος non continetur *Bas. 92*: 185, 13; sine scriptis memoriae - ἀπόκριτος μνήμη *Bas. 194*, 14; legislatio - θεωροθεσία non scripta *VII 7*: 262, 5; patrum doctrina *VI 24*: 155, 12; v. μυστήριον I. De valore traditionis *Bas. intr.* 98; *Pape*: 494.

3. Traditiones non-scriptae plurimae sunt in vita ecclesiae *Bas. 92*: 184, 24; signo crucis se signare *ibid.*: 180, 2; ad orientem versos orare *ibid.*: 180, 6; epiclesis *ibid.*: 180, 8; in baptismo, aquae benedictio et s. olei unctio *ibid.*: 180, 19; triplex immersio et exorcismi *ibid.*: 181, 1; stantes orare dominicis et tempore pentecostes *ibid.*: 182, 8; genuflectiones *ibid.*: 184, 1; trinitatis confessio ex praxi baptismali fit *ibid.*: 184, 8; aqua vino misceda *VI 32*: 164, 8; 166, 1; lex residentiae *Sard. II*: 176, 6; honor derivative ss. iconis tributus *VIII 3*: 298, 8; v. θόρος, δέρμα, θεομόρφη, τύπος, τάξις, νέμος, συνήθεια, παράδοσις, ἀρχαίογονία.

4. Signi crucis traditio: «primo die facimus eos christianos» *II 7*: 54, 16; *VI 95*: 232, 2.

TPAΤΑΝΟΣ, stratelata, pater Seleuci destinatarii iamborum *Amph. intr.*: 232.

TRANSLATIO: relicta dioecesi, pro qua episcopus vel clericus ordinatus erat, ad aliam dioecesim translire.

1. Episcopus ordinatus, sed a populo suo recusatus, aliam sedem iam provisam ne occupare velit *Anc. 18*: 69, 6; a dioecesi sua ad aliam irrite transit - μεταβολεῖν, in suam reducendus I 15: 36, 16; in aliam dioecesim

transilire - ἀπομηδᾶν, nisi iudicio episcoporum profectus religionis inde sperandus sit, prohibetur *Ap. 14*: 14, 10.

Vacans vacantem ne pervadat - διαφεύγειν, etsi populus eum habere elegerit *Ant. 16*: 117, 5; sola perfecta synodus decernit de episcopo renuente ad sedem abire *Ant. 17*: 118, 2; vel etiam de impedito abire propter causam maiorem *Ant. 18*: 118, 17; translatio - μετελεσθαι non licet, nec ipse invadendo, neque a populo se vocatum aut ab episcopis compulsum esse contendendo *Ant. 21*: 121, 6.

2. Translatio propter avaritiam et ambitionem fit, nemo ad minorem sedem it *Sard. I*: 160, 8; ideo, consuetudo eradicanda est *ibid.*: 159, 11; neque petitiones populi vel in scriptis dati iustificant factum *Sard. II*: 161, 5; ne quis ambitionis causa ad sedem episcopi minus docti transeat, ut populum sibi conciliando, sedem alienam sibi spondeat *Sard. II*: 175, 6.

Episcopus ne transferatur - μεταβεῖν, μεταβολεῖν a dioecesi ad aliam *IV 5*: 74, 5-6; ne fiat ut sedes episcopalis ad metropolitanam decreto imperiali promoveatur *IV 12*: 79, 15.

3. Annulatur interventu Damasi I ae Timothei Alex. translatio *Greg. Naz. ad CP sedem II intr.*: 42; *Naz. intr.*: 228; transferuntur iura Constantiae Cypris ad Novam-Iustinianopolim *VI 39*: 173, 5; v. Iustinianopolis. In africana ecclesia translationes prohibentur iuxta decreta synodi Capuenensis *Carth. 48*: 265, 6; episcopus «intercessor», de electione ad sedem vacantem providenda, nequit eam sibi retinere *Carth. 74*: 315, 13.

4. Clericus ne transeat a dioecesi ad aliam I 15: 36, 16; si discesserit deducendus est I 16: 37, 6; translatio in alienam dioecesim non licet *Ant. 3*: 106, 22; si vocatus ab episcopo, ut in suam dioecesim iterum redeat, recuset,

deponatur *ibid.*: 107, 6; clericus ne transeat in alienam dioecesim, iuxta canones patrum *IV* 5: 74, 6; incardinati in una, ne se alteri adscribant *IV* 20: 85, 11; nisi amissa provincia - *παρατίθεται* necessitate ad hoc cogantur *ibid.*: 85, 15; clerici extranei, CP comitantes, per defensionem expellantur *IV* 23: 87, 15; clerici alieni ne promoveantur: v. *clericis 4. episcopus 3c.*

3. Monachi translato: v. *monastica vita 3.*

ΤΡΑΙΗΕΖΑ δύτια, s. mensa: v. *aitare.*

TRIBUNAL - δικαιστήριον: v. *iudicia.*

TRIGAMIA, tertiae nuptiae successivae: polygamicum nomen habet et mitigatae fornicationis *Bas.* 4: 102, 1; inquinatum esse in ecclesia censetur *Bas.* 50: 139, 18; de ea nullus canou traditus est *ibid.*; tamen ex analogia paenitentiae publicae subiacent 3 vel 4 annorum *Bas.* 4: 101, 24.

TRINITAS s. - δύτια Τριάς: Tr. confessio, «dogma» est ex baptismali traditione *Bas.* 91: 184, 8; sacramenta Trinitatis sunt baptismus *Carth.* 57: 292, 4; divinitas una P. F. et Sp. s. *II* 5: 49, 1; P. F. Sp. s. unitas nullam connotans differentiam, sec. fidem Nicaeana, credenda et docenda *Carth.* 2: 215, 15; ipsam publice profiscentur novelli episcopi consecrati *ibid.*: 216, 2. Baptismus conferunt non in tres Patres aut Filios aut Sp. s. *Ap.* 49: 32, 10; 50: 33, 6. SS. Trinitatis personarum opus in redemptione et sanctificatione *Ap.* 50: 33, 11; non unum sub tribus nominibus - Εν τριάνταν est 51: 34, 10. Concordia episcorum P. F. Sp. s. glorificat *Ap.* 34: 24, 13; v. *sabeliani, doxologia, anathema.*

TRIPOLIS provincia primatiae Carthaginis *Carth. prooem.*: 198, 6; quinque

dioeceses habet *Carth.* 49: 268, 1; inops *Carth.* 14: 227, 13; barbaros finitos habet *Carth.* 49: 267, 19; Tripolitani - Τριπολιτανοί *Carth. prooem.* 340, 4 *tit.*: 52: 272, 17; legatus ad synodum unus tantum mittitur *Carth.* 14: 227, 14; *prooem.*: 337, 21; 340, 5; 127: 399, 3. Presbyter appellans adversus episcopos a quinque tantum episcopis audiatur, diaconus a tribus *Carth.* 14: 227, 14.

ΤΡΙΨΕΡΤΙΑ, tergiversatio *Carth. Apiar.*: 431, 1.

ΤΡΙΣΑΓΙΟΣ ὄμοιος, sanctus deus, s. fortis, s. immortalis, miserere nobis: ne addatur post immortalis «qui crucifixus es pro nobis» aut aliud quid *VI* 81: 217, 12.

TRULI US - Τρούλλος, in piaatio imperiali aula *VI lemma*: 101, 4: v. *in truicio*

ΤΥΧΗ, fortuna, praedictio futuri *VI* 61: 197, 11: v. *paganis.*

ΤΥΦΟΣ, fastus: f. potestatis mundanae opp. libertati quam nobis donavit sanguine suo D. n. 1. C. *III* 8: 54, 23; «typhus saeculi», («typus») spiritus dominationis *Carth. Apiar.*: 436, 1 et *app.*; cf. *Carth. typ.*: 192.

ΤΥΠΟΣ 1. Norma ex traditione recepta *Bas.* 3: 101, 4-17: 104, 3; *Theoph.* 7: 267, 28; sensus vocabuli *Pape*: 495: τὰ τετυπωμένα, «decreta» *III* 1: 57, 17; «litterae» i. e. norma in scriptis *III* 8: 15, 12; forma conventio- nis cum donatistis *Carth.* 92: 342, 21; τυπῶσι «informare» i. e. normam agendi per litteras dare *Carth.* 51: 271, 9.

2. Figurae gratiae - τ. τῆς χάριτος, opp. veritati rei *VI* 82: 219, 3; παλαιοί τ. figurae V. Testamenti, quae umbrae et delineamenta veritatis sunt *ibid.*: 219, 6.

3. Τυπῶσα, benedictionem begu-

meni conferre *Bas. prooem.*: 142, 2. ΤΥΠΗΤΕΙΝ, percutere peccatores corriplendos, sive per se, sive per alios *AB* 9: 462, 8; per se *Ap.* 27: 20, 5; si percussus moriatur: v. *homicidium 3.*

ΤΥΠΕΤΕΙΝ κατασκευάς, insidias ponere *IV* 18: 84, 7; *VI* 34: 168, 14.

ΤΥΡΟΣ in Phoenicia: synodus *Ant. intr.*: 100 n. 5.

ΤΥΤΕΛΑ - έπιτελη: lege imposita, inexcusabilis etiam pro clero est *IV* 3: 71, 20.

ΤΥΤΟΣ - Τούτος subscrbit epistol. ad Caelestium I Roman. *Carth. Apiar.*: 428, 8.

U

UNANIMIS - σύμφωνος synodi sententia *Ant.* 15: 116, 20; συμφωνος *ibid.*: 116, 7.

UNCTIO chrismatis - μῆρον ad reconciliandos baereticos *Laod.* 7: 133, 14; *Bas.* 1: 98, 20; *II* 7: 53, 20; oicum unctionis baptizandi *Bas.* 92: 180, 20; *Cypr.* 1: 309, 3; quod ad altare sanctificatur *Cypr.* 1: 309, 4; participes gratiae Christi reddit *ibid.*: 308, 19; v. *χριστιανος 2.*

UNICITAS ecclesiae a Christo supra Petrum fundata *Cypr.* 1: 319, 13.

UNIO - ένωσις: «unitas» cum donatistis Carthaginie facta *Carth.* 94: 356, 3; zelus pro unitate *Carth.* 121: 392, 7: v. *episcopus 5e*; unio procuranda: non obstantibus violentiis schismaticorum, pacifice ipsi agant (sic Anastasius Roman. episc.) *Carth. prooem.*: 304, 11; ne propter animositatem bominum infirmae animae et ignari populi sacrilega dissensione dispergant *Carth.* 92: 345, 2; sine unitate et pace salus christianorum obtinere non potest *Carth.* 69: 310, 10. Unitatem ecclesiae Romana sedes tuerit *Pape*: 526; 550.

URBANUS - Οὐρβανός, episc., legatus

Mauritaniae Sitifensis *Carth. prooem.*: 252, 1; 47: 264, 2; 266, 21; 48: 267, 8; 51: 270, 8; 271, 7; 52: 271, 16; 53: 276, 18; 56: 285, 5; legatus synodi ad Hipp. Diaretorum *Carth.* 78: 319, 4.

Siccensis - Ούρβανός δ τῆς Σικκης, Apiarium (v. v.) condemnat *Carth. intr.*: 190; ad communionem, sub minis Romanii episcopi, iterum recipit *Carth. Apiar.*: 413, 4; 415, 7.

URSAE: v. *δρόκος.*

USURA - τόκος 1. Pro mutuo dato exigere: centesimas - έκαροτσά (12 nummos pro libra auri, oīm 100 postea 72 nummorum), sesquula - ήμιολκη (6 nummorum tantum), pro usu rei - τε μεταχειρίσεως (quaestus alati partes sibi adscribere) I 17: 38, 10-14-16; *Zon.*, *Bals.* in *Rh* II 152-153; - πλευραύνος, (majorem quantitatem, quam quae mutuo data fuit, exigere) *Nyss.* 6: 222, 12.

2. Propter turpe iucrum fit, clericis prohibetur I 17: 38, 17-6; *Laod.* 4: 132, 3; *Ap.* 44: 30, 10; in laicis deprendetur, clericis prohibetur *Carth.* 5: 218, 11; fenus omnibus a scriptura s. prohibetur *Nyss.* 6: 222, 12; sub qua-

libet forma clericis a prophetis et evangelii prohibetur *Carth.* 5: 218, 13; 219, 1; fenus vel centesimae prohibentur clericis maioribus *VI* 10: 137, 10. Usurarius ad sacerdotium non admittitur, nisi usuras reddat et corrigitur *Bas.* 14: 113, 16.

USUS. v. έθος, συνήθεια.

UVA - σταράκη: v. oblata 2: consuetudo inavult uvam in cruento sacrificio iungere, simulque ac s. communionem distribuere, quod nunc prohibetur *VI* 28: 158, 16.

UXOR - γυνή, γυνή:

1. U. cum marito conveniens, ne eodem die ad communionem accedat *Tim.* 5: 243, 5: v. continentia 5; episcopi et clericorum uxores: v. continentia 3. Vir adulterus uxoris nequit ad clerus admitti *Neoc.* 8: 78, 16; adulteram ux. clericus dimittere debet *ibid.* 79, 1. Adultera a domo meriti amandanda est *Bas.* 27: 124, 3; uxorem in amentiam lapsam esse contendens ac alias ducens, adulterii suspectus est *Tim.* 15: 250, 9.

2. Derelinquere maritum: exsecrato connubio propter ascesim, nefas est

Gang. 14: 95, 7; culpa non caret, si fiat propter verbora accepta, iacturam in pecuniis, vel etiam propter formicationem mariti *Bas.* 9: 108, 27; ob quailecumque causam maritum derelinquens adultera erit, si novo matrimonio se iungat *ibid.* 108, 15; uxor secunda mariti derelicti probabiliter sine crimine est *Bas.* 9: 108, 25; 109, 17.

Derelicta a marito adultera erit, si novum matrimonium init *Bas.* 48: 138, 24 dimissam ab alio nubere prohibetur *Ap.* 48: 32, 5; uxor secunda mariti adulteri, qui primam dereliquerit, et ipsa adultera est *Bas.* 9: 109, 23. Nec dimittens, nec dimissa alteri coniungantur, sic maneant aut reconcilliantur *Carth.* 102: 367, 19. Peregrinantis uxor, si de morte eius non certa secundo nupserit, adultera erit *Bas.* 31: 131, 1 *VI* 93, 9; item, uxor militis non redeuntis, sed hic veniam res babet, quia mors probabilis est *Bas.* 36: 133, 3; *VI* 93, 12; si miles redierit liberum fit ei uxorem denuo accipere, mulieri vero ignoscat quia ex ignorantia egit *VI* 93: 229, 7: v. maritus.

V

VACANS sedes - κήρεσσα θεολογία, «viduata» *IV* 25: 89, 5.

1. Dignitas vacans fit sive per promotionem possessoris, sive per eius mortem *VIII* 13: 315, 5; sive per eius depositionem canonice factam *AB* 16: 476, 15; sive per eius professionem monasticam *S. Soph.* 2: 485, 2-17.

2. Providendum est a metropolitanu ut infra spatium trium mensium ad sedem vacantem eligatur *IV* 5: 88, 16; si in provincia unus episcopus relictus sit, ipse de caeteris vacantibus provident, secus vicini episcopi interveniant *Sard.* 6: 166, 5, intercessor - μεστης episcopus datur vacanti sedi, ut de electione inter

dissentientes infra spatium anni pro videat *Carth.* 74: 315, 13: v. intercessor.

3. Vacans episcopus vacantem sedem ne pervadat *Ant.* 16: 127, 5, intercessor datus nequit ipse eam sibi retinere *Carth.* 74: 315, 13: v. episcopus x (sine sede), translatio 1-2.

4. Bona ecclesiae sede vacante irrite veneunt *Ant.* 15: 66, 16: v. bona 5; defuncti episcopi bona personalia: v. bona 1.

VALENS, imperator Romanus, arlanus *Ath.* intr.: 59; *Bas.* intr.: 85, 90; *Nyss.* intr.: 200.

VALENTINI - οὐαλεντῖον, haeretici (gnostici) rebaptizandi *VI* 95: 232, 13.

VALENTINIANUS, imperator Romanus *Carth.* 1: 214, 17 app. *Lat.*

VALENTINUS - Βαλεντῖνος episc., primus Numidiae *Carth.* intr.: 190; *Carth.* proem.: 197, 13; 10: 224, 1; 86: 328, 18; subscript post Aurelium: Valentinus episcopus primae sedis provincialis Numidiae *Carth.* 133; 407, 12; *Carth.* *Apiai.* 411, 10; 422, 21; 424, 16.

VALERIANUS, imperator Romanus *Dion.* intr.: 1; *Greg.* intr.: 17.

VALERIUS - Βαλέριος, episc., legatus synodi ad Hipp. Diaretor. *Carth.* 78: 318, 5.

VALIDUS: v. βέβατος.

VASA sacra - σκεῦλος δικαιοθέου, ad ecclesiam pertinens, ne quis in suum usum arripiat *Ap.* 73: 45, 4; utentes vel plane subripientes ut sacrilegi damnandi *AB* 10: 467, 10; δεσμοτικά σκεύη in sacario posita a subdiacono non tangenda *Laod.* 21: 139, 14; κειμήλα - vasa pretiosa ecclesiae salva semper maneant *Cyr.* 2: 280, 2; «cimella» et vasa non sunt alienanda, excepta redemptoris captivorum causa *VIII* 15: 318, 9. Fideles ne vasa ex auro vel alia materia

secum ad communionem recipiendam afferant *VI* 101: 238, 11-19.

VASADI - Ωιασάδοι *Bas.* 10: 110, 22: v. Σευθρός.

VATES - μάντεις: v. pagani 5.

VENANTIUS - Βενάντιος, episc., legatus synodi ad imperatorem aduersus donatistas *Carth.* 108: 375, 1.

VENEFICUS - φαρμακός *Bas.* 7: 103, 27: v. pagani 3.

VENERIUS - Βενέριος Mediolanensis episc. *Carth.* proem.: 289, 21.

VENIALE peccatum - συγγνώστη: se-pulchrorum effosio, si exterior matreries tumbae amoveatur *Nyss.* 7: 224, 5; v. sepulchra - συγγνώμη έξι veniam habet uxor militis non redeuntis, si nupserit *VI* 93: 228, 18; *Bas.* 36: 133, 3; maritus derelictus culpa uxoris, si denuo nupserit - συγγνώσθε *Bas.* 9: 109, 18; ignorantia venias dignos facit *Bas.* 7: 104, 9; patres nostri militibus pro caedibus in bello veniam concederunt *Bas.* 13: 113, 9: v. excusantes; κατ συγγνώμην «iuxta indulgentiam» *Laod.* 1: 130, 18; v. φιλανθρωπία.

VENUSTIANUS - Βενουστιάνος, episc., legatus Byzacene ad synodum *Carth.* proem.: 337, 1.

VERONENSIS collectio canonica, a Theodosio diacono facta *III* intr.: 55 n. 5.

VESPERAE officium: vespertina synaxis - θεοπρήπη σύναξις - post horam nonan *Theoph.* 1: 263, 11; officium precum nona et vespera - ἡ ταῖς ἑνδρίαις κατέτερας idem semper fiat *Laod.* 18: 137, 17; vespertinus ingressus sacerdotum ad lychnicum *VI* 90: 226, 10.

VESTES 1. Sacrae: v. indumenta.

2. Monachi vestitus niger *VI* 42: 180, 6; v. monachus 2.

3. Clericorum maiorum non sit pretiosus *VII* 16: 272, 20 sqq.: v. clerici 10.

4. Laicorum: simplex sit et non pretiosus *Gangr. epil.*: 98, 20; non solutus ac conterritus *ibid.*: 99, 1; buris - βίριος romanis utentes non sunt despiciendi *Gangr.* 12: 94, 7. Vests alterius sexus pro caerimonias paganis non sunt induenda *VI* 62: 199, 6; mulier ne vestem virilem induat *Gangr.* 13: 94, 19; studiosi iuris uestes praeter usum communem ne induant *VI* 71: 208, 20; Indumentis sacris ad communem usum pro vestibus uti, vel ea sibi arripere sacrilegium est *AB* 10: 467, 5.

VIAE duo in vita, conluggi et castitatis *Ath.* 1: 68, 22.

VIATICUM: v. ἡφέδιον, moribundis 1; s. eucharistia iam defunctorum corporibus ne detur *Carth.* 18: 232, 18.

VICTOR - Οὐατεροπ. *Cypr.* 1: 304, 19.

— episc. *Cypr.* 1: 305, 1.

— alias, deest Gr., episc. *Cypr.* 1: 305, 2.

— deest Gr. Abderitanus episc. *Carth.* 1: 214, 25 app. *Lat.*

— deest Gr. Pupputanensis episc. *Carth.* 1: 214, 25 app. *Lat.*

— Βλατοπ. Pupputanensis - Ηοντανίας episc., «sonus» *Carth.* *prooem.* 257, 1; aetate pater et promotione antiquissimum *Carth.* 54: 279, 14.

— Βλατοπ. episc., caccus ab haereticis *Carth.* *prooem.* 373, 8.

VICTORIANUS - Βικτορεύδης, episc., legatus synodi ad Hippion. Blaerorum *Carth.* 78: 379, 8.

VIDUA - γῆπα dist. vid. in catalogo vi-
duarum adscripta et vid. non ad-

1. *Adscripta* in catalogo, quod est ab ecclesia Providenda *Bas.* 24

126, 3; eandem ac diaconissam esse *VI* 40: 176, 17 sqq.; aetas admissionis sexagesimus annus *Bas.* 24: 126, 24; quadragesimus *VI* 40: 176, 20; in Africana ecclesia vitam communem in clausura ducunt *Carth.* 38: 258, 4. Viduitas virginitate inferior *Bas.* 18: 119, 13; infidelis fidei, quam Christo sponderat, criminis gravissimi rea erit *ibid.*: 119, 22; de quo ipsi respondebimus, si eam iuniores sexaginta annis admiserimus *Bas.* 24: 126, 14; v. diaconissa.

2. Non adscripta in catalogo libera est iterum nubere *Bas.* 30: 130, 9; eam digamiae paenitentia manet *Bas.* 53: 143, 8. Ab ecclesia, si inops, subvenienda *Theoph.* 11: 270, 15; *IV* 3: 72, 1; et defendenda intercedendo pro ea *Sard.* 7: 168, 22.

VIGILIA: ieunium vigiliae Nativitatis D. n. I C. Alexandriae non habetur *Tim.* 23*: 254, 21; ieunium vigiliae Theophaniorum, si dominica occurrat *ibid.*: 254, 25; *Theoph.* 1: 263, 1; in hac post horam nonam missa celebratur *ibid.*: 263, 11; vigilia nocturna cum missa - πανηγύρις *Tim.* 23*: 254, 17.

VIGILIUS, Romanus episc., erronee nominatur *VI* 102: 241, 17 app.; *VI* *intr.*: 99 n. 9; eius Constituta *Pape*: 57.

VILLA: v. πόδοστελον.

VINCENTIUS presbyter Romanus, legatus ad I Nicaenum *I intr.*: 22.

— - Βικεντίας, episc., legatus synodi ad imperatorem de asyli privilegio *Carth.* *prooem.* 287, 13. Culusitanus

— Βικέντιος Κοιλούστραβης, subscript. *Carth.* 133: 408, 11; legatus Proconsularis *Carth.* *prooem.* 400, 13; legatus provinciae Carthagin. *Carth.* 127: 398, 15; *Carth.* *prooem.* 198, 7; subscript epistles ad Caelestinum Roman. *Carth.* *Apiai.* 428, 11.

— consul *Carth.* *prooem.* 303, 18.

VINDICATIO boni alieni, etiam sub titulo colorato prohibetur *Nyss.* 6: 222, 13.

VINUM - οἶνος: v. oblati 1, abstinentia.

VIOLATIO: v. se pulchra (effosio); virginis: v. desponsata, rapta *1-2*; monialis *Theoph.* 3: 265, 20.

VIRGO, B. M. Virgo ἡ παρθένος *VI* 79: 215, 11; 216, 5; immaculata V. Mater - έγραντος παρθενομήτηρ *ibid.*: 216, 2; v. θεοτέκτον.

VIRGO 1. (Deo consecrata) - παρθένος virginum ordo amplior in dies fit *Bas.* 18: 119, 8.

2. Virginitas - παρθενία propter deum servanda *Gangr.* 10: 93, 10; propter bonum virginitatis, non propter connubii abominationem *Gangr.* 9: 93, 4; virginitatem vovens - παρθενεῖν ne se super nuptos extollat *Gangr.* 10: 93, 11; cum humilitate - πανεοφροσύνη exercenda *Gangr. epil.* 98, 11; v. monialis 1-2

VIRTUTES - ἀρεταί *Nyss.* 1: 207, 4; v. actus boni.

VIS minut aut tollit culpam *Bas.* 49: 139, 11; v. coactio, lapsus 5, raptus 2.

VISIONES falsae: v. pagani 6.

VISITATIONES 1. Monialium: v. monialis 3, clausura, monachus 3.

2. Diocesum suffraganeorum a metropolitano *VIII* 19: 328, 12: v. metropolitanus 3 f.

3. Episcoporum inter se; v. itinerantes, residentia.

VISITATORES: Laod. 57: 153, 8: v. neptodeutari.

VITA communis clericorum (cum episcopo) *Ap.* 4: 10, 3; clericorum inter se *Bas.* 89: 173, 15; ξερός διάκονος *VI* 5: 131, 2.

VITALIS, Antiochen. episc. *Anc. intr.*: 54; *Neoc. intr.*: 74.

VITUS, presbyter Romanus, legatus ad I Nic. *I intr.*: 22.

VITIA a diabolo in nobis implantata *Genn.* 1: 299, 4: v. actus mali.

VITIATA est actio pusillanimitate - μικροφύλα, pertinacia - φύλακεια aut aversione - ἀπόφιλα *I* 5: 27, 12.

VOCATIO divina - χρήσις θεῖας χρήση, admissionem neophyti ad episcopatum iustificat *Ap.* 80: 48, 15; vocationum ad clericum raritas: v. clerici 14.

VOLATILIA - ἥρνει; *Ap.* 3: 9, 8: v. oblati 1.

VOLUNTARIUM: v. homicidium 2, lapsi 7, actus.

VOTUM 1. Religio 1s: promittere

- ἐπαγγέλλεσθαι (virginitatem *Anc.* 19: 70, 5; renuntiare - ἀποτίξεσθαι *I* 12: 34, 13 tit.; *Theoph.* 3: 265, 20; *IV* 3: 73, 10; obligations contractus - συνθῆκαι *Bas.* 18: 118, 22; S. Soph. 2: 435, 4; professio - ἀπόντηαι *Bas.* 18: 120, 23; 19: 121, 22; professionem facere (virginitatis) - ἀμολογεῖν *Bas.* 20: 122, 12.

Votum virginitatis in haeresi emissum nullam vim habet *Bas.* 20: 122, 11; vota expressa admittendum ad vitam monastica non existunt, admissi taceite castitatem profitentur *Bas.* 19: 121, 22; de transgressione voti castitatis: v. monachus 3; vota obedienciae, paupertatis, castitatis, stabilitatis: v. monastica vita 2-3.

2. Privata: votum de abstinentia - εὐτροφεῖν a carnis suinis ridiculum est *Bas.* 28: 128, 8; a votis ridiculis abstinentum est *ibid.*: v. iuramentum.

3. In conventibus - Φῆρος *III* 8: 63, 5 tit.; *IV* 28: 90, 16 tit.: v. Φῆρος.

3. Clericorum maiorum non sit pretiosus *VII* 16: 272, 20 *sqq.*: v. clerici 10.

4. Laicorum: simplex sit et non pretiosus *Gangr. epil.* 98, 20; non solutus ac conteritus *ibid.* 99, 1; buris - $\beta\pi\omega\zeta$ romanis utentes non sunt despiciendi *Gangr. II* 94, 7. Vestes alterius sexus pro caerimonis paganis non sunt induendae *VI* 62: 199, 6; mulier ne vestem virilem induat *Gangr. III* 94, 18; studiosi iuris vestes praeferunt communem ne induant *VI* 71: 208, 20; indumentis sacris ad communem usum pro vestibus uti, vel ea sibi arripere sacrilegium est *AB* 10: 467, 5.

VIAE duo in vita, coniugii et castitatis *Alt. I*: 68, 21.

VATICUM: v. $\iota\varphi\delta\delta\iota\omega\zeta$, moribundis; s. eucharistia iam defunctorum corporibus ne detur *Carth.* 18: 232, 18.

VICTOR - *Obitop.* episc. *Cypr.* I: 304, 19.

— episc. *Cypr.* I: 305, 1.
— alius, deest Gr., episc. *Cypr.* I: 305, 2.

— deest Gr. Abderitanus episc. *Carth.* I: 214, 25 *app. Lat.*

— deest Gr. Pupputanensis episc. *Carth.* I: 214, 25 *app. Lat.*

— *Brixop.* Pupputanensis - *Iloumav.* episc., «series» *Carth. proem.* 251, 1; aetate pater et promotione antiquissimus *Carth.* 54: 279, 14.

— *Brixop.* episc., caesus ab haereticis *Carth. proem.* 373, 8.

VICTORIANUS - *Buxopou\zeta*, episc., legatus synodi ad Hippion. Diaretorum *Carth.* 78: 319, 8.

VIDUA - $\chi\pi\zeta$: dist. vid. in catalogo viuarum adscripta et vid. non ad.

1. Adscripta in catalogo, quod est ab ecclesia providenda *Bas.* 24

126, 3; eandem ac diaconissam esse *VI* 40: 176, 17 *sqq.*; aetas admissionis sexagesimus annus *Bas.* 24: 126, 24; Africana ecclesia vitam communem in clausura ducunt *Carth.* 38: 258, 4. Viduitas virginitate inferior *Bas.* 18: 119, 13; infidelis fidei, quam Christo spoponderat, criminis gravissimi rea erit *ibid.* 119, 22; dc quo ipsi respondebimus, si eam iuniorum sexaginta annis admiserimus *Bas.* 24: 126, 14: v. diaconissa.

2. Non adscripta in catalogo libera est iterum nubere *Bas.* 30: 130, 9; eam digamiae paenitentia manet *Bas.* 53: 143, 8. Ab ecclesia, si inops, subveniuntia *Theoph.* II: 270, 15; IV 3: 72, 1; et defendenda intercedendo pro ea *Sard.* 7: 168, 22.

VIGILIA: ieunium vigiliae Nativitatis D. n. I. C. Alexandriae non habetur *Tim.* 23°: 254, 21; ieunium vigiliae Theophaniorum, si dominica occurrat *ibid.* 254, 25; *Theoph.* I: 263, 1; in hac post horam nonam missa celebratur *ibid.* 263, 11; vigilia nocturna cum missa - $\pi\alpha\omega\omega\zeta$ *Tim.* 23°: 254, 17.

VIGILIUS, Romanus episc., erronee nominatur *VI* 102: 241, 17 *app.*; *VI intr.* 99 n. 9; eius Constituta *Pape*: 517.

VILLA: v. $\pi\varphi\delta\delta\zeta\tau\omega\zeta$.

VINCENTIUS presbyter Romanus, legatus ad I Nicaenum *I intr.* 22.

— *Buxopou\zeta*, episc., legatus synodi ad imperatorem de asyli privilegio *Carth. proem.* 287, 13. Culusitanus - *Buxopou\zeta* Kouluoustetou\zeta, subscr. *Carth.* 133: 408, 11; legatus Proconsularis *Carth. proem.* 400, 13; legatus provinciae Carthagin. *Carth.* 127: 398, 15; *Carth. proem.* 198, 7; subscriptit epistolae ad Caelestinum Roman. *Carth. Apiar.* 428, 11.

— consul *Carth. proem.* 303, 18. VINDICATIO boni alieni, etiam sub titulo colorato prohibetur *Nyss.* 6: 222, 13.

VINUM - olvo\zeta: v. oblate 1, abstinentia.

VIOLATIO: v. sepulchra (effosio); virginis v. desponsata, rapta 1-2; monialis *Theoph.* 3: 265, 20.

VIRGO, B. M. Virgo η παρθένος *VI* 79: 215, 11; 216, 5; immaculata V. Mater η παρθένη παρθένη *ibid.* 216, 2: v. θεοτόκος.

VIRGO 1. (Deo consecrata) - παρθένος virginum ordo amplior in dies fit *Bas.* 18: 119, 8.

2. Virginitas - παρθένα propria deum servanda *Gangr.* 10: 93, 10; propter bonum virginitatis, non propter connubii abominationem *Gangr.* 9: 93, 4; virginitatem vovens - παρθένειν ne se super nuptos extollat *Gangr.* 10: 93, 11; cum humiliata - ταπετωφορίαν exercenda *Gangr. epil.* 98, 11: v. monialis 1-2.

VIRTUTES - ἀρεταί *Nyss.* I: 207, 4: v. actus boni.

VIS minuit aut tollit culpam *Bas.* 49: 139, 11: v. coactio, lapsi et 5, raptus 2.

VISIONES falsae: v. pagani 6.

VISITATIONES 1. Monialium: v. monialis 3, clausura, monachus 3.

2. Dioecesium suffraganeorum a metropolitano *VIII* 19: 328, 12: v. metropolitanus 3 f.

3. Episcoporum inter se: v. itinerantes, residentia.

VITATORES: Laod. 57: 153, 8: v. περισσευταί.

VITA communis clericorum (cum episcopo) *Ap.* 4: 10, 3; clericorum inter se *Bas.* 89: 173, 15; έκτος δικτων *VI* 5: 131, 2.

VITALIS, Antiochen. episc. *Anc. intr.* 54; *Neoc. intr.* 74.

VITUS, presbyter Romanus, legatus ad I Nic. *I intr.* 22.

VITIA a diabolo in nobis implantata *Genn.* I: 299, 4: v. actus mali.

VITIATA est actio pusillanimitate - μικροψύχα, pertinacia - φολονεία aut aversione - ἀγδία I 5: 27, 12.

VOCATIO divina - κατά θεῖν χάριν, admissionem neophyti ad episcopatum iustificat *Ap.* 80: 48, 15; vocationum ad clerum raritas: v. clerici 14.

VOLATILIA - θρεπτικά *Ap.* 3: 9, 8: v. oblate 1.

VOLUNTARIUM: v. homicidium 2, lapsi 7, actus.

VOTUM 1. Religionis: promittere - ἐπαγγέλλειν, ἐπαγγέλλεσθαι (virginitatem *Anc.* 19: 70, 5; renuntiare - ἀποτάσσεσθαι I 12: 34, 13 tit.; *Theoph.* 3: 265, 20; IV 3: 73, 10; obligationes contractus - συνδῆσαι *Bas.* 18: 118, 22; S. Soph. 2: 485, 4; professio - διώκειαι *Bas.* 18: 120, 23; 19: 121, 22; professionem facere (virginitatis) - διολογεῖαι *Bas.* 20: 122, 12.

Votum virginitatis in haeresi emissum nullum vim habet *Bas.* 20: 122, 11; vota expressa admittendorum ad vitam monasticam non existunt, admissit taceit castitatem profitentur *Bas.* 19: 121, 22; de transgressione voti castitatis: v. monachus 3; vota obedienciae, paupertatis, castitatis, stabilitatis: v. monastica vita 2-3.

2. Privata: votum de abstinentia - εἰδούσιαι a carnibus suinis ridiculum est *Bas.* 28: 128, 8; a votis ridiculis abstinentum est *ibid.* v. iuramentum.

3. In conventibus - $\psi\pi\zeta\zeta$ *III* 8: 63; 5 tit.; *IV* 28: 90, 16 tit.: v. $\psi\pi\zeta\zeta$ 5 tit.

X

XANTIPPUS - Σάντιππος, primas Numidiae *Carth. proem.*: 327, 27; 380: 330, 14; sanctissimus senes *Carth. proem.*: 339, 5; Placentium legatum in causa Maurentii ad synodum mittit *Carth. 100*: 365, 7; Maurentius eum arbitrum in causa sua eligit *ibid.*: 366, 15.

ΞΕΝΙΑ, dona festiva: v. *commun- u- natio* 2-3, *donum*.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ, hospitia pro peregrinis,

titulus ordinationis clerici sunt *IV ro*: 78, 7; ξενοδοχεῖοθεν, hospitio suscipi *VII 22*: 282, 1.

ΞΕΝΟΙ - peregrini hospites *Theoph. 11*: 270, 16: v. *itinerantes*; - ξενα hospitales; hospitorum necessitate - ξενίας ἀνάγκη pernoctatio in ecclesia toleratur *Carth. 42*: 260, 11.

ΞΗΡΟΦΑΓΙΑ, siccus cibos, non coctos, sumere tempore ieiunii (in maiori hebdomada) *Laod. 50*: 150, 20.

Y

YVO Carnotens, decretum *S. Soph. intr.*: 480 n. 6-7; *Pape*: 520.

Z

ZACHARIAS Aniensis, legatus a latere Nicolai I Romani *AB intr.*: 445.

ZΕΤΤΝΤΣΘΑΙ, matrimonio coniungi *VI 72*: 209, 14; ζεύξις γάμον *Tim. IX*: 247, 1; conjuncti in communione coniubii *Tim. 13*: 248, 8.

ΖΗΝΩΝ episc. in Cypro *III 8*: 63, 14.

ΖΩΟΠΟΙΗΣΙΣ, communicatio vitae di-

vinae per susceptionem s. communio- nis *VI 28*: 159, 4.

ZOSIMUS - Ζώσιμος legatos ad synodum mittit *Carth. proem.*: 201, 18: v. *Faustinus*; eius quattuor man- data ad synodum *Carth. Apiar.*: 414, 19; beatae memoriae - μακαρίας μνή- μης *ibid.*: 411, 20.

LOCI e S. SCRIPTURA

VETUS TESTAMENTUM

GENESIS		DEUTER.	
1, 5	<i>Bas. 91</i> : 182, 20	12, 32	<i>VII 1</i> : 246, 13
20	<i>15</i> : 114, 15	16, 20	<i>VIII 7</i> : 306, 16
20	<i>15</i> : 114, 15	19, 15	<i>Bas. 82</i> : 186, 19
22	<i>87</i> : 167, 18	22, 1	<i>Greg. 4</i> : 24, 17
28	<i>Ath. 1</i> : 67, 20	26	<i>Greg. 1</i> : 21, 6
31	<i>Ap. 51</i> : 35, 15	25, 37	<i>Nyss. 6</i> : 222, 12
2, 8	<i>Nyss. 4</i> : 212, 18		
24	<i>Bas. 87</i> : 166, 26		
5, 2	<i>Ap. 51</i> : 35, 16		
	<i>Bas. 86</i> : 160, 1		
9, 3	<i>Petr. 13</i> : 52, 17	7, 1	<i>Greg. 3</i> : 23, 22
19, 17	<i>Bas. 84</i> : 157, 21		<i>Nyss. 8</i> : 225, 9

JOSUE	
19, 17	<i>Greg. 3</i> : 23, 22

EXOD.		I REG.	
19, 15	<i>Ath. 5*</i> : 83, 7	2, 30	<i>Tar. 1</i> : 318, 14
20, 12	<i>Nyss. 8</i> : 226, 16	21, 4	<i>Ath. 5</i> : 83, 18
23, 4	<i>Greg. 4</i> : 25, 9	13	<i>Petr. 5</i> : 38, 15
33, 25	<i>Ath. 3</i> : 79, 2		

NUM.		II REG.	
19, 22	<i>Cypr. 1</i> : 307, 16	21, 5	<i>VI 65</i> : 203, 14

LEVIT.		III REG.	
16, 29	<i>Dion. 1</i> : 5, 15	2, 33	<i>VII 4</i> : 253, 12
17, 4	<i>Cyr. 8*</i> : 288, 17	13, 33	<i>Tar. 1</i> : 321, 24

IV REG.	
18	<i>VI 54</i> : 190, 18
19, 2	<i>Bas. 87</i> : 163, 2

5, 15	<i>Tar. 1</i> : 322, 4
6, 36	<i>Carth. 115</i> : 384, 7

X

XANTIPPUS - Σάντιππος, primas Numidiae *Carth. prooem.*: 327, 21; 80: 330, 14; sanctissimus senes *Carth. prooem.*: 339, 5; Placentium legatum in causa Maurentii ad synodum mittit *Carth. 100*: 365, 7; Maurentius eum arbitrum in causa sua eligit *ibid.*: 366, 15.

SENNIA, dona festiva: v. *communicatio 2-3*, *donum*.

SENOΔOXEIA, hospitia pro peregrinis,

titulus ordinationis clerici sunt *IV 10: 78, 7*; ξενοδοχεῖσθαι, hospitio suscipi *VII 21: 282, 1*.

ΞΕΝΟΙ - peregrini hospites *Theoph. II: 270, 16*; v. *itinerantes*; - ξενία hospitalitas; hospitiorum necessitate - ξενίας ἀνάγκη pernoctatio in ecclesia toleratur *Carth. 42: 260, 11*.

ΞΗΡΟΦΑΤΙΑ, siccios cibos, non coctos, sumere tempore jejunii (in maiori hebdomada) *Laod. 50: 150, 20*.

Y

YVO Carnotens. *decretum S. Soph. intr.*: 480 n. 67; *Pape: 520*.

Z

ZACHARIAS Aniensis, legatus a latere Nicolai I Romani *AB intr.*: 445.

ZΕΤΤΝΙΣΘΑΙ, matrimonio coniungi *VI 72: 209, 14*; ζεύξι γάμον *Tim. II: 247, 1*; coniuncti in communione coniubii *Tim. I3: 248, 8*.

ZΗΝΩΝ episc. in Cypro *III 8: 63, 14*. ZΩΟΠΟΙΗΣΙΣ, communicatio vitae di-

vinae per susceptionem s. communio- nis *VI 28: 150, 4*.

ZOSIMUS - Ζώσιμος legatos ad synodum mittit *Carth. prooem.*: 201, 18; v. Faustinus; eius quattuor mandata ad synodum *Carth. Apia. 414: 19*; beatae memoriae - μαρτυρίας μνήμης *ibid. 411, 20*.

LOCI e S. SCRIPTURA

VETUS TESTAMENTUM

GENESIS

1, 5	<i>Bas. 91: 182, 20</i>	12, 32	<i>VII I: 246, 13</i>
20	<i>15: 114, 15</i>	16, 20	<i>VIII 7: 306, 16</i>
20	<i>15: 114, 15</i>	19, 15	<i>Bas. 82: 186, 19</i>
22	<i>87: 167, 18</i>	22, 1	<i>Greg. 4: 24, 17</i>
28	<i>Ath. I: 67, 20</i>	26	<i>Greg. I: 21, 6</i>
31	<i>Ap. 51: 35, 15</i>	25, 37	<i>Nyss. 6: 222, 12</i>
2, 8	<i>Nyss. 4: 212, 18</i>		
24	<i>Bas. 87: 166, 26</i>		
5, 2	<i>Ap. 51: 35, 16</i>		
9, 3	<i>Bas. 86: 160, 1</i>		
19, 17	<i>Petr. 13: 52, 17</i>	7, 1	<i>Greg. 3: 23, 22</i>
	<i>Bas. 84: 157, 21</i>		<i>Nyss. 8: 225, 9</i>

DEUTER.

JOSUE

19, 15	<i>Ath. 5*: 83, 7</i>	2, 30	<i>Tar. I: 318, 14</i>
20, 12	<i>Nyss. 8: 226, 16</i>	21, 4	<i>Ath. 5*: 83, 18</i>
23, 4	<i>Greg. 4: 25, 9</i>	13	<i>Petr. 5: 38, 15</i>
33, 25	<i>Ath. 3: 79, 2</i>		

EXOD.

19, 15	<i>Ath. 5*: 83, 7</i>	2, 30	<i>Tar. I: 318, 14</i>
20, 12	<i>Nyss. 8: 226, 16</i>	21, 4	<i>Ath. 5*: 83, 18</i>
23, 4	<i>Greg. 4: 25, 9</i>	13	<i>Petr. 5: 38, 15</i>
33, 25	<i>Ath. 3: 79, 2</i>		

I REG.

19, 22	<i>Cypr. I: 307, 16</i>	21, 5	<i>VI 65: 203, 14</i>
--------	-------------------------	-------	-----------------------

II REG.

NUM.

16, 29	<i>Dion. I: 5, 15</i>	2, 33	<i>VII 4: 253, 12</i>
17, 4	<i>Cyr. 8*: 288, 17</i>	13, 33	<i>Tar. I: 321, 24</i>
14	<i>Ap. 63: 41, 2</i>		

III REG.

LEVIT.

18, 2	<i>Bas. 87: 164, 25</i>		
6	<i>166, 20</i>		

IV REG.

18	<i>VI 54: 190, 18</i>	5, 15	<i>Tar. I: 322, 4</i>
19, 2	<i>Bas. 87: 163, 2</i>	6, 36	<i>Carth. II 5: 384, 7</i>
	<i>Cypr. I: 320, 13</i>		

II PARALIP.

21, 9 *VI* 69: 207, 9

JOB

37, 7 *Carth.* 115: 384, 9

PSALMI

1, 2 *VI alloc.*: 106, 14

1, 2 106, 14

6 inscr. *Bas. gr.*: 182, 257, 10 *Io*: 112, 115 *VI alloc.*: 103, 138, 7 *Bas* 15: 114, 249, 7 *VI alloc.*: 102, 1912 inscr. *Bas. gr.*: 182, 2514, 5 *l* 17: 38, 518, 9 *VIII* 1: 294, 1*VII* 6: 259, 18

12 259, 14

48, 2 *Tar.* 2: 330, 1350, 11 *Ath.* 1: 70, 2

14 70, 12

91, 13 *Tar.* 1: 33x, 21

15 33x, 2

93, 10 *Carth.* 112: 380, 7103, 13 *VI* 28: 159, 13111, 5 *Nyss.* 1: 204, 24

6 204, 6

118, 1 *VI alloc.*: 106, 614 *VII* 1: 246, 3

16 2: 248, 14

17 *Ath.* 1: 69, 2218 *VII* 1: 246, 5106 *Bas.* 29: 130, 1141 *VII* 1: 246, 7

162 247, 3

137, 8 *Ath.* 1: 65, 1140, 4 *VII* 4: 252, 126 *Cypr.* 1: 309, 13142, 2 *Carth.* 115: 384, 3145, 7 *VI alloc.*: 106, 3

PROV.

3, 7 *Petr.* 1x: 49, 184, 23 *VI* 100: 236, 18

25 236, 19

5, 20 *Nyss.* 4: 213, 116, 23 *VIII* 1: 294, 59, 18 *Cypr.* 1: 307, 113, 8 *Petr.* 1x: 52, 816, 5 *VI alloc.*: 109, 823 *VII* 6: 259, 16

23 259, 16

17, 28 *Bas.* 1: 92, 12

18, 22 21: 123, 19

9: 108, 19

VI 87: 223, 4

23, 4 64: 202, 13

24, 15 *Petr.* 8: 42, 1726, 11 *I* 12: 33, 19*Bas.* 44: 136, 9

ECCLES.

11, 8 *Gr.* *VIII* 10: 310, 22

CANTIC.

2, 3 *Tar.* 1: 331, 25

ECCLESIASTICUS

8, 13 *Petr.* 9: 43, 5

SIRACH

1, 23 *VII* 16: 273, 17

OSEE

4, 6 *VII* 2: 250, 36-8 *VIII* 4: 300, 23

8, 11 30x, 10

AMOS

2, 7 *Bas.* 87: 165, 23

MICHAEL

3, 11 *Tar.* 1: 328, 12

NAHUM

1, 9 *Ap.* 25: 19, 8
Bas. 3: 100, 20
32: 131, 13

ISAIAS

5, 12 *VII* 22: 284, 4
20 *Nyss.* 1: 207, 188, 3 *Petr.* 13: 54, 19
20 *Tar.* 1: 323, 239, 6 *Petr.* 5: 39, 9
26, 9 *VIII* 1: 294, 840, 2 *Tar.* 1: 317, 4
9 331, 6

NOVUM TESTAMENTUM

MATTHAEUS

2, 11 *Petr.* 13: 54, 26
12 55, 123, 2 5: 39, 20
3 *VI alloc.*: 104, 164, 10 *Petr.* 1: 34, 23
5, 9 *Carth.* 92: 343, 2057, 20 *Petr.* 4: 38, 6
21 38, 9
66, 5 *Carth.* 92: 344, 3
24 *Petr.* 4: 37, 27

IEREM.

2, 13 *Cypr.* 306, 14
3, 1 *VI* 87: 223, 1
11 *Bas.* 9: 108, 16
21: 123, 18

THRENI

3, 16 *Tar.* 1: 331, 19
3, 27 *Ath.* 1: 68, 16

EZECH.

33, 6 *Tar.* 1: 317, 6
36, 25 *Cypr.* 1: 307, 8

DANIEL

9, 5-20 *Carth.* 115: 384, 155, 22 *Nyss.* 5: 217, 7
28 *VII* 22: 283, 4
32 *VI* 87: 223, 13
Carth. 102: 367, 19
Bas. 9: 108, 6
48: 138, 27
10: 111, 23
29: 129, 13

5, 47	<i>96°: 198, 17</i>
6, 2	<i>Carth. 115: 383, 3</i>
6, 2	<i>115: 383, 3</i>
24	<i>VII 15: 271, 13</i>
	<i>Ap. 81: 49, 9</i>
	<i>AB 11: 468, 16</i>
	<i>Petr. 12: 52, 2</i>
	<i>Genn. 1: 298, 15</i>
	<i>Tar. 1: 316, 13</i>
	<i>330, 3</i>
9, 34	<i>319, 5</i>
10, 8	<i>316, 13</i>
10, 8	<i>324, 7</i>
9	<i>Genn. 1: 293, 24</i>
10, 17	<i>Petr. 9: 44, 9</i>
18	<i>44, 13</i>
23	<i>44, 22</i>
11, 8	<i>VII 16: 274, 14</i>
13, 8	<i>VI alloc.: 109, 19</i>
14, 10	<i>Bas. 29: 129, 9</i>
15, 11	<i>Greg. 1: 20, 10</i>
	<i>Ath. 1: 65, 19</i>
	<i>66, 6</i>
18	<i>VII 9: 310, 21</i>
	<i>Ath. 1: 66, 6</i>
	<i>Cypr. 1: 311, 14</i>
18, 12	<i>VI alloc.: 109, 1</i>
16	<i>85, 221, 15</i>
	<i>Ap. 75: 46, 12</i>
17	<i>Bas. 93°: 189, 1</i>
20	<i>VI alloc.: 110, 1</i>
19, 5	<i>13: 141, 12</i>
9	<i>Bas. 9: 108, 6</i>
21, 19	<i>Petr. 4: 37, 2</i>
22, 29	<i>Ath. 2: 75, 8</i>
23, 35	<i>Petr. 13: 55, 23</i>
26, 26	<i>VI 84: 220, 11</i>
	<i>Ap. 3: 9, 5</i>
41	<i>Petr. 9: 43, 10</i>
	<i>45, 3</i>
52	<i>Bas. 55: 144, 8</i>
27, 3	<i>95°: 196, 18</i>
9	<i>Tar. 1: 319, 10</i>
28, 1	<i>VI 89: 225, 18</i>
	<i>Dion. 1: 6, 22</i>
19	<i>Ap. 49: 32, 12</i>

MARCH

2, 27 *VI* 88: 224, 18
 5, 25 *Dion.* 2: 12, 15
 8, 36 *Petr.* 12: 51, 26
 14, 48 *Petr.* 9: 43, 25
 15, 1 44, 3
 16, 1 *Dion.* 1: 9, 4
 20 *Bas. prooem.*: 142, 3

Luc

1, 26	Petr. 5: 39, 16
4, 18	2: 35, 21
9, 62	VI 41: 179, 17
10, 7	VIII 13: 314, 3
16	21: 331, 7
11, 4	Petr. 9: 43, 13
23	Cypr. 1: 312, 4
14, 8	VI 7: 134, 3
29	Petr. 10: 48, 18
15, 7	Ap. 52: 36, 10
17, 21	Petr. 5: 39, 26
24, 1	VI 59: 225, 18
	Dion. x: 8, 11

JOANNE

1, 13 *VIII* 12: 314, 17
 2, 16 *VI* 76: 213, 18
 4, 18 *Bas.* 4: 102, 6
 5, 39 *Ath.* 2: 75, 11
 6, 37 *VI* 43: 181, 12
 6, 37 *181, 12*
 7, 51 *VIII* 10: 311, 1
 9, 31 *Cypr.* 1: 310, 2
 11; 54 *Petr.* 9: 43, 20
 13, 5 *Carth.* 113: 381, 7
 20, 1 *Dion.* 8: 3

Act. Apostolorum

1, 1 *Ath.* 2: 72, 10
19 *Bas.* 90: 181, 1
4. 32 *AB* 6: 457, 15

353		6, 12	VIII 8: 308, 10
6, 1	VI 16: 145, 16	17	VI 60: 196, 3
7, 59	Petr. 9: 45, 6	19	101: 237, 15
7, 17	Tim. 19*: 253, 3	7, 5	Dion. 13, 9
19	Tar. 1: 321, 3	Tim. 5: 243, 5	
20	327, 24	9	Bas. 87: 167, 22
	324, 2	12	VI 72: 210, 18
	Bas. 90: 17, 6	16	Bas. 9: 109, 14
21	Tar. 1: 319, 23	20	VII 15: 271, 18
23	Genn. 1: 294, 18	27	VI 13: 141, 16
	Petr. 9: 45, 13	29	Carth. 25: 241, 11
12, 2	45, 16		Bas. 87: 167, 13
3	Petr. 13: 53, 20		VI 47: 186, 2
4	53, 28	35	Bas. 24: 126, 3
18	9: 46, 6	39	Carth. 112: 379, 19
14, 21	12: 52, 16	8, 1	Ath. 1: 66, 15
17, 9	Ath. 1: 65, 6	8	Ap. 41: 29, 14
29	Petr. 13: 53, 2	9, 7	29, 12
20, 8	Bas. 95*: 196, 15	13	VI 22: 283, 11
26	Tar. 1: 317, 17	10, 23	12: 139, 11
33	VII 4: 252, 4	31	VII 22: 282, 10
34	15: 272, 10	32	18: 276, 4
21, 25	VI 67: 205, 5	33	Petr. 9: 46, 10
33	Genn. 93: 349, 14		10: 47, 9
23, 5	Ap. 55: 37, 13	11, 2	Bas. 82: 186, 1
		16	90: 178, 2
		14, 36	VII 70: 208, 7
	ROM		

Rom

3, 19 *Bas.* 20: 122, 15
87: 163, 8
5, 12 *Carth.* 110: 377, 10
6, 11 *Nysse.* 1: 204, 14
34 *Ath.* 5°: 84, 7
10, 8 *Petr.* 5: 39, 26
12, 3 *IX.* 49, 18
13, 7 *VIII* 14: 317, 4
14, 13 *Bas.* 88: 171, 5

II COR

2, 4	<i>VII</i> 1: 248, 7
15	<i>Ath.</i> 1: 63, 14
15	<i>Tar.</i> 1: 331, 18
3, 2	<i>Ath.</i> 3: 77, 9
6, 15	<i>Ap.</i> 46: 31, 7
11, 3	<i>Ath.</i> 2: 71, 15
	<i>Petr.</i> 9: 45, 19
	33: 45, 27
12, 14	<i>VII</i> 4: 252, 18

I COR

1, 17 Petr. 9: 46, 4
 4, 15 Nyss. 8: 226, 12
 5, 9 Bas. 96*: 198, 23
 6, 1 Carth. 59: 296, 5
 Bas. 93*: 189, 17
 9 VII 4: 252, 17
 11 Greg. 1: 20, 6

GAL

1, 9	<i>VII I: 256, 18</i>
3, 27	<i>VI 96: 233, II</i>
5, 1	<i>Bas. 87: 163, 14</i>
6, 17	<i>Petr. I: 34, 7</i>

EPHES.

4, 5 *Carth.* 57: 292, 14
6 *Ap.* 85: 53, 6
24 *VI* 101: 237, 15
28 *Nyss.* 6: 223, 25
29 5: 217, 8
5, 3 *Bas.* 87: 166, 9
5 *Greg.* 2: 21, 21
Nyss. 5: 220, 26
7 *Greg.* 2: 22, 20
6, 6 *Petr.* 6: 40, 24
9 7: 41, 11
17 *VI alloc.*: 104, 11

PHILIPP.

1, 24 *Petr.* 10: 47, 6
2, 20 *Dion.* 4: 14, 6
3, 2 *Bas.* 93*: 189, 6
14 *Petr.* 8: 42, 16
II: 49, 9
20 *VI alloc.*: 105, 11

COLOSS.

1, 22 *Ap.* 85: 52, 22
3, 5 *VIII* 19: 329, 11
Greg. 2: 22, 18
Bas. 90: 178, 9
8 *Nyss.* 5: 217, 9
11 *Petr.* 7: 41, 16
4, 1 7: 41, 14
41, 23

I THESSAL.

4, 4 *Bas.* 87: 169, 2
5 *Nyss.* 4: 212, 20

II THESSAL.

2, 15 *Bas.* 82: 186, 4
3, 15 *VIII* 1: 295, 13

I TIMOTH.

2, 4 *VIII* 13: 315, 21
3, 2 *Tar.* 1: 320, 1
3, 6 *I* 2: 25, 4
VIII 5: 302, 8
4, 2 *Ap.* 53: 36, 20
4 *Bas.* 28: 128, 14
5, 9 *VI* 40: 176, 18
11 *Bas.* 18: 119, 18
24 *VII* 7: 260, 11
6, 8 *Ant.* 25: 125, 13
10 *Bas.* 90: 178, 8
Nyss. 6: 221, 18
11 *Petr.* 14: 57, 2

II TIMOTH.

2, 4 *Apost.* 6: 11, 4
Carth. 16: 230, 14
25 66: 306, 11

TIT.

1, 15 *Athan.* 1: 64, 5
2, 14 *VI alloc.*: 108, 18

PHILEM.

11 *Ap.* 82: 49, 19

HEBR.

1, 1 *Tar.* 1: 316, 1
2, 1 330, 17
3, 14 *Ath.* 1: 70, 22
Nyss. 1: 204, 16
10, 1 *Ath.* 5*: 83, 29
29 *VI alloc.*: 108, 16
11, 32 *Petr.* 9: 46, 15
12, 14 *Bas.* 89: 173, 12
13, 4 *VI* 13: 141, 14
Ath. 1: 67, 23
68, 16

13, 5 *VII* 1: 248, 4
7 *VIII* 2: 295, 23
17 *Ap.* 39: 27, 12
21 85: 52, 21

I PETR.

1, 12 *VII* 1: 246, 16
18 *Tar.* 1: 330, 20
2, 9 *VI alloc.*: 108, 8
VI 90: 227, 1
23 *Ap.* 27: 20, 11
3, 8 *Dion.* 4: 14, 6
5, 2 *VII* 4: 253, 17

I JOANN.

1, 8 *Carth.* 114: 381, 11
9 382, 5
2, 1 *Petr.* 11: 51, 10
18 *Cyp.* 1: 312, 7
4, 9 *Carth.* 112: 380, 9
5, 16 *VII* 5: 254, 13

JACOB.

3, 2 *Carth.* 115: 383, 20

ERRATA CORRIGE

I x = C C O

p. VII (IVe-IXe s.) 112, 20 ἀπε-κάλυψθν
 9 n. 24 Synagoga 114, 19 κηρύττοντες,
 31, 8 καθαροῖς 118, 16 Ὁνάριον
 34, 1 se pararent 25 Ὁνάριον
 4 προσ-ήκαι 128, 8 προεδρία
 38, 29 prêt ou partage 134, 6 ὑπ'
 des profits ou bien 137, 28 pas servir
 pour la moitié 29 Σ'il a
 de l'intérêt 141, 11 κα-θερπίζων
 41, 11 Ἐπειδὴ 153, 33 ordonner pour de
 19 Petr. 15 Bas. 91 180, 25 MB IV 4
 46, 6 ἀπολ-λαμπτοῦν 185 num. pag. 185
 47, 3 asiana 191, 24 (errat: Bas. 87:
 49, 24 - 130 Bas. I 166, 3. s. scrip-
 51, 12 epi-scopum tura dicit
 26 Ha 207, 22 κύριος (II Par.
 52, 17 ἀλεγχθεῖν 21, 9)
 55 Aco I 3 228, 11 συν-ουκοῖσσι
 57, 13 Cae- 236, 2 ἀ-φαρέματι
 60, 15 electi 246, 7 *in aeternum;
 61, 22 "Oros" 247, 2 exultantes
 63, 3 ἡ 8 apostolis, sancti
 16 ἡ γοῦν 251 num. pag. 251
 64, 12 antea 252, 2 sacraeae
 16 ἡ γοῦν 18 Et:
 23 pro-prio 255, 2 intendunt; in
 65, 6 προσ-όνται 18 exprobribilis
 67, 2 tionnés, 257, 4 κατηγόροι
 70, 15 βαθμοῦ 260, 13 θεοῖσιν
 78, 2 tantummodo 261, 3 deseruerunt
 81, 9 Θλην 265, 6 maiores
 83, 33 fondée, l'attribu- 16 omnes sanctas
 tion des églises 273, 5 tradantur;
 rurales 26 Bev 19
 85, 11 sic-ut 275, 10 ἀπηγερθοῦ
 93, 17 Δουκήνος 278, 19 Bas. Or.
 95, 27 δὲ Lau 282, 5 oporteat
 28 τῶν ('Al.) om. 284, 29 σωτῆσει Thren.
 ...Val add. Rel 3, 27 Rel 79, 19 Neoc.
 109, 11 εἰσῆμην.

I 2 = C S P

9, 23 Carth. 37
 23, 17 συν-αρταρήν
 38, 8 κωφὸν ἡ κωλὸν ἡ
 τυφλὸν
 25 sourd, d'un bol-
 teaux, d'un aveu-
 gie ou
 79, 19 Neoc.
 85, 23 Πάππος om.,

362

95, 21 Carth. 15
 132, 22 moitié de l'inté-
 rêt.
 133, 5 κωντιανῶν
 140, 26 et à la suite des
 clercs majeurs,
 144, 22 χριστιανῶν
 146, 17 pravitatis
 165, 25 ponunt codd. θ
 et t
 168, 37 vers et aux or-
 phelins (Gr. legit
 populis, pro pu-
 pillis)
 185, 23 ΗΟ Ap. 36
 189, 6 ad clvitates
 192, 1 p. 436
 198, 25 cf. p. 207, 3
 207, 26 δρελεῖς B 21
 Sard. 14
 209, 13 Quod statutum
 225, 15 ἀρδήματι
 227, 2 πα-ραγέματι
 230, 26 Amb. 14 II Tim.
 2, 4
 239, 17 Ἡσαῖας, Ἰερεμίας
 18 Ιουδθο,
 265, 20 Hef.-L.
 270, 18 Carthaginensi
 275, 14 ἀ-περιδόμενοι
 282, 13 Postumianus
 283, 7 Postumianus
 285, 2 ad-hibuisset
 292, 28 admirent leur e-
 glise comme la
 véritable
 29 ils y regurent
 307, 10 κα-τέσχον
 309, 21 με-τελθεῖν
 310, 10 κηρύξαι
 311, 11 κα-τεδίκασσαι
 312, 7 κα-τητάντο
 319, 6 et 7 Ὁναράτου
 22 Ῥογαπικοῦ
 324, 12 idola-
 326, 22 Ὁνοροῦ
 345, 9 γνωρισθήσεται.
 346, 23 Jul.: Hard.
 ...Jul.: Dion
 352, 15 Impetrandi
 354, 8 διωκήσεως τῆς
 9 ἰδιολογίας, ἦν
 368, 2 καταλειφθεῖσα
 372, 18 om. Edita Gr.
 praeter Rh
 403, 11 omnes,
 407, 7 ἀντιγράφωμεν.
 207, 17 legatus
 308, 25 (cf. p. 400, 17)
 409, 25 209, 11
 410, 8 Moctensis
 427, 15 exemplaria
 428, 8 Servusdei
 9 Januarius
 429, 28 cerdice Léon
 444, 23 un synode pro-
 vincial
 447, 11 πιον
 466, 16 ὁδὲ
 540 n. 16 haut V 5
 447, 11 πιον
 466, 16 ὁδὲ
 540 n. 16 haut V 5
 297, 17 πιον
 303 app. Prooemium
 304, 17 Marriculus
 23 Mārκος

363

46, 26 μάλιστα
 53 app. 1.3 5 οδ corr. ού...
 61, 19 aussi le
 n. 25 Tim., cc. 9,
 19, 25; Bas.
 cc. 95^a, 96^a
 381
 94 app. 1.3 H. E. VI 45
 96 app. 1.7 H. E. VII 7
 98 app. 1.7 βαπτίσματι VI
 Vin ἡ τ. βα-
 πτισμῶν ValVI
 LdBen
 1.9 aufer Vi
 1.10 pone Vi ante
 Vt
 99 app. 1.2 PG Ἰεράτων
 VIC Ἰερά
 1.7 Ο^a (6) αὐτὸ
 110 app. ultima I. ValBen
 ponendum
 post Οὐασάδδις
 114 app. 1.2 s.l. Laur^a po-
 nendum post
 Coi
 116 app. 1.8 15 de Bas. no-
 ta 15 ponenda
 post n. 13
 117 app. 1.4 Ben; iung.
 169, 4 νά με
 275 n. 151.2 (1927)
 279 app. 1.7 Rel PG (364
 A)
 303 app. Prooemium
 304, 17 Marriculus
 23 Mārκος

II = C P G

3 n. 17, 1.4 latin,
 17, 18 cc. 7 et 8

364

Fini d'imprimer
5 Septembre 1964
à l'imprimerie S. Nil
de Grottaferrata (Rome)

Supplied by
CASALINI LIBRI
50014 FIRENZE
(Firenze) Italy

PRINCETON UNIVERSITY LIBRARY
DATE DUE

JUN 15 2016